

NICOLAE CIOLACU
HAIDUCII DOBROGEI

CUPRINS

O carte a ethosului popular	
Cuvântul editorului	
Introducere	
Cunoștință cu Legiunea	
Coloniștii din Dobrogea	
Procesul Căpitanului	
Activitatea noastră legionară	
Activitatea legionară	
Punctualitate și inițiativă	
Biserica din Cociular	
Marșul Silistra-Carmen Silva	
Viața legionară în tabără	
Obiecte pierdute	
Mama lui Ion Caratănase	
Trădătorul Mihai Stelescu	
Repararea unui drum	
Disciplina legionară	
Pericolul iudaic	
Harta iudaică	
Ședințe legionare la Carmen Silva	
Studenții din Polonia	
Serbările legionare din tabără	
Copii de minieri	
Marșuri legionare prin comune	
Ziarul „Libertatea”	
Propaganda electorală din 1937	
Tatar Armagia	

Studentii de la Bucureşti se-ntorc acasă
Prevestirile Căpitanului
Arestarea Căpitanului
Asasinarea lui Armand Călinescu
Activitatea legionară ilegală
Revoluţia legionară
3 Septembrie 1940
Comuna Albeşti
„Rebeliunea”
Fedeciştii de la liceu
Comisari, trădători şi asasini
Trădătorul Mănescu
Părintele Grebenea
Arestarea Părintelui Grebenea
Comandamentul legionar din Iaşi
Mihai Ergoveanu la Iaşi
Faimosul călău Atanasiu
Plecarea din Bacău
Un camarad
Condamnarea şi începutul adevăratei închisori
Transferul la închisoarea din Braşov
Cu duba spre Dobrogea
Cu duba spre Constanţa
Spre închisoarea Tulcea
Întoarcerea acasă
La academia Comercială
Studentul Gheorghe Costea
Fiara roşie comunismul
Percheziţii prin comună
Drumul haiduciei

Frații Fuudulea
Comuna Rohman Asiclar
Gogu Puiu
Stere Mi'a
Organizarea comunei Sinoie
Jandarmii din Ischibaba
Pădurarul de la Păspunar
Comuna Panduru
Zoricu Gheorghe
Preotul Ionescu
Hristu Gache
Stere Camburu
Din nou comuna Panduru
Ascunzătoarea secretă
Nicu Marin din Casâmcea
15 pădurari pedepsiți de haiduci
Profesorul Cristescu
Spovedania și împărțirea haiducilor
Securități deghizați în țigani
Securități căzuți în plasă
Împușcarea gazdelor
Boala vine repede și când nu vrei
Gogu Puiu în Cobadin
Iancu Ghiuvia
Comuna Gâlbiori
Frații Gima
La pădure
Comuna Dulgheru
Costea Brandia
Milițianu

Arestarea lui Nicolae Fudulea

Nicolae Fudulea evadează

Drumul spre haiducie

Hristu Zuba

Mari arestări

Spre Constanța

Sopîia și Iancu

Ungurul

Procesul și condamnarea

Drumul de la închisoare spre casă

O carte a ethosului popular

Nicolae Ciolacu aparține ramurii macedonene a neamului românesc, pentru care simplul fapt de a trăi a însemnat întotdeauna a lupta. Într-o asemenea condiție nu mai lupți pentru viață, ci pentru supraviețuire. Venit din munții Rodopi pe meleagurile Dobrogei în perioada colonizării cu armâni, Nicolae Ciolacu preia încă din adolescență tradiția eroică a strămoșilor săi. Apărându-și patrimoniul etnic și spiritual în Macedonia, unde i-a dus emigrația masivă de acum șaisprezece secole și mai bine, armânii au fost nevoiți să-l apere din nou în vatra lor originară, România, constrânși să răspundă bandelor de comitagii. Astfel, bătălia la care vor participa ceva mai târziu în cadrul Mișcării Legionare, de stârpire a politicianismului din țară, continuă și după 1944 o linie istorică începută în negura vremii și afirmată permanent.

Îmboldit de amintirea luptelor purtate ca soldat al Legiunii și sfâșiat de dorul de țară, Nicolae Ciolacu destăinuie o înlănțuire de instantanee trăite cândva la superlativul tensiunii, a căror reminiscență, pe malul vestic al Atlanticului, unde își îndură exilul, îl ajută să redevină la fel de viu sufletește ca odinioară în România. Întâlnim în paginile cărții lui numele unor viteji ce ne trezesc irepresibile îndatoriri: Grigore Pihu, Gogu Puiu, Nicolae și Dumitru Fudulea, Spiru Bujgoli, Mihai Ergoveanu, Enache Perifan, Mihai Tutungiu, Gheorghe Sgura și alții nu mai puțini bravi. Dar și nume de așezări: Silistra, Cainargeaua Mare, Caragiat, Curtbunar, Alafat, Cobadin, care dincolo de recenta lor înstrăinare, ne redeșteaptă drama pământului românesc, bântuit secole de-a rândul de năvălitori și sistematic alienat în ființa lui românească.

Cine vrea să aibă efectiv o imagine veridică și familiară despre Mișcarea Legionară, paginile acestea, prin ingenuitatea expresiei dar și prin autenticitatea lumii de la țară pe care o evocă, îl vor îndrepta pe drumul cel bun. Autorul lor nu ar putea fi bănuiră că face parte dintr-un serviciu de propagandă al Legiunii. Țăran din cel mai nealterat mediu sătesc, nu vrea să fie altceva nici chiar după un îndelungat contact cu orașul. Și nici nu poate fi așezat printre cei ce ar fi avut o contribuție majoră sau un rol de prim plan în perpetuarea crezului legionar, ca să se simtă obligat să-i pledeze cauza. El scrie și povestește din nevoia de a-și retrăi partea cea mai importantă din viață. Presentimentul secret că nu peste mult va da seamă de ea îl determină să o înfățișeze așa cum a fost în perioada ei crucială. Și nu se pregătește să apară înaintea unei instanțe lumești, care poate fi înșelată, ci a lui Dumnezeu însuși, despre care educația lui creștină l-a învățat că nu poate fi îmbrobodit, chiar dacă oamenii intră în complicitate cu propriul lor cuget. Dar mai presus de orice, scrie din conștiința obligației față de sine și față de camarazii săi cu care a haiducit în timpul stăpânirii comuniste, de a aduce la cunoștința lumii epopeea înțeleștii lor în slujba neamului. Într-un cuvânt, suntem în fața unor mărturisiri prin care autorul vrea să se revadă pe sine la o vârstă cu neputință de reeditat și în cadrul unei istorii tragice, dar tot atât de fascinante prin singularitatea peisajului uman și îndârjirea cu care a fost făurită.

Printre altele, cititorul va afla, în cursul evocării propagandei electorale din 1937, cât de categoric se situa Legiunea deasupra demagogiei, violenței, șovinismului și tuturor practicilor rasiste, dar și cu câtă bestialitate și în ce dispreț al legilor procedau guvernării de atunci împotriva ei, deși lor le revenea, în primul rând, să le respecte. Chiar dacă ar parcurge numai paginile rezervate acestei perioade, orice spirit nepărtinitor și-ar da seama cât de jalnic și nedrept este rechizitoriul pe care-l fac procurorii de astăzi Mișcării Legionare, imputându-i ceea ce n-a făcut și contestându-i ceea ce a reușit să realizeze cel puțin în ordinea morală.

Amintirile gravitează însă în jurul luptelor pe care le-a dus în Dobrogea rezistența națională împotriva cotropitorului sovietic. Poate mai mult decât în orice parte a țării, solidaritatea oamenilor a fost acolo compactă. Faptul acesta nu exclude totuși excepțiile. Veacurile de stăpânire străină și acțiunea de corupție insidioasă exercitată de elementele păturii suprapuse au dat roade și în acest ținut, dar la o cotă mult mai scăzută decât în alte părți. Astfel, Dobrogea se

împărțise atunci într-o masă românească credincioasă comandamentelor naționale și o minoritate a cozilor de topor care, susținută de armatele sovietice, reușea să țină sub teroare întregul teritoriu. Din nenorocire, fenomenul se manifesta oriunde, ca unul din efectele progresului tehnic care permite puterii executive, oricât de nepopulară ar fi, să stăpânească printr-o superioritate militară mulțimile neînarmate. Inechitatea acestui raport artificial de forțe a dobândit aspecte dramatice în rezistența anticomunistă din Dobrogea.

Nicolae Ciolacu, după cum bine se vede, nu este și nu pretinde a fi un scriitor de meserie. Și-a așternut amintirile nu dintr-o vocație literară, și cu atât mai puțin din dorința de a fi autor de cărți. Mărturisirile lui răspund unui legământ față de cei ce și-au dat viața într-o luptă în care putea și el să cadă. Mărturisește pentru ei, ca fapta lor să intre în panteonul posterității. Și cum prin formația sa naturală nu se îndeletnicește cu reflecții și idei, ci trăiește sub imperiul faptelor, succesiunea lor din **Haiducii Dobrogei** îți pătrunde în suflet ca un torent de imagini, cu o cascadă de întâmplări răscolitoare. Calitatea lor emoțională nu stă în meșteșugul autorului, ci în puterea cu care le trăiește.

Fără să fac pronosticuri, cred că două capitole își vor găsi pentru totdeauna loc în analele luptelor noastre de eliberare: episoadele închinat lui Gogu Puiu și Nicolae Fudulea. Sunt, dacă pot spune așa, sfinte obsesii ale autorului care, după lectura cărții, devin și ale noastre. Să nu ignorăm că acești oameni și-au dat bine seama că au pornit pe un drum fără întoarcere. Că la capătul lui îi va aștepta mai degrabă moartea vânatului hăituit decât victoria. Pas cu pas, ziua și noaptea, trăiau în umbra morții. Pentru înaltul lor sentiment al îndatoririi față de pământul străbun, pentru decizia realistă și rapidă, pentru tăria refuzului de supunere la tiranie și pentru temeritatea lor, toate învăluite într-un permanent dispreț al morții care atinge în aceste episoade măreția unei epopei, se cuvine să-i așezăm în rând cu martirii și eroii de frunte ai neamului.

Mircea Nicolau

Cuvântul editorului

Îi mulțumim lui Dumnezeu că ni l-a păstrat în viață pe camaradul Nicolae Ciolacu, singurul supraviețuitor al vitejilor **Haiduci ai Dobrogei**, ca să ne aducă această măreață mărturie a înțeleștării lor pe viață și moarte cu fiara roșie, lucru pentru care îi suntem profund recunoscători.

Cu contribuția camarazilor săi din sudul Floridei am cumpărat cel mai simplu word-processor, cu ajutorul căruia părintele Romulus Radu, ajutat de dl. Vasile Timiș, au făcut prima stilizare a manuscri-sului ce ne-a fost încredințat, după care dl. Timiș i-a dat prima formă grafică. Noi toți ne exprimăm bucuria de a fi avut prilejul să participăm și să contribuim la publicarea acestei valoroase cărți, care ne dezvăluie atât calvarul țăranului dobrogean din faza de pregătire a colectivizării, cât și înțeleștarea lui pe viață și moarte de-a lungul domniei acestui regim în fruntea căruia s-a cocoțat o coaliție a tuturor dușmanilor interni și externi ai neamului românesc și care, pentru aplicarea terorii, și-a asociat toți criminalii, toți infractorii de drept comun și toate cozile de topor pe care hoardele barbare pripășite pe meleagurile noastre de-a lungul veacurilor le-au lăsat în urmă.

La îndemnul camaradului Ciolacu fac propunerea ca, pe viitor, în lista morților la deschiderea ședințelor legionare să fie pomeniți și **Haiducii Dobrogei**, care și-au dat viața pentru neam în cel mai desăvârșit spirit legionar.

Iulie 1995

Traian Golea
Colecția „Omul Nou”

***Numele haiducilor dobrogeni
împuşcaţi de Securitatea comunistă:***

1. Nicolae Fudulea
2. Dumitru Fudulea
3. Gogu Puiu
4. Gică Perifan
5. Gheorghe Creşu
6. Gheorghe Gulea
7. Preot Mihăilescu
8. Stila Timu
9. Plutonier Cenuşe
10. Stere Ştercu
11. Avganţi
12. Nicu Marin
13. Vasile Baci
14. Dodică
15. Toma Vasile
16. Gheorghe Arău
17. Stere Grasu
18. Ion Cotan
19. Stere Alexe
20. Iancu Ghiuvia
21. Iancu Cuşu
22. Iancu Bica
23. Nicolae Haşoti
24. Stere Hapa

***Gazde ale haiducilor morți
în închisorile comuniste:***

1. Dumitru Grasu
2. Tașcu Șifiringa
3. Gheorghe Brătianu
4. Gheorghe Enache
5. Tănase G. Vlahbei
6. Nicolae Samara
7. Nicolae Burecu
8. Vasile Papazica
9. Gheorghe Puinava
10. Teniu Bancu
11. Gheorghe Alexe
12. Iancu Nirlu
13. Dimciu Garofil

(Mai sunt și alții pe care eu nu-i știu.)

Introducere

Eu m-am născut în comuna Lojene, Macedonia, partea care aparține acum Bulgariei, în munții Balcani. La un an după ce m-am născut, în anul 1911, bunicul meu Nicolae I. Ciolacu, cu cei trei băieți: Mita, Hristo, tatăl meu Iancu, singurul care era însurat, și cele șase fete s-au mutat în munții Rodopi din sudul Bulgariei, care la fel a fost cândva a Macedoniei, aproape de orașul Plovdiv, pe malul râului Marița. Orașul acesta denumit de bulgari Plovdiv, turcii îl numesc Filibe, iar grecii Filipoli. Este un oraș vechi, milenar, și se spune că își trage numele de la împăratul Filip, tatăl lui Alexandru cel Mare, zis Macedon.

Eu nu mă pricep la multă istorie, dar se zice că Alexandru Macedon, când își pregătea oastea pentru război să pornească spre estul Asiei, majoritatea cailor de călărie și de luptă i-a importat de la dacii din nordul Dunării. Cailor aceștia nu erau tocmai mari, dar erau rezistenți și tare iuți la fugă.

Bunicul, după ce s-a mutat în munții Rodopi, s-a stabilit în comuna Rachitova, la poalele muntelui Sutca. El și familia lui s-au apucat de lucru în singura meserie cunoscută, crescutul oilor și cărvă-nitul, adică transportul cu caravane de cai. Fiecare familie de armâni avea câte zece până la cincisprezece cai și cărau cu chirie diferite mărfuri ca: samare, scânduri etc. De la munte cărau la comunele de la câmpie din produsele lor de la oi, iar de la șes aduceau saci cu grâu și diferite cereale, iar din ceea ce câștigau cu transporturile își întrețineau familiile. Munții Rodopi se întind pe câteva sute de kilometri și peste tot erau împânziți numai cu familii de armâni. Foarte puține familii de armâni erau așezate prin comunele sau satele de la poalele munților; dacă erau cincisprezece familii. La fiecare 10 sau 15 kilometri pe munți găseai cătune, sau calivi, de armâni. Calivile se compuneau din 40 sau 50 de familii, iar în fruntea unei CALIVI era un gospodar fruntaș, care se numea CHHAIE.

Armânii noștri de pe munții Rodopi duceau o viață de nomazi. Pe la 15-20 august încărcau tot bagajul pe samarele cailor, la fel copiii și bătrânii erau așezați pe samare. Tinerii și cei apți plecau în urma căldurilor de oi și a caravelor de cai și se opreau la Marea Marmara, ce comunica cu Marea Mediterană și unde nu prea era iarnă. Mai tot timpul anului prin acele locuri oile puteau să pască iarbă verde. De la munții Rodopi călătoria ținea cam 20 de zile, cu scurte popasuri. După ce iernau acolo, în primăvară, prin luna lui aprilie, din nou bagajele, copiii și bătrânii pe samarele cailor și din nou la drum spre Munții Rodopi. Pe drum, dacă îi prindea o ploaie, numaidecât întindeau corturile unde își adăposteau familiile. Viața nu era tocmai ușoară, ci dimpotrivă, era grea și aspră. Dar aceasta era situația și trebuia să ne obișnuim cu ea și să o suportăm așa cum era, aspră, dar frumoasă.

Mulți ani s-a trăit sub Imperiul Otoman, dar marea majoritatea a amânimii de pe Munții Rodopi erau analfabeți, neștiutori de carte, pentru că nu exista nici un fel de școală pe toți Rodopii. Nici după eliberarea Bulgariei de sub Imperiul Otoman nu au avut parte de școli. S-au bucurat armânii că au scăpat de turci, crezând că fiind sub bulgari, care sunt creștini, le va fi mai bine, dar s-au înșelat amar.

Sub Imperiul Otoman nu se făcea nici o deosebire între creștini, pentru ei toți creștinii erau **ghiauri**. Dar sub Imperiul Otoman, toți Munții Rodopi erau plini de milioanele de oi și de cai ale armânilor. Odată pe an, vara, autoritățile otomane își trimiteau zapcii (perceptorii) pe la locuitorii munților, respectiv armânii, și încasau așa zisul OTLAC PARASA (bani pentru pășunat) și apoi nu-i mai vedeai decât anul următor.

Dar de când au ajuns sub autoritățile bulgare, Munții Rodopi au primit altă destinație decât cea a pășunatului. Orice poiană și orice vâlcea au fost semănate și împădurite cu puieți.

A început opreliștea: aici nu aveți voie cu oile, dincolo nu aveți voie cu caii și, cum vitele nu le puteam ține flămânde, ne mai furișam pe ici pe colo ca să ne hrănim animalele. Dar autoritățile, care păzeau, au început cu procese pe la tribunale, cu amenzi grele și armânii au început a fi secătuiți de bani. Au fost nevoiți să-și vândă pe un preț de nimic animalele dragi, care erau singura sursă pentru existența familiilor lor. Deci armânii au ajuns la sapă de lemn, ca să nu zic muritori de foame, tânjind după vremurile bune din trecut.

După primul război mondial, în 1918, România, odată cu noile frontiere, a primit Cadrilaterul din Dobrogea cu județele Caliacra și Durostor, cu orașele Bazargic și Silistra. După anul 1920, guvernul român de la București a trimis delegați la Sofia ca să discute cu guvernul bulgar problema macedo-românilor, de asemenea cunoscuți ca armâni, care sunt în majoritate în munții Rodopi, astfel încât toți cei care sunt împrăștiați prin Bulgaria să fie colonizați în Cadrilater.

Nu știu ce a fost: a fost o coincidență sau o poruncă a vremii, ori a fost un miracol sau un destin, căci din senin s-a trezit în noi conștiința națională, ca să-i căutăm pe frații noștri de peste Dunăre, de care am fost despărțiți nimeni nu știe cum, timp de secole.

În 1926, într-o zi frumoasă de primăvară din luna aprilie, circa 40 de familii de armâni din Bulgaria am fost repatriați, fiind plasați în comuna Cociular. Fiecare familie a primit câte zece hectare de pământ arabil și ne-am apucat de plugărie, o meserie nouă pentru noi, crescători de oi, cai și cărăuși de mărfuri.

Am fost mulțumiți cu agricultura, dar și aici macedo-românii s-au ocupat cu creșterea oilor și a altor vite. Aș vrea să menționez, în cele ce urmează, cum am devenit legionar, șef de cuib și mai târziu șef de garnizoană.

Într-una din duminici, mai mulți bătrâni ședea la umbra unui pom la taifas. Între ei era și nea Costa Americanu, care fusese mai mulți ani în America și de când s-a întors acasă i-au pus numele de „Costa Americanu”. Era un om sfătos, mai umblat și cetit decât toți cei de față. A început să ne povestească următoarele: *Fraților, să vă spun o povestioară foarte interesantă cu armânii din Munții Rodopi și cu Țara Românească.* Am luat un scaun și am stat lângă nea Costa să ascult povestioara. Vreau să fac aici o mică lămurire. Noi, armânii, oamenilor din înalta societate, cum ar fi moșierii, boierii etc., le spuneam IEMBUR. Și nea Costa începe să povestească.

După ce Imperiul Otoman nu s-a mai amestecat în treburile Țării Românești, Moldova s-a unit cu Țara Românească și s-a făcut o țară mare și puternică. În acele timpuri un iembur din București, nu i-am reținut numele, pe cont propriu și din inițiativa lui personală a vizitat pe armânii din munții Rodopi-Macedonia. A ajuns la cătunul Binderiu și a întrebat pe careva dintre armâni: *Cine este șeful acestui cătun? Domnu iembur*, i-au răspuns, *ăsta nu-i cătun, iasti calivi. Iar Goga Birbelu este chihaelu.* S-au dus la el și i-au spus: *Vino, că te chiamă un iembur.* A venit Goga Birbelu și după ce s-au recomandat și au făcut cunoștință, domnul iembur a zis: *Eu am plăcerea și dorința să vizitez pe macedoromâni, armâni cum vă spuneți voi. Vreau să cunosc datinile, obiceiurile și viața armânilor din Munții Rodopi.*

Chihaelu Goga Birbelu l-a poftit pe iembur la familia lui, unde i-a oferit o cameră. Domnul iembur a stat peste 20 de zile la calivi Binderlu și l-au plimbat și pe la alte calivi, Crivareca, Sufanlu, Cadarea etc. A luat parte la o logodnă și la o nuntă. Domnul iembur a scris toate datinile și obiceiurile armânilor. Înainte de plecare l-au invitat la un izvor cu apă rece, unde au venit mai mulți săteni și au pus la frigare câțiva miei și s-au ospătat cu mare bucurie. La plecare i-au pus domnului iembur în desagi câteva roate de cașcaval armănesc, păstramă de berbec (ratal) și păstramă de căprioară. Goga Birbelu și alți armâni călare pe cai l-au însoțit până la marele oraș Stambul. Acolo și-au luat la revedere de la frații armâni, cu promisiunea că Goga Birbelu o să-i întoarcă vizita la București în vara următoare.

Goga Birbelu s-a ținut de cuvânt și s-a dus la București, unde iemburul l-a primit cu mare fast. I-a oferit una din acele camere luxoase, cum Goga Birbelu nici în vis n-a văzut așa ceva. Fel de fel de aparate și telefoane, tablouri etc., iar pe jos numai covoare persiene, încât Birbelu nu știa

cum să meargă sau să calce pe ele. L-a plimbat prin mai multe orașe, până și la vestitul Iași l-a dus, să-i arate monumente și frumuseți românești.

După ce s-au întors la București, prin ediții speciale, ziarele anunțau că sunt mari dezbateri în Camera Deputaților. Domnul iembur l-a luat pe Goga Birbelu la Parlament și l-a așezat pe scaun lângă dânsul. Era vorba că guvernul a cerut tuturor prefecturilor situația recensământului din anul trecut și creșterea populației pe anul curent. Când au terminat prefectii cu recensământul, s-a trecut la alte legi și proiecte. Atunci, Goga Birbelu a scos un pistol de la chimir și a tras în sus. Detunătura a fost așa de puternică încât s-a crezut că a fost pusă o bombă. Deputații au început să fugă, unii s-au ascuns pe sub bănci, pe sub mese. Fiecare căuta să se pună la adăpost. Poliția a venit să-l aresteze, dar în acel moment domnul iembur s-a opus și a zis: *Nu-l arestați. El este omul meu și eu răspund de el. Este conducătorul unui cătun de aromâni, macedo-români din Munții Rodopi. Să-l întrebăm ce motiv are și care este pricina pentru care a tras.*

Goga Birbelu s-a ridicat cam încruntat și supărat a început: *Da, am tras pentru că am mare motiv. Ați vorbit de câtă populație este în toate județele, dar nu ați vorbit și de frații voștri dincolo de Dunăre, din Munții Rodopi, și câtă populație este acolo. Ați uitat că sunt frați cu voi. Da, am tras fiindcă am vrut să protestez, dar n-am avut altă cale decât am tras cu pistolul meu. Cel mai bun protest ca să audă toți frații din țara aceasta, că și noi suntem frații voștri, să știe toată lumea că existăm și noi.*

Goga Birbelu avea pistolul încărcat cu iarbă de pușcă și îndesată pe țeavă cu câlți, iar când a tras, Camera s-a umplut de fum și detunătura a fost așa de puternică încât s-au speriat toți, cu toate că nu era nici o primejdie, încărcătura de pistol nu prezenta nici un fel de pericol.

Atunci, președintele Camerei Deputaților a luat cuvântul și a zis: *Domnilor, de câte ori s-au votat aici legi și proiecte, niciodată nu s-a pus în discuție problema românilor din Peninsula Balcanică, unde viața lor este vitregă și se duce o luptă de deznaționalizare și asimilare a lor. Protestul domnului Goga Birbelu îl consider normal și legal. În numele legii cer deci ca domnul Goga Birbelu să fie liber și nestingherit de nimeni.*

Cunostintă cu Legiunea

Am amintit că 40 de familii de macedoneni ne-am stabilit în co-muna Cociular, județul Durostor, Dobrogea, fiind colonizați aici și împrăștiți, fiecare familie cu câte 10 hectare de pământ arabil.

Odată cu noi au mai venit în acea comună și vreo 16 familii din Vechiul Regat, cărora le ziceam „răgăteni”. Între aceștia erau învățători de școală primară, funcționari la primărie, pădurari și jandarmi. Până la numărul de 400 de familii, cât avea comuna, ceilalți erau băștinașii: turci, bulgari etc.

Noi coloniștii ne-am pus pe treabă și ne-am propășit frumos, așa că în scurt timp, având un pământ bun și destul de productiv pentru agricultură, ne-am construit case, grajduri, hambare, cocini, porum-bare și ne-am îngrădit curțile. Și apoi ne-am făcut rost și de căruțe, de cai, am crescut oi, porci și tot felul de păsări și, în sfârșit, am devenit unii dintre cei mai de seamă gospodari ai comunei.

În anul 1933, într-o zi de aprilie, era o zi frumoasă și caldă de primăvară, au venit la noi în comună Toma Babu și Gheorghe Pitulia, amândoi elevi de la liceul superior. S-au oprit în centrul comunei, la cafeneaua lui Sima Mina, unde eram adunați mai mulți români la taifas. Au intrat în vorbă cu noi și ne-au spus cine sunt ei și că ar vrea ca să ne vorbească. Dar ar dori ca toți românii să vină la cafenea, pentru că au ceva foarte important pentru noi coloniștii de aici. Repede ne-am anunțat unul pe altul și ne-am adunat destui la cafenea și am intrat într-o cameră separată unde eram numai noi, românii.

Atunci unul dintre elevi, Toma Babu, a luat cuvântul și ne-a vorbit: „Noi, românii, cu toții suntem frați și deci trebuie să ne înțelegem și să fim uniți cu toții, când neamul nostru românesc este copleșit și amenințat de străini. Tot comerțul și toată industria au încăput pe mâinile străinilor și în primul rând ale jidanilor, care sunt cea mai mare plagă pe capul țării noastre. Toată Moldova este împânzită de jidani și mai ales orașele. De la cel mai mare magazin și până la cea mai mică dughiană de mărunțișuri, nu găsești nici o firmă românească, toate sunt numai ale jidanilor.

Iar în București, jidanii au ajuns atât de puternici încât ei dictează politica României mână în mână cu toate partidele politice. Lozinca lor este: *pleacă ai noștri, vin ai noștri*. De multe ori îi vezi pe jidani plimbându-se pe Calea Victoriei cu români jidoviți și, trecând pe lângă Palatul regal, jidanii le spun la români, mai în glumă, dar mai mult în ironie și în derâdere: *Voi aveți un rege, dar noi avem o regină!* (desigur că făceau aluzie la Lupeasca, evreică). Nici un politician nu se sinchisește să ia măsuri pentru țăranul român, care nu poate să-și plătească impozitele la percepție și nici să-și îmbrace copiii, care umblă rușiți de haine și flămânzi, vorba poetului: *Munții noștri aur poartă, noi cerșim din poartă în poartă*.

În această situație tragică și de grea cumpănă la care a ajuns neamul nostru românesc, s-a ridicat ca un munte, ca o stâncă de granit un fiu al Moldovei: **CORNELIU ZELEA CODREANU**, ca să scape țara de jidovime, de iobăgie, de angarale și de băncile liberale. A luat ființă Mișcarea Legionară - **GARDA DE FIER** - sub conducerea și inițiativa Căpitanului nostru, fiu al Moldovei. Corneliu Z. Codreanu a suferit închisori, bătaii, schingiuri, târât în lanțuri de către poliția guvernelor corupte și vândute capitalului străin. Atât guvernării, cât și cei din posturile înalte au acceptat arginții lui Iuda și s-au lăsat atrași în mocirla politicianismului corupt. Dar Căpitanul nu a acceptat și nu s-a lăsat ademenit să fie compromis de arginții vânzării și de onoruri pătate, ci a rămas ca o stâncă neclintită, hotărât și dâr, să lupte ca să izbăvească neamul românesc de primejdii, de vânzări și de nevoi.

Nici în Silistra noastră nu era mai bine, (Silistra era capitala județului Durostor unde noi ne vindeam cerealele), aceiași samsari străini îi găseam și aici ca: Azarbagian, Dicman, Tulia, Hersinbai, Hristu Bobe etc. Așadar, aceștia fiind străini de neamul nostru românesc și uniți între ei, ne luau cerealele pe un preț de nimic și în curând am fi ajuns, ca moldovenii, la sapă de lemn”.

Colonistii din Dobrogea

Nici noi, coloniștii din Dobrogea, nu aveam o soartă mai bună. Din cauza politicianismului putred și corupt, eram mereu în mare primejdie și nesiguranță.

În comuna vecină, Cacina, un fruntaș și delegat al comunei, Hristu Gheorghe, a fost asasinat de către bandele de comitagii iredentiști bulgari, iar în comuna Alfatar, doi frați pădurari, Florea și Marin, au fost asasinați de către comitagii și au rămas în urma lor șapte copii orfani și două văduve. În comuna Robagi au fost tăiați doi copii; în comuna Stăjaru au tăiat urechile unei femei și i-au jefuit casa; în comuna Chiosiaidin a fost asasinat colonistul Hristu Stere, iar în orașul Bazargic a fost asasinat avocatul Patoni, precum și alte numeroase asasinate comise în Dobrogea de către comitagii bulgari. Guvernele noastre românești, corupte, nu au luat nici o măsură pentru siguranța și apărarea noastră, a coloniștilor macedoneni din Dobrogea.

De aceea, singura speranță pentru noi coloniștii era acum Mișcarea Legionară, Garda de Fier, de sub conducerea Căpitanului nostru, Corneliu Z. Codreanu, care își puneă inima și sufletul pentru salvarea neamului românesc de la trădarea și corupția guvernelor.

Noi, toți câți am fost prezenți în cafeneaua lui Mina Sima, am fost foarte impresionați de vorbirea tânărului Toma Babu și ne-am înscris fără zăbavă, tineri și bătrâni, în Mișcarea Legionară și imediat s-au format cuiburi. Eu am fost ales șef al unui cuib, iar Dumitru Batcu a fost ales șef de cuib și de garnizoană.

Am început activitatea cu mare entuziasm, cu ședințe, cotizații și cântece legionare. Aceasta a durat până în luna decembrie 1933, când s-a întâmplat asasinarea lui I.G. Duca, prim-ministru liberal.

A început prigoana împotriva legionarilor și jandarmii se întereau peste tot cine face parte din această organizație. Au trimis pe la fiecare dintre noi să ne prezentăm la postul de jandarmi. Noi, care nu știam ce este prigoana, ne-am dat de veste unii altora, ne-am împărțiat ca puii de potârniche și ne-am ascuns fiecare pe unde am putut.

În comuna noastră Cociular, delegat și primar al comunei era Sima Mina, proprietarul cafenelei unde noi ne-am organizat în cuiburi legionare. Acesta era mare liberal și bun prieten cu Tașcu Pucerea, prefectul județului Durostor, dar totodată și mare dușman al Mișcării Legionare. Ori de câte ori se adunau mai multe persoane în cafenea, el începea să vorbească de rău Mișcarea Legionară, spunând că legionarii sunt comuniști și la îndemnul lui jandarmii ne prigoneau și mai tare. Eram hărțuiți într-una și chemați mereu la postul de jandarmi și ne tot spuneau: de ce cântați și de ce tot vorbiți prin comună de Mișcarea Legionară.

Procesul Căpitanului

După cum se știe, în primăvara anului 1934, guvernul liberal, care urmărea să deființeze Mișcarea Legionară, a intentat un proces Căpitanului ca fiind vinovat de asasinarea primului ministru I.G. Duca. Procesul s-a dezbătut la un tribunal militar din București. Garda de Fier a fost scoasă în afara legii, iar Căpitanului i s-a interzis să facă politică un an de zile. A trecut anul 1934 și noi ne-am manifestat mai puțin și mai pe ascuns.

În primăvara anului 1935 a început reorganizarea Mișcării Legionare și astfel a luat ființă Partidul „Totul pentru Țară”. Ca șef al partidului a fost ales domnul general Cantacuzino Grănicerul. Căpitanul a rămas șef spiritual al Mișcării Legionare.

Activitatea noastră legionară

Când s-a început reorganizarea Mișcării Legionare pe întreaga țară, au venit la noi în comună doi studenți, Spiru Bujgoli și Spiru Popescu, care au fost trimiși de la sediul legionar județean prin mai multe comune pentru reorganizarea județului. Dumitru Barcu a fost șef de cuib legionar, dar fiind finul lui Mina Sima, primarul comunei și mare dușman al Mișcării Legionare, s-a retras din mișcare și a devenit și el dușmanul nostru. Din cauza lui s-au retras din mișcare mai mulți tineri, fiindcă peste tot prin comună și pe la primărie vorbeau numai de rău Mișcarea Legionară.

Studenții, după ce s-au interesat despre situația noastră din comună, m-au rugat să chem pe băieții care au rămas legionari. Au venit o serie de băieți cu care am format un nou cuib, la care i-am dat denumirea de „Cuibul Uragan”, iar eu am rămas șef de cuib și șef de garnizoană. Dau aici numele camarazilor care făceau parte din acest cuib:

Ciolacu Nicolae
Constantin St. Mino
Iancu Dumitru
Iancu D. Onbas

Stere N. Scamanghia
Scoca G. Dimciu
Daicu G. Costea
Bepa P. Nicolae
Vasile St. Onbas

S-a făcut un proces verbal cu activitatea noastră de cuib, am plătit cotizația din toamna anului 1933. Tot timpul cât nu s-a putut activa pe față, s-a activat mai pe ascuns, până în primăvara anului 1935, când a început reorganizarea Mișcării Legionare. După aceea ne-am salutat și ne-am despărțit, Spiru Bujgoli și Spiru Popescu au plecat mai departe prin alte comune ale județului, iar noi localnicii urma să ne continuăm munca legionară.

Activitatea legionară

De data asta am început să activăm mai bine și mai temeinic, de acum devenisem și noi legionari mai vechi și mai cu experiență, trecusem și noi prin prigoană, adică muntele suferinței. Tatăl camaradului Doiciu Costea avea două case, cu două curți, din care ne-au dat o cameră unde ne-am făcut sediul legionar. După ce am curățit și am văruiat, am dus acolo o masă, o bancă și câteva scaune, iar pe peretele dinspre Răsărit am pus o candelă. În fiecare sâmbătă seara când ne adunam la ședință, înainte să depunem jurmântul, aprindeam candela, iar deasupra candelăi străjuia icoana Arhanghelului Mihail, pe care ne-o procurasem de la sediul legionar din Silistra.

Punctualitate si inițiativă

Am început să ținem regulat ședințe legionare, în fiecare sâmbătă seara. O primă inițiativă pe care am luat-o, am căutat să ne însușim punctualitatea, adică să respectăm ora pentru care ne-am hotărât să ne adunăm la ședințe.

Într-una din ședințele noastre am discutat ce am putea face spre a îmbunătăți comuna noastră. Ne gândeam, de exemplu, la facerea unui pod, un drum, ori o fântână etc. În sfârșit, ne-am decis ca pentru început să îndreptăm un drum comunal. Într-o zi ne-am adunat toți camarazii

în centrul comunei, cu lopeți, cu cazmale, sape, ne-am încolonat și cu cântecul **Ștefan Vodă al Moldovei** am pornit spre ținta noastră. Ne-am dus lângă un deal, unde drumul avea un povârniș mare și caii se urcau foarte greu cu căruțele pe el. Am săpat drumul și l-am netezit în câteva zile, făcându-l mai accesibil pentru căruțe.

La o altă ședință ne vine ideea că cimitirul comunei noastre ar avea nevoie ca să fie pus la punct. Cimitirul avea gardul stricat, iar înăuntru crescuse lăstăriș de stejar și de salcâmi și când intrai în cimitir, aveai impresia că ești într-o pădurice. Femeilor le era frică să mergă singure la cimitir, mai ales că a ieșit vorba că au apărut bandele de comitagii bulgari prin unele localități și au jefuit lumea.

Totul fiind pregătit, într-o zi ne-am adunat cu toții cu lopeți, cazmale și în plus am luat și târnăcoape și ne-am dus la cimitir. Am început să defrișăm locul și în câteva zile am scos o grămadă de buturugi pe care le-am dus la târg și le-am vândut, iar banii i-am depus pentru Mișcare.

După ce am curățit toată buruiana din cimitir, am reparat și gardul cimitirului de jur împrejur și, când am terminat și cu această lucrare, toți camarazii am îngenunchiat, am făcut o rugăciune și am mulțumit lui Dumnezeu că ne-a ajutat să isprăvim cu bine.

În vara anului 1936, cuibul s-a mărit cu o serie de băieți tineri și atunci s-au format încă două cuiburi, iar eu am rămas șef de cuib și de familie. Acum, dacă s-a mărit efectivul de legionari, lucram cu și mai mult elan și zel. Noi am semănat două pogoane de grâu și, după ce l-am recoltat, recolta am vândut-o și banii i-am depus pentru Mișcare.

Camaradul comandant legionar Gligore Pihu, care a organizat și condus județul Durostor încă din anul 1933, i-a dat denumirea pe județ de Familia Legionară „Andrei Șaguna”. El a dat o circulară ca fiecare garnizoană din județ să doneze câte o mielusea pentru tabăra de muncă de la Carmen Silva. Garnizoana noastră a donat două mielusele, pe care le-am dus în comuna Trăsaru, unde se strângeau de obicei oile. Acolo se duceau și alte donații, ca de exemplu cerealele, fasole, brânzeturi etc., pentru nevoile taberei legionare de la Carmen Silva.

Biserica din Cociular

Noi românii din comuna Cociular nu aveam biserică. La sărbători și pentru diferite servicii, botezuri, cununii etc. mergeam în comuna Cainargeaua Mică, la o distanță de cinci kilometri. Nu era ușor în timpul muncilor să te deplasezi în altă comună pentru vreun serviciu sau un certificat de la oficiul parohial, și atunci oamenii s-au plâns Episcopiei să ne trimită un preot. Episcopia ne-a trimis un preot tânăr din București, pe părintele Dobrescu, dar noi acum nu aveam local pentru biserică.

Cu vreo câțiva ani în urmă, toți turcii din comuna noastră au plecat în Turcia și în centrul comunei a rămas geamia turcească goală. Era o clădire rotundă, iar înăuntru destul de mare și înaltă. Din nou ne-am adresat Episcopiei și ni s-a aprobat să transformăm geamia în biserică. Dar părintele nu avea fonduri ca să înceapă lucrarea și în zadar umbla el din casă în casă pentru a strânge contribuții pentru această lucrare, fiecare își vedea de greutatea familiei sale. Primarul comunei, Sima Mina, care putea să dea tonul și să îndemne oamenii să participe la această acțiune importantă pentru credința noastră creștină, tocmai el era acela care căuta să-l dea afară pe preot, dar nu a reușit să treacă peste aprobarea Episcopiei.

Oamenii noștri nu se prea interesau de altceva decât numai de politică. S-au ivit o mulțime de șefi locali de partide, georgiști, cuziști, iorghiști, unioniști, lupiști, vaidiști, țărâniști, până și averescani. Fiindcă în timpul iernii țărânii nu prea au multă treabă, aproape toată ziua o petreceau la cafenea și acolo pălăvrăgeală, politică multă, fiecare șef de partid se laudă că ei au cel mai bun program, zicând: când vor veni ai noștri la putere, toți țărânii au să fie fericiți și o să aibă tot ce le trebuie.

Părintele, umblând după ajutor, ajunge și la familia Scoca, o familie înstărită, oameni harnici și buni gospodari, dar și buni creștini. Ei erau trei frați și toți trei au devenit legionari, iar cel mai mare, Dima Scoca făcea parte din primul cuib. Într-o sâmbătă seara, când am avut ședință de cuib, el ne-a spus: *Camarazi, voi știți că părintele umblă prin comună după ajutor ca să facă biserica și a venit și pe la noi să ceară ajutor și maică-mea i-a spus: „Părinte, când o veni băiatul meu cel mare de la plug, o să vorbesc cu el și cred că o să vă ajutăm”. Ce ziceți, putem noi să mergem să îl ajutăm pe preot?* Toți am fost de acord să-l ajutăm. A doua zi i-am spus părintelui hotărârea noastră și, în zilele următoare, ne-am și dus în centrul comunei, unde era clădirea, fiecare cu ce am putut și în două săptămâni clădirea a fost transformată. S-a pus dușumea, s-a făcut altarul și într-una din duminici s-a sfințit și s-a slujit sfânta liturghie. Părintele, în predica sa, a adus mulțumiri *Domnului Nicolae Ciolacu și tuturor camarazilor lui, legionari, că au venit toți ca unul, cu lopeți, cu căruțe, cu instrumente, cu bani, s-au muncit cu brațele și s-au ostenit ca să isprăvească această sfântă lucrare care este biserica noastră. Bunul Dumnezeu să le ajute, lor și familiilor lor, și să le răsplătească pentru această foarte frumoasă faptă*. Mamele noastre au fost mândre de noi, s-au bucurat foarte mult și ne-au lăudat.

Marsul Silistra-Carmen Silva

În vara anului 1936, s-a dat o circulară de către sediul legionar județean că se va face un marș Silistra-Carmen Silva. Cei care vor să ia parte la acest marș vor pleca din comune, în grup sau câte unul, și se vor întâlni la mănăstirea Derwent, lângă Dunăre. Durata taberei va fi între 1 și 20 august.

Din comuna noastră am plecat numai eu, iar din satul Ghiurghetic au plecat doi camarazi: Apostol Tănase și Dumitru Lugorciu. Am plecat pe jos toți trei pe la ora patru după masă și am ajuns la mănăstire unde am aflat încă doi camarazi, care așteptau și ei. După o oră de așteptare a sosit și grosul trupei, în frunte cu camaradul Spiru Bujgoli, care ne-a condus până la tabăra Carmen Silva.

S-a format o coloană de 50 de legionari și în seara aceea am dormit mai sus de mănăstire, într-o miriște, că era vară și cald. La patru dimineața, cu noaptea în cap, ne-am încolonat și am pornit spre Carmen-Silva. Am mers toată ziua și noaptea, pe la ora zece, am ajuns în comuna Vișoara și am dormit la părintele Chivu, care era și el legionar și cum se știe, a fost împușcat în prigoana lui Armand Călinescu. A treia zi am ajuns la lacul Techirghiol, unde am făcut toți o baie bună. Din nou încolonarea și după puțin timp ne-am apropiat de tabără. Pe drum vorbeam toți de Căpitan și ne întrebam dacă o fi în tabără, dacă o să-l vedem, oare cum arată. Bujgoli, văzându-ne frământările noastre și, cum îl văzuse pe Căpitan de multe ori, i-a făcut o scurtă prezentare: *Căpitanul este înalt și drept ca bradul, are ochii ageri și pătrunzători*.

Nu după mult timp ne-am apropiat de tabără. Cu vreo 50 de metri înainte de intrarea în tabără, Bujgoli a comandat cântecul **Ștefan Vodă al Moldovei**. Am intrat în cazarma legionară printre corturi, până pe platoul unde ne aștepta Căpitanul. Bujgoli a comandat poziția de drepti și a dat raportul Căpitanului. Căpitanul, după ce a dat mâna cu Bujgoli, a trecut pe lângă fiecare dintre noi și pe fiecare ne-a privit drept în ochi, apoi i-a zis lui Bujgoli, dacă se simte careva rău sau are vreo durere, să-i ducă la infirmerie și după infirmerie să treacă toți pe la cortul Birou Arhiva. După aceea Căpitanul a mulțumit organizației județului Durostor pentru alimentele aduse: câțiva saci de fasole, câteva putini cu brânză, untură și bani. Atunci Căpitanul a mai spus: *Noi am adus aici o sută de copii de mineri la odihnă la tabăra Carmen Silva și apreciem gestul lăudabil al județului Durostor; dacă ar face și alte județe la fel, să ne aducă alimente, noi am putea să mai*

aducem încă o sută de copii de mineri, ca să se bucure și ei de razele soarelui aici pe plajele Mării Negre. După aceea, Căpitanul ne-a mulțumit și ne-a felicitat pe toți.

În timpul acela, domnul general Cantacuzino-Grănicerul tocmai ieșise din cortul Căpitanului și urca dealul deasupra taberei. Uitându-și umbrela, Căpitanul a chemat un camarad să i-o ducă. Era un om mărunț, îmbrăcat în haine albe și avea o mică bărbuță. Generalul era inspectorul taberelor legionare și venise la Carmen Silva să se întrețină cu Căpitanul și pleca acum mai departe la inspecție în țară, căci în vara anului 1936 existau 50 de tabere legionare.

Drumul de la Silistra până la tabăra Carmen Silva l-am străbătut în două zile, cam 140 de km. și mai bine. O parte dintre camarazi făcuseră bătătură la picioare, printre care eram și eu; ne-am dus la infirmerie, unde ne-au pansat și după aceea la cortul Biroul Arhivă. Aici ne-am scris numele și câteva date din biografia noastră, de câți ani suntem legionari și prin ce prigoane am trecut fiecare. Unii dintre camarazi fuseseră prin închisori câte șapte, opt luni, iar alții câte un an sau chiar mai mult; fuseseră bătuți și chinuți de poliție. Mă uitam la ei cu admirație și respect.

Când mi-a venit și mie rândul, eu nu prea aveam multe de spus, doar că am fost arestat la postul de jandarmi numai pentru trei zile și nici măcar nu mi-au dat o palmă, ci am fost înjurat și au strigat la mine că sunt bolșevic. Acum îmi ziceam în gândul meu cu părere de rău, ce bine era să fi făcut închisoare măcar câteva luni și să fi luat o bătaie zdravănă; atunci puteam să zic și eu cât de cât că sunt luptător, dar așa ce sunt?

Viata legionară în tabără

După ce am terminat cu datele personale la arhivă, Bujgoli, la ordinul Căpitanului, ne-a luat pe toți și ne-a plasat în corturile de unde plecaseră cu o zi mai înainte camarazii bucovineni.

Seara, prin corturi era multă veselie, multă animație, unii purtau diferite discuții, alții cântau cântece legionare sau populare. În fiecare zi, timp de 24 de ore, doi legionari făceau de serviciu, unul de planton și altul ca ofițer de serviciu. Studenții făceau serviciu de planton, iar titrații și gradele legionare ca ofițeri de serviciu.

Cel cu serviciul de planton trecea dimineața printre corturi și suna deșteptarea cu un fluier, iar după câteva minute suna sculara. Atunci fiecare ne duceam repede unii la mare, alții la spălător, ne spălam și după aceea ne duceam pe platou, ne încolonom fiecare la județul său și formam cu toții un front compact. Cifra celor prezenți varia între 800 și 1.000 de legionari, variația era cauzată de plecarea și venirea legionarilor la tabără. Numărul celor care plecau nu era totdeauna egal cu a celor ce veneau.

După câteva minute venea Căpitanul de la cortul său, iar ofițerul de serviciu comanda: *Gardă, drepti! Pentru onor înainte!* Ieșea în fața Căpitanului, la o distanță de 3-4 metri, și spunea cu voce tare: *Trăiască Legiunea, Trăiți Căpitane, tabăra legionară Carmen Silva, cu un efectiv de atâția legionari în front, sunt gata și așteaptă ordinul dumneavoastră.* Căpitanul spunea: *Bună dimineața!*, iar noi, tot frontul, răspundeam: *Trăiască Legiunea, Trăiți Căpitane!*

Apoi un camarad spunea cu voce tare Tatăl Nostru, după care ofițerul de serviciu comanda pe loc repaus. În fața frontului, Căpitanul cu cei doi legionari care erau ofițeri de serviciu luau o serie de hotărâri. Tot în acest moment se schimbau cei doi legionari ca ofițeri de serviciu și se investeau cu comanda și cu ordinea în tabără pe următoarele 24 de ore alți doi legionari. Eșarfa era predată celor doi ofițeri care luau în primire. Tot în acest moment se repartizau și legionarii necesari la diferite munci.

La bucătărie se numea o echipă de fete, care se schimbau cu echipa care a fost de serviciu, și se numeau câțiva camarazi pentru ajutor la bucătărie și ca să aducă apa potabilă cu sacaua din comuna Tuzla, care era la 4 kilometri distanță de Carmen Silva. Sacaua era trasă de o măgăriță și un măgăruș.

Se numeau câțiva camarazi pentru poliția legionară, îmbrăcați în uniformă legionară, cămașă verde, centură cu diagonală, iar la braț banderolă pe care era scris: Poliția Legionară. Aceștia patrulau prin orașul Carmen Silva și împrejurimi și, dacă găseau legionari fără permis, îi duceau la raport la ofițerul de serviciu, sau dacă era vreun caz grav, era dus la raportul Căpitanului. Se numea apoi o echipă de legionari care făceau de pază noaptea în jurul taberei, iar un legionar făcea de pază la cortul Căpitanului. Se numea un legionar curier pentru aducerea corespondenței de la poștă. La bucătărie erau repartizați mai mulți la munci mai grele, cu cazanele, sau la făcutul mămăligii, care se făcea într-un ceaun mare cât roata carului. Pentru asta erau aleși doi legionari dibaci la făcutul mămăligii, care mestecau cu două făcălețe mari. Când era gata, mai veneau încă vreo câțiva camarazi care prindeau ceaunul de margini și răsturnau mămăliga pe o masă mare.

Tot acum se schimbau ofițerii de serviciu și preluau alții pentru următoarele 24 de ore. Ca încheiere, se cântau două-trei cântece legionare și Căpitanul se retrăgea la cortul său, iar noi plecam la corturile noastre, ori prin tabără. Uneori, ofițerul de serviciu comanda: *Gardă, drepti! înapoi, rupeți rândurile, marș!*, iar noi tot frontul, după ce săream câțiva pași înapoi, strigam: *Trăiască Legiunea și Căpitanul!* După puțin timp, se anunța masa de dimineață cu ceai, pâine și brânză. Mămăliga se servea de obicei la masa de prânz, iar uneori și seara. Masa se servea în cazarmă, în aer liber, fiindcă nu era nici o clădire, decât numai corturi, iar mesele erau făcute din scânduri lungi, bătute pe țărui. În loc de scaune erau iarăși scânduri bătute pe țărui și așa se servea masa simplu și natural, de la țăran până la profesor universitar.

Obiecte pierdute

Cam în mijlocul taberei, pe platou, era așezat un fel de rastel din scânduri, înalt cam de doi metri, cu mai multe policioare. Pe policioare erau expuse obiecte ca: bricege, ochelari, ceasuri, unele chiar din aur, portmonee cu acte și unele chiar cu bani în ele, toate găsite de legionari sau de poliția legionară, când patrulau dis de dimineață pe străzi sau prin împrejurul orașului. Toate erau puse pe policioare, sau atârnate în cuișoare, cu o etichetă pe care era scris locul unde au fost găsite, și dacă cineva își recunoaște obiectul găsit, poate să-l ridice. Acest lucru m-a impresionat foarte mult, mă uimea gândul că încă de pe acum se năzarește în zare o țară fără furturi, fără hoți, un stat nou, cum îl vedea Moța, „ca soarele sfânt de pe cer”.

Mama lui Ion Caratănase

Tot atunci am văzut și am cunoscut pe mama lui Ion Caratănase. Această mamă a venit să dea ajutor la bucătărie, adusă și protejată de Căpitan. Era o femeie brunetă, de statură mijlocie și avea între 50 și 55 de ani. La bucătărie erau repartizate mai multe fete studente pentru curățatul cartofilor, a zarzavatului etc. Era multă glumă și veselie și se făcea haz de te miri ce, dar mama lui Caratănase era totdeauna supărată, tristă și abătută. După cum se știa, fiul ei, tânărul avocat Ion Caratănase, în vara aceea, după pedepsirea trădătorului Mihai Stelescu, a fost întemnițat la închisoare grea, așa că avea motiv să fie supărată și tristă. Fiindcă noi cu cortul nostru eram aproape de bucătărie, de multe ori o priveam, iar unii camarazi spuneau: *uitați-vă mări la mama lui Caratănase, cum umblă toată ziua și lucrează fără să scoată vreun cuvânt. O compătimeam cu toții de parcă ar fi fost mama noastră. De fapt și fetele o iubeau foarte mult, cum vedeau că duce vreo găleată plină, se repezeau și i-o luau din mână.*

Trădătorul Mihai Stelescu

În cortul nostru eram zece legionari și seara, până la culcare, aveam fel de fel de discuții. Într-o seară, unul dintre ei a spus: Camarazi, știți voi că trădătorul Mihail Stelescu a fost împins să îl omoare pe Căpitan? Astfel el a pus la cale o stratagemă și a deghizat trei indivizi, un preot, un învățător și un muncitor, care să-l asasineze pe Căpitan. Și aceasta prin cea mai mișească și urâtă cale. Aceștia urmau să-i strecoare otrava în mâncare sau în paharul cu apă.

Dar, după cum știm, Căpitanul sfidează moartea și nu a luat în seamă aceste zvonuri. Umbla peste tot fără pază, se ducea uneori la infirmerie, alteori la bucătărie, gusta mâncarea și totdeauna spunea că este bună, lăudând pe bucătari. Numai când pleca afară din tabără, prin oraș, pentru ceva treburi necesare taberei, numai atunci era însoțit de Dumitrescu-Zăpadă, care mergea în urma lui cam la zece metri și avea la șold un revolver.

Repararea unui drum

Într-o dimineață, după ce am luat ceaiul, toți legionarii din tabără am luat lopețile și cazmalele și ne-am încolonat în front. Comanda a luat-o însuși Căpitanul și am pornit în marș spre orașul Carmen Silva. După ce am intrat în oraș și trecând prin dreptul unei case, de la o fereastră de sus de la etaj, o persoană l-a strigat pe Căpitan și el a rămas să stea de vorbă cu acea familie. Cineva a luat comanda co-loanei și, cu cântecul **Ștefan Vodă al Moldovei**, am trecut prin oraș până am ajuns de cealaltă parte a lacului Techirghiol. Aici erau unii căruțași săraci, care încărcau nisip în căruțe. Căruțele erau trase de câte un cal și urcau până sus pe panta drumului abrupt și plin de gropi. Ei nu aveau nici un fel de venit, vindeau nisipul pentru existența familiilor lor și pentru ei era o imposibilitate să repare drumul.

Noi am venit aici tocmai pentru treaba asta și, organizându-ne în echipe, ne-am apucat să tăiem acel mal abrupt, să umplem gropile, să lărgim drumul și să-l netezim. Cam după o oră a venit și Căpitanul, s-a urcat deasupra malului, s-a uitat peste poziția locului și a spus: *Cam pe aici trebuie să fie drumul, aici trebuie să fie mușuroiul* și a strigat la un camarad să-i aducă o cazma. Ne-am repezit câțiva camarazi să-i dăm cazmaua, dar eu am fost cel mai iute, am ajuns primul lângă Căpitan și i-am dat cazmaua. În timp ce Căpitanul făcea un mic mușuroi, eu îmi ziceam, în gând, ce fericit aș fi dacă aș putea să mă ating de hainele Căpitanului. Aveam credința că, dacă mă voi atinge de hainele Căpitanului, voi căpăta puteri nevăzute de mare luptător. Așa am și făcut. Când să-mi dea Căpitanul cazmaua, în timp ce el se uita pe unde mai trebuie să fie alte mușuroaie, eu m-am apropiat așa de mult de Căpitan încât am reușit să mă ating de hainele lui. M-am bucurat așa de mult că m-am atins de hainele Căpitanului, încât mi s-a părut că a trecut ceva ca un curent prin mine. După ce am luat cazmaua, Căpitanul a spus: *Camarazi, vom face din acest drum plin de gropi un drum bun și practicabil, ca să nu-și rupă bieții cai picioarele*.

Din nou a plecat Căpitanul, iar noi ne-am apucat să tăiem malul, să astupăm gropile și să netezim drumul porțiune după porțiune. Dar curând ne-a venit masa, hrană rece, pâine cu mezeluri. Am terminat de mâncat și ne-am băgat în apă să ne răcorim puțin, căci era căldură mare. Când a venit Căpitanul și ne-a văzut în apă, ne-a zis: *Fiți atenți, care nu știți să înotați stați mai la mal și să faceți următoarea operație: vă scufundați în apă cu ochii deschiși, odată sau de mai multe ori, fără să vă ștergeți până se vor svânta ochii. Apa Techirghiolului este foarte tămăduitoare pentru ochi*. Și Căpitanul a plecat din nou, iar noi ne-am apucat de munca noastră.

Acuma ne era sete și cineva trebuia să meargă să aducă apa. Ne-am ales trei inși și cu niște bidoane în mână ne-am dus la o distanță de vreo 400 de metri, la un conac care de jur

împrejur avea vie și care era donat de către domnul inginer Frunzescu pentru Mișcarea Legionară. Ne-am întors cu apa, iar ceilalți camarazi și-au potolit setea. Pe la chindie ne-am încolonat și, cu cântece legiona, am plecat către tabără. Am lăsat lopețile jos, unii dintre noi s-au dus în apa mării să se spele, căci tabăra era chiar lângă apă; alții se plimbau pe plajă. Era tocmai timpul să se aducă apa pentru bucătărie, de aceea câțiva camarazi au plecat să aducă pe „Lupeasca” și pe „Iamandi”, cum au fost botezați de înaintașii noștri măgărița și măgărușul ei, care erau la păscut și acum trebuia să fie aduși și prioniți. Un camarad de la bucătărie strigase mai înainte, să aducă mai repede pe „Lupeasca” și pe „Iamandi”. Unul dintre camarazi i-a atras atenția să nu mai spună la măgăriță „Lupeasca”, fiindcă vă poate auzi Căpitanul și vă pedepsește. El (Căpitanul) a oprit să se mai spună la măgăriță „Lupeasca” și la măgăruș „Iamandi”. Căpitanul avea cortul său aproape de bucătărie și putea foarte bine să-i audă. Și totuși, când știam că nu e Căpitanul în tabără, când eram siguri că el nu ne aude, tot „Lupeasca” o strigam pe măgăriță și „Iamandi” pe măgăruș. În vara aceea, în 1936, Căpitanul stătea foarte mult în cortul său, pentru că lucra la cartea **Pentru Legionari**, care a și apărut în acea toamnă.

Disciplina legionară

După ce luam masa de seară, fiecare ne duceam pe la corturile vecine și ne întrețineam cu diferiți camarazi. În unele corturi se cânta, în altele se purtau diferite discuții și glume, iar la urmă era stingerea și culcarea. Dimineața, după ce se făcea ziuă, din nou deșteptarea, spălarea și apoi în front. Raportul Căpitanului, rugăciunea Tatăl Nostru, ce s-a făcut și ce inițiative trebuiesc luate; după puțin timp urma masa de dimineață, din nou lopețile, cazmalele, încolonarea și, cu cântec înainte marș, plecam spre conacul Frunzescu la lucrarea începută pentru refacerea drumului. Se știe că lucrul cu lopata și cu cazmaua este o muncă grea, mai ales că era și în toiul verii, când căldura era mare, zăpușeala apăsătoare și se transpira din abundență. Cu toate aceste piedici, se lucra cu elan și cu mult entuziasm, cu atâta energie și voie bună încât nici nu simțeam cum era tăiat și dărâmat acel mal abrupt de pe coastă și făcut un drum nou, netezit ca-n palmă. Toată aceea muncă s-a făcut fără nici un fel de mecanism, doar cu lopețile și cu cazmalele și cu mecanismul din pieptul fiecărui legionar, pentru **GARDĂ ȘI CĂPITAN**. Mă uitam la frunțile, la fețele și la privirile tuturor, cum străluceau de bucurie și entuziasm. Deși majoritatea eram țărani și muncitori, între noi erau și mulți titrați: profesori, doctori, ingineri etc. Cu toată diferența de educație, nu se făcea nici o diferențiere între legionari, ci toți eram ca unul. Nu puteam să-mi dau seama de unde vine această putere de muncă, acea risipă de energie, de elan și frățietate. Într-adevăr, Căpitanul era înzestrat cu o mare putere de atracție și avea darul să strângă oameni în jurul său și să le insufle cu tărie acel spirit de camaraderie care se cheamă disciplină legionară. Căpitanul avea maxima lui și ne spunea: *Mai bine este să trăim puțin în frăție deplină și unitate perfectă, decât să trăim mult timp certându-ne între noi.*

Pericolul iudaic

Prin anii 1935-36, toată presa românească era preocupată de pericolul iudaic, deși acesta a fost sesizat și anunțat cu mult înainte de o serie de oameni cu mare ținută morală și spirituală, care erau luminați și care au spus: Aceste hoarde iudaice, care au năvălit la noi în țară sunt cu mult mai periculoase decât toate hoardele barbare, care au năvălit în trecut, pentru că hoardele barbare au năvălit, au prădat, dar au plecat. În schim hoardele acestea iudaice au năvălit,

au prădat, dar nu au plecat. Hoardele iudaice sunt cu mult mai periculoase prin faptul că sunt conduse de Cahal, prin rabini. Aceștia au o experiență milenară și prin diferite metode și chiar trucuri diabolice, cumpără suflete omenești cu arginți sau chiar fac unele asasinat în momentele când știu că nu vor reuși cu alte metode. Ei trec peste cadavre cu o ușurință diavolească. În momentul când s-au infiltrat într-o țară frumoasă, bogată și mănoasă, cu un popor pașnic, bun, blând, blajin și pe deasupra și CREȘTIN, aceste hoarde nu precupețesc nimic pentru a-și atinge ținta. Acest popor primitiv de oaspeți, îngăduitor cu toți cei ce vin aici, primindu-i ca pe aproapele lor, acest popor nu este altul decât poporul român, iar hoardele iudaice, după ce invadează această țară bogată și mănoasă, primesc sfaturi din nou de la Cahal prin rabinii lor, care îi îndeamnă și le spun: *Vedeți ce pradă bună aveți, nu zăboviți, devorați-o repede și cu spor până nu prind de veste acei spurcați de goimi. Atunci când vor vrea să ia măsuri în contra voastră, are să fie prea târziu pentru ei și voi veți fi așa de puternici încât măsurile lor de apărare vor fi zadarnice. Deci voi să cucerți tot comerțul și industria, toată economia țării să fie în mâna voastră și să mai știți un lucru, că în țara aceea sunt multe cozi de topor. Acele cozi să fie în mâna voastră, astfel îi loviți în cap (inteligenta). Când veți avea toate aceste elemente în mâna voastră, veți conduce liniștit și fără nici o teamă. Și iarăși vă mai spun: Să nu uitați un lucru de principiu: ținta voastră să fie mereu aceea de a vă înmulți și de a acapara cât mai multe bunuri. Voi știți cum scrie la Talmudul nostru, că noi trebuie să cucerim lumea și să o conducem. Și într-o bună zi o să vă dați seama că noi vom conduce lumea din țara unde curge lapte și miere, Canaanul făgăduinței și Palestina cea nouă (Moldova, Bucovina, Maramureș, Galiția, Rutenia etc.). Noi vom începe să conducem acea țară și tot pământul după legile noastre și după protocoalele înțelepților Sionului.*

Cam în felul acesta scriau ziarele de atunci, foarte agitate și alarmate de pericolul iudaic. Erau ziare de dreapta și de centru, care iroseau multă cerneală cu problema jidovească, spunând că sunt un pericol și trebuiesc dați afară, dar nimeni nu venea cu o soluție mai precisă, când și cum să fie dați afară.

Harta iudaică

În presa românească din acea vreme, în unele reviste și ziare au apărut niște hărți, cu săgeți care indicau stratagema Cahalului. După săgețile de pe hartă puteai să deduci de unde pleacă hoardele iudaice și pe unde năvălesc în noua Palestină, pe care au ales-o să se așeze definitiv și pentru totdeauna. Săgețile arătau că au plecat din Franța, au năvălit în Polonia, în Galiția și de aici au năvălit în Bucovina pe la Suceava, au trecut prin toată Moldova până la Galați. De la Galați săgețile mergeau spre malurile Mării Negre și de aici peste apă, ușor puteau lua legătura cu Palestina cea veche, de unde Cahalul vrea să conducă omenirea întreagă. După metodele necinstite și satanice ale Cahalului, repede au căzut în mâna jidanilor orașele din Bucovina și Moldova, apoi până la București. La ora aceea tot comerțul, industria și toată economia țării se găseau în mâinile jidanilor. Mulți ziariști își puneau întrebarea: când au năvălit aceste hoarde iudaice într-un număr așa de mare în țara noastră? În presă s-au dat niște date istorice și anume: între 1764 și 1766, pe pământul Mănăstirii Neamț s-au așezat câțiva jidani, unul lângă altul; la Târgul Frumos, au apărut în 1755 două cârciumi jidovești și câțiva jidani prin târg, iar la 1775, pe ținuturile Cernăuțului, prin scurgere din Galiția, au ajuns la un număr de 780-800 de familii jidovești. Pe la 1840, în Cernăuți și în toată Moldova apar zeci de cârciumi jidovești, așezate una lângă alta, care făceau rachiu din cartofi și din felurite otrăvuri. După unele calcule ale presei de atunci, marea năvală a jidanilor la noi în țară a început cam de la anul 1800 încoace, încât în 1935-1937 au ajuns să fie la un număr impresionant de două milioane și jumătate de jidani. Multe ziare de atunci anunțau că țara noastră se află în fața unei primejdii naționale și că pericolul iudaic

trebuie stăvili, că guvernul are datoria să ia măsuri și să-i dea afară pe jidani din țară. Dar guvernelor de atunci nu le păsa de pericolul jidovesc, pentru că erau în cârdășie cu ei, ajutându-i și apărându-i pe jidani. Redau aici și păreriile unor ziariști vânduți jidanilor. Unii spuneau că plecarea jidanilor din țara noastră ar fi o problemă foarte grea din mai multe motive. Noi, românii, pe lângă că nu ne pricepem la comerț și industrie, atunci când jidanii vor pleca și își vor retrage tot capitalul, țara o să fie așa de stoarsă și secătuită încât se poate produce un haos din care nu se știe cum se va putea ieși. Alții ziceau că pe jidani nu putem să-i dăm afară pe motivul că ei nu vor să plece și că, pe lângă faptul că au toată economia țării în mâna lor, mai sunt și unii demnitari suspuși care îi apără și îi susțin. Așa că în presa de atunci se scria destul de mult pro și contra dării lor afară din țară, dar nimeni nu venea cu o soluție bună, rezolvabilă.

Sedinte legionare la Carmen Silva

Sâmbătă după masă veneam de la lucru mai devreme în tabără, lăsam uneltele și lopețile jos și, după ce ne spălam, unii ne duceam în corturi și ne mai odihneam puțin, alții se plimbau pe platou ori pe plajă și după puțin timp ofițerul de serviciu suna din fluier încolonarea și însuși Căpitanul lua comanda: *Gardă, drepti! înainte marș!* și o luam pe sub coastă, pe lângă mare, cam la 200 de metri la vale, acolo ne opream. În partea dreaptă, pe coastă, era o mică întin-dere ca o găvană, acolo ne așezam jos pe iarbă, în timp ce Căpitanul stătea în partea de jos, în picioare, și începea să ne vorbească. Ni se adresa cu cuvântul: *Camarazi* și ne comunica vești din țară precum și din afară, apoi continua cu informații privind activitățile legionare. Odată Căpitanul a spus următoarele: *Azi dimineată am cetit în ziarele de la București că un grup de cinci indivizi, dintre care unul co-manda, toți îmbrăcați în uniformă legionară, defilând, s-au dus la casa lui Virgil Madgearu. S-au oprit în fața casei, șeful echipei a comandat drepti și a zis: „Virgil Madgearu, vă anunțăm, din ordinul înaltului Comandament, că veți fi pedeptsit fiindcă sunteți considerat ca dușman al Mișcării Legionare”.* Din nou comanda la stânga împrejur și au plecat. Căpitanul a zis: *Nu încape îndoială, ori sunt niște derbedei, ori sunt agenți provocatori ai siguranței statului. Această faptă nu trebuie să ne descurajeze. Dar la toamnă, a continuat Căpitanul, dacă au fost legionari, își vor primi pedeapsa meritată.* După aceea, Căpitanul ne-a vorbit despre presa din vremea aceea, că nu se mai scriu articole de fond cu mult miez și cu mult înțeles ca mai înainte, dar în schimb au apărut o grămadă de fițuici. Acestea sunt pline numai cu titluri bombastice, cu niște litere cât o șchioapă de mari, încât oamenii nu mai iau un ziar să citească un articol de fond, ci iau o fițuică de aceea din care citesc titlurile și restul nu-i mai interesează. Ori în presa legionară nu trebuie să se scrie în felul acesta și a dat o serie de indicații cum trebuie să se scrie în presa legionară. La urmă, Căpitanul a zis: *Cine are de pus vreo întrebare sau are vreo nelămurire, pe cât e posibil voi răspunde.* După câteva clipe, trei sau patru ziariști legionari s-au sculat și au întrebat: *Căpitane, cum vedeți problema jidovească, fiindcă toată lumea românească este alarmată de pericolul iudaic. La ora actuală, în țara noastră sunt două milioane și jumătate de jidani și aceștia au acaparat comerțul, industria și toată economia țării. După unii, jidanii trebuie dați afară din țară, că ne amenință neamul, după alții, că nu putem să-i dăm afară din țară, fiindcă pe lângă că au toată economia în mâna lor, au și tot capitalul țării. În altă ordine de idei sunt mulți demnitari sus puși, care îi apără și le susțin interesele. Care este opinia dumneavoastră?*

Căpitanul a spus: *Multă lume ne confundă pe noi, ei își închipuie că îi vom strânge pe jidani și cu ghioaga din spate îi vom mâna ca pe o ciurdă de vite, îi vom da afară din țară. Greșeală. Problema o văd cu totul altfel. La o biruință legionară jidanii vor pleca iute, cum pleacă glonțul din pușcă. Dar noi trebuie să fim pregătiți pentru aceasta și vom pune repede pază la fruntarii, să nu-i lăsăm să plece pentru că trebuie să îi judecăm pentru cât rău au făcut ei neamului nostru românesc. Știți din istorie când s-au infiltrat în Egipt și i-au dus pe egipteni la*

sapă de lemn; la un moment dat egiptenii s-au răsculat și i-au pus pe jidani la munci grele. Văzându-se puși în pericol, s-au organizat și într-o noapte au fugit din Egipt, lăsând în ruină o țară atât de bogată la acea vreme. Au fugit pentru că jidanii sunt singura națiune care fuge de muncă. Ei sunt niște paraziti care trăiesc din munca altora. Pe jidani pune-i la muncă și ei fug singuri. Și dacă au plecat noaptea din Egipt, fiind urmăriți de armata egipteană, au ajuns la Marea Roșie și acolo au dat cu toiagul și au trecut Marea Roșie. Au dat ei cu toiagul în Marea Roșie și odată o să dea și în Marea Negră. Eram cam o mie de legionari atunci la ședință și deodată s-a pornit un hohot de râsete care a durat ca la un minut. Făceam haz de gluma făcută de Căpitan, cum că jidanii vor da cu toiagul și în Marea Neagră. Și cu aceasta ședința legionară a luat sfârșit.

Studentii din Polonia

Organizațiile naționaliste din Polonia au auzit din presa lor și din alte surse că în România există o mișcare care se cheamă **Garda de Fier** și care a înființat prin țară multe tabere de muncă voluntară. În acele tabere se fac diferite reparații la șosele, poduri, diguri pe lângă ape și multe altele. Ajută copii săraci, orfani, văduve sărace și bolnave și zidesc chiar și biserici. Și că în această organizație, Garda de Fier, nu sunt numai studenți înscriși, ci iau parte și foarte mulți profesori, ingineri, preoți, doctori, generali și colonei din armată, moșieri și chiar prinți. Acești intelectuali lucrează alături de țărani și muncitori la diferite tabere de muncă prin țară, sub comanda unui tânăr intelectual. Toți se supun la o disciplină din convingere proprie, încât sunt gata să se sacrifice pentru acest tânăr, pe care l-au numit **Căpitan** și care se numește **Corneliu Z. Codreanu**.

Deci în România, la ora aceasta, s-a petrecut un fenomen de mare anvergură. După cum știm și noi din presa noastră, și pe polonezi îi năpădiseră jidanii, nu numai în Galiția, ci au împânzit toată țara. Tot comerțul și economia țării erau pe mâna jidanilor. Deci ei sufereau chiar mai rău decât noi românii din cauza jidanilor. Într-una din zile, pe când noi legionarii ne găseam la lucru la drumul de la Techirghiol, am văzut în zare că spre noi venea un legionar. Unii, care știau mai bine rostul din tabără, au zis: este curierul de la tabără care ne aduce vreo veste, și așa a fost. În câteva minute a sosit lângă noi și ne-a spus să ne încolonăm repede și să ne ducem în tabără că a sosit din Polonia un grup de studenți cu profesorii lor. Au venit să ne viziteze tabăra de la Carmen Silva. Repede ne-am încolonat și am pornit spre tabără, unde am intrat cântând **Ștefan Vodă al Moldovei**.

Studentii și profesorii polonezi erau pe platou și se întrețineau cu Căpitanul și cu legionarii. În acel moment ni s-a spus să luăm târgile și să facem o demonstrație de muncă voluntară. Fiecare dintre noi și-a luat câte un partener și începurăm demonstrația. Încărcam târgile cu nisip dintr-o parte a taberei și le descărcam de cealaltă parte a taberei. Demonstrația a durat cam o oră, după care am încetat munca și am pus târgile și lopețile jos. În tot timpul acesta, studenții și profesorii lor se întrețineau cu Căpitanul și cu legionarii. Mai spre seară ne-am salutat unii cu alții, noi folosind salutul legionar și ne-am despărțit, după ce am făcut schimb de autografe și adrese.

Serbările legionare din tabără

Grupul legionar care venisem noi, conduși de Spiru Bujgoli, am asistat la câteva serbări legionare dintre care am să redau câteva. Într-una din duminicile din luna august, cu o zi mai înainte s-au făcut afișe legionare prin care se anunța că pe ziua de 16 august 1936, în tabăra

legionară de la Carmen-Silva vor fi mari sărbători și un spec-tacol plăcut. într-adevăr, a doua zi, pe la orele zece, a venit multă lume de pe litoral și chiar din Constanța.

De lângă apa mării începea o pantă spre terenul normal din jur și din acea pantă, la planul Căpitanului, legionarii au tăiat o porțiune mai mare de teren, pe care l-au nivelat și au făcut un platou. Acest platou a fost numit cazarma legionară.

Toată lumea s-a așezat deasupra platoului, pe iarba verde de pe coastă, taman cum se stă la teatru. Căpitanul a luat 200 de legionari lângă el jos pe platou și i-a împărțit în două tabere. O tabără a numit-o „împăratul verde”, iar pe cealaltă „împăratul roșu”. Din cele două tabere s-au ales 100 de cai și 100 de călăreți. Cei mai voinici erau caii, iar cei mai slăbuți erau călăreții. Apoi li s-a spus: călăreții vor încăleca pe cai cu mâinile încrucișate la piept și se vor bate numai cu coatele, în timp ce caii vor cuprinde picioarele călăreților ca să nu cadă în timpul bătăliei care se va da între cele două tabere.

La comanda Căpitanului, toți călăreții s-au suit pe cai, adică fiecare în spatele camaradului său. Căpitanul stătea cu mâinile întinse între aceste două tabere, făcându-le semn să se apropie. Când s-au apropiat destul unii de alții, Căpitanul s-a retras și lupta a început. Și caii cu călăreții lor s-au repezit unii într-alții ca berbecii. Se izbeau cu putere și dădeau cu coatele cu mare curaj, exact ca la un război adevărat. S-a făcut o învâlmășeală și o bătălie de toată frumusețea.

Au început să cadă caii cu călăreți cu tot, în toate felurile, unii cădeau peste cap, alții pe spate, scene care de care mai frumoase și interesante. La fiecare căzătură de cal și călăreț publicul râdea cu hohote și cu lacrimi.

Ceilalți legionari care nu am fost aleși pentru acest joc, ne-am dat la o parte și priveam ca spectatori. Eu m-am suit deasupra platoului, pe coastă, aproape de publicul venit din oraș. Lângă mine era o pereche de tineri, privind la luptele care se desfășurau pe platou. După ținuta lor și după felul cum vorbeau, se vedea că sunt intelectuali și păreau a fi din societatea înaltă. Tânăra doamnă îi spunea soțului său: *Dragă, ia te uită, ce tânăr este domnul Corneliu Codreanu, Căpitanul, cum îi spun legionarii*. Domnul acela, soțul ei, un bărbat extrem de elegant, i-a răspuns: *Da, dragă, nu știi că acum câțiva ani, dânsul și-a luat doctoratul în străinătate*. Cred că tânăra doamnă atunci l-a văzut pentru prima dată și venise cu impresia despre Căpitan că va fi mai în etate, dar văzându-l acum, a exclamat: *Vai, ce tânăr este domnul Corneliu Codreanu!*

Copii de minieri

Al doilea spectacol a fost executat de copiii de mineri aduși de Mișcarea Legionară la Carmen Silva. Erau cam o sută de copii, între 9 și 11 ani. în timp ce părinții lor scormoneau în fundul pământului, la minele carbonifere din munții Ardealului și de pe valea Jiului, ca să-și câștige existența pentru familiile lor, copiii lor se bucurau de razele soarelui de pe litoralul Mării Negre. Profesorul legionar educator, care era însărcinat cu educația copiilor în timpul taberei, i-a luat pe copii și i-a dus la o distanță de circa 200 metri depărtare de platoul unde era așezată lumea. I-a pus pe toți într-o linie, cu un genunchi pe pământ, gata de start, și le-a spus: *veți alerga cu toată forța și puterea și care va ajunge primul, va fi felicitat chiar de către Căpitan*. A numărat până la trei și toți au sărit în sus și au pornit-o la fugă spre tabără. Unii copilași erau îmbrăcați în costumele lor naționale, cămășute albe ca zăpada. Văzându-i alergând, aveai impresia că sunt niște fluturași care zboară, cu cămășutele lor răsfirate în vânt.

în primul moment toți copiii mergeau pe aceeași linie, dar din ce alergau mai tare, coloana începea să se deșire și unul dintre ei s-a desprins de toți ceilalți și ca o vijelie înainta spre tabără, fiind cu zece metri înaintea tuturor. Din când în când mai întorcea capul să se uite îndărăt, ca să vadă dacă ceilalți copii se apropie de el.

Căpitanul, care stătea în mijlocul platoului și urmărea fuga copiilor, când a văzut cu ce viteză vine primul copil, s-a potrivit în așa fel ca și când ar fi stat la pândă. În momentul în care câștigătorul s-a apropiat de linia de sosire, Căpitanul a deschis brațele, iar fericitul copilaș a nimerit drept în brațele Căpitanului. Dacă nu era Căpitanul să-l prindă, din marea viteză cu care alerga putea să cadă și să se lovească. Din toți copiii care au alergat, unul a rămas mai îndărăt, cam la 50 metri, și nu mai alerga ci venea agale, încet, încet parcă era rușinat de faptul că a ajuns să fie ultimul. Căpitanul a strigat: *Care dintre copii e primul și ultimul să vină la mine să-i felicit și să-i cinstesc cu câte o bragă.* Din nou publicul a râs cu hohote și cu satisfacție. În timp ce copiii își sorbeau băutura, Căpitanul a scos portmoneul și a plătit braga.

Un alt profesor legionar, a cărui nume nu îl mai țin minte, a cântat din fluier și din solzi de pește mai multe cântece și doine foarte frumoase din folclorul românesc, care au plăcut publicului prezent și care l-a răsplătit cu aplauze îndelungate. După aceea s-a anunțat masa pentru toată lumea, oaspeți și vizitatori, cu preț redus. Toți cei din grupul nostru de legionari din Silistra, Durostor, am stat în tabără 20 de zile, după care ne-am întors fiecare la comunele noastre. Îndată ce am ajuns în comuna mea Cociular, în prima sâmbătă seara am ținut o ședință de familie legionară. Le-am vorbit camarazilor mei despre impresiile ce le-am câștigat despre Căpitanul nostru și viața petrecută în tabăra legionară de la Carmen Silva.

Marsuri legionare prin comune

După ce am venit din tabăra legionară de la Carmen Silva, într-una din ședințele legionare ne-am hotărât să facem niște marșuri legionare prin satele vecine, dar pentru că toamna era aproape, am amânat acest proiect până ce fiecare își va pune la punct lucrurile din gospodărie. Trebuia cules porumbul și semănat grâul și alte mici treburi gospodărești pentru întâmpinarea iernii. După ce am terminat de cules porumbul și de semănat grâul, atunci ne-am strâns din nou și am hotărât ca în duminica următoare să facem acel marș. Duminică dimineața ne-am adunat în fața sediului legionar, ne-am încolonat și cu cântecul **Ștefan Vodă al Moldovei** am plecat spre comuna Cainargeaua Mică. Această comună era destul de mare, numărând cam o mie de familii, în majoritate bulgari și turci. Românii care au fost împrăștiți aici și-au construit case noi la marginea comunei, iar lângă comună era un teren mare folosit ca livadă. După ce s-a terminat slujba la Biserică, ne-am dus la această livadă și am început să cântăm și să mărșăluim prin livadă. Făceam instrucție legionară, stâng, drept, stâng, drept, unu, doi, trei, patru, că așa număra Căpitanul când mergea în marș cu noi.

Căutam să fac ceea ce am învățat în tabăra legionară de la Carmen Silva. La urmă comandam: *Gardă, stai!*, treceam în fața plu-tonului de camarazi într-un fel de inspecție. Continuam: *Drepti, gardă la stânga, la dreapta, drepti, gardă, înapoi rupeți rândurile, marș!* și toți legionarii săreau câțiva pași înapoi, strigând: *Trăiască Legiunea și Căpitanul!*. Toți flăcăii din comună au venit ca să privească și le-a plăcut foarte marșul nostru legionar. În frunte cu Mihai Egoveanu, ne-au rugat să mai venim la ei și în alte duminici. Le-am promis că vom trece des pe la ei, apoi le-am vorbit camarazilor mei și tinerilor din Cainargeaua despre serbările legionare de la Techirghiol și mai ales despre Căpitanul nostru.

Aici s-a format un cuib legionar, iar Mihai Ergoveanu a fost numit șef. Cainargeaua Mică a devenit un centru legionar foarte bun și a dat camarazi minunați. Mihai Ergoveanu a fost un camarad energic, de acțiune și de inițiativă. Mai târziu am lucrat împreună în cadrul Mișcării Legionare, în special în prigoana generalului Ion Antonescu, când am avut activitate subversivă legionară. Prin luna octombrie, m-am sfătuit din nou cu camarazii mei să facem o vizită camarazilor noștri din satul Zornici, la camaradul Mihai Popescu. Dar de data aceasta frigul era prea mare și am stat tot timpul în casă. Ne-am întreținut în discuții și am cântat cântece legionare. Le-am împărtășit și lor impresiile mele despre tabăra de la Carmen Silva, dar mai ales le-am

vorbit despre Căpitan. Era noaptea târziu când ne-am salutat și am plecat spre casă. Menționez aici, cu mare durere în suflet, că acest Mihai Popescu, după venirea rușilor în țara noastră în 1944, s-a înscris în partidul comunist și a devenit unul dintre cei mai mari ateii. Era împotriva credinței bisericii și mai ales împotriva preoților. Făcea aceste lucruri devenind foarte fidel partidului. Pentru aceste servicii el a fost numit în posturi importante în comună.

După ce am terminat cu lucrările de pe câmp, de mai multe ori pe săptămână ne adunam la sediul nostru legionar, discutam și ne informam citind ziare legionare, dar mai ales **Libertatea**. În acest ziar găseam multe informații despre Mișcare și mai ales circularele Căpitanului. La urmă cântam mai multe cântece legionare, după aceea jurământul, închiderea ședinței și, salutându-ne cu salutul legionar, ne spuneam noapte bună și Doamne-ajută, și plecam fiecare la casele noastre.

Ziarul „Libertatea”

Eram abonat la ziarul **Libertatea** care era putătorul de cuvânt al Mișcării Legionare, îl primeam regulat și îl citeam cu atenție și mult suflet. În Dobrogea, în comunele din județul Durostor, în vremea aceea nu aveau oamenii radio și foarte greu auzeam vești de prin țară. Poșta aducea toate ziarele la primărie, iar eu trebuia să-l ridic personal. Eram nerăbdător să citesc ultimele noutăți. Mergând spre casă, am început să citesc pe prima pagină articolul părintelui Ioan Moța. Acesta vorbea despre moartea fiului său Ionel Moța. Dintr-o dată parcă mi s-au împleticit picioarele și nu mai puteam merge. M-am întors îndărăt și am plecat spre casa camaradului Iancu Dumitru, unde am cetit ziarul mai departe. Durerea părintelui era așa de mare, încât nu avea margini... El spunea: *Când am auzit vestea că Ionel a căzut, un moment am rămas uluit, parcă o grămadă de pietre s-au prăbușit peste mine, mi-au zdrobit inima, mi-au acoperit sufletul...* Nu pot să redau articolul de atunci, dar știu că am rămas încremenit la știrea că Ionel Moța a căzut. Cuvintele Părintelui Moța erau scrise cu atâta durere, încât oricât de tare ai fi fost, era imposibil să nu ți se umezească ochii pentru o asemenea pierdere. Pentru noi legionarii, Ionel Moța era luceafărul dimineții, așa strălucea în inimile noastre. Aveam impresia că acuma totul s-a dus, totul s-a năruit.

A doua zi, prin curier, am primit circulara șefului de județ prin care ni se cerea ca toți legionarii care pot, dar în special șefii de garnizoană, să se prezinte la Silistra. De acolo se va pleca la București, unde vom lua parte la înhumarea comandanților noștri, Ionel Moța și Vasile Marin, căzuți la Majadahonda, pe frontul din Spania, luptând împotriva comunismului ateu.

A doua zi, ne-am strâns la sediul legionar din Silistra cam 130 de legionari conduși de camaradul student Constantin Colimitra. Era iarnă și ger mare. Încolonați ne-am dus la Dunăre, care era înghețată, și ni s-a dat ordin să trecem dincolo pe gheață, înșirați la cinci pași distanță de la om la om. Am trecut Dunărea și ne-am dus la sediul legionar din Călărași. Ne-am petrecut noaptea dormind pe scaune și care pe unde a putut. Spre dimineață, împreună cu camarazii din Călărași ne-am încolonat și am plecat spre gară, unde erau pregătite vagoane speciale pentru noi legionarii. Ne-am urcat în vagoane cu cinci minute înainte de a pleca trenul. Toate geamurile s-au deschis și cu mâinile întinse sub forma salutului legionar, am cântat: **Plânge printre ramuri luna.**

Trenul s-a pus în mișcare și spre seară am ajuns cu bine. Noaptea am dormit la căminul mediciniștilor din București. Dimineața, cu noaptea în cap ne-am încolonat și ne-am dus la Biserica Sfântul Ilie Gorgani.

În fața sediului legionar și pe străzile din împrejurime erau co-loane de legionari veniți din toate județele țării. Corpurile neînsufleteite ale comandanților legionari căzuți în Spania erau așezate pe catafalc în mijlocul bisericii. În cele patru colțuri ale sicriilor străjuiau comandanți legionari nemișcați, ca stanele de piatră. Au început să treacă toate județele în jurul catafalcului și s-a format un șir care, de dimineață, a durat până la ora 11. Ne-am luat ultimul rămas bun de la comandanții legionari, acești eroi care s-au jertfit pentru Hristos. După cum spunea Moța: *Se trăgea cu mitraliera în obrazul lui Hristos. Puteam noi să stăm nepăsători?* La orele 12 s-a format cortegiul funerar de pe Gutenberg. Carul funebru era tras de 85 de legionari din Orăștie. Înaintea carului funebru mergeau peste o sută de preoți îmbrăcați în odăjdii, iar în urma carului mergeau familiile îndurerate. Toți eram încolonați în rânduri de câte șase legionari, iar pe lângă caldarâm era un șir de legionari care se țineau de mână pentru a menține ordinea. Tatăl Căpitanului mergea cu copiii lui Ionel Moța de mână, apoi urmau gradele legionare, apoi coloana de vreo 50.000 de legionari în cămăși verzi. Era un spectacol impresionant.

O echipă de aproximativ 50 de studenți legionari, îmbrăcați civil, formau o echipă de cercetași. Aceștia, pentru ca să se cunoască între ei, purtau la butonieră parola Mișcării. Ei aveau misiunea să meargă înaintea cortegiului și să cerceteze casă cu casă, bloc cu bloc, pentru ca să

vadă dacă nu vor fi ceva indivizi suspecti, care să împietzeze memoria eroilor noștri. O echipă de cercetași au descoperit la etajul de sus al unui bloc câțiva comuniști lângă o fereastră, care nu se știe ce plănuiau. După o mică busculadă, i-au împrăștiat. Altă echipă de cercetași a zărit la fereastra de la un etaj a unui bloc doi inși deghizați, care priveau de sus la coloana impresionantă de cămăși verzi. Aceștia nu erau alții decât Carol al II-lea și metresa lui, Elena Lupescu. Văzând că sunt recunoscuți, s-au retras de la fereastră.

Situația regelui a fost stabilită și se știa precis că era membru în francmasonerie, cu gradul 32; iar colonelul Iuga Nicolae avea gradul 33, mare maestru de loji masonice și șeful principal al lojei masonice române Steaua Dunării.

După ce cortegiul a ajuns la Casa Verde, s-a făcut serviciul religios pentru odihna eroilor căzuți. După înhumarea eroilor, mulți dintre cei prezenți, printre care probabil erau și membri din partidele politice, se așteptau ca o mare cuvântare să fie ținută de Căpitan. Dar Căpitanul, însoțit de generalul Cantacuzino și ceilalți patru legionari rămași în viață după misiunea din Spania, s-au urcat la etaj și au ieșit pe balcon. Ei s-au aliniat alături de Căpitan și, cu mâinile întinse, au salutat miile de cămăși verzi, iar noi toți cei de jos am izbucnit în urale. Aceasta a fost toată cuvântarea și tot discursul Căpitanului pentru eroii căzuți. La urmă ni s-a spus să ne înapoiem în județele și comunele noastre în cea mai perfectă ordine, liniște și disciplină.

Toți legionarii au plecat la gară, unde fiecare s-a urcat în trenul care urma să-l ia în direcția de unde a venit. Grupa noastră, odată ajunsă la Dunăre, am trecut pe gheață ca pe uscat, am ajuns la Silistra și de aici am plecat fiecare spre comunele noastre.

Prima sâmbătă seara, am ținut o ședință cu legionarii din garnizoană și le-am povestit și lor despre impresionanta adunare de la înmormântarea eroilor noștri căzuți în Spania. Le-am povestit despre zecile de mii de cămăși verzi, despre cortegiul care se întindea pe o distanță de cinci kilometri, despre Căpitanul nostru și despre comandanții întorși din Spania, care s-au dus acolo să lupte contra comunismului.

Propaganda electorală din 1937

În vara anului 1937, am luat parte la propaganda electorală pentru alegerile din toamnă. Cum s-a desfășurat lupta și propaganda electorală din județul nostru Durostor, voi încerca să descriu în rândurile care urmează.

Comandantul nostru legionar, Grigore Pihu, a venit din București cu un grup de studenți chiar în orașul Silistra, pentru propa-gandă electorală. A organizat o echipă cu care a plecat din Silistra spre satul Ceauta, unde au poposit și au dormit peste noapte. Noi, legionarii din garnizoana mea, a fost anunțați printr-un curier să formăm o echipă de legionari și să pornim spre satul Ceauta. Am format deci o echipă și am pornit-o spre Ceauta, unde ne-am întâlnit și ne-am salutat cu toți camarazii care veniseră acolo. Și, cum se însera și noaptea era aproape, ne-am dus pe la camarazii din sat unde am dormit. Dimineața, când s-a crăpat de ziuă, ne-am încolonat și am plecat prin sate. Am trecut și prin comuna mea, încolonați și cântând **Ștefan Vodă al Moldovei**. Am ajuns și prin fața primăriei noastre, unde notarul Petcu și primarul Mina Sima, mare liberal și dușman de moarte al Mișcării, se uitau cu dușmănie, dar nu aveau ce să ne facă. Am trecut și prin fața postului de jandarmi, dar nu au avut curajul să ne oprească, deoarece coloana de legionari începuse să se îngroașe.

Am mers mai departe și, ajungând la marginea comunei Cainargeaua Mică, ne-am oprit pe o pajiște foarte frumoasă, cu iarbă verde. Au venit mai mulți legionari cu căruțele lor, în frunte cu Mihai Ergoveanu, șeful garnizoanei. După câteva cântece, au venit toți sătenii să ne vadă și să ne admire. Toți legionarii ne-am suit în căruțe și am plecat mai departe. Când ne apropiam de vreun sat, ne dam jos din căruțe, ne încolonam și intram în comună cu cântece. Ne-am oprit în comuna Cainargeaua Mare, chiar în centru. Acolo era un fel de maidan, o întindere mare care era folosită ca piață, și aici au venit o sumedenie de flăcăi legionari cu căruțe, în frunte cu Enache Perifan, șeful garnizoanei. Ne-am încolonat și am plecat cântând, iar căruțele veneau după noi, urmându-ne îndeaproape. Jandarmii n-au avut curajul să ne oprească pe noi, coloana de legionari, dar când au ajuns căruțele în dreptul lor, le-au oprit, zicând: *înapoi, nu aveți voie să mergeți, trebuie să vă întoarceți!*

În timp ce căruțele stăteau pe loc, comandantul Pihu a dat ordin ca toată coloana să se întoarcă înapoi. Ne-am întors înapoi, am înconjurat căruțele și pe jandarmi. Avocatul Alexandrescu, care fusese șef de județ până în vară, împreună cu Grigore Pihu, s-au dus și i-au zis șefului de post: *Domnule, dumneata dă-te la o parte ca să evităm un conflict foarte grav!* Plutonierul a răspuns: *Domnilor, am primit chiar acum ordin de la domnul prefect să vă opresc.*

Studentul Spiru Bujgoli, care era iute de fire, a dat ordin ca toate căruțele să-și urmeze drumul, în timp ce jandarmii erau înconjurați tot timpul de studenți ca niște arestați. La urmă ne-am încolonat și am plecat până la marginea comunei, unde ne așteptau căruțele. Ne-am urcat în ele și am plecat mai departe.

Reședința de plasă Bei Bunar, care se afla pe șosea, era în drumul nostru, și vrând-nevrând, trebuia să trecem pe acolo. Jandarmii fiind anunțați că vine o coloană de legionari care va trece prin Bei Bunar, s-au concentrat, așteptându-ne. Noi însă am fost înștiințați de curierul nostru din Bei Bunar. Comandantul Pihu a folosit o mică stratagemă și nu am mai mers prin Bei Bunar, ci am ocolit, mergând pe un drum lăturalnic și, ieșind undeva mai departe de comună, am intrat din nou pe șosea. Deci jandarmii au fost induși în eroare. Nu știau unde să se concentreze ca să ne împiedice înaintarea. Noi ne-am continuat campania noastră, mergând drept spre Bazargic. Noi și coloana de căruțe am mai mers pe șosea cam vreo cinci kilometri și dintr-odată ne-am abătut la dreapta, pe un drum lăturalnic. Am ajuns într-un izlaz, unde s-a hotărât să facem popas. S-a scos hrană rece, brânză cu pâine, am mâncat și am stat o jumătate de oră, până s-au odihnit caii, apoi ne-am suit în căruțe și dă-i înainte! În jur de ora 12 am sosit în comuna Caragiat.

Comuna era aşezată lângă o pădure, într-o regiune cu păduri multe. Am tras la marginea comunei, sub nişte copaci mari şi cu multă iarbă verde. S-a dat drumul la cai să pască şi s-au anunţat legionarii din sat. Îndată a sosit o echipă de flăcăi legionari, plini de viaţă şi voie bună şi cu mult entuziasm. Ei ne-au adus pâine, mâncare şi tradiţionala brânză românească. Comandantul Pihu a lăudat pe aceşti flăcăi veseli şi aşa de voioşi cum erau Gheorghe Cuţu Misa, Mihai Tutungiu, Gheorghe Sgura, Timu Pasata şi alţii. La urmă a venit şeful de post din comună cu doi jandarmi şi ne-a întrebat dacă avem voie să mergem prin sate cu o asemenea coloană. I s-a arătat autorizaţia pentru propagandă electorală şi restul timpului s-a întreţinut cu studenţii şi avocaţii noştri.

După câteva ore de odihnă strict necesare pentru drumul lung pe care îl mai aveam de parcurs, lăsând şi caii să pască şi să se odihnească, am înhamat din nou caii, ne-am suit în căruţe şi am plecat. Le-am spus jandarmilor bună ziua şi ne-am despărţit oarecum în bune condiţii.

După ce am mers o bucată de vreme, am ajuns în Curtbunar. Aici era plasă, cu judecătorie mixtă, cu trotuare pe străzi, semăna a orăşel. Am trecut noaptea pe acolo, acesta fiind poate motivul că nu ne-a ieşit nimeni în cale. Dar nu am ieşit bine din orăşel, că la câţiva kilometri de mers, în plină noapte, pe şosea ne-a ieşit în cale o patrulă de jandarmi. *Stai!* a strigat şeful de post şi ne-a oprit. Un individ răutăcios, a început să ţipe, să se agite, că domnul prefect a dat ordin să ne întoarcă înapoi. Avocatul Alexandrescu i-a arătat şefului de post autorizaţia care ne dădea dreptul să facem propagandă electorală. După un schimb de cuvinte, s-a dat ordin căruţelor să pornească. Ne-am suit în căruţe şi am plecat mai departe, căci trebuia să ajungem în comuna Alfatar, o comună mare, de câteva mii de case. Târziu, după miezul nopţii, am intrat în comună. A fost anunţat şeful de garnizoană Iancu şi imediat au venit toţi legionarii şi ne-au încartiruit pe la casele lor, unde am dormit în noaptea aceea. Dis de dimineaţă, până încă nu se revărsaseră zorile, am fost anunţaţi prin curieri şi repede ne-am înhamat caii şi am plecat la drum. După ce am ieşit din comună s-a crăpat de ziuă. Ne-am dat seama că suntem urmăriţi şi căutau să ne împiedice de a mai continua drumul.

Prefectura şi Legiunea de jandarmi anunţau mereu pe şefii de post de prin comune că o coloană de legionari cu căruţe, ba că au trecut prin Cainargeaua, ba că au trecut pe lângă Bei Bunar şi li se spunea că, din ordinul prefectului, să le oprească înaintarea şi să-i întoarcă înapoi. Dar printr-o stratagemă a comandantului Pihu, jandarmii ne aşteptau în comuna Chesegic, iar noi am apărut în comuna Caragiat. Ca să nu mai ştie unde să ne caute, noi am apărut în comuna Alfatar, unde am şi dormit cu o noapte mai înainte. De la Alfatar, şoseaua ducea drept la Silistra, dar înainte de a ajunge acolo, la o distanţă de patru kilometri este comuna Calipetrova. Noi ne-am abătut la stânga şi am dat de un izlaz minunat, şes întins, cu multă iarbă verde. Am coborât şi am legat caii de căruţe, lăsându-i să pască, iar la ordinul comandantului Pihu ne-am aşezat toţi în careu. S-a făcut o dare de seamă şi au fost scoşi în faţa frontului Spiru Bujgoli, avocatul Alexandrescu şi Cuţu Mina, licenţiat în Academia Comercială. Comandantul i-a lăudat pentru vitejia cu care s-au purtat tot drumul şi le-a strâns mâna. La urmă a mulţumit tuturor legionarilor care au luat parte la acest marş şi în mod deosebit celor din comunele Cainargeaua Mică şi Caragiat, care au participat cu mult entuziasm, punând la dispoziţie căruţele cu care s-a făcut deplasarea. I-a felicitat şi le-a mulţumit din nou. Am cântat câteva cântece şi după aceea ne-am întors fiecare la casele lor.

Tatar Armagia

Nu a trecut nici o săptămână că s-a organizat un alt marş spre oraşul Turtucaia. Trecând printr-o serie de sate şi comune, ţinta era Tatar Armagia, care era aproape de graniţa bulgară, cam la o sută de kilometri. S-a format din nou o coloană de legionari care au fost transportaţi cu

căruțele. N-am străbătut 30 de kilometri, că au și fost anunțate Legiunea de jandarmi și Prefectura. În cea mai mare grabă, din ordinul prefecturii s-au pus la dispoziția jandarmilor două camioane care au plecat în urmărirea coloanei de legionari. Coloana de legionari ajunsese într-un izlaz mare, au priponit caii la căruțe ca să se odihnească. Au început să mănânce ceva hrană rece, dar nu au terminat însă de mâncat că au sosit camioanele cu jandarmi. S-au oprit ceva mai departe de legionari, iar ofițerul care conducea jandarmii a trimis un jandarm să cheme pe unul dintre legionari să stea de vorbă. S-a dus avocatul Alexandrescu, însoțit de un alt camarad: *Bună ziua, domnule ofițer! Care-i baiul?* Ofițerul i-a zis: *Domnule, din ordinul d-lui prefect vă veți opri și vă veți întoarce înapoi!* Avocatul Alexandrescu i-a spus: *Domnule, dumneavoastră știți carte? Noi avem autorizație și suntem în plină propagandă electorală, iar ordinul dumneavoastră este ilegal și samavolnic! De aceea, noi vom merge înainte în propaganda noastră electorală.* Ofițerul a zis: *Avem ordin să vă somăm și să tragem.* Alexandrescu întreabă: *În cine să trageți, în tătari sau în frații voștri?* S-au pus caii la căruțe și dă-i drumul la Tatar Armagă. Jandarmii s-au suit și ei în camioane și au plecat, ajungând înaintea legionarilor în comună. S-au așezat în mai multe cordoane, blocând toată strada, cot la cot, cu armele întinse. Au sosit și căruțele cu legionari la marginea comunei. S-au dat jos din căruțe și s-au încolonat. În fruntea coloanei erau Spiru Bujgoli, avocatul Alexandrescu, Spiru Popescu și Cuțu Mina. S-a comandat: *Gardă, drepți! Cu cântec înainte marș!*

Coloana de legionari s-a apropiat de jandarmii care stăteau cu baioneta pusă și armele îndreptate către legionari. Camarazii au pus mâinile pe țevice armelor și le-au dat la o parte. Cuțu Mina a pus mâna pe țeava armei unui jandarm și l-a împins, încât jandarmul era gata să cadă pe spate și s-a făcut o mică spărtură. Băieții au intrat prin acea spărtură, s-a rupt primul cordon și a intrat grosul coloanei; s-a rupt al doilea cordon, al treilea, s-a făcut învălmășeală și au venit mai mulți cetățeni din comună.

Prefectul județului, Mihail Gogea, din zel și din dușmănie a venit la fața locului și stătea pe scările primăriei asistând. A dat ordin să se tragă. În momentul acela au sosit și jandarmii călări, care au început să lovească cu cravașele. Jandarmii nu au avut curajul să tragă, dar în schimb au început să lovească cu paturile armelor unde nimereau. Cineva a strigat, probabil Bujgoli: *Parii, mări, mama mă-sii!* Pe marginea drumului, pe ambele părți era un gard mai vechi, imediat legionarii s-au repezit, au smuls câte un par și s-a încins o mare luptă. Jandarmii cu patul armelor, iar băieții cu parii. În timpul luptei unui jandarm i s-a rupt încărcătorul de la armă, acesta își plângea arma ruptă, speriat de ce ar putea să i se întâmple la întoarcerea la garnizoană. În același timp s-a întâmplat o fază destul de hazlie. Nicolae Fudulea, un camarad din comuna Rohman Asiclar, cam scund, dar plin la trup, inimos, dispunând de o mare energie și iuteală, în timpul luptei s-a apropiat de el un jandarm călare. Dar acesta n-a apucat să se folosească de cravașă și s-a trezit jos. Nicolae a sărit în sus și, când a fulgerat una cu parul în capul calului, cât era de mare namila de cal, a căzut jos cu călăreț cu tot. Dar în învălmășeala aceea cine era să-l scoată pe jandarm de sub cal. Calul gemea, iar jandarmii au început să dea înapoi, fiecare căutând să nu pătească la fel ca și colegii lor din cauza parilor care umblau pe jos. S-a spart și ultimul cordon. Ai noștri s-au repezit să pună mâna pe prefect, care a dat să fugă în primărie, dar băieții după el. Ca să scape, prefectul a sărit pe fereastră în curte și s-a ascuns în veceu, dar și aici băieții au urmat aceeași cale și l-au apucat de guler pe prefect. *Canalie ce ești! Dai ordin să ne împuște?* Nepotul lui, care era legionar, era și el acolo și i-a zis: *Dai ordin să ne împuște? Tu nu-mi ești unchi, ești o lichea ordinară!* Și l-a scuipat în față. Băieții nu l-au bătut așa cum ar fi meritat, pentru că era bătrân, dar s-a ales cu puțină spaimă și scuipat de nepotul său.

Comandantul legionar Grigore Pihu, care conducea operațiunea, după ce și-a atins ținta a dat drumul legionarilor să plece fiecare în liniște în comuna sau satul său.

Studentii de la Bucuresti se-ntorc acasă

Legionarii care veniseră din București cu comandantul Pihu erau cam 70. S-au strâns la Silistra, pentru că a doua zi trebuiau să plece cu vaporul de 10 dimineața. S-au dus la post, unde siguranța și poliția le-au spus:

- Domnilor, în numele legii, sunteți arestați.
- Și dacă suntem arestați, ce trebuie să facem?
- Trebuie să vă ducem la poliție.

- Asta-i un lucru ușor, spuse Spiru Bujgoli și, luând comanda, a ordonat: *Atențiune, încolonarea, gardă drepti, cu cântec înainte marș!*

- Domnilor, stați, nu cântați!

Dar ei își vedeau de drum cântând **Ștefan Vodă al Moldovei**. Li s-a deschis poarta și au intrat în curtea siguranței cântând.

- Domnilor, nu mai cântați, că vă complicați situația!
- Ba dumneavoastră vă complicați situația, pentru că ne arestați nevinovați.

După un timp, la insistențele polițiștilor, s-au oprit din cântat. Câteva seri au dormit prin sălile siguranței. Avocatul Alexandrescu a trimis imediat o telegramă avocaților legionari din Constanța, precum că 70 de legionari care au venit din București în propagandă legionară sunt arestați și de câteva seri dorm în sălile siguranței din Silistra. Sunt amenințați să declare unele lucruri care nu sunt adevărate și pe care studenții refuză să le accepte. Totodată, fostul șef de județ, avocatul Alexandrescu, a trimis curieri prin sate în timpul nopții, să-i anunțe pe legionari să vină la Silistra, în fața tribunalului.

Către ziuă se găseau în fața tribunalului din Silistra cam 200 de legionari, veniți toți de prin satele învecinate. Echipa de avocați din Constanța: Cotigă, Constant și alții au mers toată noaptea cu trenul și spre ziuă au sosit în Călărași, de unde au luat primul vapor spre Silistra. Avocații legionari, cu petiții, au intrat la primul procuror și i-au zis: *Domnule procuror, suntem într-o țară civilizată, în plină propagandă electorală, cu autorizație și cu toate drepturile legale cu care ne putem manifesta liberi și neîngrădiți de pornirile unor lichele. Jandarmii au abuzat de putere, lovind cu paturile armelor la întâmplare și cu ură în camarazii noștri și frații lor. În acel moment a venit și cavaleria, lovind cu vână de bou, călcându-i cu caii ca pe niște manechine. Șaptezeci de legionari, în majoritate studenți din București, sunt arestați și de câteva zile dorm în sălile siguranței. Domnule prim-procuror, abuzul jandarmilor este o samavolnicie într-o țară ca a noastră, cu justiție și legi. Domnule prim-procuror, ne vom adresa și vom protesta cu energie mai departe, la București, despre abuzurile jandarmilor din județul Durostor.* Procurorul, care nu voia să-și complice situația, a căutat să aplaneze totul pe loc. Astfel le-a zis: *Voi da ordin să-i aducă pe toți arestații aici.* Și cum siguranța era aproape de tribunal, au fost aduși numaidecât. Au venit încolonați fără să cânte, în cea mai perfectă disciplină și liniște. Cum au sosit, au fost introduși pe sălile tribunalului.

Echipa de avocați ducea tratative în biroul procurorului pentru rezolvarea problemei. Procurorul a întrebat pe avocații legionari cine a chemat grupurile de oameni care stau pe afară în fața tribunalului. *Domnule procuror, cei de afară sunt prieteni și camarazi cu studenții care sunt arestați aici. Auzind că sunt arestați camarazii lor, au plecat din sate și au venit să fie solidari cu cei arestați. Totodată au venit să depună plângeri și mărturii prin care să arate cum au fost bătuți și maltratați de jandarmi.* După discuția cu avocații, procurorul a spus: *Domnilor, spuneți grupurilor de oameni de afară să plece la casele lor, că eu într-o jumătate de oră voi da drumul celor arestați.* Avocatul Alexandrescu a ieșit afară, a trecut pe la toate grupurile de băieți, spunându-le: *Acuma nu mai stați în fața tribunalului, ci împrăștiați-vă pe străzi lăturalnice, dar nu plecați încă acasă. Procurorul ne-a promis că într-o jumătate de oră vor fi eliberați toți băieții. împrăștiați-vă deci pe străzile lăturalnice și într-o jumătate de oră să veniți înapoi.*

După discuțiile avocaților cu procurorul, toți cei arestați au fost puși în libertate. Legătura dintre avocați și băieții de afară se ținea prin curieri. Am fost anunțați că toți băieții au fost eliberați. Când am auzit știrea că toți sunt liberi din nou, nu mai puteam de bucurie și ne felicitam unii pe alții. Repede toate echipele au coborât în post. După puțin timp au venit și camarazii bucureșteni de acum liberi și i-am felicitat și pe ei, bucurându-ne împreună cu echipa de avocați. A fost o mare bucurie și un entuziasm fără margini pentru această victorie. Nu numai pentru lupta și peripețiile prin care am trecut, dar în lupta de la Tatar Armagia puteau să se întâmple cazuri foarte grave, cu morți și răniți. Bunul Dumnezeu însă ne-a apărut și ne-a ajutat să ieșim biruitori, apărându-ne onoarea fără pagube omenești. După toate aceste peripeții ne-am salutat cu salutul nostru legionar: **Trăiască Legiunea și Căpitanul!** Camarazii noștri s-au suit pe vapor, din portul Silistra s-a auzit sunetul sirenei de plecare. Studenții au început cântecul **Sfântă Tinerețe Legionară** și am cântat toți împreună până nu ne mai auzeam unii pe alții și apoi ne-am întors fiecare la casele lor.

Șeful legionar al județului Durostor, Grigore Pihu, cu o zi înainte de plecarea din Silistra, l-a anunțat pe Căpitan la București despre toată propaganda care s-a făcut în Dobrogea și despre lupta cu jandarmii din comuna Tatar Armagia. Căpitanul a dat o circulară, felicitând și lăudând pe toți legionarii care au dat dovadă de bărbăție și de curaj în comuna Tatar Armagia. De asemenea, tot grupul de legionari care a venit de la București și a luat parte la acțiunea din comuna dobrogeană a fost decorat de către Căpitan cu Crucea Albă. A mai fost decorat cu Crucea Albă și Nicolae Fudulea cu încă doi camarazi, pentru că s-au luptat pe viață și pe moarte cu jandarmii călări. Așa s-a încheiat lupta electorală din vara anului 1937, lunile august - septembrie.

Prevestirile Căpitanului

S-au terminat alegerile din 1937 prin octombrie, cu rezultatele arătate, iar pe la sfârșitul lui noiembrie, începutul lui decembrie al aceluiași an am fost anunțat să ies cu toți legionarii din garnizoană pe niște dealuri în afara comunei Cociular, că acolo mi se va spune ce trebuie să fac. Am chemat pe toți camarazii și am plecat spre locul indicat. Când am ajuns la locul cu pricina, după ce am făcut câteva mișcări de marșuri, am văzut că vine și Mihai Ergoveanu cu legionarii lui, și apoi, după puțin timp, sosește și Ienache Perifan cu legionarii din comuna Cainargeaua Mare. La puțină vreme au venit de la București trei studenți: Sopila, Spiru Bujgoli și Spiru Popescu. Aceștia au luat comanda celor trei centre, făcând o coloană, iar după câteva marșuri ne-au oprit și ne-au așezat în careu.

Primul care ne-a vorbit a fost Sopila, care ne-a spus: *Camarazi, venim de la București trimiși de Căpitan ca să vă anunțăm că dânsul prevestește o mare prigoană ce se va abate asupra Mișcării Legionare. Din acest motiv, el dezleagă pe toți legionarii de toate jurămintele făcute și vă anunță că, din acest moment, Mișcarea Legionară este autodizolvată. Fiecare dintre dumneavoastră să se ducă la casa sa și să-și vadă de treburile gospodărești. La vestea că Mișcarea Legionară este dizolvată și că nu se mai activează, cu toții ne-am întristat și ne-am amărât, plecând astfel spre casele noastre.*

Arestarea Căpitanului

Am intrat în iarna anului 1938 și tot mai primeam ziarul **Libertatea** pe care îl citeam cu nerăbdare. Din cele ce se scriau în acest ziar mi-am dat seama că se apropie o prigoană mare, exact după cum presimțea și a prevăzut Căpitanul. Într-o zi, pe când **Libertatea** încă nu era

suspendată, ne-a informat despre arestarea Căpitanului. Știrea s-a împrăștiat cu rapiditate printre toți legionarii din comună și din alte părți, toți informându-ne unii pe alții: *Camarade, știi că a fost arestat Căpitanul?* Răspunsul era, da, știm, de la mic la mare, de la tânăr la bătrân și toți eram uluiți, toți eram nedumeriți, cum se poate așa ceva, și ce se va întâmpla acum cu Căpitanul?

Dar toate acestea erau începutul durerilor, acea **mlaștină a desnădejdiei**, cum o denumea Căpitanul. Arestarea aceasta a produs tulburarea conștiințelor românești în toată țara, iar în centrele universitare au început grevele, s-au ținut cuvântări și chiar manifestații. La Cluj, un student legionar s-a urcat pe o masă și a vorbit la câteva mii de studenți cu indignare despre arestarea Căpitanului, spunând că ne vom răscula și va trebui eliberat. Curând însă a venit Siguranța și a operat vreo douăzeci de arestări printre studenți.

Toți legionarii eram atât de atașați sufletește și spiritual de Căpitan, încât atunci când am aflat că a fost asasinat, n-am putut crede nici cum că este adevărat; credeam că este undeva ascuns sau arestat și pus sub supraveghere, și că el, Căpitanul, va veni într-o zi de undeva și trebuie să-l vedem. Mult timp ne-am mângâiat sufletele cu speranța că el trăiește și că-l vom revedea. Dar totul a fost doar speranță deșartă.

Asasinarea lui Armand Călinescu

În septembrie 1939 eram la plug, la aratul și semănatul grâului. Spre seară m-am întors de la muncă și cum am intrat în comună cineva mi-a făcut semn cu mâna să opresc căruța. Cel ce m-a oprit mi-a spus: *Am auzit la radio că o echipă de legionari l-au împușcat pe Armand Călinescu; atât, mai mult nu se știe, căci emisiunea de la radio a fost întreruptă.* M-am dus acasă și am deschis caii. Eram neliniștit și nu știam ce să fac, dar, înnoptându-se, m-am culcat. Înainte de culcare m-am uitat afară. Era o lună plină pe cer și totul se vedea ca ziua. Am adormit destul de repede, dar pe la miezul nopții m-a trezit lătratul puternic al câinelui meu. M-am dus la fereastră, de unde am văzut un grup de jandarmi șușotind între ei, probabil cum să mă prindă. Am văzut cum cineva s-a desprins din grup, a venit, a bătut la ușă și a zis: *Cuscrule, deschide ușa! Vă aduc o scrisoare de la primărie.* L-am recunoscut, era garda comunală, care era rudă cu noi. I-am răspuns: *Lasă, cuscrule, că am văzut totul, nu e o scrisoare, ci sunt jandarmii.* Jandarmii care erau în spatele lui așteptau ca să deschid ușa, să pătrundă numaidecât înăuntru. Plutonierul Moțoc, care conducea jandarmii pentru arestarea legionarilor, a strigat de afară: *Deschide ușa, Ciolacule, că avem ordin de la Ministerul de interne și dacă nu deschizi spargem ușa.*

Domnule plutonier, i-am răspuns, nu pot să vă deschid deoarece am soția bolnavă. Atunci toți jandarmii care erau în grup au început să împingă în ușă cu umerii din afară spre înăuntru și eu, împreună cu mama, împingeam de ușă în sens contrar. Dar ușa începea să troznească și să cedeze. Atunci am spus mamei: *Mamă, zi-le ceva, fă gălăgie, că cedează ușa.* A început să strige: *Dați-vă la o parte, că am un topor în spatele ușii și care cum intră își pierde viața.* Plutonierul, dacă a văzut așa, s-a dat la o parte, s-a dus la fereastră și a strigat: *Mama ta de bolșevic, deschide!* Eu, dinăuntru: *Nu deschid, am soția bolnavă.* Plutonierul, dacă a văzut că nu deschid, a lăsat în fața ușii un jandarm și a plecat prin comună să facă alte arestări.

Eu strânsesem toată literatura legionară din garnizoană și o aveam în casă în acel moment. Aveam multe cărți, dar mai ales **Cărticica Șefului de Cuib** și cartea **Pentru Legionari**, acestea se pare erau cele mai importante. Când au început să se încingă lucrurile, repede le-am făcut pachet, l-am legat și l-am pus sub pat. Aveam de gând să le ascund la unchiul meu, dar am tot amânat de azi pe mâine până m-a prins prigoana cu ele neascunse.

Aveam în casă un cuptor cu vatră, cum e la țară. Am luat pachetul și cu greu am reușit să ard cărțile, rupându-le filă cu filă, fiindcă altfel nu ardeau. Jandarmul lăsat de pază la ușă se uita pe gaura cheii, dar nu a zis nimic și nici la venirea celorlalți n-a spus nimic.

După ce am terminat de ars cărțile m-am așezat pe pat ca și când m-aș culca. Dar am adormit de-a binelea, fiind obosit de muncă. Făcându-se ziuă, câinele a început din nou să latre; repede am sărit din pat, am deschis ușile și văd că vine plutonierul Moțoc cu gloata de jandarmi. Am ieșit înaintea lui și i-am zis: *Domnule plutonier, iată, sunt gata, acum puteți să intrați în casă și să faceți percheziție*. El mi-a răspuns: *Lasă, o să-ți arăt eu ție, că te-ai opus autorităților în timpul nopții*. La ordinul plutonierului, echipa de jandarmi s-a repezit în casă și au răscolit peste tot. Dar nu au găsit nimic, de acuma cărțile erau arse, iar pistolul era ascuns la unchiul Ștefan. După ce au terminat percheziția, plutonierul mi-a ordonat: *Mergi înaintea noastră!* M-au încadrat jandarmii și m-au dus la post. Majorul din comună a ieșit afară, iar plutonierul i-a raportat: *Domnule major, acest individ s-a opus azi noapte autorităților*. Acesta, de colo: *Cum bolșevicule, te-ai opus autorităților?* S-a repezit cu amândouă mâinile și a început să mă tragă de păr. La urmă le-a zis: *Băgați-l la beci*.

Când am ajuns jos în beci, am văzut că acolo erau o serie din camarazii mei, șefi de cuiburi, casieri, curieri etc. După ce s-a închis ușa, am dat mâna cu toți. Unii dintre ei știau de cele ce s-au întâmplat afară, în timp ce alții au aflat despre moartea lui Călinescu abia aici, în beci. Erau acolo: Doiciu Gheorghe, Constantin Batri, Dimciu Scoca, Stere Scamanghia, Nicolae Befă, Iancu Dumitru și Ienache Batur. Cu toții am stat arestați o săptămână în beciul postului de jandarmi. Tot în ziua intrării în acel beci ne-au sosit de la familiile noastre vești cum că în Silistra jandarmii au împușcat trei legionari. Toți erau din comuna Frăsaru, județul Durostor. Aceștia erau șefi de plasă și anume: Nicolae Nastu, Constantin Manganita și Memu Nisa.

Tineri cum eram atunci, noi ne bucuram și vorbeam între noi, aprobând eliminarea lui Armand Călinescu, călăul neamului românesc. A trecut o săptămână și într-o dimineață ne-au suit în căruțe, cu mai mulți jandarmi înaintea și înapoia noastră. Șeful de post le-a dat ordin jandarmilor ca în caz că se încearcă vreo evadare de sub escortă pe drum, „să trageți fără milă în plin în acești bolșevici”. Am pornit, dar nu știam unde ne duc și nici nu aveam voie să vorbim între noi. Ne-au dus în comuna Cainargeaua Mare, județul Durostor. În mijlocul satului era un maidan mare și aici au început să sosească legionari cu jandarmii după ei. Au adus legionari din toată plasa Bei Bunar. Am stat până la orele două după masă, când s-a anunțat că vine cineva de la Silistra. A sosit maiorul de jandarmi Dinulescu.

Jandarmii ne-au grupat imediat pe toți legionarii într-o parte și maiorul Dinulescu a venit în fața noastră. A început să ne amenințe cu următoarele cuvinte: *O bandă de legionari, de bolșevici, au asasinat pe marele om de stat, prim-ministrul Armand Călinescu. Poporul a știut să pedepsească acea bandă de legionari, iar guvernul va ști și el să pedepsească pe oricine îi va sta împotrivă. Toți care sunteți de față veți da câte o declarație că vă desolidarizați de Mișcarea Legionară*. Toți câți eram acolo am semnat câte o declarație scurtă și ne-au dat drumul să mergem la comunele noastre.

Activitatea legionară ilegală

N-am încetat însă nici un moment activitatea legionară, dar nu mai țineam ședințe de garnizoană, ci ne întâlneam doi-trei în câte o casă. Astfel ne comunicam reciproc ceea ce știam, sau ce mai auzeam vorbindu-se despre Mișcare. Comunicam de la om la om tuturor celor din garnizoană, cântam în surdină cântece legionare, deci într-un cuvânt, țineam treaz duhul Mișcării. La urmă, despărțindu-ne, ne salutam cu: **Trăiască Legiunea și Căpitanul!**

În primăvara anului 1940 s-a auzit că Nae Ionescu a murit subit. Vestea aceasta ne-a fost comunicată repede și astfel am aflat cu toții despre moartea prin otrăvire a marelui nostru filosof, profesorul universitar Nae Ionescu.

Încă din 1939, Nae Ionescu a fost chemat la palat ca să ia parte ca membru la Frontul Renașterii Naționale și să poarte uniforma ticluită de Carol al II-lea. Mulți dintre profesorii universitari mai de vază erau chemați la palat unde, printre altele, trebuiau să sărute și mâna „domniței Lupescu”. Profesorului Nae Ionescu i s-a propus să devină prim-ministru, la care profesorul a răspuns că nu-i permite linia lui moral-creștină să ocupe un asemenea scaun. El era un creștin care practica cu multă sfințenie religia ortodoxă, ținând posturile și împărtășindu-se des cu Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos.

Refuzând demnitățile oferite de rege și nefăcând nici un compromis, a fost înlăturat din luptă prin metoda atât de obișnuită adversarului milenar, prin otrăvire. Astfel, un stâlp al Bisericii Creștine a fost prăbușit, iar calea desfrâului și a prostituării politice era deschisă. Carol își făcea mendrele în tihnă.

Din nou ne-am mâhnit cu toții. Toate aceste asasinate, începând cu Căpitanul nostru drag, mulțimea comandanților noștri legionari și uciderile din lagăre ne făceau să ne tremure inima de revoltă și durere. Dar nu puteam să vorbim nimic deoarece posturile de jandarmi din toate satele s-au întărit, dublându-se ca număr. Acum ajunseseră să fie cinci-șase jandarmi la fiecare post, care zilnic circulau prin comună și mai ales pe lângă casele pe care le suspectau. Mocnea inima în noi de atâta răutate în țară, dar nu puteam face nimic. Dictatura lui Carol era întărită bine.

Ne-am întâlnit cu camarazi din orașul Silistra, printre care amintesc pe studentul Teodor Verioti, și cu alți studenți legionari care veneau de la București. Ne întâlneam și cu fostul șef legionar de județ, Alexandrescu, care ne-a povestit despre Nae Ionescu. El spunea că profesorul universitar de filosofie Nae Ionescu a fost cel mai luminat naționalist de dreapta. El nu putea să sufere organizațiile politice cu concepții masonice, ateiste și antinaționale și, după cum se știe, a fost otrăvit mișelește de slugile masoneriei și ale lui Carol al II-lea.

După asasinarea Căpitanului și a celorlalți 13 comandanți, a urmat împușcarea comandanților legionari în lagăre și apoi împușcarea a câte trei-patru legionari în fiecare județ. Aceștia au fost lăsați câteva zile la locul crimei regale, pentru a speria lumea să nu se revolte. În toată această perioadă situația noastră, a celor încă neexecutați, era îngrozitor de apăsătoare.

Revoluția legionară

În primăvara și vara anului 1940, prin lunile iunie și iulie, au apărut la noi în județul Durostor, în Silistra și prin comune inginerul Traian Boeru și Vasile Zotu. Amândoi au venit de la București, unde se pregătea alungarea regelui criminal din țară, pentru a ne pregăti în cazul unei revolte populare. Pe Traian Boeru nu l-am văzut niciodată, dar Vasile Zotu colinda satele și comunele noastre din județul Durostor. Era un tip mai slăbuț și destul de înalt. Pentru a se putea strecura prin sate și comune fără prea multe probleme, îmbrăca o pelerină bej și pe cap își puneă o șapcă fistichie. Și-a cumpărat o gloabă de cal și o căruță dobrogeană, iar în buzunar avea un

carnet de comerciant ambulant, cumpărător de găini și ouă. Ținea biciul în mână și se comporta la fel ca un căruțaș. Era așa de bine deghizat, încât jurai că e de când lumea un turc get-beget.

În fiecare localitate în care intra, în primul rând se ducea la postul de jandarmi și se legitima cu gloaba lui de cal și cu carnetul de comerciant ambulant. Jandarmii nu puteau să bănuiască pe acest cumpărător de găini ca fiind legionar și că ar putea lua legătura cu organizațiile legionare locale. Erau foarte mulți turci și bulgari comercianți ambulanți care umblau prin sate ca să cumpere găini și ouă. Astfel, Vasile Zotu putea lua legătura cu șefii de garnizoane legionare din comunele și satele județului Durostor.

Nu se știa când trebuia să dăm lovitură de stat, însă știam că în comuna Frăsaru era centrul nostru și că acolo trebuia să vină curierul de la București, să aducă ordinul de acțiune. Noi trebuia să fim gata, o sută de legionari înarmați, să plecăm la București.

Pe la începutul lui august totul era pus la punct, astfel Vasile Zotu s-a întors la București. Noi nu aveam altceva de făcut decât să așteptăm curierul care să ne aducă ordinul de plecare la București pen-tru lovitură. Tocmai în acea perioadă se ceda Cadrilaterul Bulgariei, deci noi eram îngrijorați și de alte probleme. Trebuia să ne refugiem cu familii, cu bagaje, era o dramă de nedescris. Trebuia să lăsăm case și avere, tot ce am agonisit, să plecăm doar cu familia și cu ce puteam încărcă într-o căruță. Ți se rupea inima când vedeai bătrânii, mamele și surorile noastre cum plângeau mergând pe lângă căruța încărcată de bagaje și cu copii. Părăseam totul, fără nici un fel de opunere și în grabă, căci primarul și cu jandarmii ne forțau să părăsim comuna cât mai în grabă, pentru că veneau din urmă trupele bulgare de ocupație.

Zilnic ne întâlneam cu Ergoveanu, ne zbăteam ca peștele pe uscat, vorbind și așteptând curierul din capitală cu acel ordin-veste de plecare la București pentru lovitură. Ne sfătuiam cu Mihai Ergoveanu și ne întrebam ce ar fi dacă am merge în capitală numai noi doi, să încercăm să luăm legătura cu comandamentul legionar, căci așteptam cu multă sete să luăm și noi parte la lovitură. Dar tot noi ne dădeam seama că degeaba mergeam numai noi doi, fără să cunoaștem pe cineva în orașul de pe Dâmbovița.

În Siliștriu, în fața portului, s-au concentrat cu miile căruțele încărcate ale refugiaților, ca să fie imbarcate pe poduri plutitoare și duse pe cheiul Borcei, în Călărași. De aici plecau prin comunele din Ialomița fără nici o țință, în bejenie, ca odinioară strămoșii noștri din calea turcilor și barbarilor.

3 Septembrie 1940

Pentru că erau mii de căruțe, a trebuit să așteptăm zile întregi la rând la podul peste care trebuia să trecem Dunărea. În ziua de 3 septembrie mi-a venit și mie rândul să urc căruța așa încărcată cu cai cu tot pe pod, alături de zeci de căruțe, pentru trecerea Dunării. În timp ce noi pluteam pe Dunăre spre Călărași, fiecare își ținea caii de căpes-tre ca să nu facă vreo mișcare greșită. Deodată, spre marea mea surprindere, aud la radio că se cânta **Sfântă Tinerețe Legionară**, în timp ce pluteam cu podul spre Călărași.

După debarcare m-am întâlnit cu Mihai Ergoveanu și amândoi eram plini de bucurie că Mișcarea a reușit lovitură de stat. Dar totuși eram foarte mâhniți că nu am putut și noi să luăm parte la lovitură. Mai târziu ne-am întâlnit cu Vasile Zotu în București, care ne-a reproșat că nu ne-am dus la lovitură, deși curierul a fost trimis în comuna Frăsaru. Cei din Frăsaru nu ne-au anunțat și au mers de au dat lovitură la Constanța și nu la București. Iar noi, cei din plasa Bei Bunar și plasa Curtbunar, o serie de legionari foarte buni, am așteptat pregătiți și înarmați. Nici până în ziua de astăzi nu știm de ce legionarii din comuna Frăsaru, dacă au fost anunțați de curierul Bucureștilor, de ce nu s-au dus în capitală, așa cum era consemnul, și au plecat la

Constanța pentru a participa la lovitură. Iar pe noi, cele mai bune plase de legionari, nu ne-au anunțat conform promisiunii, ci ne-au lăsat baltă.

Poate s-ar fi aflat, poate că s-ar fi știut de ce nu am fost anunțați, dar timpul a fost prea scurt, căci în curând a venit trădarea generalului Antonescu și apoi cea de la 23 august 1944, care a pus capac la toate relele de până atunci. Tocmai de acum încep adevăratele trădări, care au început să se difuzeze în masele largi ale poporului.

Comuna Albești

În portul Călărași, în momentul debarcării noastre, erau mii de căruțe cu bagaje, cu familii, cu copii mărunți. Pe chei era un birou care făcea repartizările. Oamenii noștri din comuna Cociular au fost repartizați în comuna Albești, județul Ialomița. Am pus cei doi copii gemeni în vârstă de patru luni în căruță și am pornit-o spre Albești. Dar m-am gândit că ar fi mai bine dacă nevasta, împreună cu mama mea și copii, ar merge cu trenul; sigur că ar ajunge mai repede. Mama mea a luat un copil în copaie, iar soția mea îl ducea pe celălalt. Fiecare cu copaia pe umăr, s-au suit în trenul care trecea nu departe de Albești, iar eu și tata am plecat cu căruța. Aveam cam 50 de kilometri de mers până la Albești și spre seară am ajuns. Primarul cu jandarmii ne repartizau prin comună. Ne-am instalat la un cetățean, dar femeile cu copii nicăieri, nici la gară, nici în comună. Întrebam pe la rude, pe la prieteni, dacă au văzut două femei cu copăi la umăr cu copii mici. S-a întunecat bine și noi nu am aflat nimic despre ele. Dacă am văzut așa, eu și tata ne-am culcat și dis de dimineață am plecat spre București. Poate s-au rătăcit la Ciulnița, ne gândeam noi. Când am ajuns în gară la București, am dat peste o mulțime de refugiați din Dobrogea. Am început să întreb: *Măi nene, nu ați văzut două femei cu două copăi pe umăr cu doi copilași în ele?* Toți pe câți am întrebat spuneau că nu le-au văzut. Am început să mă îngrijorez și să-mi fac fel de fel de gânduri sinistre. Le-o fi călcat cumva trenul pe undeva? Și mai ales că nu aveau nici un fel de acte cu ele. Cineva mi-a spus să dau un telefon la Albești, la primărie. Am sunat din gară și notarul mi-a spus că ele au ajuns cu bine la Albești. Femeile nu s-au încurcat la Ciulnița, cum credeam eu. Ele, în loc să se dea jos din tren unde trebuie, s-au dus până la Urziceni. Acolo au dormit la o femeie și a doua zi un refugiat din Dobrogea le-a adus la Albești.

Guvernul de la București a hotărât că toți refugiații din județul Durostor vor merge în județul Tulcea, iar refugiații din județul Caliacra vor merge în județul Constanța. Eu și alți câțiva cetățeni din comună ne-am dus în județul Tulcea să vedem unde ar fi bine să ne stabilim. Ne-am dus în comuna Baia, în ambele comune Ceamurlia de Jos și în Ceamurlia de Sus, în comuna Zabila, în comuna Kogălniceanu, dar nicăieri nu ne-a plăcut. Pe lângă că pământurile erau slabe, era așa de multă malarie că te îngrozeai văzând câtă lume suferea de friguri. Nu ne-a plăcut și ne-am întors înapoi.

La 6 octombrie 1940 am luat parte la marea manifestație legionară din piața 6 Septembrie din București. La 8 noiembrie am luat parte la marea manifestație din Iași, unde au ținut cuvântări comandantul Horia Sima, șeful Mișcării Legionare și generalul Ion Antonescu. Seara, încolonați, am manifestat la Ambasada germană și la Ambasada italiană. Dimineața, cu noaptea în cap, o echipă de legionari din județul Durostor am plecat la Huși, unde am luat parte la deshumarea osemintelor fratelui Căpitanului, inginer Ion Codreanu. Aici am văzut pe tatăl Căpitanului și pe mulți comandanți legionari. După o serie de slujbe religioase, încolonați și cu cântece legionare, am trecut prin fața mamei Căpitanului, care, ajutată de o echipă de fete, împărțea la fiecare legionar câte o bucată de pește și o bucată de pâine. Cât era de mare cimitirul, era plin în toate părțile de coloane de legionari.

După ce s-a terminat toată procesiunea, spre seară, coloanele de legionari s-au îndreptat spre gară, unde fiecare mergea spre județul său. Noi, legionarii, din Silistra, ne-am urcat în trenul care mergea la București. După două zile de stat mereu încolonați și în picioare, atât la Iași cât și

la Huși, când ne-am așezat pe bănci am adormit imediat. Nu știu cât a mers trenul și pe la ce oră era, dar eram undeva în plin câmp când s-a produs un cutremur puternic. Ne-am lovit cu capul de vagon și ne-am trezit buimăciți, neștiind ce s-a întâmplat. Unii legionari au strigat: cutremur, cutremur...

La ziua, când am ajuns la Bârlad, gara era dărâmată iar linia ferată era blocată cu grinzi și cu moloz. A trebuit să stăm câteva ore până s-a eliberat linia ferată, așa că am avut destul timp să mergem pe la prăvălii să ne cumpărăm de ale mâncării. Trenul a trebuit să oprească în mai multe gări și să aștepte până se curăța linia și abia noaptea târziu am ajuns în București.

A doua zi, mai mulți refugiați am plecat la Constanța, la biroul colonizării, pentru informații. Ne întrebam ce facem acum, că e toamnă și iarna e aproape, iar noi stăm încă în Ialomița, în mod provizoriu. Unii și-au dat cu părerea că să intrăm în biroul colonizării și să cerem să ni se dea voie și bilete ca delegați, să mergem prin orașele din Moldova să ne apucăm și noi de comerț. Am intrat în birou unde ne-a întâmpinat inspectorul colonizărilor, avocatul Nicolae Ciomete. I-am spus ce dorim, iar el ne-a răspuns că nimic nu depinde de el, ci totul vine de la București. Dacă mergeți la Ministerul Finanțelor și vă aprobă, tot acolo vă dă bilete și delegație, altfel nu se poate. O delegație de 50 de persoane ne-am dus la Ministerul Finanțelor. I-am dat cererea noastră, motivând că în satele din Tulcea este multă malarie, noi avem copii mărunți și nu vrem să riscăm să-i pierdem, așa că am dori să ni se dea aprobare pentru Moldova.

Rezultatul a fost negativ. Ministerul ne-a răspuns că nu se poate. Motivul: Mișcarea Legionară a hotărât de comun acord cu domnul general Antonescu că toți refugiații din Cadrilater vor merge în județele Constanța și Tulcea. Mulți refugiați am rămas la răspântie. Constanța nu ne primea și ministrul finanțelor nu ne aproba plecarea în Moldova. Și, cum iarna bătea la ușă, mai mulți din cei refugiați am luat o hotărâre destul de gravă. Asociindu-ne în mici grupulețe, am plecat spre Moldova. Un grup de refugiați a plecat la Piatra Neamț, iar eu cu alt grup am plecat la Bacău. Am format o delegație și ne-am dus la șeful județului Bacău, la domnul Nicolau. I-am spus doleanțele noastre, că avem familii și că îl rugăm să ne ajute. El ne-a ajutat cât a putut și noi am fost mulțumiți, apoi a dat ordin ca să fim încartiruiți.

Până pe la 15 noiembrie 1940, venind mereu în mici grupulețe, am ajuns la vreo 200 de familii de refugiați. Au început, tratativele între refugiați și evrei. Eu și Costea Gheorghe ne-am asociat și ne-am înțeles cu Tulea Dicimca și Moris Braun, care ne-au predat brevetele de băuturi spirtoase, crâșma și localul. Am convenit să le plătim pentru chirie 36.000 lei, în patru rate a 9.000 lei. De asemenea le-am cumpărat toată vesela crâșmei, care a costat 97.000 lei și pe care i-am achitat imediat.

În orașul Bacău, secretarul sediului legionar era părintele Grebenea Ion. Și noi, refugiați, ne-am constituit în cuiburi legionare. Deși domnul Nicolau, șeful județului, a avut bunăvoința să ne ajute pe noi refugiați, totuși exista un sabotaj vădit din partea autorităților. La administrația financiară, la camera de comerț și industrie, oriunde te duceai îți spunea vino mâine, vino poimâine și te amâna de pe o zi pe alta. Bacăul era un centru puternic, una dintre cetățile masoneriei și a Cahalului.

„Rebeliunea”

În noaptea de 21 ianuarie 1941, toți legionarii ne-am strâns la sediu. În acea noapte, echipe de legionari au ocupat mai multe instituții ca tribunalul, primăria, administrația financiară, depozitul de benzină etc. Eram așa de pregătiți sufletește încât de abia așteptam să ne încleștăm cu armata. Am format o echipă de 16 legionari, șeful echipei Bădulescu Ion, eu Nicolae Ciolacu, Mihai Ergovanu, iar restul erau băcăuani. Ne-am dus la marginea orașului și am ocupat un depozit de benzină. Vis-a-vis de noi erau un pluton de soldați înarmați, ce așteptau ordinul să vină

și să ne evacueze. Cei din echipa noastră eram toți între 25 și 30 de ani și ne făceam socoteala că soldații sunt mai tineri de 21 de ani și fără experiență. În momentul în care vor veni să ne evacueze, noi să fim așa de ageri ca printr-o stratagemă și prin surprindere să-i dezarmăm pe loc. Știam că fără jertfe și sacrificii nu puteam să biruim și, fiind convinși că la mijloc este o trădare și posedând într-o oarecare măsură duhul Căpitanului, ne spuneam că pentru neam nici o jertfă nu este prea mare.

Ne-am zis de mai multe ori **Tatăl Nostru** și așteptam încordați să vină plutonul de soldați pe care noi urmă să-i dezarmăm. Dar slavă și mulțumită bunului Dumnezeu că l-a inspirat pe domnul comandant Horia Sima și, înspre dimineață, a dat ordin la radio tuturor șefilor de județe să se retragă de pe poziții. Cu părere de rău și cu mult regret ne-am retras. Dacă nu era ordinul domnului comandant Horia Sima, ar fi curs mult sânge pe întreg teritoriul României. Generalul Antonescu a declarat stare de asediu și după câteva zile au început perchezițiile pe la sediile legionare. În plus, a dezlănțuit o mare prigoană împotriva Mișcării, cu percheziții prin casele legionarilor și arestări. Eu am stat în ianuarie și februarie fără să fac vreo mișcare, așteptând să vină cineva să înceapă o activitate subversivă. Dacă am văzut că nu vine nimeni să începem activitatea legionară în ilegalitate, eu, care eram învățat cu prigoana lui Duca și cu a lui Armand Călinescu, am luat inițiativa să-i organizez pe refugiații din Cadrilater.

Fedecistii de la liceu

Zadarnic am căutat să iau legătura cu organizația din oraș, care probabil că nu mai exista. M-am hotărât să încep să mă mișc de unul singur. La liceul superior cunoșteam trei elevi: Iancu Perifan, Stroe Zisu și Iancu Caratos, care făceau parte din Frățiile de Cruce. Ei nu întrerupseseră legătura cu comandamentul lor din București, de unde primeau informații și trimiteau cotizațiile. Am vorbit cu Iancu Perifan că aş vrea să iau legătura cu ei și cu Frățiile de Cruce.

Deci am plecat prin oraș să caut legionari și să organizez cuiburi. Îmi alegeam eu camarazii după următorul criteriu. Cum întâlneam câte un camarad prin oraș îi puneam următoarea întrebare: *Camarade, crezi că Mișcarea există și trebuie să activăm? Ei, ce zici? Păi să vezi,* răspundea respectivul, *că acuma Mișcarea nu mai este și se zvonește că Antonescu o să facă o altă Mișcare.* După ce-l priveam puțin în ochi, făceam semnul crucii cu mâna la fruntea lui și ziceam: *în numele Tatălui și al Fiului, și al Sfântului Duh, Amin. Dumnezeu să te ierte.* Eu dam să plec și el se lua imediat după mine. *Măi Ciolacule, de ce mi-ai zis așa?* Răspundeam: *Păi când țara este în primejdie și fiii ei nu o ajută, înseamnă că ei sunt morți de mult, tu nu-ți dai seama că și tu ești mort?*

Eu în viața mea am fost un om voinic și zdravăn și nu îmi păsa cum avea să reacționeze el. Plecam mai departe și întâlneam pe altul, pe care îl știam că a fost legionar.

Ei camarade, ce zici, Mișcarea mai este sau nu? Dacă răspundea: *Da, este Mișcarea, încă mai există. Oricâte prigoane vor fi, ea nu va pieri niciodată.* Atunci eu îi ziceam: *Bravo, camarade!* și dădeam mâna cu mare bucurie. *Mișcarea nu va pieri niciodată. Toți dușmanii vor pieri, dar Mișcarea Legionară niciodată.*

Camarazii pe care i-am găsit erau unul și unul. Cei care ne-am încadrat în cuiburi am fost următorii: Mihai Ergoveanu, Gică Perifan, Caratos Tănase, Mihai Caragiu, Enache Perifan, Mihai Arnăutu, Coromace Nicola și Ciolacu Nicolae. Iar când am ținut ședința de familie, au fost chemați și au luat parte și băieți de la Frățiile de Cruce: Iancu Perifan, Stroe Zisu și Iancu Caratos. Activam pe unde ne întâlneam, de multe ori pe malul Bistriței. Încercam să ținem ședințe, să ne informăm despre ultimele noutăți, dar prigoana era mare, zilnic se auzea că prin țară sunt mereu percheziții și arestări.

Comisari, trădători si asasini

La București, din ordinul lui Antonescu s-a format o echipă de comisari și agenți secreți pentru depistarea și arestarea legionarilor. De îndată ce erau informați că undeva în țară, în vreo localitate, s-a descoperit activitate legionară, acea echipă, supranumită și Fulger, pleca „iute ca fulgerul” cu primul tren expres sau rapid, ca să ajungă cât mai repede în acea localitate. După ce ajungea, se știe ce maltratări făcea. Mulți elevi de liceu au rămas cu timpanele sparte și cu maxilarele zdrobite în urma bătăilor primite de la călăii neamului românesc. Acea echipă de brute avea doi șefi: comisarul principal Atanasiu și comisarul Oproiu.

Trădătorul Mănescu

Neamul nostru românesc, care știm că este plin de virtuți, de calități și de eroi, are totuși, precum spunea Căpitanul, și mulți trădători. Prin luna aprilie 1941 s-a pripășit în Bacău, la hotelul lui Iancu Șaguna, un oarecare Mănescu. I-a spus lui Șaguna că îl cheamă Mănescu, că este subinginer și că este legionar. I-a spus așa: *Domnule Șaguna, sunt legionar și sunt condamnat la 10 ani de închisoare de un tribunal din București unde am avut activitate legionară. Eu, prin anii 1936, am lucrat aici la Bacău și am activat în cuiburile Niculeștilor, la fabrica Filderman, faceți ceva și pentru mine și ascundeți-mă undeva. Nu am bani, nu am nimic. Stai pe pace că te vom ajuta*, i-a zis Iancu Șaguna, care era simpatizant legionar. Repede s-a dus la Mihai Ergoveanu, care avea plăcintărie, și i-a zis: *Măi Mihai, a venit la mine un camarad de-al vostru. Săracul de el, este condamnat de un tribunal din București la zece ani de închisoare și acum este urmărit de autorități să-l prindă. Eu l-am ascuns într-o cameră, i-am dat ceva bani și de mâncare, dar e legionar de-al vostru, deci faceți cumva de veniți să luați legătura cu el*. Ergoveanu s-a dus îndată la el și s-au salutat. Mănescu i-a spus și lui Ergoveanu aceeași poveste și că are nevoie de ajutor. Ergoveanu i-a zis: *Fii liniștit că o să te ascundem și te ajutăm. Voi lua legătura cu camaradul Nicolae Ciolacu, căci el are legătura cu Frățiile de Cruce, iar F.D.C-ul este în legătură cu Bucureștiul, deci fii liniștit că noi o să te ajutăm*. Ergoveanu a venit repede la mine și mi-a spus toată situația lui Mănescu. Eu i-am zis lui Ergoveanu: *Să nu fie ăsta vreun informator de la Siguranță. O, sunt sigur că nu-i informator*, mi-a răspuns Ergoveanu. *El a făcut parte din cuiburile Niculeștilor, de la fabrica Filderman de aici din Bacău*. Acest lucru noi nu am putut să-l verificăm. Dacă am fi aflat că este informator al Siguranței, am fi putut evita peste 120 de arestări și ani grei de închisoare. În sfârșit, noi activam în limita posibilităților.

În acea perioadă, pe câmpul de la marginea orașului Bacău, lucra o unitate militară germană la niște bărci la care mai lucrau și civili români. Aceștia lucrau ca salahori și erau plătiți cu ziua. I-am dat ideea lui Ergoveanu să mergem la acea unitate și să-i rugăm să-l primească pe Mănescu ca muncitor, unde totodată ar fi putut să stea camuflat deoarece Siguranța nu avea acces acolo. Eram sigur că nemții îl vor primi, mai ales că, după ce l-au ajutat pe Antonescu, ne-au promis că ne vor ajuta în orice problemă vom avea, ceea ce s-a dovedit a nu fi adevărat. L-am luat pe Mănescu de la hotel și l-am dus la acea unitate militară, unde noi credeam că este bine ascuns.

Părintele Grebenea

Părintele Grebenea mai spre vară începuse și el să organizeze orașul, dar curând a fost bănuț și chemat la Siguranță și după cum decurgea ancheta, și-a dat seama că va fi arestat. A profitat de momentul când comisarul a trecut în camera alăturată să caute ceva, a deschis fereastra

și a sărit afară. A fugit și s-a ascuns până în momentul când a luat legătura cu noi. După câțva timp l-am dus și pe el la germani, unde s-a întâlnit cu Mănescu. După ce au făcut cunoștință, au început să-și spună fiecare pasul. Astfel s-au hotărât să se ascundă și să se apere reciproc. În acel timp eu aveam grijă de cuiburile de refugiați să mergă bine, să se întâlnească săptămânal sau la două săptămâni, să strâng cotizațiile și prin Iancu Perifan de la F.D.C. să le trimit la București. Dintre toți pe care îi aveam, cel mai activ era Mihai Ergoveanu. La fiecare 20 de zile ne întâlneam și ne duceam la părintele Grebenea și la Mănescu, cărora le duceam alimente și ceva bani. Acea canalie de Mănescu lucra direct cu Bucureștii, dar noi nu l-am putut depista la timp. Abia mai târziu ne-a spus părintele Grebenea, la închisoarea din Galați, despre rolul lui Mănescu și cum acesta îi cerea voie, așa ca prieteni și camarazi ce erau, să-l lase să meargă la un cunoscut în oraș. Părintele, om de încredere, îi spunea să aibă grijă și să vină repede.

Mănescu nu numai că venea repede, dar mai aducea și câte ceva de mâncare. Mie îmi trecea prin minte că e ceva necurat, dar, pentru că nu aveam ceva concret, totul mergea în liniște. Între timp Mănescu luase legătura și cu Frățiile de Cruce de la mai multe licee. Așadar, cum Mănescu lucra și cu noi răzleții, și cu F.D.C, desigur că mereu descoperea noi legionari, spre marele nostru dezavantaj.

Arestarea părintelui Grebenea

În primăvară, într-o noapte de pe la începutul lui aprilie 1942, părintele Grebenea a fost arestat de către Siguranța Statului și dus la Iași, astfel că Mănescu putea să opereze mai bine. Nu mult după arestarea părintelui, Mănescu a început să vină seara pe la noi, cam pe întuneric și chipurile deghizat. Venea când pe la mine, când pe la Mihai Ergoveanu și ne făcea atenți să lucrăm foarte secret, că vedeți, părintele Grebenea a fost arestat, iar eu umblu prin mai multe ascunzișuri ca să nu mă prindă Siguranța.

Comandamentul legionar din Iasi

Comandamentul legionar de prigoană avea sediul la Iași. Frățiile de Cruce din Bacău luaseră legătura cu comandamentul legionar încă din 1941, după rebeliune. Legătura se făcea prin curieri, dar rând pe rând au căzut o serie dintre ei.

În 1942, ne-am hotărât F.D.C. și noi răzleții, de comun acord să îl trimitem pe Mihai Ergoveanu la Iași, unde să raporteze activitatea și situația legionară din Bacău.

Într-o noapte din aprilie 1942, curierul Mihai Ergoveanu, cu situația Bacăului, a sosit la Iași. Tot în acea seară a venit la mine Mănescu și mi-a spus: *Camarade Ciolacu, să știi că se pregătește lovitura de stat contra generalului Antonescu. Mulți legionari s-au pregătit și pleacă la București. Domnul comandant Nicolae Petrașcu vine de la București la Iași ca să pregătească lovitura de stat.* Imediat în acea noapte n-am avut răbdare și m-am dus la camarazii Caratosi Tănase și Gică Perifan și le-am comunicat și lor despre lovitura de stat. Nu știam ce să credem. Totuși eram plini de bucurie și de entuziasm că vom și noi lua parte la lovitura de stat. A doua zi dis de dimineață, cu noaptea în cap, a venit la mine Mănescu și mi-a spus: *Vedeți, că deseară, cu trenul de 10, domnul Nicolae Petrașcu o să treacă prin gara noastră. Să ieșiți mai mulți legionari să-l salutăm, cât o să stea trenul în gară.* Așa am făcut. A doua seară am luat pe camarazii Caratosi Tănase și pe Gică Perifan și ne-am dus la gară, unde ne-am întâlnit cu Mănescu și la puțin timp a sosit și trenul București-Iași. La ușa unui vagon a apărut chipurile domnul Petrașcu. Era un om tânăr, chipeș, voinic și frumos, fața îi era albă spre roșu. Purta o haină și pantaloni negri, călcați la dungă, parcă era scos din cutie. La îndemnul lui Mănescu, repede ne-am apropiat

de vagon, am luat poziție de drepti și, cam pe șest, l-am salutat cu **Trăiască Legiunea și Căpitanul**. După aceea a dat mâna cu noi și ne-a zis: *Foarte bine camarazi*.

Trenul s-a pus în mișcare, iar noi am trecut în spatele gării. Mănescu ne-a zis: *Ei, v-a plăcut, ce ziceți?* *Da, ne-a plăcut*, am răspuns noi. *Să știți*, a continuat el, *că domnul Petrașcu s-a dus la Iași tot pentru organizarea loviturii de stat*. Poate până mâine vom primi și noi ordin să plecăm la București.

Ne-am salutat cu Mănescu și ne-am despărțit, dar în timp ce ne depărtam de Mănescu, am întors capul înapoi să-l vedem. Am văzut că s-a dus ceva mai departe de noi unde îl aștepta un mic grup de băieți de la liceu din Frățiile de Cruce, care și ei, ca și noi, au căzut în aceeași capcană.

Se făcuse noapte și noi mergeam pe străzile orașului spre casă, discutând înflăcărați. Tineri fiind, ne-a impresionat figura celui om despre care noi am crezut că era domnul Petrașcu. Mergeam pe stradă și vorbeam între noi: *Măi, ce comandant avem, pe lângă că e tânăr și voinic, este și un om frumos*. Nici prin gând nu ne trecea că în seara următoare acest așa-zis Petrașcu, de fapt comisar, o să ne snopească în băți. Cu astfel de cuvinte nostalgice ne-am salutat și ne-am despărțit, fiecare plecând spre casă.

Mihai Ergoveanu la Iasi

Mihai Ergoveanu, curierul nostru, plecase din Bacău doar cu o seară în urmă. A ajuns la Iași noaptea. Din cauza războiului, toate geamurile erau camuflate, luminile stinse, era o beznă că nu vedeai la doi pași. Dar, cum vom vedea mai târziu, nu în toate locurile era întuneric.

Siguranța din Iași, care era anunțată de sosirea lui Ergoveanu cu corespondența legionară din Bacău, îl aștepta febril să-l prindă. Dar în gară era așa de multă lume, parcă era un val de oameni care se mișcă într-una. În acel val era și Mihai Ergoveanu, cel care trebuia prins. O echipă de comisari și de agenți, cu reflectoarele în mâini, după ce l-au depistat, l-au încadrat cu reflectoarele și mergeau alături în acel puhoi de oameni. Așteptau să ajungă la ușa de la ieșire unde să-l aresteze. Ergoveanu, văzând că este urmărit, a lăsat să-i scape ceva din mână și s-a aplecat să-și ia obiectul, dar valul de oameni mergea înainte cu comisari cu tot. În schimb Ergoveanu, ghemuit și de-a bușilea, profitând că a scăpat de reflectoarele comisarilor, a luat-o la dreapta printre picioarele oamenilor. Așa cocoșat și de-a bușilea a ieșit undeva prin spatele gării, într-o stradă mai lăturalnică și întunecoasă. După ce a răsuflat puțin, și-a făcut un plan de acțiune.

Adresa comandamentului o știa. A luat-o din loc pe străzi cât mai ferite până a ajuns la adresa indicată. Era așteptat și, după ce a intrat, s-au luat o serie de hotărâri și i s-au dat lui Ergoveanu instrucțiuni despre ce trebuia să facă în continuare. El a fost numit șef provizoriu al județului Bacău. A fost găzduit peste noapte la o camaradă, unde nimeni nu bănuia că Ergoveanu ar putea să doarmă.

În gară, comisarii cu reflectoarele în mâini îl așteptau pe Ergoveanu să apară, dar Ergoveanu nicăieri. Au rămas cu reflectoarele în mână și cu gurile căscate ca la dentist. Și-au dat seama că Ergoveanu le-a tras o cacealma teribilă. Cu toată faima ce o avea acea echipă fulger de la București, nu a reușit să-l prindă. Nu le venea să creadă că au putut să fie ei păcăliți în așa hal de un legionar. Atunci s-a concentrat toată siguranța, poliția, toți codoșii și informatorii și au făcut control la toți legionarii și prietenii lor, în aceeași noapte. În sfârșit, pe la două noaptea au bătut la ușa unde dormea Ergoveanu. *Deschideți, aici este Siguranța Statului. Dacă nu deschideți, forțăm ușa*. La urmă, Ergoveanu a deschis. *Legitimația! Da, poftiți*. Imediat l-au înfășcat și apoi cu înjurături și amenințări l-au târât afară.

Siguranța a lucrat repede ca să nu-l bănuim pe Mănescu că este informatorul lor. De aceea, în ziua în care l-au arestat pe Ergoveanu la Iași, dis de dimineață a venit Mănescu la mine și, după

ce m-a salutat, mi-a spus: *Camarade Ciolacu, să știi că am primit ordin de sus să iei pe toți camarazii pe care îi știi și deseară pornim spre București pentru lovitura de stat. În ce privește transportul, comandamentul legionar de la București ne-a trimis bilete pe C.F.R. și le vom primi diseară la gară.* Am observat că era puțin cam agitat și neliniștit. L-am privit drept în ochi, căutam să-i surprind privirea, dar degeaba, mi-a fost imposibil, îi fugeau ochii în toate părțile.

În acel moment mi-a trecut prin inimă ca un fior pentru prima dată o bănuială. *Nu cumva este trădător Mănescu?*

Pe la licee începuseră arestările încă din luna martie, dar nu se bănuia de unde vine trădarea. De aceea, eu i-am spus prompt: *Camarade Mănescu, la ora patru după-masă să ne întâlnim la hotelul lui Enache Perifan, la camera cinci, și acolo o să hotărâm ce trebuie să facem.* Mănescu mi-a promis că o să ne întâlnim și a plecat. Fără să fi vrut, am devenit și eu agitat, dezorientat și pe la ora nouă dimineața am primit un aviz telefonic. Repede m-am dus la poștă, am pus mâna pe receptor și am început să vorbesc: *Alo, cine e acolo? Mihai Ergoveanu, a venit răspunsul. Ergoveanu?* am întrebat eu. Da, aici e Mihai Ergoveanu. *Ascultă, camarade Ciolacu, diseară pleci cu băieții la București și vezi să iei și câteva... bucăți,* era vorba de pistoale. Imediat am cunoscut că nu e vocea lui Ergoveanu. De aceea i-am pus o întrebare în dialectul armănesc: *O cai Mihale, cum îl cheamă pi Fendi?* Dar acel comisar, sau ce o fi fost, nu știa dialectul macedoromân și mi-a răspuns: *Ei, lasă acum, vorbim altă dată.* Dacă am văzut că nu este Ergoveanu, am lăsat receptorul și am plecat. Mi-am zis în gând: nu încapе îndoială că acela nu-i Ergoveanu. Dar ceva era necurat la mijloc. Cine știe ce i s-a întâmplat lui Ergoveanu. M-am dus la Gică Perifan și i-am spus și lui că m-a chemat Ergoveanu la telefon, de la Iași, dar am reușit să aflu că era cu totul altcineva. Da, a zis Gică, totul este foarte suspect. Repede m-am dus la Caratosi Tănase la brutărie și i-am spus chestia cu telefonul și cu cel ce vorbea în numele lui Ergoveanu. De altfel, zise el, azi dimineață, cu noaptea în cap, a venit la mine Mănescu și mi-a spus să ne strângem mai mulți camarazi, că a primit ordin de sus să plecăm diseară cu trenul la București pentru lovitura de stat și biletele de tren le primim la gară.

Am rămas foarte nedumerit, cum i-am spus și lui Mănescu, nu era nici un ordin scris, nici o circulară că ar exista o lovitură de stat. Dar oricum nu i-am dat un răspuns concret, ci i-am spus să vină diseară la hotelul lui Perifan. Bine ai procedat, a spus Caratosi, o să-i punem întrebări, cum adică, dacă o fi lovitură de stat, numai el este singurul care știe? Ar trebui să știe și alte persoane cu un trecut legionar, cum ar fi domnul avocat Ciulei, care este comandant legionar plin, și alții. Până la urmă o să mergem să-l întrebăm pe domnul Ciulei, dacă e lovitură de stat trebuie să știe și dânsul. Nu o să plecăm așa cu ochii închiși. Deci, i-am spus lui Caratosi, la orele patru vîi pe la mine și împreună mergem să ne întâlnim cu Mănescu. M-am dus acasă abătut și îngrijorat. Ergoveanu, care trebuia să fi sosit acasă de la Iași, nu a venit, dar în schimb altcineva mi-a telefonat în numele lui. Mănescu ne zorea să plecăm la București, Ergoveanu nicăieri, iar noi nu știam ce să credem. Eram îngrijorat și simțeam că ceva rău se apropie. Cu aceste gânduri frământându-mă, s-a făcut ceasul trei după masă și nu a trecut mult timp că a venit Caratosi și împreună am plecat să ne întâlnim cu Mănescu. Noi doar bănuiam că ar putea fi trădător, dar din moment ce nu aveam dovezi, nu puteam fi siguri.

Am ajuns la hotel, am bătut la ușa camerei numărul cinci și, dacă ni s-a răspuns, am intrat. Mănescu ne aștepta, ne-am salutat reciproc și apoi am dat mâna cu el. Stătea lângă o masă și privea mereu pe fereastră în stradă. Noi ne-am oprit lângă el și am început a-i pune întrebări cum e cu lovitura de stat și cu plecarea la București. *Rămâne cum v-am spus, ne-a spus el. Am primit ordin de sus să ne ducem la București. Și unde în București?*, l-am întrebat noi. *În Piața Victoriei,* ne-a răspuns el, *acolo au să ne aștepte alți camarazi, care au să ne ducă la locul de unde vom începe lovitura de stat!* Atunci noi l-am luat tare: *Bine, camarade Mănescu, dar în Bacăul acesta numai dumneata știi de lovitura de stat. Ar trebui să știe și alți legionari mai vechi, așa cum ar fi domnul avocat Ciulei, care este comandant legionar plin. Nu te supăra, dar noi trebuie să ne bazăm pe ceva mai concret, de aceea noi vom merge să-l întrebăm și pe domnul Ciulei, să vedem ce părere are dânsul.* Și cum noi îl întrebam cu curaj, la un moment Mănescu a crezut că noi l-am

și descoperit că ar fi trădător. Avea impresia că noi o să-l luăm la bătaie, sau că o să-l omorâm. A început să tremure și să se bâlbâie, zicând: *Păi să vedeți camarazi, uite ce scrie presa italiană. S-a ridicat în picioare tremurând ca varga, a scos un ziar din buzunar și a început să citească cu buzele tremurânde. Guvernul italian cere demisia guvernului Antonescu și cere să fie înlocuit cu un guvern legionar. Și tot tremurând s-a strecurat printre noi și a ieșit cu cea mai mare iuțeală afară. Apoi din hotel fuga în stradă, noi ne uitam de sus de la fereastră cum fugea pe stradă. Alerga printre oameni spre poliție, dar noi nu eram siguri dacă s-a dus la poliție sau a fugit de frica noastră. Am stat un moment pe gânduri, pe urmă ne-am hotărât să mergem la domnul Ciulei să-l întrebăm și pe dânsul dacă știe ceva despre lovitura de stat. Așa puteam fi siguri că Mănescu nu este curat, după cum îl bănuiam și nu mai mergeam la București. Am luat-o amândoi spre domnul Ciulei, și, cum acesta locuia pe strada poliției, am luat-o și noi în aceeași direcție cu Mănescu. Când să dăm colțul pe strada poliției ca să mergem la domnul Ciulei, din partea opusă venea drept spre noi Gogean, șeful Siguranței. Mergea cu capul în jos, dând impresia că nu ne vede. Ne-a lăsat de am trecut de el cam vreo zece pași și numaidecât ne-a fluierat. *Hei, voi de colo! Ia veniți încoace.* Ne-am întors și ne-am apropiat de el. Gogean, șeful Siguranței, cred că la origine era armean, era un ins negricios, scund și spătos. Foarte încruntat, ne-a zis: *Unde mergeți voi așa de târziu?* Noi i-am răspuns: *La fabrica de monopol, avem treabă. Ia luați-o înaintea mea, haimanalelor.* Când l-am auzit zicând asta, m-au trecut niște fiori și mi-am zis în sinea mea: *Până aici, Ciolacule, de acum încolo ți s-a înfundat.* Ne-a condus spre poliție și când am ajuns la poartă ne-a împins în curte. Imediat cum am intrat, a deschis o ușă în spatele căreia se vedea o scară și ne-a zis: *Intrați și urcați sus,* apoi a închis ușa. Nici nu am apucat bine să urcăm scările că ne-a și luat la poceală. *Mama voastră de bolșevici,* și dă-i peste față, peste ochi. *Unde spuneți că mergeți, măi bolșevicilor?* Așa am ajuns sus la etaj.*

Ne făcea bolșevici pe noi, legionarii, care eram împotriva bolșevismului. Căpitanul a dat alarma încă din anul 1922, spunând că în cazul unei invazii comuniste de la Răsărit, poporul nostru va suferi cum nu a suferit niciodată până acum în toată istoria lui. Românii vor fi trimiși în lagăre, vor fi băgați la închisori, vor fi jefuiți, bătuți și omorâți. Pentru aceste vederi profetice Căpitanul a avut de suferit din partea lui Carol și acelor partide politice, zise istorice și democratice. Deci noi eram bolșevicii, noi care luptam contra bolșevismului și a comunismului, iar ei, care pregăteau terenul pentru invadarea țării de către hoardele comuniste, se ascundeau sub numele de apărători ai ordinii publice.

Faimosul călău Atanasie

Ajungând la etaj s-a deschis ușa și am fost împinși într-o cameră mare, cu multe birouri, dar fiindcă era duminică, nu era nici un funcționar. După ce a închis ușa, Gogean a venit lângă noi. *Unde ziceți că vă duceți, la fabrica de monopol?* Dar el știa bine unde mergeam și a început să turbeze: *Ce fabrică de monopol? Mama voastră de bolșevici.* Și iar ne-a luat la poceală. În timp ce-i căra pumni lui Caratosi, s-a deschis ușa și Gogean s-a oprit din bătaie. Ne-am uitat spre ușă și când colo ce să vedem! Era chiar același domn Petrașcu, pe care cu o seară mai înainte l-am salutat în gară cu **Trăiască Legiunea și Căpitanul!** Acum avea mâinile în cătușe și era împins de la spate de un gardian care-i striga: *Intră banditul!* După ce au intrat în cameră, Gogean și cu gardianul au ieșit afară și am rămas numai noi trei, eu, Caratosi și chipurile domnul Petrașcu, comandantul legionar de la București, cel cu lovitura de stat. Cam aplecat și puțin adus de spate, având mâinile în cătușe, se făcea că-i frânt de bătaie și gema de spuneai că într-adevăr îl doare. A venit lângă noi acest vampir și cu voce miorlăitoare a început să se jalească și ne compătimea pe noi, zicând: *Ce ați pățit camarazi?* M-am uitat cu groază la el și mi s-a zburlat părul în cap, dar totuși i-am zis: *Domnule, nu te cunosc.* Dar el a continuat: *Păi nu mai țineți minte că ne-am*

întâlnit aseară în gară. Dar eu am insistat și i-am zis: Domnule, nu vă cunosc. Atunci a zis: Ei bine! O să mă cunoașteți voi. A fluierat odată din gură și, ca la comandă, ușa s-a deschis. A apărut gardianul căruia i-a ordonat să-i scoată cătușele. Gardianul a venit repede, i-a scos cătușele și a plecat. Și cum nu mă mai cunoașteți? Dar aseară, când ne-am întâlnit în gară, ați uitat. I-am spus: Domnule, nu am fost la gară și nu te-am întâlnit niciodată. Dintr-o dată văd cum această huidumă de om s-a crispat la față, devenise un fel de fiară sălbatică. Caratosi era un om mic, slăbuț și era infirm de un picior din primul război mondial. S-a apropiat de el și din doi pumni l-a dat jos. A ridicat piciorul infirm în sus și a început să plângă și să se jelească.

L-a lăsat pe Caratosi jos, lungit pe podea, și s-a întors spre mine. *Cum mă bolșevicule, nu mă cunoști?* Avea palmele mari cât o lopată, când a început să mă lovească, credeam că dă cu maiul. Câteva lovituri în plin și mi-a spart timpanul de la urechea stângă. A început să mă lovească cu acel pumn ca de baros, după cum era boala lui, numai peste fălci, maxilare și peste ceafă. De câte ori mă lovea cu pumnul, îmi trozneau fălcile, că la un moment dat am crezut că mi-a spart maxilarul. I-a ordonat gardianului să scoată pistolul încărcat și să mă bage la arest, iar apoi i-a zis: *Mama lui de bolșevic, la prima miș-care trage în el fără milă.* M-a scos și m-a dus într-o sală mică, de unde prin fereastră puteam vedea afară. Era noapte și se întunecase demult.

După ne ne-a bătut, a plecat acel comisar, care nu era altul decât Atanasiu, șeful acelei echipe supranumită „Fulger”, compusă din co-misari și agenți trădători ai neamului românesc. Eu stăteam în picioare și gardianul la fel, însă avea revolverul întins spre mine. Am stat câteva ore în picioare, am început să obosesc după bătaia pe care am primit-o și nu știam cum să fac să mă culc. Cu toate că era prin aprilie, fiind încă răcoare, aveam paltonul cu mine. Am început să mă las ușor în jos pe lângă perete, până m-am lungit pe dușumea. Dacă am văzut că gardianul nu-mi zice nimic, am pus brațul căpătâi și mă gândeam cu groază în ce capcană am căzut.

Dacă într-adevăr o fi lovitură de stat, de ce se fac arestări prin țară, deci, logic gândind, lovitura de stat a căzut. În noaptea aceasta, îmi ziceam, ne împușcă Antonescu ca pe niște câini. Mă gândeam la situația noastră, prin ce trădare am căzut cu toată activitatea noastră legionară subversivă și mai ales că eram gata să luăm parte și noi la lovitură de stat contra lui Antonescu.

Siguranța știa bine că eu am fost șeful refugiaților din Cadrilater, Dobrogea, știa de activitatea mea legionară subversivă din Bacău. De aceea așteptam ca din clipă în clipă să aud vreo mașină venind în curtea siguranței, să mă ridice pe mine împreună cu ceilalți arestați din Bacău, în aceeași situație ca și a mea. Eram sigur că dictatorul Antonescu nu ne iartă și ne va împușca în această noapte. Aveam emoții și îmi era teamă de ce o să ne pregătească viitorul. Cu tot felul de gânduri sinistre, am adormit de-a binelea. Când m-am trezit, mi s-a părut că am dormit doar o clipă. Mă miram de ce până acum nu a venit încă nici o mașină și îmi ziceam în gând că poate totuși ne iartă. Dar când deschid ochii și mă uit la geam, văd că se face ziuă și e lumină. Imediat mi-a venit curaj, și din nou mi-am zis, dacă în noaptea asta nu ne-a împușcat, deocamdată nu ne mai împușcă. Cine știe ce s-o fi întâmplat.

Nici nu s-a făcut bine ziuă că aud pași care călcau greu și repede, venind spre ușa de la camera unde eram închis. Ușa s-a deschis și în cadrul ei a apărut acea nănilă de om, care era Atanasiu. I-a dat ordin gardianului să mă ducă jos la beci, pe o sală unde erau multe camere speciale de arest, cu ferestre și cu zăbrele de fier și în jur totul era de ciment. Îndată a venit și Atanasiu după noi și a controlat el însuși camera de arest, ca nu cumva să am vreo posibilitate de evadare. După aceea a dat ordin gardianului să stea în fața ușii tot timpul și să mă păzească.

Atanasiu a plecat repede, ca un bezmetic, spre stradă. Mi-am zis în gând, nu încape nici o îndoială că astăzi va fi mare vânatoare de legionari prin oraș. Siguranța de un an și jumătate urmărește activitatea noastră legionară subversivă, probabil că știa totul despre noi și acum au trecut la arestarea noastră.

Pe la orele nouă, a venit acel faimos bătauș și m-a întrebat: *Și cum măi, alaltăseară nu m-ai văzut pe mine la gară?* I-am răspuns din nou, ca și mai înainte: *Nu, nu v-am văzut.* Atât i-a trebuit și s-a nă-pustit asupra mea ca o fiară când se aruncă asupra prăzii și iarăși dă-i și dă-i cu zel și cu sete peste tot, fără nici o milă.

Am făcut și eu o greșeală, tânăr fiind, plin de elan pentru acti-vitatea noastră legionară și fără multă experiență în viață, tot timpul cât mă lovea am stat drept și nemișcat, ca o stană de piatră, iar el, canalia, mă lovea în plin. Am vrut să-i arăt cât poate să sufere un legionar. Greșală mare din partea mea.

După ce s-a săturat de bătut, m-a lăsat și a plecat. Furios, a dat ordin gardianului să mă păzească permanent în fața ușii. Eu eram amețit și simțeam dureri pe tot corpul, dar mai ales mă dureau fâlcile și ceafa din cauza zecilor de pumni pe care i-am primit. Așa amețit cum eram, m-am lăsat jos pe ciment și am adormit adânc. Nu știu cât am dormit, dar la un moment dat aud zgomotul zăvorului. Am tresărit și m-am ridicat în picioare amețit. S-a deschis ușa și văd pe gardian că se uită la mine. Îmi făcea impresia că mă compătimește și într-adevăr, îl aud că zice cu o voce blândă și calmă: *Domnule, poștiți o bucată de pâine și ceaiul.*

Le-am luat și ușa s-a închis. Am început să sorb din ceai și să rup din bucata de pâine. Ultima dată când am mâncat a fost înaintea arestării și îmi era o foame teribilă. În timpul când dormeam jos pe ciment, din cauza loviturilor pe care le-am primit mi s-au umflat fâlcile și toată ceafa. Aveam temperatură din cauza loviturilor și nu puteam să mișc capul de durere. Ori de câte ori voiam să-mi întorc capul într-o parte, trebuia să mă întorc cu tot corpul precum lupul.

Mai spre seară a venit Atanasiu și m-a mutat în altă cameră. Pe jos erau împrăștiate niște scândurele. Le-am strâns grămadă, le-am aranjat ca să îmi țină de pat și m-am culcat.

A treia zi am fost scos la anchetă, dar faimoasa echipă de bătăuși și de trădători de la București nu mai era. Îndeplinindu-și misiunea aici, au plecat prin alte localități, după pradă. Trebuia să bage jale și durere și în alte familii. Zilnic am fost scos la anchetă, care a durat cam două săptămâni. Tot timpul am fost anchetat de Gogean, șeful Siguranței. La anchetă nu am mai fost bătut și tot timpul am fost confruntat cu camarazii Caratosi Tănase și Gică Perifan, într-o serie de situații.

După două săptămâni de anchetă, într-o zi m-au luat de la beci și m-au dus la etaj, într-o cameră mare. Acolo am găsit câțiva camarazi. Am dat mâna, dar nici nu am apucat să vorbesc ceva cu ei, că au început să intre unul câte unul alți camarazi, care veneau de la anchetă. Într-un sfert de ceas ne-am strâns 17 inși. Pe mulți îi știam, dar mai erau fețe pe care nu le cunoșteam. În sfârșit, ușa camerei s-a închis, gardianul s-a retras și noi am început să dăm mâna unul cu altul și să po-vestim fiecare cum am trecut prin anchetă. Din lotul de 17 inși, după 44 de ani, la ora când scriu aceste rânduri, nu mi-au rămas în memorie decât următorii: Caratosi Tănase, Gică Perifan, profesorul Lungeanu, studentul Bucur Constantin, șoferul Hanganu, elevul Petre Bucătaru și domnișoara Ceilante, de origine italiană. Numele celorlalți nu le mai știu.

Plecarea din Bacău

Am stat în acea cameră două zile. În acele două zile s-a permis familiilor noastre să aducă în curtea Siguranței haine, păături, valize și alimente. Într-o dimineață, tot lotul de 17 persoane, cu bagaje în mână, ne-au scos afară în curte și ne-au încolonat. La puțin timp a sosit un pluton de jandarmi cu carabine. Ne-au încadrat și am pornit spre gară. Familiile noastre mergeau pe lângă plutonul de jandarmi, aproape de noi, însoțindu-ne până la gară.

Unora le-au venit părinții, altora nevestele cu copii. Mai erau frații și surorile unora și-n același timp au venit și mulți prieteni. Era un cortegiu destul de mare, unii dintre noi își vedeau pentru ultima oară părinții. Tot drumul cât am mers până la gară, familiile noastre priveau spre noi și plângeau, unii chiar în hohote, ștergându-și lacrimile de la ochi cu batista. Nimeni nu știa ce ne va aduce soarta, când sau dacă ne vom mai întoarce acasă.

Un camarad

Niță Ion, un camarad pe care l-am scăpat din vedere și nu l-am menționat mai sus, era băiatul unei femei văduve, bătrână și săracă. El era singura speranță și ajutor pe care îl avea. L-a așteptat să se întoarcă acasă de la închisoare, cu tot sufletul și ca pe ochii ei din cap. Dar din cauza bătăilor și a schingiuirilor suferite la Siguranță în timpul anchetei, de la acea faimoasă echipă de comisari bătauși și de bandiți și de trădători ai neamului românesc, Niță nu s-a mai întors. Era un băiat blând și tăcut.

Niță era slăbuț și firav și deci nu a rezistat tratamentului acelor indivizi care, bătându-l, i-au zdrobit plămânii. Din cauza lor, el nu a mai reușit să se refacă și a murit la închisoare. S-a sfârșit departe de bătrâna lui mamă, care a rămas cu inima zdrobită la vestea năprasnică a morții copilului ei atât de mult dorit. El, care trebuia să fie sprijinul bătrânețelor ei, s-a dus. Dumnezeu să-l odihnească în lumea dreptilor, căci destul a pățimit aici, în lumea tuturor nedreptăților.

Condamnarea și începutul adevăratei închisori

Ajungând la gară, ofițerul care conducea plutonul de jandarmi ne-a lăsat să ne întreținem cu familiile noastre. Unii dintre noi ne-am sfătuit membrii familiilor să aibă încredere în bunul Dumnezeu, că în curând o să ne întoarcem acasă. Dar până la urmă trebuia să ne despărțim, pentru că trenul a ajuns în gară. Mame, tați, soți și copii, ne-am îmbrățișat și ne-am sărutat familiile. Cu multă jale și durere sufletească ne-am despărțit unii de alții, pentru că sirena trenului a dat semnalul de plecare, iar jandarmii ne forțau să intrăm în vagoane. Trenul a pornit, iar familiile noastre au rămas pe peronul gării, plângând și fluturând din batiste până nu ne-au mai văzut.

Trenul venea de la Iași și mergea spre București. Noi discutam între noi și încercam să ghicim unde ne vor duce. Unii ziceau că ne vor duce la București, alții la Galați, alții spuneau numele altor închisori. Dar până la urmă ne-am lămurit, căci trenul a luat-o pe linia care duce la Galați. Deci nu mai încapе îndoială, drumul nostru duce la Tribunalul Militar, Curtea Marțială Galați. Mai era încă destul timp până să apună soarele. Trenul a ajuns în gara Galați și ni s-a spus să coborâm din vagoane. Nici nu am coborât bine din tren, că a și sosit un pluton de temniceri de la închisoare, înarmați cu carabine. Ne-au înconjurat, ne-au încolonat și ne-au pornit spre

închisoare. Pentru prima dată am intrat în curtea unei închisori, cu speranța că-n curând voi fi eliberat. Acasă am lăsat părinții bătrâni, soția cu doi copilași gemeni, în vârstă de doi ani, și o soră de 18 ani, bolnavă de T.B.C., care era pe patul de moarte.

Nu știam că voi fi judecat de Tribunalul militar, Curtea marțială Galați, și voi fi condamnat la mai mulți ani, pe care îi voi face pe la diferite închisori, cum era sistemul lui Antonescu, cu lanțuri grele la picioare, foame, frig, mizerie și mulți păduchi. De aceea am zis camarazilor mei: *Omul e slab ca oul, dar uneori e mai tare ca stânca. Stânca mai crapă, dar omul nu.*

Când am ajuns la închisoare, ne-au încarcerat și ne-au pus să stăm câte doi în celulă. Am stat așa o lună de zile și, într-o dimineață, tot lotul de deținuți ne-au scos afară și ne-au dus la tribunal. Președintele tribunalului era colonelul Enăchescu. În boxă eram 17 inși. Martorii mei mi-au făcut semnul crucii cu mâna. După dezbateri ni s-a dat sentința. Jumătate din lot am fost condamnați, restul au fost achitați. Din nou ne-au dus la închisoare, unde am mai stat câteva zile și, într-o dimineață de mai, pe toți deținuții politici ne-au coborât jos în curte. Eram cam la 50 de deținuți. Acolo ne aștepta o grămadă de lanțuri și doi ȝigani fierari, deținuți și ei, cu nicovale și cu ciocane, și în jumătate de ceas ne-au pus pe toți în lanțuri. A venit un pluton de temniceri înarmați, ne-au încolonat și din nou ne-au pornit spre gară. Vagonul dubă ne aștepta în gară, iar noi, cu lanțurile la picioare, cu greu ne-am suit și ne-am instalat pe podele și trenul s-a pus în mișcare. Acum începea același ritual, întrebându-ne oare unde ne vor duce. Deținutul întotdeauna știe de unde pleacă, dar nu știe unde va merge, acesta este lucrul cel mai chinuitor pentru deținuți. Am mers așa cu trenul și, pe la chindie, s-a oprit în gară la Ploiești. A venit plutonul de temniceri cu carabinele, ne-au încadrat și ne-au dus la penitenciar. Am dormit câteva nopți cu lanțurile la picioare. Închisoarea de la Ploiești era pe atunci centrul de triere. De aici se trimiteau deținuți la toate închisorile din țară. Intelectualii mergeau la Arad, elevii și negustorii mergeau la Vaslui, unde erau munci agricole.

Într-o dimineață ne-au separat, negustorii și elevii, și ne-au dus la tren. Veșnica întrebare, unde mergem acum? Am stat în gară mai mult de o oră, cu lanțuri la picioare și cu temnicerii lângă noi, și în sfârșit a sosit trenul, iar noi a trebuit să urcăm în vagonul dubă. Trenul a oprit în multe gări și tocmai spre seară a ajuns la Vaslui. Închisoarea era construită în afara orașului, cam la cinci kilometri distanță. Clădirea se pare că înainte era folosită ca liceu. În această clădire, în urmă cu doi ani, prin 1939, au fost împușcați 30 de legionari și comandanți legionari sub dictatura lui Carol al II-lea. Ne-au dat jos din dubă, ne-au încolonat și, înconjurați de jandarmi înarmați, am pornit prin centrul Vasluiului. Am văzut prăvăliile jidanilor, niște dughene mărunte, înghesuite una lângă alta. Noi abia ne târam picioarele în lanțuri, iar jidanii în fața dughenelor ne priveau sfidându-ne. Îi vedeam cum își frecau mâinile de satisfacție că goimii merg la închisoare. Aceasta era opera lui Antonescu, noi românii mergeam la închisoare, iar dușmanii noștri se bucurau. Mergând anevoie cu lanțurile la picioare, abia am ajuns la închisoare pe la orele 11 noaptea...

S-a dat stingerea și în acea noapte am dormit cu lanțurile la picioare. Dimineața ne-au scos lanțurile și ne-au dus la lucru. O lună întreagă am muncit la prășitul porumbului. Într-una din zile văd un afiș la sala de mese, care ne anunța că cine este bolnav sau are ceva de operat, poate să se transfere la închisoarea din Brașov. În cadrul acelei închisori era o secție de chirurgie. Cum am văzut anunțul, am ieșit la raport și am cerut să fiu transferat pentru că eram bolnav.

Transferul la închisoarea din Brașov

Într-o dimineață, la șase deținuți ne-au pus lanțuri și ne-au dus cu trenul-dubă care mergea spre Brașov. Cum am ajuns la destinație, temnicerii ne-au luat în primire și ne-au dus la închisoare. După două săptămâni de zile am fost operat de hernie. Am stat la închisoarea din Brașov câteva luni de zile. Nu sunt în stare să descriu foamea pe care am dus-o acolo. Antonescu a creat un

regim de exterminare a legionarilor. Rația de pâine era 280 grame la birou, dar până să ajungă la celulă era înjumătățită. Dimineța ni se dădea un ceai dres cu sare. De la geamurile închisorii se vedea piața unde negustorii vindeau zarzavaturi. Toate roșiile mucegăite erau aruncate alături de tarabă, jos pe ciment, negustorii având grijă ca masa să le fie curată. Puțin înainte de orele 12, căruța închisorii trecea pe la toți negustorii și cu o lopată se lua de pe jos și se pune în căruță gunoiul aruncat de negustori. La închisoare, cazanul cu apă fiartă era gata. Toate acele verdețuri mucegăite și putrede erau deșertate în cazan și mâncarea era gata. Cu toată degradarea legumelor și cu toate că era numai zeamă goală, totuși mâncam până la ultimul strop, pentru că avea multe vitamine.

Am fi dorit să ne dea mai mult, dar rația era un polonic de 500 grame. Și apoi la masa de seară ne dădea un polonic de varză acră. A început să ne tortureze foamea. Gogeamite om în plină putere, îmi venea să plâng de foame, aveam amețeli și vedeam negru dinaintea ochilor. Ziua și noaptea nu mă gândeam la altceva decât numai la pâine. Mă gândeam, oare voi mai avea vreodată o pâine în mână?

Pâinea care ni se dădea dimineța o mâncam din trei bucături și până a doua zi de dimineță simțeam cum mi se lungesc urechile de foame. Îmi venea leșin de la stomac, fiindu-mi mereu foame. Într-o noaptea am visat că înaintea mea aveam o poliță plină cu pâine de la un capăt la altul. Când am văzut atâta pâine, rupeam din ea și mâncam cu atâta poftă că până la urmă m-am trezit mestecând și plescăind cu multă plăcere. Dar cum m-am trezit, a dispărut și scumpa mea poliță cu pâine cu tot, ca prin minune. Mi-am dat seama că totul a fost numai un vis, dar îmi era ciudă că visul nu a mai continuat, să pot să mă înfrupt încă puțin. Niciodată până atunci nu am simțit o plăcere așa de mare. Degeaba m-am chinuit să mai dorm, cu speranța că voi visa din nou pâinea aceea, până dimineța nu am mai reușit să ațipesc. În schimb, cum s-a făcut ziuă a venit ceaiul din apă fiartă și bineînțeles bucățița de pâine. Ceaiul, după cum am spus, era dres cu sare, dar iarna era bun că ne mai încălzea puțin.

Într-o dimineță, gardianul a intrat val-vârtej în celulă. Repede, faceți bagajele și imediat afară. Parcă veniseră turcii, nu am avut timp nici să pun lanțurile la picioare, după obiceiul din închisorile lui Antonescu. Ne-am dus la gară la trenul care venea de la București. Trenul trecând prin Ploiești, a colectat deținuți și de acolo, iar noi cu mare greutate ne-am îndesat în dubă. Toți deținuții stăteau în picioare ca sardelele, de abia mai răsuflam. Aici în dubă am aflat că din închisoarea Văcărești a evadat părintele Vasile Boldeanu, comandant legionar. Acesta, fiind bolnav, era internat la spitalul închisorii. Tot aici în dubă am aflat că destinația noastră era Aiud. Ajunși în gara Aiud, temnicerii ne-au luat în primire și ne-au dus la închisoare. Ne-au pus în camere câte 18-20 inși, și aici tot mizerie, foame, frig și mulți păduchi. În camera noastră am făcut un program de despăduchiere. La orele 10 dimineța, când plita era încinsă de foc, fiecare stătea cu cămașa deasupra plitei și cum picau pe plită săreau ca floricelele. Interesant că nu toți păduchii aveau aceeași culoare. Unul era galben, altul era roșcat, iar altul era negru. Numai auzai pe câte unii: Băi Mitică, vino și-ți ia păduchele. Așa de mulți erau, că noi îi omoram numai pe cei mari, de cei mici nu aveam timp. Într-o zi camarazii au făcut o glumă. Au pus patru păduchi pe o valiză și deasupra lor o carte poștală. O mișcau, dar nu o puteau urni. Au luat încă un păduche și l-au pus la mijloc, și atunci au urnit cartea poștală. Se făcea haz de necaz. Unul a spus: *Chiar și în lumea animalelor este bună deviza „Unde-i unul nu-i putere”*. Directorul închisorii era maiorul magistrat Munteanu. Dacă cineva dintre deținuți greșea ceva, era scos în curte și întins pe o rogojină. Apoi scoteau afară mai mulți deținuți ca să pri-vească la spectacolul care urma. Cu un cauciuc, respectivul primea la fund 15 până la 25 de lovituri. Unul dintre noi a venit cu propunerea să strângem o cutie de chibrituri plină cu păduchi și când va veni directorul prin cameră, să-i arătăm cutia cu păduchii. Să-i spunem că nu mai putem de atâta mâncărime și că îl rugăm dacă se poate face o deparazitare. Dar unii din camarazi nu au fost de acord. Ei au spus că va fi vai de capul nostru și o să ne pună în lanțuri. Văzând că mulți se opuneau, nu am mai făcut nimic.

În 1943, mai spre toamnă, am fost scoși afară în curte toți deținuții din secția noastră. A venit maiorul și ne-a ținut o cuvântare. După care a spus: *Toți legionarii care vor da o declarație că se deso-lidarizează de Mișcarea Legionară și vor trece de partea mareșalului Antonescu, vor primi favoruri.* Apoi a adăugat: *Toți care sunt cu domnul mareșal să vină la mine.* Din 500 de legionari câți eram acolo doar patru inși s-au îndreptat spre maior, restul am stat pe loc. Pe cei care au dat adeziune i-a mutat pe celular, unde au primit niște favoruri. Aveau dreptul să iasă la aer mai mult decât noi și puteau să primească pachete de la familie. Iar pe noi, care nu am dat adeziune, ne-au amenințat zicând: *Vă veți ruga să vă primesc adeziunile, dar nu le voi primi pentru că aceasta a fost singura voastră șansă.* Și ca pedeapsă că nu ne-am dezis de Legiune, ne-a dus la vestita zarcă de tortură. Au scos paturile și saltelele și ne-au pus câte opt inși într-o celulă. Era loc doar cât să ne întindem pe o rogojină. Am dormit toată iarna pe jos și în frig. Mulți care nu puteau suporta frigul și trebuind să doarmă pe ciment, doar cu rogojina în loc de saltea, cedau și băteau la ușă. Venea gardianul, deschidea ușa și le dădea câte o hârtie. Aceștia scriau repede că nu mai sunt legionari și a doua zi îi ducea la celular. Acolo primeau pachet și scrisori de la familie. Toată iarna s-au dat adeziuni și, din câți veniserăm, am mai rămas la zarcă numai 150 de inși care nu am dat nici o adeziune. Prin martie 1944, am rămas numai noi cei mai hotărâți și ni s-a dat și nouă paturi și saltele la zarcă, dar până atunci am dus destulă foame. Prin iunie - iulie ne-a venit vestea că trupele rusești înaintează în țara noastră. La 23 august s-a anunțat armistițiul și după câteva zile trupele sovietice au ajuns la Aiud, urmărind trupele germane. Rușii au intrat în Aiud, în timp ce nemții erau la vreo 5 kilometri opunând rezistență. De acum eram sub ocupație sovietică. Într-o dimineață, fiindcă bătălia se dădea în Aiud, gardienii ne-au luat de la zarcă și ne-au dus la celular. Acolo, toți deținuții erau în curte și erau încolonați, gata pentru drum. A venit maiorul și ne-a spus că toți vom merge la Alba Iulia până se va depărta frontul de Aiud. A venit un pluton de jandarmi cu carabinele, ne-ai încadrat și am pornit la drum. Până seara am ajuns la Alba Iulia. Acolo am stat o lună de zile, timp în care s-a îndepărtat frontul și din nou ne-am întors la Aiud. De data aceasta nu s-a mai ținut cont de adeziuni, ci toată lumea la celular. Pentru că încă nu se știa soarta războiului și nici a noastră, ușile celulelor erau toată ziua deschise. Dimineața, de la orele cinci și până seara la 10, adică până la stingere, eram liberi prin curte. În luna noiembrie, la birouri, pe sală, s-a afișat un anunț de la Direcția Penitenciarilor. Acest anunț spunea că deținuții care mai au de executat până la șase luni pot face cerere către administrație să fie transferați în județul în care locuiește familia lor.

Cu duba spre Dobrogea

Eu, care mai aveam încă șase luni de zile de executat, intram în această categorie, dar nu știam unde îmi este familia. În anul 1942 i-am lăsat la Bacău, dar, din cauza războiului și mai ales că veneau rușii, mulți din Bacău s-au refugiat în județul Argeș. Am aflat că și ai mei s-au mutat în Argeș, dar nu știam unde. Dar fiindcă în județul Tulcea, în comuna Principele Mihai, aveam socrii, cumnații și o mătușă, sora mamei și încă câțiva veri primari, am făcut cerere pentru județul Tulcea. În două săptămâni mi s-a aprobat cererea și într-o dimineață gardianul m-a scos în curte, unde mai erau vreo 15 deținuți de drept comun. Erau spărgători de case de bani și câțiva pungași, hoți de buzunare, care erau toți în lanțuri. Îi ducea și pe ei la Constanța pentru rejudecare și printre ei eram și noi, trei legionari. Pe noi legionarii, de data asta nu ne-au pus în lanțuri. Ne-au dus la tren și ne-au băgat în dubă cu hoții. La scurt timp după plecare trenului, nu știu de unde au scos o lamă de bomfaier. Un hoț stătea cu spatele la vizetă, altul tăia lanțurile de la picioare. Fiecare lanț tăiat era aruncat pe vecu în jos. În scurt timp hoții nu mai aveau lanțuri la picioare. Au întins o haină pe jos, au scos bani și zarurile și dă-i cu barbutul.

Către seară am ajuns la Sibiu, au venit temnicerii și ne-au dus la închisoare, dar parcă nici nu s-au sinchisit că hoții nu aveau lanțuri la picioare. Acolo am stat cam o săptămână. De la Sibiu, ne-au dus la Băile Ocnele Mari, unde am stat iar o săptămână. Într-o dimineață, temnicerii ne-au luat cu duba și ne-au dus la gara Costești. Era între 11 și 12, doar puțin înainte de prânz. Cu toate că era sfârșitul lui noiembrie, era un timp frumos, cu un soare cald. Pe peron mare forfoteală de lume. Multe femei vindeau sticle de palincă dintr-o paporniță care o purtau pe umăr. Hoții, prin jaluzele, au luat contact cu cetățenii. *Măi nano, cât cereți pe sticla de palincă? 80 de lei sticla. Uite, luați de sub vagon banii și legați sticla de sfoară.* Așa au procedat până au reușit să aibă trei sticle de palincă. Hoții au început să bea și ne-au dat și nouă, dar noi am refuzat. Aici, la Costești, trenul a făcut manevră. Ceilalți doi camarazi au luat-o spre Piatra Olt, iar eu cu hoții spre București.

Pe la orele 10 noaptea am ajuns la București, în Gara de Est, de unde temnicerii ne-au luat și am pornit pe jos spre închisoarea Văcărești, care e la o distanță de cinci kilometri. Slăbiți cum eram, abia mergeam, ne clătinam pe picioare. Aveam impresia că nu mai ajung niciodată la închisoare. Cam pe la două noaptea am ajuns în fața unei porți uriașe, făcută din fier. S-au tras zăvoarele cu un zgomot infernal și încolonați am intrat. Din cauza oboselii acumulate pe drum aveam impresia că am ajuns acasă. Acolo erau libere numai trei camere pentru deținuți, două pentru hoți și una pentru spărgătorii de case de bani. Pe mine m-au băgat în camera cu spărgătorii de case de bani, printre care erau Gogu Mumianu, Vlaicu Caragheorghe și alți vestiți spărgători. După 23 august, toți deținuții politici legionari de la închisoarea Văcărești au fost duși la Aiud, iar de acolo și de la alte închisori din țară toți hoții au fost duși la închisoare Văcărești. Aici am așteptat 2 luni de zile până ce s-a format duba pentru Constanța. Totul a durat așa de mult din cauză că nu eram suficienți deținuți care să fim trimiși la Constanța. În mijlocul curții temniței se înălța vestita biserică de la Văcărești, unde Căpitanul, împreună cu Moța și cu toți văcăreștenii, s-au rugat și au postit zile întregi. Acolo mergeam în fiecare dimineață, îngenunchiam și-mi ziceam rugăciunile. Erau zile în care intram de mai multe ori în biserică. Mă împrietenisem cu un preot și un alt cetățean care veneau și ei zilnic și se rugau. Și ei, ca și mine, erau condamnați pentru credință. După ce ne spuneam rugăciunile, discutam diferite lucruri cu ei, mai schimbam opinii și păreri. În restul timpului mă plimbam prin curte de unul singur. Într-una din zile, plimbându-mă și prin alte curți ale temniței, din curiozitate îmi băgam capul prin toate ușile să văd dacă mai erau și alții prin camere. Dar ușile erau deschise și camerele goale, pentru că hoții erau strânși în câte o cameră mare unde toată ziua jucau barbut.

Tot așa, mergând din ușă în ușă, într-o celulă mai mică aud voci. Când intru, îi văd pe Mircea Nicolau și pe avocatul Marinel din Ploiești. Îi cunoșteam de la Aiud. Îi salut cu de acum obișnuitul *Bună ziua. Doamne ajută!* și îi întreb: *Ce faceți aici?*, la care ei îmi spun să vorbesc mai încet. *Acum o lună toți politiciii au fost duși prin țară pe la diferite închisori, iar pe legionari i-au dus la Aiud, dar noi am scăpat ca prin urechile acului,* mi-au explicat. *Stăm aici camuflați.* Mereu veneam pe la ei, discutam cu Mircea Nicolau și îmi spunea că și el era macedoromân din partea tatălui. Bunicii lui au venit din Balcani, din comuna Metova. Îmi spuse că la el acasă încă mai au lucruri macedonești, cum sunt pături de acelea flocoase și vase de aramă.

Cu duba spre Constanța

După două luni de așteptare, am fost strigat să-mi iau bagajele. După ce am împachetat totul, gardianul a început să strige: *dă-i drumul afară, hoțule!* De acum făceam și eu parte din tagma hoților. În curte erau vreo 20 de deținuți, în majoritate spărgători și hoți de buzunare. Ne-au suit într-o dubă și ne-au dus la Gara de Est, am intrat în duba deja pregătită și trenul a pornit spre Constanța. Pe la ora unu după masă, am ajuns la gara din Călărași, unde temnicerii erau prezenți.

Ne-au luat în primire, ne-au încolonat și încadrat și dă-i drumu înainte, hoțule! La închisoarea de aici am stat o săptămână și, cu toate că este un oraș situat în plin Bărăgan, mâncarea era ceva mai bună. Într-o dimineață iarăși încolonarea și hai la trenul de Constanța, bineînțeles în dubă specială rezervată hoților. Să fi fost patru după masă când am ajuns în gara Constanța. Aici prietenii noștri, tem-nicerii, ne așteptau. Ne-au luat și ne-au dus la închisoarea militară de pe bulevardul Tomis. Închisoarea era ticsită de deținuți de drept comun și de mulți dezertori de pe front. Unii dintre ei aveau mai multe condamnări la activ, alții aveau câte 25 de ani de muncă silnică. Erau acolo deținuți care erau condamnați pe viață, iar alții la moarte. Dar, pentru că frontul rusesc înainta repede, toți au făcut cerere de rejudicare a proceselor spunând că ei, hoții, de fapt i-au sabotat pe nemți. Deci aveau toate șansele să fie eliberați. Pe mine m-au băgat într-o cameră cu vreo 70 de hoți. Șeful camerei, deși era tânăr, avea mai multe crime la activ. Paturile erau suprapuse pe patru etaje, iar „șeful” m-a repartizat în mijlocul camerei, la al patrulea pat, exact acolo unde ardea becul tot timpul. Cum eram obosit de drum, am ațipit, dar nu am apucat să dorm nici o jumătate de oră că m-am trezit, parcă mă sălta cineva în sus. Mă uit să văd dacă nu cumva încurc pe cineva, dar, când mă uit mai bine, văd că salteaua și pătura erau pline de păduchi. Păduchii ăștia parcă erau mai răi decât toți ceilalți de până acum, mă mânca pielea teribil. Mi-am scos cămașa, care era plină de păduchi, am întors-o, am scuturat-o și am îmbrăcat-o din nou. După tot acest procedeu m-am culcat la loc, dar după o jumătate de oră parcă mi-a luat spatele foc. Am sărit ca ars, din cauza mâncărimii. Iarăși am scuturat cămașa și iarăși m-am culcat și tot așa până dimineața, dormeam câte o jumătate de oră și apoi scuturam cămașa de păduchi. Mă uitam cum umblă pe pături și pe hainele mele, dar nu puteam să fac nimic, eram neputincios în fața acestui „furnicar” de păduchi. Dimineața am cerut milițianului să mă scoată la raport. Pe la orele 10 am fost dus la director. I-am raportat că sunt condamnat politic, venit de la Aiud, și sunt în proces de transferare la penitenciarul Tulcea, de unde voi fi eliberat. L-am rugat să mă trimită la Tulcea. El mi-a răspuns că nu poate să mă trimită cu duba fiindcă nu mai sunt și alți deținuți. Totuși ar mai fi o soluție. Dacă ai bani, îmi spune el, poți merge pe cale administrativă. Ți se va da un gardian care va merge cu tine până la destinație. I-am spus că am un prieten comerciant în Constanța, pe Calea Mangaliei. Dacă se poate să merg la el să-mi împrumut sumă necesară pentru procedura administrativă. Mi-a aprobat cererea, chemând un gardian să mă însoțească. M-am dus la Constantin Coitu, care avea un magazin de galanterie și cu care nu mă văzusem de mulți ani. De cum m-a văzut că intru în magazin, nici nu am apucat să-i dau bună dimineața, că mi-a și strâns mâna, zicând: *O, Ciolacule, ce mai faci?* I-am făcut semn să se uite în spatele meu. Când s-a uitat și a văzut gardianul, i s-a oprit respirația. A tras aer în piept și m-a întrebat: *Ce doriți?* Pentru că nu puteam intra într-o discuție mai prietenească, l-am rugat dacă poate să-mi împrumute 2000 de lei. *Desigur, domnule Ciolacu, cum să nu!* A deschis sertarul și mi-a dat banii ceruți. Am dat mâna cu el, i-am mulțumit și am plecat la închisoare.

Spre închisoarea Tulcea

Pe la orele patru după amiază, gardianul trebuia să plece acasă, dar a primit misiunea să mă ducă la Tulcea. Am plecat spre Medgidia, unde trebuia să așteptăm trenul care venea de la București spre Tulcea și care ajungea pe la 12 noaptea. Gardianul fiind din Medgidia, m-a dus la el acasă, unde avea gospodărie frumoasă. Gardianul s-a întâlnit cu un alt gardian și au plecat în oraș. Înainte de a pleca, mi-a spus că pot să mă plimb pe stradă dacă vreau. De cum au plecat ei, am ieșit și eu pe poartă afară. Am făcut vreo 50 de pași și m-am uitat înapoi, m-am văzut singur și m-a cuprins puțină teamă, eu care ani de zile eram învățat cu lanțuri la picioare și cu gardianul după mine, acumă parcă îmi lipsea ceva. Singur, am plecat mai la vale. Am trecut pe lângă restaurante unde era adunată multă lume gălăgioasă, totul mi se părea că nu e normal. M-am așezat la o plăcintărie și am comandat o plăcintă cu brânză. Am stat la masă și după un timp am

început să mă obișnuiesc cu gălăgia din jur și cu nostalgia libertății. M-am dus la gardian acasă și după puțin timp am plecat la trenul spre Tulcea. Dinspre ziuă am ajuns la Tulcea, iar pe la șase dimineața am ajuns la poarta închisorii. A venit temnicerul, mi-a făcut percheziție și m-a dus într-o cameră unde mai erau trei inși: doi hoți de cai și un criminal. Am stat cu hoții două luni. Venea un frizer de la altă cameră, tot un hoț, care îi bărbierea, dar aceștia îl plăteau. Eu aveam scule de bărbierit, și, din ziua în care am venit, îi bărbieream eu, dar nu le luam bani. După o săptămână mi s-a dat drept la vorbitor și mi-au venit nevasta și cumnatul. Am vorbit cu ei și mi-au adus pachete. Din pachet am dat și la hoți de mai multe ori. Hoții, văzând că mă port frumos cu ei și că îi ajut, m-au întrebat pentru ce sunt condamnat. Le-am spus că pentru sabotaj. Un hoț din altă cameră mi-a spus: *Nene, ăia de la mata din cameră spun că matale nu le iei bani la bărbierit. Ba încă le dai și din pachetul matale și în fiecare zi faci rugăciuni, așa fac numai legionarii. Matale cred că sunteți legionar.*

În închisoarea de la Tulcea era o cameră pentru epileptici și trei camere pentru hoți; într-una din ele am stat și eu. Ușile erau deschise și mă duceam pe la toate camerele, chiar și pe la epileptici. Era un preot care ucisese pe fratele său cu un cuțit și în fiecare zi la orele patru după masă preotul făcea rugăciuni cu epilepticii, m-am alăturat și eu la rugăciunile lor.

În ziua de 15 mai 1945, a venit gardianul în camera mea și m-a dus jos în beci, într-o cameră mare, unde erau peste 20 de tineri toți hoți, mai ales pungași de buzunare. Nu cu mult timp în urmă au fost Sfintele Paște, iar hoții și pungașii în acea noapte au dat lovituri pe la casele oamenilor. Eram neliniștit, de ce m-au băgat și pe mine între hoți. Pe la unu după masă, m-a dus la șeful Siguranței, pe atunci Securitatea nu era înființată. Cum am intrat, m-a și întrebat cum mă cheamă. *Ciolacu Nicolae*, i-am răspuns. *De unde ești și cu ce te duci acasă? Sunt din comuna Sinoe și voi merge cu trenul.* Ii arăt biletul de eliberare de pe masă, pe care l-am zărit de cum am ajuns în fața lui. Parcă surprins că eu am văzut biletul de eliberare, mi-a zis: *Ia-l și te duci direct în comuna Sinoe. Nu te abați nicăieri, altfel te aducem din nou aici.*

L-am rugat să-mi permită oprirea în comuna Principele Mihai, fiindcă acolo locuiește socrul și un cumnat. *Da, poți*, mi-a zis el, *dar apoi te duci direct la Sinoe.* I-am mulțumit și mi-a zis: *Poți pleca, de acum ești liber.* Am ieșit în curte, dar era goală. Nu era țipenie de om, nu era nimeni pe care să mai întreb ce trebuie să mai fac. Am ieșit în stradă și nici pe stradă nu era nimeni. Eu, care eram obișnuit să am întotdeauna pe cineva în spatele meu, acum mă îndoiam că sunt liber. Am luat-o la vale și tot mă uitam îndărăt, să văd dacă nu vine cineva după mine. Văzând că nu mă urmărește nimeni, am luat-o pe altă stradă și cum Siguranța nu se mai vedea, am răsuflat ușurat și abia acum simțeam că sunt liber. M-am dus la un prieten, Nicolae Botai, la care am dormit, și a doua zi dimineață am plecat împreună în comuna Principele Mihai, unde avea și el un frate.

Întoarcerea acasă

Am ajuns la socrii mei și le-am sărutat mâna. S-au bucurat mult de eliberarea mea. Am stat două zile și m-am simțit foarte bine la ei. A treia zi mi-am luat rămas bun și am plecat spre casă. Am ajuns în comuna Sinoe, unde mai nimic nu era schimbat. Am găsit casa surorii mele Chirata, unde provizoriu stăteau și părinții mei, până aveam să vin eu de la închisoare. Intrând în casă am găsit toată familia, aș-teptându-mă. Erau părinții, soția și copiii, toți afară de o soră care a murit în 1942, în timp ce eu eram în boxă la Galați, unde mi se judeca procesul. După ce mi-am strâns familia la piept, am plâns cu multe lacrimi triste pentru sora mea și de bucurie că sunt din nou acasă, împreună cu restul familiei. Trebuia să mă resemnez, deoarece de acum încolo aveam șase suflete pe seama mea, pe care aveam obligația morală să le întrețin.

Comuna Sinoe era o comună mare, cu peste 500 de familii, compusă din români, regăteni și români macedoneni. Am găsit multă unire și înțelegere în această comună și buni gospodari. Aveau zeci de mii de oi și se ocupau cu grădinaritul, agricultura, albinăritul etc.

Deși aveam multe rude în comună, nu cunoșteam decât doi veri primari, studenți la Academia Comercială din București, care din când în când veneau în vizită. În 1940, când s-a retras populația românească din Cadrilater în comunele din județul Constanța, rudele mele erau în județul Caliacra, iar eu cu familia mea eram în județul Durostor, așa că a trebuit să mergem în județe diferite. După ce am stat vreo 10 zile și m-am refăcut puțin fizic, am început să ies prin comună, să văd ce pot să fac pentru existența familiei mele. Voiam să fac comerț, mai ales că la București, la ora aceea, era mare lipsă de alimente. Am început să merg cu trenul la București unde transportam pește, mei, untură, brânză. Aveam un câștig bun, din care puteam să-mi întrețin familia destul de mulțumitor. Și fiindcă umblam prin comună după anumite mărfuri, repede m-am cunoscut cu multă lume, mai ales cu tineri, dar în primul rând legionari. Am cunoscut familia Vlahbei, care îmi era rudă mai îndepărată. Era o familie de buni gospodari și mari luptători anticomuniști. De asemenea am cunoscut familia Dimcică, la fel de buni gospodari și mari anticomuniști, au făcut multă închisoare, fiind gazde de partizani ale organizației **Haiducii Dobrogei**. Mă poșteau în casă la o cafea și apoi stăteam la taifas. Și cum făceam pe voiajorul, fiindcă mă duceam de două ori pe săptămână la București, le aduceam și vești despre întâmplări cu rușii din București. De exemplu, în fața Gării de Nord, mulți soldați ruși vindeau ceasuri. Aici, le zic eu, am văzut un soldat care era înconjurat de oameni. Avea brațele pline de ceasuri de mână, de vânzare. Ținea brațele întinse și lumea își alegea ceasul care voia să-l cumpere. Asemenea cercuri de ruși cu ceasuri erau multe în fața Gării de Nord. Dar omul e ca oaia, merge la grămadă și în loc să sfideze pe ruși, se duceau la ei să le cumpere ceasurile jefuite de la nemți sau chiar de la alți români. Acea gloată fugea de la un cerc la altul ca să cumpere cele mai frumoase posibile.

Toate aceste ceasuri erau jefuite ziua, în plină stradă. Somau pe cetățeni să stea, îi înjurau pe rusește și îi amenințau că-i împușcă; omul speriat se oprea locului, rusul îi lua ceasul și adio. Iar după ce scăpa teafăr, se închina și mulțumea lui Dumnezeu că a scăpat numai cu atâtă. Lumea era atât de îngrozită de ei, încât dacă îi vedeau de la distanță, căutau să treacă pe altă stradă ca să nu se întâlnească cu ei.

La Academia Comercială

La Academia Comercială din București aveam pe verii mei primari, studenți, Gheorghe M. Costea și Costea M. Costea și fiindcă mă duceam de multe ori la București cu alimente, mai dormeam și pe la căminul studențesc. Seara ascultam la discuțiile studenților, con-trazicându-se unii cu alții. Cei care au trecut repede la comuniști și cu cei care erau încă în rezistență, necomuniști. În vremea aceea luaseră ființă o serie de organizații subversive anticomuniste: Vlad Țepeș I, Vlad Țepeș II, Îngerul Alb, Sumanele Negre etc., care îndemneau poporul român la rezistență anticomunistă. Studenții mi-au dat și mie un manifest anticomunist să-l duc la țară. Preotul Comșa îmi era un bun prieten și i-am arătat și lui manifestul. După ce l-a citit, l-a sărutat, s-a închinat și a zis: *Să dea bunul Dumnezeu să scăpăm cât mai curând de acești comuniști ateii.*

Vărul meu Gheorghe era logodit cu o fată din București. Într-o zi, fiind la București, mi-a zis: Vere Nicolae, soacră mea pleacă cu trenul în comuna Sinoe, unde știi că are o soră. Să vii să o ajutăm la trenul de 10, că are multe bagaje. I-am promis și seara pe la nouă am mers la socrii lui, desigur era și Gheorghe acolo. Imediat am luat valizele și am plecat la gară. Trenul pentru Constanța avea o garnitură de șase vagoane și venise ticsit, plin de lume încă de la triaj. Acum era problema, cum să o suim pe femeie în tren? Gheorghe s-a urcat cu mare greutate în vagon, lăsând

în urmă nasturii de la haină. Ajuns într-un compartiment, a deschis geamul, vărul a apucat-o de mâini pe soacră-sa, iar eu am săltăt-o de jos și numai așa am putut să o urcăm în vagon. Toată lumea stătea în picioare în vagon, ca sardелеle. După aceea, vărul meu Gheorghe s-a dat jos din vagon și așteptam să pornească trenul. Dar până să pornească trenul, a venit în grabă și un pluton de soldați ruși și voiau să urce în vagon, însă ușile erau închise pe dinăuntru. Ei au început să bată cu cismele în ușă, să strige și să înjure pe rusește. Vărul meu s-a dus în dreptul vagonului unde era soacră-sa, iar eu eram în dreptul ultimului vagon și priveam cu multă nedumerire să văd ce se va întâmpla cu acești necivilizați din Siberia. La un moment, nu știu cum s-a făcut, că rușii au spart ușile și au intrat în vagoane. Apoi să auzim țipete și văicăreli cum intrau prin vagoane. Înjurau și loveau cu pumnii și cu cismele și strigau: *davai, davai*. Bărbați și femei, cuprinși de groază, dădeau ceasurile și portmoneele cu bani numai să scape de ei. Rușii recoltau totul în mare grabă, iar la uși stătea câte un soldat de pază ca să nu iasă nici unul din vagon neșefuit. Cum stăteam și mă uitam, deodată văd că în dreptul meu au reușit să deschidă un geam și la mare disperare striga unul: *Domnule, salvați-mă vă rog*. Când am văzut această dramă de sălbăticie rusească, nu am stat pe gânduri, și ca o vijelie m-am repezit și am început să-i dau unul câte unul jos din vagon, prin geam, bătrân, tânăr, care cum venea la rând. Apoi de la alt geam iarăși strigăte de salvare, am dat jos și de acolo destui, dar acum, când erau jos, se jeleau bieții oameni, unii că li s-au jefuit ceasurile, alții portofelele cu bani, alții plângeau că le-au rămas valizele cu lenjerie și cu lucrurile cumpărate în vagon. Fiecare era păgubit de câte ceva; un domn elegant îmi arăta lanțul de aur de la care i-au smuls ceasul Omega și zicea că mai bine pierdea mii de lei decât să i se jefuie ceasul de către acești satrapi care sunt mai răi decât hunii din trecut. Dar nimeni nu lua în seamă protestele lui, fiindcă fiecare își vedea de necazul lui și căuta să scape de acești barbari. Trenul a dat semnalul de plecare și ca la comandă rușii au fost îndată jos și au dispărut, încolonați. În câteva clipe nu s-a mai văzut nici un rus. Trenul a plecat și multă lume a rămas pe peron. Vaielele continuau, ba pentru lucrurile jefuite, ba pentru loviturile primite, ori cu pumnii, ori cu cismele, sau călcați în picioare etc. Era o scenă groaznică de durere și suferință.

Vărul meu s-a apropiat de mine și mi-a zis că ar fi bine să plecăm, să nu ne pomenim cu alți nebuni de cioloveci, cine știe ce se mai poate întâmpla. Am plecat și, mergând pe stradă, vărul m-a întrebat: Vere, crezi că plutonul de ruși a venit din întâmplare? Uite, acolo alături de gară este chiar comandamentul rusesc. Fiecare tren este dirijat de ei, când trebuie să vină sau când trebuie să plece, totul este acum în mâna lor. Noi am observat că garnitura de tren a stat o jumătate de oră în gară, atât timp cât aveau nevoie ca să jefuiască pe bieții români. Când au terminat de jefuit, ca la comandă s-a dat semnalul de plecare a trenului. Nimic nu se face fără știrea coman-damentului rusesc, deci și jaful care s-a făcut în vagoane, a fost tot cu știrea comandamentului rusesc.

Studentul Gheorghe Costea

Pe la jumătatea lunii iulie, studentul Gheorghe Costea din București a venit în comună ca să pună bazele organizației de rezistență anticomunistă. A invitat o serie de tineri, dar în primul rând legionari. La ședință au luat parte următorii: învățătorul Constantin Dimcica, învățătorul Mihai Puznava, învățătorul Raficea din comuna Mihai Viteazul, Stere Camburu, bacalaureat la liceul din Sofia, Cristu Gache, absolvent al Școalei Agricole, gazda Timu Dimcica și studentul Gheorghe M. Costea, care a organizat și prezidat ședința. S-a discutat hotărârea să lupte împotriva năvălitorilor, a hordelor rusești distrugătoare de nație, datini și credință. S-a luat hotărârea ca organizația anticomunistă să se extindă și în alte comune ale Dobrogei, nu numai în Sinoe. În ședința organizației constituite în acea seară, studentul M. Costea a pus în discuție situația mea. *Nicolae Ciolacu, care e legionar vechi, întrucât de curând s-a eliberat din închisoarea lui*

Antonescu și I, pe lângă că este obosit de mizeria și bătăile primite la închisoare, mai este încă suspectat și urmărit de Siguranță. Din această cauză, a spus el, propun să fie lăsat să se odihnească și să se refacă pentru o perioadă.

Em am continuat cu comerțul ambulant, așa cum am mai amintit, să câștig ceva pentru existența familiei. Tot în acea vară, prin luna iunie, a venit din Rusia sovietică unitatea Tudor Vladimirescu, care au fost folosiți la diferite munci grele. Așa au știut rușii să le mulțumească. Dintre cei sosiți, trei au devenit legionari: Stila Peș-tereanu, Tănase Vlahbei și Enache Casapu. Dar la început toți erau foarte rusofili, fiindcă veniseră „reeducați” din Rusia. Într-o duminică, pe când era multă lume în centrul comunei, Stila Peștereanu s-a urcat pe scările primăriei și a vorbit oamenilor slăvind pe ruși și sistemul lor de guvernare. Printre altele a spus că rușii ne vor aduce multă pace și prosperitate în țară. Preotul comunei Sinoe, om în vârstă și de o mare bunătate și credință, îmi era prieten apropiat. Adeseori venea la mine și ne întrețineam în discuții ore în șir. Cu ocazia comerțului pe care îl făceam cu Bucureștii, la întoarcere acasă aduceam cărți religioase, ca Viețile Sfinților, Cartea Sfârșitului Omului, care provenea de la Sfântul Munte Athos și multe altele de felul acesta. Desigur că i le împrumutam și părintelui să le citească. Îmi spunea dânsul, cu accentul său moldovenesc, că ateii de ruși nu vor pleca de la noi din țară până nu ne vor ruina de tot. Printre alte amintiri, părintele mi-a povestit că a fost preot prin câteva sate din Basarabia și, din când în când, câte un om reușea să treacă Nistrul pe gheață și să se refugieze la noi. Și când începea acel om să povestească de cele ce se întâmplă acolo, ți se făcea părul măciucă. Apoi părintele mi-a povestit cum săptămâna trecută a venit pe islaz un camion de ruși și a intrat cu viteză în cârdul de oi, omorând vreo 15. După isprava lor, râdeau de ciobanul care, înfricoșat și îndurerat, plângea de paguba făcută de ei. Într-o seară s-au dus la casa lui Timu Dimcica, au bătut în geam și au cerut hazaica (femeia). Dimcica a profitat că nu aveau arme, a rupt niște pari din gard și le-a dat el hazaică. Fugind, și-au pierdut căciulile, dar nu s-au mai întors să și le ia. Se auzeau vești că rușii fac jafuri prin țară la drumul mare, furturi și crime. Grele timpuri am mai ajuns și acesta este numai începutul durerilor, care or să fie și mai grele.

Într-o zi mă întâlnesc cu părintele și mă întreabă: *Măi Nicolae, ce s-a mai întâmplat prin comună?* I-am spus că au venit câțiva prizonieri cu unitatea Tudor Vladimirescu și că unul dintre ei, Stila Peștereanu, s-a urcat pe scările primăriei și a ținut o cuvântare, laudând pe ruși, spunând că ei ne vor aduce libertate și prosperitate în țară. A doua zi l-am întâlnit pe stradă pe Stila Peștereanu și i-am zis: *Măi Stila, tu te-ai urcat pe scările primăriei și ai vorbit niște lucruri care sunt contra voinței și conștiinței tale de român. Te rog să îți revizuiești un pic conștiința și să îți schimbi părerea despre acei prieteni, cum îi numești tu. Acei ruși sunt ateii și ei **nu slujesc pe Dumnezeu, ci slujesc lui Satana**. Și aceste fiare nu ne vor aduce fericirea, ci iadul și nenorocirea.*

Stila era vecin cu mine și în curând am devenit prieteni. L-am poftit la mine acasă și vorbeam ore întregi despre Sfânta Evanghelie, despre minunile sfinților, despre sfintele moaște, și multe altele. Încetul cu încetul și-a revenit și într-o bună zi mi-a mărturisit că și el crede în Dumnezeu și în Iisus Hristos. Apoi am început să-i vorbesc despre Mișcarea Legionară, despre Căpitanul nostru Corneliu Z. Codreanu, despre comandanții legionari pe care i-am cunoscut și despre care am auzit. I-am povestit cum încă din anul 1922 Căpitanul a dat alarma la Iași, spunând că dacă va veni fiara roșie de la Răsărit, comunismul ateu, țara și poporul nostru va trece prin momente grele. Ne vor aresta și ne vor lua averile, ne vor duce în robie și ne vor împușca. Vom fugi și vom pribegi care încotro, uitând de țară, de neam, de familie. De aceea noi, tot poporul, trebuie să ne unim împotriva celui mai mare dușman, comunismul ateu.

I-am povestit mai departe cum cei care conduceau destinele țării în acea vreme s-au unit cu marea finanță anticreștină, s-au coalizat împotriva Căpitanului și a poporului. Toate partidele istorice, armata, justiția, poliția și până și capul Bisericii s-au înjosit și au intrat în coaliția lui Satana. Căpitanul, pentru că își iubea țara și neamul și a încercat să prevină ceea ce pregătea armata lui Iuda, a fost aruncat în închisoarea Văcărești. Și totuși justiția încă mai era trează și l-a absolvit pe Căpitan de orice vină, punându-l în libertate. Prin credința lui în Hristos și pentru

dragostea lui pentru poporul român, Căpitanul ne-a arătat calea care trebuie urmată în lupta contra Satanei. Acolo, la închisoarea Văcărești, s-au pus bazele Mișcării Legionare. Într-o zi, Căpitanul le-a spus camarazilor săi: *Știți voi la ce m-am gândit eu? în timp ce dușmanii noștri s-au unit cu puterile întunericului, noi ne vom uni cu puterile luminii dumnezeirii. Vom chema Arhanghelul Mihail să ne apere și să ne fie patronul nostru spiritual, iar pe Maica Domnului o vom ruga să ne ocrotească.* Din acel moment, precum spune în cartea **Pentru Legionari**, Căpitanul și ceilalți comandanți, au început să postească și în fiecare noapte, la orele 12, îngenunchiau și citeau Acatistul Maicii Domnului. La proces, nici chiar puținii prieteni care au venit să-i sprijine nu credeau că vor scăpa fără a fi condamnați. Dar minunea s-a întâmplat și au fost achitați. Dușmanii lor și ai țării noastre au suferit o mare înfrângere. Pentru Căpitan, aceasta a fost una dintre victoriile cele mai de seamă pe care le-a avut.

După mai multe povestiri și discuții despre Căpitan și Mișcare, Stila a devenit un bun legionar. Mi-a cerut cărți legionare, dar, pentru că în acea perioadă era pericol de moarte să ai astfel de literatură, nu i-am putut da și ne-am rezumat să discutăm izolați și în taină. Eu, care eram o fire neastâmpărată, acționasem subversiv în timpul prigoanei din '34, după asasinarea lui Duca, în cea din '38-'39 după asasinarea lui Armand Călinescu, în prigoana generalului Antonescu '41-'42, puteam eu oare să stau nepăsător și cu bestiile roșii în țară?

Căpitanul pentru asemenea timpuri ne-a creat pe noi, legionarii, când țara e în primejdie să sărim să o apărăm chiar cu riscul vieții noastre. N-am stat mult pe gânduri și nici nu am așteptat să fim invitat de cineva, ci din proprie inițiativă am căutat să-mi găsesc camarazi de luptă pentru activitatea subversivă împotriva comunismului. Deci m-am împrietenit cu Stila Peștereanu, Tănase G. Vlahbei, Tănase I. Vlahbei, Tănase C. Vlahbei, ultimii trei fiindu-mi și veri, și camarazi de luptă. Apoi cu Mitică Ghioca, Tănase Ergoveanu, Enache Casapu.

În activitatea anticomunistă subversivă foloseam vechea mea metodă, din timpul prigoanei lui Antonescu. Eu îi cunoșteam pe toți camarazii mei de activitate subversivă și mă întâlneam cu fiecare separat. Ne întâlneam fie pe stradă, fie acasă la el, fie acasă la mine, la cofetărie etc. Acesta era modul în care le trasmiteam tot felul de vești din Mișcarea Legionară sau zvonuri de prin țară. De multe ori ei mă informau cu ce mai auziseră și ei. În felul acesta întrețineam unitatea trează. Vorbeam cu fiecare separat, ei toți mă cunoșteau pe mine, dar ei nu se cunoșteau toți. Metoda aceasta o foloseam pentru mai marea noastră siguranță, ca să nu fim descoperiți de securitate așa de ușor.

Din anul 1945 începuse să fie tare greu. Începuseră acele rechiziții greu de suportat pentru țărani. În toată Dobrogea s-au înființat centre de comisii pentru rechiziții de cai, vaci și oi pentru ruși. Se prezenta țăranul cu caii la comisie, aceștia îi alegeau pe cei mai buni. Dacă venea omul cu doi cai buni, îi lua amândoi caii și țăranul rămânea cu brațele încrucișate, cu spuză de copii și cu tarlalele nearate. Își smulgea părul din cap când vedea că nu are cu ce să transporte toate cele necesare în viața unui agricultor. Dar cui îi păsa, cine îl întreba?

Au început rechizițiile de oi, odată, de două ori, chiar și de mai multe ori pe an, de nu știa bietul țăran unde să-și mai ascundă oile, ca să mai salveze câteva din ele. I s-a pus țăranului cotă de carne și nu interesa pe nimeni dacă țăranul are sau nu vite, cota trebuia dată. Mergea vestea prin sat că aceia care nu vor preda cota de carne impusă vor fi arestați. Țăranii, de frica închisorii și la mare disperare, se uneau între ei, câte doi sau trei la un loc, se duceau prin târguri și cumpărau vita respectivă, o tăiau și o împărțeau între ei, ducând astfel fiecare cota de carne cerută. Mulți țărani își vindeau din casă haine sau lucruri de valoare, să facă bani să cumpere cota de carne, ca să nu ajungă la închisoare. După aceea a venit amenințarea chiaburilor.

Oricare țăran harnic și bun gospodar, care avea ceva strânsură făcută cu sudoare și cu multă economie și chibzuială, era socotit de comuniști chiabur. Acum a venit deschiaburirea, o pacoste comunistă care să lovească pe cei mai buni cetățeni ai țării. Se trezea omul în fața casei lui cu primarul, notarul, jandarmii și nelipsitul activist de partid și în urma lor vreo 15 căruțe goale și cu vreo 20 de colectiviști. Intrau în curte toată liota aceea de indivizi și primarul dădea ordin să ia căruța, caii, vitele, porcii și tot ce se găsea în curtea omului. Urcau prin poduri, scotoceau în casă,

prin pivnițe, și tot ce găseau că este bun luau și duceau la colectivă. Luau cu ei hamuri, pluguri, butoaie, putine, haine de pat, porumb, în sfârșit, tot ce se găsea și se putea lua. Biata familie tremura ca varga de frică și de durere, femeile plâneau mai jelos decât dacă ar fi murit cineva, văzând cum li se jefuiește casa și avutul ziua în amiaza mare. Nici în timpul barbarilor sau al turcilor, nu s-a întâmplat un astfel de jaf, să le fure tot și să-i lase și fără mâncare.

Fiara rosie comunismul

A început țăranul să geamă, să murmure, trei ori patru ani la război, iar acum cote de tot felul, deschiaburire, frica de închisoare, rechiziții și nesiguranța zilei de mâine. Ce s-a ales de casa lui, în care cândva el era stăpân și mulțumit cu ce avea. Nu îi era frică de nimica, nu existau nici un fel de presiuni, în schimb acum duceau lipsuri, copiii lui nu aveau ce mânca și ce îmbrăca. Numai ei știu cum au reușit să supraviețuiască.

Nouă, legionarilor, ne-a fost tot timpul teamă că de la Răsărit are să vină cea mai mare urgie pentru neamul nostru și de ce ne-a fost teamă nu am scăpat. A năvălit peste țara noastră cea mai feroasă fiară, **fiara roșie**, comunismul păgân și ateu, care ne-a ruinat țara și tot ce a găsit în calea ei a măturat și a curățat. De câte ori mă întâlneam cu părintele Comșa, îi spuneam că rușii ne jefuiesc, ascunzându-se după acel cuvânt „deschiaburire”. Luau totul de la țăran și-l lăsau cu curtea goală.

După un timp, au început să ceară de la țărani cotă de ouă și fulgi de găină. Primarul a dat odată ordin ca lumea să strângă cenușa din vatră, că și aceasta va fi colectată și trimisă în Rusia, cică nu știu ce materie primă se produce din ea. Aceasta ca să se împlinească profeția Căpitanului: *Până și cenușa din vatră ne-o vor lua.*

Părintele amintit avea dreptate când afirma că acestea toate sunt numai începuturile durerilor. În noaptea de 15 mai 1948, lumea a rămas uluită și îngrozită de veștile ce veneau. Oamenii care veneau de la București și de la Constanța aduceau veștile cele mai înfricoșătoare. Se zvonea că în toată țara se fac arestări masive, fără precedent în istoria României. Numai în București, într-o singură noaptea s-au făcut câteva mii de arestări. Toată lumea a început să se teamă, gândindu-se, oare nu cumva îmi vine și mie rândul să fiu arestat, pentru că și eu i-am înjurat pe „dumnealor”. Mulți nu mai dormeau acasă, unii prin șirele de paie, alții pe câmp. În noaptea aceea a fost arestat și secretarul de la primărie, Radovici. Dimineața, soția lui umbla ca o nălucă prin sat, speriată, întrebând unde ar putea fi dus bărbatul ei, dar cine putea să-i spună asta.

Din seara aceea de 15 mai, eu nu am mai dormit noaptea acasă. Dormeam în păieria vecinului Gheorghe Busuricu, dar fără știrea lui. Mă suiam sus pe paie, iar dis de dimineață mă duceam acasă, pentru că arestările se făceau numai în timpul nopții. Apăreau mașinile, opreau la locul unde făceau arestarea, cu farurile cu lumina pe jumătate și cu motorul duduind încet. De cum se făcea seară, țăranii erau atenți și cu urechile în patru. Cum auzeau acel zgomot al motoarelor în surdină și vedeau mașinile cu luminile aproape stinse, știau că este securitatea și fugeau care încotro, prin păduri, pe câmp, prin cimitire. Stăteau pitulați toată noaptea, iar când se făcea ziua veneau în sat ca să meargă la muncă, după o noaptea cu frică și neodihnă.

O, Doamne, ce feroși erau! Veneau noaptea după 12, când omul, obosit de munca câmpului, dormea liniștit lângă familie și copilași. Dar deodată, în miez de noapte, casa era înconjurată de securiști cu automatele în mână. Câțiva dintre ei intrau în casă cu revolverele scoase, capului de familie îi puneau cătușele la mâini și apoi răscoleau toată casa, făcând cică percheziție. Femeia și copiii, îngroziți, se uitau cum soțul și tatăricul lor era legat și dus cu mașina neagră, cum i se spunea în popor. Mulți din cei arestați nu s-au mai întors acasă niciodată, murind prin închisori.

Eu, cum nu mai dormeam acasă, stabilisem cu soția ca oricând va veni securitatea și va întreba de mine, să le spună că sunt la București. Deși ziua nu se prea făceau arestări, totuși când umblam prin sat după treburi eram atent, mă uitam în stânga și în dreapta să nu apară hingherii cu mașina neagră de undeva, că știam ce mă așteaptă. Mă duceam des pe la vărul meu Tănase Vlahbei, vorbeam cu dânsul despre zilnicile arestări și mai glumeam amândoi: *Dacă ursul joacă pe la vecini, să fim atenți să nu vină și pe la casele noastre.*

Pe ziua de 3 iunie 1948, ne găseam amândoi în centrul comunei, în fața cooperativei. Vedeam pe secretarul de bază comunist, Ion Moraru, în mijlocul unui cerc de săteni. Se agita și

spunea nervos oamenilor, probabil pus de securitate: *Sunt mulți reacționari împotriva partidului, dar partidul va ști să-i pedepsească.* Fapt era că, într-adevăr, securitatea aresta zilnic în toată țara. La București, partidul pregătea Canalul morții unde mai târziu a fost dusă elita neamului românesc, supunându-i la munci grele, mulți au fost îngropați pentru totdeauna în huma Dobrogei. Într-adevăr, canalul și-a meritat numele.

Într-o zi merg la Tănase și îl întreb dacă nu are un butoi în care să pun niște piei la tăbăcit. Mi-a spus că are, așa că ne-am dus în magazie, mi-a arătat butoiul, mi l-a săltat pe umeri, ne-am salutat și am plecat. Mergând pe drum spre casă cu butoiul în spate, aud că vine în urma mea o mașină turism. Era descoperită și în mașină erau cinci sau șase inși, toți îmbrăcați în civil. Fiind îmbrăcați civil, credeau că mă induc în eroare dându-se negustori de piei, dar știam că sunt securiști și că mă vor pe mine, nu piei pentru tăbăcit. Îmi dădusem seama de cum am întors capul și i-am văzut. Erau informați că eu cumpăr piei de oaie, le prelucrez și apoi le vând. Acesta era pretextul să ia contact cu mine, dar cum eu eram la câțiva pași de casa mătușii mele, sora lui tata, am grăbit pasul și am intrat în curtea ei. Mi-am făcut socoteala că, în timp ce eu intru în curtea mătușii, ei o să treacă mai departe, spre casa mea, și voi avea timp să mă ascund. Dar n-a fost așa. După ce am intrat în curte, am grăbit pasul și mergeam drept înainte, fără să mă uit în stânga sau în dreapta. Casa mătușii era mai spre fundul curții, cu ușa larg deschisă spre mine. Dar nu fac mulți pași în curte, că cineva a strigat din mașină: *Ia uite, e chiar Nicolae Ciolacu.* Mașina s-a oprit repede lângă poartă și securiștii s-au dat jos, crezând că nu-i cunosc cine sunt. Dar eu, care am trecut prin atâtea prigoane, știam ce vor și că sunt securiști. Atunci unul dintre ei, m-a strigat cu o voce blândă: *Domnule Ciolacu, vă rog, veniți până aici!* Am întors doar capul spre ei, cu butoiul pe umăr și cu voce liniștită le-am răspuns: *Așteptați, că vin imediat.* Eu mergeam drept spre ușa casei și-mi făceam socoteala că, dacă dau să fug, ei pot să tragă să-mi rupă picioarele. Totuși mergeam spre ușa casei. Ei credeau că o să intru în casă și atunci m-ar fi arestat. Dar iarăși nu a fost așa. La vreo patru pași de ușă, unchiul a făcut o căpiță de ogrinji, înaltă de mai bine de doi metri și jumătate, pe care o folosea în timpul iernii ca hrană pentru animale. Am trecut între căpiță și ușă, așa că securiștii nu mă mai vedeau din cauza căpiței. Profitând de ocazia aceasta, cât ai clipi din ochi, am izbit butoiul așa de tare de pământ încât a făcut un zgomot ca o detunătură. Securiștii au zis: *Mama lui de bandit, a tras cu pistolul.* Imediat au scos toți pistoalele din buzunar și, așezându-se în poziția de trăgători, veneau spre ușa casei. Apropiindu-se de casă și văzându butoiul trântit jos, și-au dat seama că au căzut în plasă.

Mai târziu am aflat că acela care strigase: *Uite-l pe Nicolae Ciolacu*, a fost chiar unchiul meu, văr primar cu tata. Prima dată securiștii s-au dus și l-au arestat pe el. Dar el le-a spus: *Eu nu sunt Nicolae Ciolacu acela pe care îl căutați voi.* Atunci ei i-au zis: *Ei bine, dacă tu ești Nae Ciolacu, ne vei duce la Nicolae Ciolacu.* Așa că ei porniseră să mă caute și au dat peste mine fără să mă aștept. Au intrat în casa mătușii cu pistoalele în mână și au început să caute prin șifoniere, pe sub pat. S-au urcat în pod cu pistoalele întinse, m-au căutat peste tot. Mama mea, căreia de câte ori nu i-a fost răscolită casa de jandarmi, acum tocmai se afla la mătușa și torcea cu furca. Unchiul Nae i-a făcut semn să se ducă acasă și ea a plecat îndată. Cum a ajuns, i-a spus soției mele că niște oameni cu revolverele în mână îl fugăreau pe Nicolae. Nici n-a terminat bine vorba că au și sosit hingherii. Au intrat au întrebat-o pe soția mea: *Spune unde este Nicolae! Este la București,* a venit răspunsul. *Cum este la București, când noi l-am văzut adineaori aici? Păi dacă l-ați văzut adineaori aici, de ce nu l-ați prins?* Cu vorba asta parcă le-a astupat gura. Au tăcut și nu i-au mai zis nimic. Cu pistoalele în mână au căutat prin toate camerele, pe sub paturi, s-au urcat în pod așa cum le era obiceiul. S-au dat jos și au pornit prin vecini, prin case, prin grajduri, au căutat la trei vecini și la urmă au renunțat. Dacă veneau la a patra casă mă găseau, pentru că acolo eram ascuns. Dar s-au plictisit și nu au mai căutat, s-au dus la băcănia lui Tașcu Casapu, au mâncat ceva, au băut și au plecat.

Detunătura butoiului trântit tare i-a mai speriat și până ei să se desmeticească și să scoată revolverele, aranjându-se de apărare, a trecut un minut-două, destul ca eu să dispar. Fugisem cu viteza disperării, ca să nu mă prindă, căci știam ce mă așteaptă. Am fost înzestrat de natură cu un

fizic robust, puternic, foarte sprinten la fugă și la săritul gardului. Atunci am sărit peste toate gardurile vecinilor, care erau din piatră și înalte cam de 1,25 m. Pentru mine înălțimea aceea era o nimica toată, ca și când nici nu exista. Și fugeam nu de plăcere, ci de frica morții, parcă nu mai era nici un obstacol în calea mea. Aveam parcă un presentiment că, dacă m-ar prinde, aș avea foarte mult de suferit. Pe când fugeam, mă gândeam că pe câmp nu aveam unde să mă ascund, că nu este pădure, ia porumbul la vremea aceea nu era destul de înalt. Singura mea șansă era să caut să mă ascund la vreun sătean. Din fugă am ochit în curtea unui vecin o păierie care era în fundul curții, acolo păstrau nutrețul pentru vite. Am deschis ușa și am intrat. Dar, în afară de grămezile de paie care erau în fundul păieriei, totul fusese consumat în iarnă. Repede m-am dus în spatele grămezii de fân, am ridicat-o cu amândouă mâinile cât am putut mai sus, am intrat sub fân și m-am camuflat.

Era o zi caldă de iunie, cum sunt de obicei zilele în stepele Dobrogei. Fiind îmbrăcat cu haine mai groase, mă sufocam de căldură sub fân. Dar, auzind câinii lătrând, îmi dădeam seama că securiștii mă căutau prin vechini, de aceea nu mă puteam mișca de sub fân. Se alarmaseră toți câinii și lătrau ca la urs. La un moment dat, am auzit pe aproape pași mai grei de pantofi sau de bocanci, care nu puteau fi decât ai securiștilor. Zic așa pentru că în comuna mea toată lumea purta opinci în afara zilelor de sărbătoare. Totuși nu mi-a fost prea frică, fiindcă îmi ziceam, chiar dacă vor intra, văzând numai puțin fân, nu are să le dea în gând că acolo s-ar afla ascuns un om. Dar bine că n-au intrat. Pașii s-au îndepărtat și lătratul câinilor încet-încet s-a mai liniștit. Sub fân, eu mă sufocam, însă trebuia să mai stau până se va liniști totul afară. După mai bine de-o oră, totul a intrat în normal și era o liniște deplină. Am ieșit de sub fân și mă întrebam a cui o fi păieria? Pentru că atunci când fugeam de graoza securiștilor nu mai vedeam nimic, nu mai auzeam nimic și am intrat aici într-o doară, fără să știu a cui este, numai ca să fiu undeva ascuns.

M-am plimbat prin păierie puțin și m-am îndreptat către ușă, apoi m-am uitat prin crăpătură. Cum începuse să se facă seară, am văzut că vine cineva cu coșul în spinare să ia nutreț pentru cai. Repede m-am dus în dosul fânului și m-am pitit. Cetățeanul a intrat și fluierând a început să pună fânul în coș. Abia atunci l-am recunoscut: era un cumnat de al meu, care ținea pe verișoara mea primară. Eram aproape și aș fi vrut să se uite spre mine, să începem discuția, dar el fluiera și acum era pe punctul de plecare. Ca să-l fac atent să se uite la mine, am sâsâit din buze: *ps..s..s....st*. Era de acum pe întunecate și, cum el știa că păieria lui este goală, s-a speriat așa de tare că a dat ochii peste cap, a scos un geamăt: *a, a, a, a*, și a căzut jos. Săracul de el, și-o fin închipuit că este vreun șarpe sau vreo viperă, cine știe. M-am speriat atunci și eu, am sărit repede lângă el și l-am apucat de haină, scuturându-l: *Măi, Mitică, Mitică, eu sunt, nu te speria!* I-am dat ușor o palmă și s-a desmeticit, a scuturat din cap și și-a revenit, ca și când s-ar fi trezit din somn. *Măi cumnate, chiar așa nu mă mai cunoști? Lasă asta*, zice el, *tu ce te faci acum, că sunt pe urmele tale? Păi ce știu eu să fac? Dar spune-mi de știi, cumnate, cine erau oamenii aceia care se opriseră cu mașina la poarta mătușii noastre? Cine puteau să fie, erau securiștii care te căutau pe tine. Vreo două ore au umblat prin casele și prin grajdurile vecinilor, dar dacă nu te-au găsit, au plecat*. L-am întrebat dacă nu au lăsat vreo pază pe afară. Mi-a răspuns că nu mai e nimeni și strada e goală. Peste drum de casa lui stătea un unchi, văr primar cu tata, Constantin Vlahbei, așa că l-am trimis pe cumnat să-l cheme să vie până aici. A venit unchiul și, cum m-a văzut, îmi și zice: *Ce faci, măi nepoate?* îi răspund: *Uite cum vezi, de acum încolo cine știe ce o mai veni. Nepoate, hai scoală-te și vino cu mine!* Am dat mâna cu cumnatul Mitică, i-am cerut scuze că l-am deranjat și am plecat. Cum am ajuns la unchiul acasă, mătușa, de o mare bunătate, mi-a pus masa și am mâncat. Atunci unchiul a zis: *Nepoate, știi ce vom face? Ne ducem în partea cealaltă a comunei, la un cuscru de-al meu, pentru că aici la mine poate să te bătuiască*. Ne-am dus la Gheorghe Tusia, a vorbit unchiul cu el și m-a dus în clădirea unde ținea fânul sau în păierie, cum îi ziceam noi dobrogenii. Am închis ușa pe dinăuntru și m-am înțeles cu unchiul că voi sta aici până când se vor liniști lucrurile și atunci mă voi întoarce acasă și-mi voi vedea de treabă. El în fiecare seară venea și îmi aducea puțină mâncare și apă, dar îmi aducea și vești rele. Arestările se țin lanț și multă lume nu mai doarme acasă, se ascund oamenii care pe unde pot.

Am stat vre-o patruzeci de zile în acea păierie și într-o seară unchiul îmi zice: *Știi ceva, nepoate? Cum stai aici, poți să stai și la mine, ca să nu mai vin în fiecare seară până aici și m-a luat la el acasă.* Avea o casă mare, cu multe camere, iar în fund o cămăruță mai mică pe care ei o numeau pisnic, în care era un pat și o măsuță. Am intrat în cămăruță, am închis ușa de dinăuntru și m-am culcat. Aici am stat cam două luni, până în august, pe când treieratul grâului era în toi.

În trecut, în fiecare an, țăranii își duceau grâul acasă, în curțile lor, și acolo venea batoza și îl treiera. Paiele se făceau grămadă în curte, iar grăunțele se puneau în hambarul propriu. Acum partidul comunist a dispus ca în toată țara țăranii să-și care snopii de grâu la marginea satului și acolo să se treiere. Au adus batoze și oameni străini, așa zișii delegați ai partidului, care să conducă treieratul grâului. O jecmăneală nouă și un furt în amiaza mare din munca cetățenilor, jafuri săvârșite de către partid. Cotele de grâu erau așa de mari încât bieții oameni mergeau acasă numai cu câțiva saci de grâu. Mulți rămăneau datori și trebuiau să cumpere grâu ca să-l predea la cota statului. Ce puteau să facă bieții oameni, că venea toamna și nu aveau ce să semene, vine iarna și nu au ce să mănânce. Tot țăranii au găsit soluția. Unii l-au mituit pe delegat și își duceau mai mulți saci cu grâu acasă. Alții i-au dat de băut și, când acesta era puțin cu chef, îl țineau de vorbă, iar alții pe la spate își furau din grâul propriu. Alții mai îndemânatici și mai iuți de mână, de cum întorcea delegatul spatele, îngropau sacii cu grâu în paie. Noaptea, când toată lumea dormea, se duceau oamenii să-și fure grâul lor, ca să-și asigure hrana pe iarnă. Operațiile acestea erau riscante, căci mulți au fost prinși și li s-a făcut proces pentru furt din avutul statului, deși era produsul lor. Cei prinși au fost condamnați la câte patru-cinci ani de închisoare. Nimeni nu-și dădea seama de ce căutau să flămânzească poporul. Dar unii dintre țărani și-au spus mai pe ascuns: *Fraților, să știți că vor să ne bage în colhoz.* Au fost denunțați de informatori și au fost condamnați la închisoare.

Perchezii prin comună

Stăteam liniștit în cămăruță și citeam câte un ziar ca să mă informez ce se mai întâmplă prin țară. Vărul Tănase, care fusese și el la batoza de treierat, a venit fuga acasă, a bătut la ușă și i-am deschis. Era cu părul vâlvoi și-mi face semn: *Vere, să fugim că vine percheziția*. N-am mai întrebat nimic, mi-am luat haina și fugi afară. Pe străzi nu era nimeni să ne vadă, am ieșit din comună și ne-am dus în câmp, unde vărul avea porumb, și ne-am așezat jos să ne odihnim, gâfâind din cauza fugii. După ce ne-am odihnit puțin, l-am întrebat ce s-a întâmplat, despre ce fel de percheziție este vorba? Mi-a spus că politrucul de la batoză a fost informat de către codoși că unii cetățeni au furat grâu de la batoză și l-au ascuns prin poduri. Imediat s-a format o echipă de codoși și au plecat prin sat să facă percheziție, să caute grâul furat și sigur că vor veni și pe la noi, deci, bine am făcut că am fugit. Porumbul era destul de mare și des, așa că eram bine ascunși. Vorbeam cu vărul meu în ce situație grea a ajuns neamul nostru. Mai târziu a venit mătușa, mama vărului, cu carul cu boi și ne-a adus pâine, brânză, o damigeană cu apă și o pătură pentru dormit noaptea. Ei au plecat acasă, iar eu am rămas pe loc în noul meu adăpost. Aici mătușa venea zilnic, la orele 12, cu carul cu boi, și îmi aducea mâncare și apă.

Situația aceasta a durat vreo zece zile, când m-am hotărât să plec din Sinoe. Când a venit mătușa cu carul să-mi aducă alimente și apă, i-am spus că mâine seară plec de aici din Sinoe. A doua zi a venit și vărul cu mătușa și m-au întrebat unde vreau să mă duc. Iar eu, ca să-i duc în eroare și ca să mi se piardă urma, le-am spus că plec spre București. I-am sărutat mâna mătușii, l-am îmbrățișat pe Tănase și am luat-o prin porumbiște, îndepărtându-mă de dânșii.

Drumul haiduciei

De acum era pe înserate, iar eu, mergând prin porumbi, îmi făceam socoteala ce trebuie să fac și unde trebuie să merg. Aveam cu mine o traistă cu pâine, un bidonaș cu apă de vreo 700 de grame, un baston și un cuțit. Acesta îmi era tot avutul la ora aceea. Am urcat delul, am trecut peste șoseaua națională și am luat-o la vale spre satul Panduri. La marginea satului era cimitirul, prin care am trecut și am ieșit în partea opusă. A treia casă de la cimitir locuia o altă mătușă, sora tatei. Am bătut la geam și mătușa mi-a deschis ușa. Intrând în casă, mătușa m-a sărutat, iar eu i-am sărutat mâna. Ea a început să plângă și să îmi zică: *Uite cum ai ajuns, cine știe ce s-o mai alege de tine!* Răspund eu: *Lasă mătușă, n-ai teamă de mine, că se aude că până în toamnă, cel mult până în primăvară, comuniștii se duc dracului. O să cadă de la putere și o să vezi ce o să pățească cei care ne prigonesc pe noi acum.* Mi-a dat să mănânc și, cum era noaptea târziu, m-am culcat și am dormit. Dinspre ziuă a venit mătușa și mi-a spus să mă duc în beci, ca să fiu mai ferit. Noaptea dormeam în casă, iar ziua coboram în beci. Situația asta a durat cam zece zile. Și aici treieriișul fiind în toi, procedura era aceeași ca în comuna Sinoe. Grâul era dus la marginea satului și se treiera cu batoza partidului, iar politrucul dijmua aproape tot grâul. Verișoara mea Haida și cu soțul erau și ei la treierat. Eu stăteam în pivniță liniștit și citeam un ziar, când verișoara Haida a venit într-un suflet la mine în beci, aproape că nu putea să vorbească de frică și de oboseală, și mi-a zis: *Vere, fugi la câmp, în pădure sau unde poți, că prin sat se face percheziție pentru grâu. Suntem și noi bănuți că am luat din grâul nostru și este vorba că vin să ne percheziționeze.* Din nou mi-am făcut bagajul ce-l aveam și dă-i drumul. Am trecut dealul și am coborât într-o mică pădurice de mărăcini, intrând în desișul ei. Către seară a venit soțul verișoarei, Gheorghe, și mi-a adus alimente și apă. Apoi timp de o săptămână a venit în fiecare seară să mă vadă, aducându-mi de-ale gurii. Cam după o săptămână, mi-am pus întrebarea cât timp o să-mi aducă Gheorghe pâine și apă, cine știe ce i se poate întâmpla. De aceea, într-o seară, când a venit la mine, i-am spus: *Cumnate, du-te în satul Lunca, la sora mea, ia legătura cu Costea Brândeș, cumnatul meu și adu-l aici la mine.* A doua zi Gheorghe Zuricu, cumnatul - gazdă, a mers și l-a adus pe celălalt cumnat, Costea. Stabilisem un cod, trei ciocănituri între două bețe și eu la fel loveam cu muchia cuțitului de trei ori în baston. Spre seară, aud ciocăniturile și le răspund la fel. Numaidecât au apărut lângă mine, am dat mâna cu ei și cumnatul Costea a spus: *Hai să plecăm, nu stăm de loc!* Am plecat, am trecut pe la mătușa, le-am cerut scuze pentru deranj, am sărutat mâna mătușii, apoi am sărutat-o pe verișoara Haida și pe soțul ei, mulțumindu-le pentru găzduire. Mătușa m-a sărutat și m-a binecuvântat: *Maica Domnului să te păzească, pe unde te vei duce!* Le-am dat bună seara și am plecat.

În drumul nostru am trecut prin comuna Baia, prin Ceamurlia de Jos și am ajuns pe la două noaptea în satul Lunca. Sora mea m-a primit în casă, m-a sărutat, apoi cu lacrimi în ochi mi-a spus: *Măi frate, toată viața în casa noastră, de când m-am pomenit, numai jandarmi, numai securitate, percheziții, biata mamă, numai ea știe câte a suferit pentru tine.* Ne-a pus de am mâncat, după aceea, mi-am făcut planul unde trebuie să stau. Casa cumnatului avea patru camere stil vagon. Tocmai în fund era o cămăruță. Am zis, acolo am să stau și o să dorm. Voi închide ușa pe dinăuntru și nu voi deschide decât numai când voi auzi trei ciocănituri, ceea ce înseamnă că este sora sau cumnatul Costea.

Eram în luna septembrie. Pe unde am trecut și am stat, m-am jenat deși îmi erau rude, dar cât puteam să stau? O zi, două, nouă, până la urmă trebuia să plec să-mi caut un alt rost. Sora mea m-a primit cu cea mai mare dragoste și la fel cumnatul meu. El era o fire blândă și de o bunătate ce nu pot să o descriu. Din cele ce voi povesti, se va vedea cât a suferit și el pentru mine: bății, schingiuri, dar nu m-a trădat. Totuși până la urmă trădarea a venit, dar din cu totul altă parte.

Așadar m-am așezat în această cămăruță. Nu m-am jenat că eram la soră-mea, unde mă simțeam ca la mine acasă. Totuși parcă eram la închisoare, toată ziua zăvorât în cămăruță, zilele

treceau greu. De multe ori îmi ziceam: *O, Doamne, până când o să stau închis și ascuns*. Și așa treceau zilele și nopțile. Cumnatul îmi aducea ziare și citeam zilnic despre noi condamnări. Acum se terminase treierişul, oamenii au umplut curțile cu paie și nutreț pentru animale. Se zvonea prin sat că vor fi percheziții pentru cereale prin podurile caselor. Ne-am sfătuit cu cumnatul și cu sora mea, că în caz de percheziție eu nu stau prea bine în cămăruță. Trebuie să căutăm un alt loc. Cumnatul Costea a zis: *Am un nepot, pe Costea Sicu, este un băiat serios și inimos, eu zic să ne arătăm lui. El are șura plină cu paie până în vârf, se poate face o ascunzătoare acolo*. Într-o seară Costea l-a chemat și când a venit am făcut cunoștință unul cu celălalt. Ne-am dus la șura lui și cu o scară ne-am suit până lângă creastă, am început să scobim și am făcut un tunel până jos, aproape de podea. Acolo era făcută o mică fereștrică, de unde puteam să mă uit în stradă. Am stat acolo toată luna septembrie și octombrie. Ziua venea Costea Sicu și îmi aducea ziare și informații, din când în când mai venea și sora sau cumnatul Costea, îmi aduceau apă și câte ceva de mâncare. Într-o zi, Sicu mi-a adus cartea **Pentru Legionari**, ce o avea din timpul biruinței legionare. După așa zisa rebeliune de la 21 ianuarie 1941 o ascunsese, iar acum mi-a adus-o s-o citesc. Deși o citisem deja de vreo două ori, și acum o citeam cu atâta pasiune, încât parcă trăiam momentele acelea. Eram îngrijorat ce voi face după ce o termin de citit. Viața mea se potrivea acum cu a Căpitanului, cu suferințele pe care i le-au produs partidele politice din țara noastră. În comuna Sinoe, unde trăiam, aveam un bun prieten care era un bun și convins legionar, pe nume Stere Camburu, dar de vreun an de zile se mutase la Constața, unde își cumpărase casă. I-am trimis vorbă să vină la mine să mă viziteze. Într-o zi m-am pomenit cu el. Ne-am îmbrățișat. A stat două zile cu mine, iar noaptea dormea la Costea. Am discutat mult cu el și mi-a spus că de prin țară se aud numai vești rele, arestările și condamnările sunt în toi. Nimeni nu știa ce se va întâmpla și cât va mai dura această situație de încordare. Se auzeau zvonuri prin popor că americanii în curând vor începe război cu rușii și ne vor elibera de comunism. Erau vești că în munții din Ardeal au început să apară parașutiști americani. Deși erau zvonuri necontrolate, deci nereale, totuși trăiam cu bucuria speranței. Astfel aceste zvonuri ne ridicau moralul. I-am arătat lui Stere cartea **Pentru Legionari**; văzând-o a sărutat-o ca pe **Sfânta Evanghelie**. A citit o parte din ea și mi-a spus: *Această carte este o mare valoare. Căpitanul a lăsat aici, în această carte, niște profeții*. S-a apropiat plecarea lui, ne-am îmbrățișat și ne-am salutat cu salutul legionar și ne-am despărțit cu speranța pentru timpuri mai bune.

În luna noiembrie s-a abătut un frig teribil în stepele Dobrogei. Vara e caldură ca de cuptor, în timp ce iarna e un crivăț și un ger de crapă pietrele. Într-o zi, cumnatul mi-a zis să-mi iau haina și traista și să intru în casă, că în șură este prea frig. Intrând în cămăruța mea, m-am liniștit oarecum, că nu mai eram în mijlocul paielor.

Frații Fudulea

Pe la sfârșitul lui noiembrie 1948, a venit să mă viziteze Nicolae Matarangă, care locuia în comuna Ceamurlia de Jos. Era un bun legionar pe care-l cunoșteam de prin '36, fiindu-mi chiar rudenie mai îndepărtată. În 1936, înainte de cedarea Cadrilaterului, el locuia în comuna Cainargeaua Mică, iar eu în comuna Cociular, județul Durostor. În acel an venise de la tabăra legionară Carmen Silva, unde timp de 20 de zile de cântece, marșuri, lectură, rugăciune și muncă legionară, aș putea spune că mi-am încărcat bateriile. M-am întors în comună cu un moral foarte ridicat și cu credință legionară mult întărită. Am mers cu camarazii din garnizoana mea, în comuna Cainargeaua Mică, unde am vorbit despre tabără, despre felul cum era organizată, despre Căpitan și despre multe altele. S-au organizat și ei în cuiburi legionare, printre ei fiind și Nicolae Matarangă. El mi-a adus o veste mare. Frații Fudulea erau în aceeași stare cu a mea, dar ei erau înarmați cu automate, pe când eu nu aveam nimic. Astă vară Securitatea s-a dus să-i aresteze, dar

ei au reușit să fugă și acum sunt în bejenie. Îmi treceau tot felul de gânduri prin cap, și cel mai mult mă gândeam dacă nu cumva se poate ca acești doi frați să fie agenți securiști, ce umblă să mă prindă. Pentru că voiam să fiu sigur, l-am întrebat pe Matarangă dacă cei doi frați nu sunt agenți. *Nu, Ciolacule, oamenii aceia nu sunt agenți ai securității, eu îi cunosc bine chiar din 1941, când am fost arestat pentru pistoalele care nu le-am predat.* Eu și Nicolae Fudulea am făcut câteva luni de arest la închisoarea din Tulcea, apoi ne-au dat drumul acasă. Acești frați sunt din satul Testemel, au vreo 250 de oi, câteva perechi de cai și câteva căruțe, sunt printre cei mai buni gospodari ai satului. S-au înarmat cu pistoale automate cu 32 de focuri și cu câte un pistol la brâu. Până acum au organizat peste 52 de sate și în fiecare sat au organizații legionare de rezistență anticomunistă. În fiecare sat este câte un curier cu care ne întâlnim duminica la târg în comuna Baia, unde luăm legătura și schimbăm informațiile despre activitate.

Eu, care îl cunoșteam bine pe Nicolae Matarangă și aveam încredere în el, i-am zis: *Bine, măi Nicolae, trimite-le vorbă că vreau să mă întâlnesc cu ei.*

Comuna Rohman Asiclar

Îl voi descrie puțin pe Nicolae Fudulea, cu toate că nu-l știam prea bine, deși ambii trăirăm în județul Durostor. Era un om de statură mijlocie, corpul cam plin, adică spătos, capul perfect rotund, doi ochi negri ageri și sfredelitori la privire. Deși țăran simplu, îți puteai da seama din discuțiile cu el că este o fire inteligentă. Avea picioarele de la genunchi în jos cam duse în afară, parcă ar fi călărit când era mic. După ce ne-am cunoscut mai bine, îi spuneam în glumă: *Măi Nicolae, știi că Gheorghe Doja toată viața și-a petrecut-o călăre pe cal, de aceea avea picioarele crăcănate. Dar tu, toată viața ai fost păstor, de ce ai tu picioarele duse înspre afară?* El răspundea: *Păi tu nu știi că noi la munte am avut cai și am călărit destul.* După unele fapte de curaj și inițiative făcute încă din tinerețe se știa că dispune de o minte clară și de o inteligență scilipitoare.

Familia lor a venit din Macedonia, parte a Greciei prin anul 1928. Au fost colonizați și în proprietăți de către statul român cu 10 hectare de pământ în comuna Rohman-Asiclar, județul Durostor. Pe lângă cultivarea pământului ei se mai ocupau și cu păstoritul. Erau trei frați, cel mai mare Gheorghe, mijlociul Nicolae și cel mic Dumitru. Gheorghe și Dumitru se ocupau cu agricultura, iar Nicolae cu cârdușii de oi. În împrejurimile comunei erau mai multe păduri și fiecare avea pădurarul ei. Păduri vechi, cu stejari seculari, unde oile nu puteau face nici o stricăciune. La pădurea de lângă comună era pădurar Costică Poenaru, o namilă de om, mare, voinic și de o răutate nemaipomenită. Nu lăsa să intre în pădure nici un picior de oaie; pe câți i-a prins cu oile în pădure, i-a bătut și le-a dus oile la comună pentru amendă. Nicolae Fudulea, care își păștea oile, trecea des pe lângă pădurea lui Costică Poenaru. Văzând iarbă multă, nepăscută, se uită cu jind ce ar mai paște oile lui. Dar gândindu-se la namila de pădurar, la câți au luat bătaie și au fost globiți își vedea de drum, nu îndrăznea să încerce.

Într-o zi ce i-a venit pe chelie lui Nicolae de a dat drumul oilor în pădure. Oile cum s-au văzut în asemenea bunătațe, pășteau cu mult nesaț din iarbă. Dar nu a trecut mult timp și iacă vine namila de pădurar, cu arma încărcată la umăr și strigă la el: *Bine, mă derbedeule, cine ți-a spus să dai drumul oilor în pădure. Păi stai că te fărâș eu în bătaie!* Nicolae i-a zis: *Măi nene Costică, de ce să mă fărâșezi în bătaie, că nu am făcut nimic rău, oile au mâncat numai iarbă, nu și copaci.* Pădurarul se tot apropia să pună mâna pe Nicolae. Când a fost cam la doi pași și a întins mâna să-l prindă, Nicolae l-a fulgerat cu băta peste ceafă așa de tare, încât namila de pădurar, cât era de mare, a căzut jos la pământ. Pădurarul nu se aștepta la o asemenea îndrăzneală din partea lui Fudulea. Cum a căzut pădurarul jos, Nicolae a început să-l lovească cu băta peste brațe, peste picioare și pe unde apuca, de i-a făcut spatele ca fundul ceaunului, asta ca să nu se mai poată

scula să-l bată. După aceea i-a luat încărcătorul de la armă și cartușele, și a fugit repede acasă. A spus fraților lui să se ducă să ia oile, iar el a haiducit un timp prin pădure.

Frații lui Nicolae s-au dus la parchet, la procuror, cu o serie de declarații de la oamenii de prin sat care se plâneau de acest pădurar, Costică Poenaru. De mai mulți ani, ziceau ei, terorizează populația cu bătaii și cu amenzi, iar bietul băiat stă ascuns în pădure, în primul rând din cauza autorităților și în al doilea rând de frica pădurarului. Procurorul le-a spus să se prezinte cu Nicolae la parchetul din Silistra, că nu i se va întâmpla nimic. A doua zi s-au dus cu Nicolae la parchet, unde au depus încărcătorul de armă și cartușele și încă o serie de plângeri de ale cetățenilor bătuiți de pădurar. Procurorul, după o anchetă sumară, l-a pus în libertate pe Nicolae și când a venit acasă, mulți cetățeni l-au felicitat că a reușit să-l mai potolească pe pădurar.

În vara anului 1937, în timpul alegerilor electorale, când se făcea propagandă electorală în comuna Tatar-Atmagia, el a făcut acte de curaj, pentru care a fost decorat de Căpitan cu Crucea Albă. În primăvara anului 1950, a fost urmărit de securitate în pădurile Babadagului și, după o luptă cu armele, a fost rănit și prins de securitate. A fost condamnat la moarte, pus în lanțuri și închis într-o celulă la închisoarea din Constanța. Se aștepta ca să se dea hotărârea de execuție, dar într-o noapte evadează din celulă și din închisoare și fuge în pădure. O evadare ca în filme, ceva de necrezut și totuși Nicolae Fudulea a evadat din închisoare. Securitatea, miliția și armata colindau pădurile ca să-l prindă. Voi scrie în continuare despre faptele lui de curaj, de vitejie și de martir al neamului românesc.

Gogu Puiu

Dar până să ia contact cu curierii pe la târg, a mai trecut timp și abia pe la jumătatea lui decembrie a venit la mine Costea Sicu, să-mi spună că frații Fudulea sunt la el. Era noaptea pe la orele 12, când m-am dus la el și am intrat într-o cămăruță mică, unde mă așteptam să văd doi inși și când colo văd trei persoane.

După ce ne-am salutat cu **T.L.C.**, ne-am recomandat unul altuia. A treia persoană era Gogu Puiu, din comuna Kogălniceanu. *După așa-zisa rebeliune, a început el să povestească, împreună cu alți camarazi am fugit în Bulgaria și de acolo am mers în Germania. Nemții ne-au băgat în lagăre, dar după 1944, ne-au eliberat și eu m-am înapoiat în țară. Câtva timp am stat liniștit, liber, dar după 15 mai, când au început acele arestări fără precedent, căutându-mă și pe mine, m-am hotărât să iau drumul haiduciei.*

Frații Fudulea erau înarmați cu pistoale automate cu 32 de focuri, iar Gogu avea la brâu un pistol nr. 9. Aici, în cămăruța lui Costea Sicu, ne-am constituit primul comitet provizoriu și am discutat mai multe probleme, printre care și numele ce îl vom lua. Să ni se spună fugari, nu e bine; dar partizani nici vorbă, fiindcă e o denumire bolșevico-comunistă.

Eu sunt din Macedonia, Tracia, de lângă orașul milenar Filipoli, astăzi Plovdiv, fosta capitală a Macedoniei sub Filip, tatăl lui Alexandru cel Mare. Iar frații Fudulea și Gogu Puiu sunt și ei din Macedonia, mai aproape de Munții Pindului. Vorbeau între ei și cunoșteau foarte mult din acțiunile faimoșilor haiduci ai Pindului: Baban, Iancula, frații Rigea și vestitul haiduc Iorghi Crușveanlu. Grecii voiau să ne deznăționalizeze și să ne asimileze, iar pentru că noi nu admitem planul lor, ei ne făceau mult rău. Ne stricau biserici, școli și ne prigoneau pentru simplul motiv că noi vorbeam numai limba noastră aromână. Mulți dintre ai noștri, ca să ne menținem și să supraviețuim prigoanelor grecilor, s-au apucat de haiducie. Acești faimoși haiduci ai Pindului atacau și pedepseau pe acei conducători ai grecilor care schingiuiau populația aromână. Un grec, conducător de putere de antărți, pe nume Arhigolu Agra, era vestit pentru prigonirea și schingiuirea populației aromâne. Cu puterea îi ducea în pădure, îi schingiuia și apoi îi împușca. Printr-o stratagemă a haiducilor lui Iorghi Crușveanlu, a căzut în capcană Arhigolu

Agra, dușman de moarte al aromânilor și mai ales al haiducilor. Au mers cu el o noapte întreagă, până au ajuns în munții Crușova. După ce l-au anchetat, l-au condamnat la moarte. L-au dus lângă comuna Vladova Strihoara, unde l-au spânzurat de un nuc și-au pus pe piept scrisori în limba greacă și aromână: „Așa vor păți toți cei ce schingiuesc pe vlahi”.

În Țara Românească, în timpul Imperiului Otoman, veneau fana-rioții trimiși de Poartă să încaseze tributul. Haiducii români, cum erau Iancu Jianu, Bujor, Ghiță Cătănuță, Mereanu, Bostan și alții, se puneau stavilă în fața acestor lipitori. De multe ori haiducii îi fugăreau și trimișii Porții plecau fără să mai ia birul. Iar când haiducii erau urmăriți de puterile turcești, se retrăgeau în pădurile dese ale munților Carpați, unde turcii nu aveau curajul ca să intre.

Deci nu ne vom numi nici fugari și nici partizani, ci **haiduci**, ca acei vestiți haiduci din țările românești și din munții Pindului. Iar acest nume de haiduci, care-i va înspăimânta pe comuniști, deocamdată nu-l vom difuza.

Când va sosi momentul pe care îl așteptăm noi, zise Nicolae, vor pleca mulți curieri, (ștafete) călări pe cai, cu parola **Haiducii Dobrogei** și în mai puțin de 24 de ore toată Dobrogea va fi în mâinile noastre. Acest moment este posibil, dar până atunci noi vom continua să organizăm mai departe rezistența împotriva comunismului.

Am discutat toți cinci câteva ore în șir, fiecare spunându-și părerea despre felul cum trebuie să ne organizăm mai bine. Apoi ce vești mai știm fiecare, dacă mai sperăm sau nu, dacă lucrurile din țară se vor liniști, dacă autoritățile comuniste se vor opri din arestări și dacă o să ne putem întoarce fiecare la comunele noastre. Dar după toate veștile ce ne vin de la curierii noștri, în toată țara se fac mari arestări, deci nu e rost să ne întoarcem la casele noastre.

După unele vești, în Constanța tătarii, ȋiganii și în special lipo-venii sunt cei mai fideli slujbași ai regimului Moscovei. Lipovenii, fiind de origine slavă, după câteva luni de instructaj, din hamali ce erau în port, s-au văzut cu gradul de ofițer anchetator la securitate. Se știe că securitatea din Constanța era cea mai vestită în toată țara în bătai și cele mai diabolice metode de torturi. Din presa comunistă și de la Radio Londra am aflat că a apărut un conflict între SUA și Moscova. Multă lume vorbea că războiul este inevitabil. De aceea vom organiza mai departe comunele, iar când va începe războiul, noi vom duce luptă de gherilă.

În timpul acelor discuții, Gogu Puiu și-a exprimat opinia privitor la comitetul nostru: *Măi Nicolae, tu vei fi șeful*. Dar Nicolae Fudulea, care era de o mare modestie, a zis: *Lasă, că toți suntem șefi*. Dar pe drept cuvânt Nicolae Fudulea, care până la ora aceea organizase peste 52 de sate, era normal să fie șeful nostru.

Nicolae și frate-său Dumitru erau încălțați în opinci, iar eu și Gogu în pantofi. El ne-a spus: *Trebuie și voi să vă faceți opinci, pentru ca atunci când mergem noaptea prin sat să nu tropăim. Să fim încălțați cu opinci, să mergem ca pisica, nici frunzele să nu se simtă*. Costea Sicu, gazda mea, avea opinci în picioare și Gogu a făcut imediat schimb cu el, i-a dat ghetete și a luat opincile.

Frații Fudulea au plecat la Ceamurlia de Jos, la Stere Ploscaru, unde urmau să doarmă. Eu, care nu eram gata de plecare, m-am dus abia a doua seară și m-am întâlnit cu ei la Ceamurlia de Jos. După ce ne-am despărțit, am mers la soră-mea, m-am culcat și a doua zi dimineață am început să mă pregătesc de haiducie. Mi-am făcut opinci, un rucsac și în el am pus un bidonaș cu apă, două prosoape, un săpunăș, Biblia cu Vechiul și Noul Testament și separat am pus Noul Testament, tradus și tipărit de Sinodul Bisericii Ortodoxe Române din București, ediția 1940. Eram înarmat provizoriu doar cu un cuțit. Seara mi-am luat rămas bun de la soră-mea și de la cumnat și am plecat.

Pe la 11 noaptea eram la casa lui Stere Ploscaru și, de cum am bătut la ușă, mi s-a deschis. În casă erau mai mulți camarazi și gazde de organizații, care mă așteptau pe mine. În primul rând Stere Ploscaru, care îmi era văr primar, apoi Enache Gima, Stere Gima, Nicolae Matarangă, Vasile Papazică, Constantin Baitu, Nicolae și Dumitru Fudulea, Gogu Puiu. După ce am intrat în casă, i-am salutat cu **T.L.C.** și mi-au răspuns și ei la fel. Era un spectacol destul de impresionant.

La urmă am îmbrățișat pe fiecare pe rând, ca în vremuri de restriște, ne-am așezat pe scaune, pe canapea și primul care a luat cuvântul a fost Nicolae Fudulea:

Camarazi,

în 1941, după 21 ianuarie, după așa-zisa „rebeliune”, am fost pârâți de către codoși (informatori) că posedăm arme, eu și camaradul Nicolae Matarangă, care este aici de față. Noi și alți camarazi am fost arestați de către Siguranța statului și duși la închisoarea orașului Tulcea, dar după câteva luni de arest, s-a dat un decret pentru cei care erau implicați cu arme și ni s-a dat drumul să mergem acasă la familiile noastre, reluându-ne munca în gospodărie. Dar tot timpul am fost suspectați de către poliția antonesciană, ca legionari periculoși.

După 23 august 1944, bestiile roșii ne-au ocupat țara și au început acele rechiziții fără de sfârșit, iar noi, care aveam cârduri de oi și câteva perechi de cai și căruțe, au venit de la primărie notarul, primarul, jandarmii, secretarul de partid comunist și ne-au luat la rechiziție din cai și oi, o dată, de două și chiar de mai multe ori. După aceea au început cu cotele de carne, de cereale, de nu se mai termina cu rechizițiile și cu arestările pentru cei care nu mai aveau de unde să dea.

Din nou am fost pârâți că suntem legionari, reacționari, chiaburi, că avem arme, deci că am fi dușmanii partidului. Din nou am fost puși sub supraveghere, acum a informatorilor partidului comunist. Astă vară, după 15 mai, acea noapte de groază când s-au făcut arestări masive, fără precedent în istoria țării noastre, alte zeci de mii de persoane au fost arestate. Nu am scăpat nici noi de urmărire, mașina neagră cu securiști a venit la casele noastre și au năvălit înăuntru cu pistoalele în mâini, au răvășit peste tot, căutând arme, iar femeile și copiii îngroziți stăteau înlemniți de frică, dar negăsind nimic, au plecat. Negăsindu-ne pe noi acasă și fiind informați de codoșii lor, în miez de noapte au sosit la noi la pădure, unde ne pășteam oile. Noi, care așteptam mereu ca să fim arestați, dormeam cu multă grijă și la primul lătrat al câinilor eram în picioare, să vedem ce se întâmplă. Dormeam, cum s-ar spune, iepurește. Am auzit mașinile și deodată toți câinii, val-vârtej se reped și cu părul zburlit lătrau la disperare, parcă erau îngroziți de cei care se apropiau, ca niște hoți și răufăcători. Din cauza rezistenței câinilor, n-au putut să înainteze prea repede. Până la urmă au înconjurat turma de oi, au intrat în colibă, au răscolit peste tot, dar eu cu fratele Dumitru eram de mult retrași în pădure și ascultam să auzim ce se va mai întâmpla. Dar negăsindu-ne pe noi, bestiile roșii au plecat. Nu aveam altceva de făcut decât numai să luăm calea codrului și arma și să ne apărăm. Fratele nostru Gheorghe, cel mai mare dintre noi, care se ocupă cu agricultura, a angajat un cioban care să vadă pe cât posibil de oi. După cum știți și voi din presă și din auzite, ar fi posibil un conflict între americani și ruși, deci un război.

Noi, nu numai pentru că suntem români și legionari, dar creștini fiind avem datoria să luptăm împotriva comunismului ateu și fără Dumnezeu. Am organizat până acum peste cincizeci de sate cu organizații de rezistență împotriva comunismului. Și vă spun sincer, că pe oriunde am trecut, prin orice sat sau comună, camarazii noștri și mulți alți oameni sunt plini de entuziasm și așteaptă cu nerăbdare să fie în rândul armatei, sau în gherilă, să înceapă lupta împotriva celor care ne jefuiesc și ne distrug țara.

La urmă am spus și eu câteva cuvinte despre lupta noastră legionară împotriva comunismului: Toată suflarea românească ar trebui să lupte pentru izgonirea comunismului din țară, dar mai ales noi legionarii, care suntem creați de Căpitan pentru aceste timpuri critice și de mare răspântie pentru neamul românesc. Căpitanul, încă din anul 1922, a prevestit și a dat semnalul de alarmă de pericolul moscovit, că dacă țara noastră va fi invadată vreodată de tăvălugul comunist, atunci casele noastre vor fi jefuite, ne vor aresta, ne vor duce în lagăre comuniste și vor încerca să ne distrugă cultura și datinile și peste toate vor încerca să ne distrugă și sufletul. De aceea, cei care conduc destinele țării, zicea Căpitanul, au datoria sacră de a lua măsuri împotriva pericolului comunist de la Răsărit, care ne așteaptă și ne amenință. Dar toate partidele de atunci, mai ales, cele zise istorice, l-au arestat pe Căpitan și ani de zile l-

au purtat cu lanțuri la picioare, prin multe tribunale și închisori, până când l-au asasinat mișelește. Iar acum noi, poporul, tragem ponosul și suferințele prevestite de Căpitan.

Gogu Puiu a fost cel mai entuziasmat și cel mai nerăbdător. El spunea: *Aștept cu nerăbdare să mă confrunt cu bestiile roșii. Să le arăt cum știe să lupte un legionar împotriva hoardelor roșii. Nu voi risipi nici un glonte, le voi trimite în plin și la țință.*

Mai târziu, Gogu Puiu și-a adeverit vorbele prin faptă, căzând cu arma în mână, cum avea obiceiul să spună dânsul, împotriva hoardelor roșii. Și aici, toți camarazii de față, erau foarte entuziasmați și plini de elan, s-a creat o atmosferă de voie bună, plăcută. Discutam între noi despre acel așa-zis iminent conflict americano-sovietic, când se va produce, ca să luptăm și noi împotriva armatelor sovietice, să ne vedem țara scăpată de bolșevici.

În încheiere, Enache Gima a spus: *Deși nu am fost legionar, sunt prieten cu toți legionarii și dușman cu toți codoșii din comună. Voi lupta alături de voi cu toată inima pentru țara noastră.*

Stere Mișa

De la această ședință a lipsit Stere Mișa. Era absent deoarece în vară pe când mergea să-și cosească fânul lângă cantoane, pe șoseaua Babadag-Tulcea, unde își avea pământul, securitatea a mers de l-a arestat. Se grăbea să termine de cosit fânul, parcă a presimțit că o să-i rămână fânul necosit. Și cum trăgea el de zor cu coasa, nici nu a văzut când s-a apropiat jepul securității de el. Au coborât câțiva inși din mașină și l-au întrebat cum îl cheamă. În momentul în care și-a spus numele, ei au scos pistoalele și l-au somat: *Să nu faci nici o mișcare, din acest moment ești arestat. Bine domnilor, le-a răspuns Stere, unde-i lege nu-i tocmeală. Nu am de gând să mă opun, de aceea nu aveți nevoie de pistoale.* I-au pus cătușele la mâini și l-au dus la securitatea din Constanța. L-au chinuit vreo șapte luni, după metodele diabolice comuniste, dar neputând scoate nimic compromițător din gura lui, i-au dat drumul. În martie 1949, era din nou acasă la familia lui. Când a simțit că securitatea din nou vrea să-l aresteze, împreună cu Stere Ploscaru s-au înarmat și au luat calea codrului, haiducind prin Bălțile Brăilei. Așa a intrat și el în această luptă anticomunistă inițiată de frații Fudulea. După un timp, securitatea l-a prins și l-au arestat. L-au anchetat, torturându-l, și apoi l-au condamnat la 25 de ani. După 14 ani de închisoare grea, cu foame, mizerie, bătaie, a fost eliberat. S-a întors la familia care îl aștepta cu nerăbdare. Are trei fiice, toate măritate și cu nepoți. După atâția ani de închisoare și-a pierdut din auz și din vedere, dar dânsul se bucură de libertatea aceasta din sânul familiei sale, înconjurat de nepoți.

De altfel, Stere Mișa și în armată s-a purtat admirabil. A fost un sergent de ispravă și de mare atitudine ostășească. Tot timpul războiului purtat de Antonescu, a fost concentrat pe front, în linia întâi. El este și un bun povestitor, ne spunea cum au înaintat pe front, pe acele câmpii rusești nesfârșite, vara pe arșiță, iarna pe ger și pe zăpadă, și cum făcea incursiuni la inamic. Mai grea a fost retragerea decât înaintarea. De multe ori erau prinși în clește de unitățile rusești și trebuia să știi cum să scapi din acel clește. *Odată am fost înconjurați din toate părțile de către armata rusească, povestea el, ne-a fost dărmată toată compania, cu ofițeri cu tot. Dintre gradați am rămas eu singurul comandant al unui pluton de soldați și înconjurat din toate părțile de ruși. Auzeai mereu „predaiti, romanschi, predaiti romanschi!” Unii dintre soldați spuneau să ne predăm, deoarece ei nu mai puteau să reziste de ger, de foame, de oboseală și mai ales de urmărirea inamicului.*

Stere, care era crescut la țară, avea simțul orientării mai dezvoltat decât ceilalți și le-a spus: *Camarazi, stați așa, nu vă speriați, că vom scăpa.* Pe front contează mult să știi cum să ridici moralul ostașului. Și-a retras unitatea într-un loc mai ascuns și, orientându-se bine după punctele cardinale, și-a făcut planul de acțiune. Cum s-a făcut seară, a dat ordin plutonului să-l urmeze în cea mai mare liniște și atenție. Au coborât prin diferite darale, strecurându-se printre unitățile inamicului, fără ca rușii să-i simtă. Când s-a făcut ziuă, au văzut că erau dincolo de frontul sovietic, reușind să se amestece cu unitățile românești.

Stere Mișa, după ce s-a eliberat din armată, a început munca în gospodăria sa, dar a fost solicitat de către sfatul popular al comunei Ceamurlia de Jos să facă serviciul de agent agricol provizoriu. A stat câțiva ani ca agent agricol, dar fiindcă n-a corespuns ideilor partidului comunist a fost înlăturat și mai târziu arestat.

Organizarea comunei Sinoe

După terminarea ședinței ce am ținut-o în comuna Ceamurlia de Jos, la Stere Ploscaru, ne-am despărțit cu T.L.C., iar noi, toți patru, am plecat spre comuna Sinoe, ca să organizăm și acolo lupta împotriva comunismului.

De la Ceamurlia de Jos până la comuna Sinoe sunt cam 15 kilometri. Era cam pe la jumătatea lui decembrie 1948, ninge ușor cu zăpadă mărunță. Cu mult înainte de crăpatul zorilor am ajuns în comuna Sinoe. Am bătut la fereastra lui Constantin Vlahbei, vărul primar al tatei. Ne-a deschis și am intrat în casă. Unchiul a dat mâna cu noi în timp ce eu îi recomandam pe camarazi după nume, cine sunt. A venit și mătușa, i-am sărutat mâna cu toții și am intrat în cămăruța mică, unde am mai stat în vara trecută. Unchiul meu avea doi băieți: Tănase și Diacu, au venit și ei de au dat mâna cu noi. Ca vecini aveau pe Tănase I. Vlahbei, un nepot de frate al unchiului. L-am chemat și pe el. A venit imediat și a făcut cunoștință cu camarazii veniți cu mine. Alt vecin era Dumitru Ghioca, l-am chemat și pe el, deci cu toții ne-am strâns nouă bărbați.

Încă din toamnă se pregătea începutul colhozurilor, așa-zisa colectivizare, de aceea toată lumea era agitată. După ce le-au luat țăranilor vitele, caii, oile și grâul, acum se pregăteau să le ia și pământul, adică sufletul țăranului.

Și fiindcă aici mă găseam în comuna mea și cunoșteam oamenii, am început să vorbesc: *Fraților, după cum știți cu toții, sunt multe zvonuri și vești care circulă din toate părțile prin popor, că vom scăpa de comuniști, că un război nu este departe, mai mult, conflictul între S.U.A. și Uniunea Sovietică a și început. Toate acestea sunt doar zvonuri și, ca să fim siguri că vom participa și noi la această luptă contra comunismului, ne-am organizat într-un comitet provizoriu. Multe comune și sate sunt organizate și pregătite de rezistență împotriva comunismului. Vom organiza și vom împânzi toată Dobrogea cu organizații anticomuniste și trebuie să avem speranța că vom scăpa de bolșevismul rusesc. Speranța este ancora tuturor năzuințelor omului. Omul fără speranță este ca vânătorul fără armă. Neamul românesc, în trecut, cu speranță și credință în Dumnezeu a scăpat de imperiile care îl cotropiseră. Am scăpat de turci, de unguri, de fanarioți, de bolșevici în 1918, când armata română i-a aruncat peste Nistru ca pe o măsea stricăță. Aceeași speranță ne va scăpa și de data aceasta, cum zice camaradul Gogu, de hoardele roșii!*

A doua seară, Gogu și cu Dumitru s-au dus la Dumitru Ghioca, unde au dormit câteva seri, iar eu cu Nicolae am dormit la unchiul Constantin. Vărul Tănase I. Vlahbei mi-a adus o armă automată cu 32 de focuri, iar unchiul mi-a dat un pistol de brâu nr. 9 lung. M-am înarmat de acuma, cum e vorba, „până în dinți”.

A treia seară, la orele 11 noaptea, m-am hotărât ca împreună cu Nicolae să mergem la familia mea, să văd pe mama, pe soție și pe copii. Eu și cu Nicolae Fudulea ne-am luat armele în mâini, am traversat câteva străzi și am ajuns la mine în curte. Am bătut la ușă și mama a întrebat: *Care sunteți?* I-am răspuns încet: *Eu sunt, Nicolae.* Ne-a deschis ușa și am intrat în casă, dar când ne-a văzut înarmați cu automatele, nici nu am apucat să-i sărut mâna că s-a apucat cu brațele de gâtul meu și a început să plângă cu hohote: *Oh, fiul meu, ce ai să pățești, oh, fiul meu, ce ai să pățești!* I-am zis: *Mamă, eu n-am venit să plângi și să bocești, am venit să vă văd și să mai discutăm câte ceva.* Mama, săraca, era o femeie simplă, nu putea să înțeleagă rostul și gestul nostru. De aceea am căutat să o potolesc și să o mângâi. Nu era mult până la Bobotează și era tare frig. Nevastă mea a pus să fiarbă puțin rachiu, ca să ne încălzim.

Copiii, Iancu și Maria, erau mari, de acuma aveau opt ani. Mama l-a sculat pe băiat: *Uite, a venit tata.* Băiatul s-a trezit din somn, s-a uitat cu ochi mahmuri la mine și dintr-o dată a sărit din pat și a venit la mine în brațe. L-am sărutat și l-am strâns în brațe mult timp. A sculat-o și pe fată, dar a venit mai încet, probabil că ea era mai somnoroasă. Îi aveam pe amândoi în brațe și îi sărutam, strângându-i la piept. Cum erau armele proptite de perete, băiatul le-a zărit și m-a

întrebat ce sunt acelea. I-am răspuns: *Ce să fie, sunt arme*. Dar băiatul îmi zice: *Tăticule, nu vă este frică, dacă vă vede primarul?* I-am spus că nu ne este frică pentru că îl împuşcăm, şi băiatul mă privea bucurat.

Nu am stat mult, ne-am sculat, am sărutat mâna mamei, mi-am sărutat nevasta şi copilaşii şi am plecat. Ne-am dus la gazda noastră, la unchiul Constantin. Am dormit câteva seri acolo. Aici, Nicolae Fudulea a început să îmi povestească despre viaţa lui. Mi-a spus că în timpul războiului lui Antonescu a fost concentrat la Unitatea 4 Grăniceri Ploieşti, ca pază militară la sondele de petrol. După terminarea războiului a venit acasă şi cu fraţii lui s-au apucat de meseria lor, păstoritul oilor. Fratele său Dumitru se îngrijea de cârdul oilor, iar când se umpleau mai multe putini cu brânză, le transporta la Bucureşti, pe C.F.R. Printr-o întâmplare fericită, în Bucureşti s-a întâlnit cu camaradul, Nelu Rusu, cu care se cunoştea din vara anului 1937, din timpul propagandei electorale din comuna Tatar-Atmagia, judeţul Durostor.

Nelu Rusu l-a întrebat cu ce se ocupă şi i-a spus că deocamdată cu păstoritul oilor şi cu comercializarea brânzeturilor. Nelu Rusu i-a propus: *Tu poţi să strângi din Dobrogea oi, capre, berbeci, pe care să le aduci la Bucureşti. Aici le vindem şi, din câştigul care va rezulta, cu ştirea şi cu organizarea comandamentului legionar, să îi ajutăm pe camarazii din închisori cu haine, cu bani şi cu alimente. Este o faptă camaraderească de conştiinţă, dar şi una din legile noastre. „Ajută-ţi fratele căzut în nenorocire, nu-l lăsa”*. Şi povesteşte Nicolae: *Nu am ezitat de loc şi i-am spus că am s-o fac din tot sufletul şi din toată inima*.

S-a dus acasă şi, cu banii primiţi de la Nelu Rusu, cu banii pe care i-a mai pus el, a început să cumpere oi, capre, berbeci şi miei fâtaţi de timpuriu, care acuma erau cârlani. Strângea câte 50 de capete şi făcea un mic ciopor de oi. A angajat şi un cioban de meserie, pe care îl plătea cu ziua şi pe care îl pornea cu oile pe jos, spre Bucureşti. În mai puţin de o săptămână ajungea la marginea Bucureştilor, cu cioporul de oi.

Trebuia să aibă o serie de documente pentru vânzarea oilor. În primul rând un certificat de crescător de animale de la primărie, un certificat de la circa veterinară că oile sunt sănătoase şi certificatul de la percepţie că şi-a achitat păşunatul. În ziua când ştia că oile ajung la marginea oraşului, el şi cu Nelu, cu un camion, duceau oile direct la abator. În Bucureşti, după război era mare lipsă de alimente, dar mai ales de carne. Aşa că măcelarii plăteau foarte bine, fără nici un fel de tocmeală. Câştigul ce rezulta în mod cinstit din vânzarea oilor era trimis camarazilor din închisori. Câţiva ani după război era multă libertate în privinţa celor închişi, o tactică bolşevică, şi puteai să vizitezi la închisoare nu numai rude, dar şi prieteni. Dar după acea groaznică noapte de 15 mai nici Nicolae Fudulea nu a scăpat neur-mărit, mai ales că era deja filat de către informatori ca fiind legionar. În plus, era urmărit pentru mulţimea de certificate pe care le scosese de la primărie pentru comercializarea oilor. Acesta era motivul principal pentru care securitatea a căutat să-l aresteze, pentru cârdurile de oi, dar nu a reuşit.

Jandarmii din Ischibaba

În toate cele trei-patru zile cât am stat la unchiul Constantin, Nicolae mi-a povestit multe întâmplări prin care a trecut. După ce a scăpat împreună cu Dumitru din ghearele securiştilor, acolo în pădure, au ştiut că din acel moment s-a terminat cu libertatea lor. De acum încolo, îi spunea lui Dumitru, noi nu mai suntem liberi şi ca atare trebuie să luăm calea codrului. Şi-au procurat arme automate, pistoale şi câte un cuţit şi nu au luat legătura cu nimeni altcineva decât cu un cioban de încredere, care le aducea pâine. Astfel, au început să organizeze satele şi comunele din împrejurimi în lupta anticomunistă.

În comuna Ischibaba, până la acea oră mai erau jandarmi. Plutonierul-şef, cu câţiva jandarmi după el, mergea în fiecare zi la Testemel, în satul lui Fudulea. Intra prin casele

oamenilor amenințându-le familiile și copiii, strigând la ei: *Unde sunt bandiții ăia?* Nimeni nu știa unde sunt. *Să le spuneți să vină la postul de jandarmi din Ischibaba, altfel v-a luat dracul, că vă arestăm și pe voi.* Într-o noapte Nicolae și Dumitru s-au dus acasă să-și vadă familiile. Femeile au început să plângă și să spună că jandarmii intrau în casă, sperându-le pe ele și pe copii și le amenințau că le arestează dacă nu spun unde le sunt bărbații. Ei le-au liniștit, spunându-le să nu le fie teamă că au ei grijă de jandarmi. Lângă satul Testemel este o pădure și într-o zi frații Fudulea s-au postat, Nicolae de o parte și Dumitru de cealaltă a drumului și așteptau pe jandarmi să vină. Jandarmii au intrat în pădure cu armele în mâini de teamă să nu-i atace cineva și să fie nepregătiți. Dar Nicolae și Dumitru au început să tragă cu automatele deasupra capetelor jandarmilor, strigând: *Stai, nimeni cu mișcă. Aruncați armele și ridicați mâinile sus.* Jandarmii și-au dat seama că atacatorii au arme automate, și, dacă ții degetul pe trăgaci, pleacă toate cele 32 de focuri și seceră tot ce stă în cale. *De aceea,* povestește Nicolae, *după ce am tras și am strigat la ei să se predea, cu cea mai mare viteză au izbit armele la pământ cât colo și au ridicat mâinile sus. Eu am ieșit în fața lor cu automatul în mână, iar fratele meu stătea de pază. Am întrebat pe fiecare cum îi cheamă. După aceea i-am întrebat, cine este șeful lor și mi-au făcut semn cu capul spre plutonier. Cum zici că te cheamă pe tine? Anghel. Ce ești, bulgar? Ah, nu, sunt din Ardeal, dar ăsta mi-e numele. Bine, domnule Anghel, ți-ai vândut conștiința, credința și sufletul lui Satana, ești un trădător al neamului românesc. Ce ți-au făcut niște femei și niște copii nevinovați, la care mergi în casă și îi terorizezi? Dumneata ai copii? Da, am. Dacă noi am veni noaptea la dumneata acasă și i-am amenința cu „v-ați dat dracului, mâine seară venim și vă arestăm”, cum s-ar simți ei și cum te-ai simți sumneata când ai auzi asemenea amenințare? E bine ce ai făcut? Nu bine, spuse plutonierul. Atunci de ce o faci? N-am să mai fac. Te ții de cuvânt? Da, vă promit că nu am să le mai produc necazuri. Atunci treceți fiecare la rând, puneți arma la bandulieră și apoi ridicați mâinile deasupra capului. Și se executau trecând unul câte unul prin fața mea. Dumitru îi urmărea să nu facă nici o mișcare greșită. După ce s-au încolonat cu arma la bandulieră și cu mâinile ridicate în sus, le-am spus: plecați drept înainte spre comună și nu cumva să faceți vreo mișcare, că v-ați dat dracului, imediat veți fi secerați de automatele noastre. În timp ce ei mergeau spre comună, cu mâinile în sus, noi ne-am retras în desișul pădurii. După câteva săptămâni, vestea s-a dus ca de popă tuns, pe la toate satele din jur „că frații Fudulea au prins pe jandarmi și, după ce le-au luat armele, i-au nenorocit în băți”. Așa cum este obiceiul în popor, au făcut din țăntar armăsar, pentru că noi nici nu ne-am atins de armele lor și nici nu i-am bătut. Dar vorba aceea, „gura lumii numai pământul o astupă”.*

Pădurarul de la Păspunar

Pădurarul Paraschiv, din comuna Păspunar, a început să se laude că pe frații Fudulea numai el poate să-i prindă și o va face cu mare plăcere. *Am arma centrală, un revolver la brâu și o să vedeți cum îi aduc legați burduf în comună.* Și cum noi aveam de acum în multe sate organizații anticomuniste, spuse mai departe Nicolae, sătenii ne-au anunțat: *Măi fraților, păziți-vă de pădurarul Paraschiv de la Păspunar. A spus că el vă prinde, că are arma centrală și revolver și apoi e un om voinic, dacă pune mână pe voi vă dovedește pe amândoi.*

Comuna Păspunar nu e departe de pădure. Într-una din dimineți, înainte de vărsarea zorilor, povestește Nicolae, ne-am dus la marginea pădurii pe unde știam că trece pădurarul și ne-am postat pe ambele părți ale drumului. Dis de dimineață, iacă vine pădurarul cu pricina. Când s-a apropiat de pădure a luat arma în mână ca pentru tras. N-a apucat să facă douăzeci de pași în pădure, că amândoi am tras câteva focuri de armă pe lângă capul lui și am strigat: *Stai, aruncă arma și mâinile în sus.* Am ieșit înaintea lui și l-am întrebat: *Cum te cheamă?* Paraschiv, zice el. Am spus lui Dumitru să-i lege mâinile în față și să-i pună arma la gât. L-am dus mai în mijlocul

pădurii, unde nu era țiipenie de om, și am început să-l interogăm. Am început a-l întreba: *Unde îți este pistolul de brâu?* El a spus: *Nu am. Cum n-ai, tu gogeamite pădurar, nu ți-e rușine să umbli fără pistol la brâu? Ai spus pe la săteni că ne duci legați burduf în comuna. Fraților, iertați-mă, sunt un prost, am greșit, iertați-mă.* I-am zis: *Nu ești prost, ești o canalie, un mișel și un trădător ce ți-ai vândut sufletul lui Satana.* Apoi îi zic lui Dumitru: *Leagă-l de copac.* L-a legat bine de copac și el a început a se văicări: *Fraților știu că vreți să mă împușcați, dar vă rog, iertați-mă, că am copii. Comunist nu am să mai fiu niciodată.* I-am zis: *Ai batistă?* *Am. Dumitru, pune-i căluș în gură.* După ce i-a pus călușul în gură, l-am lăsat legat de copac și noi am plecat. Ne-am tot plimbat prin pădure și, pe la amiază, ne-am dus la un izvor cu apă rece, am mâncat puțină pâine, ne-am odihnit și apoi i-am zis fratelui: *Hai să mergem să îi dăm drumul, că i-a fost destulă pedeapsa care a primit-o.* Ne-am dus la el și, după ce i s-a scos călușul din gură, a început a se văicări: *Fraților, știu că vreți să mă împușcați, vă rog, am copii, n-am să mai fiu comunist niciodată. Iertați-mă.* I-am zis: *Acuma dacă îți dăm drumul, te duci prin comună și iar începi să te lauzi.* El mai tare se tânguia: *Fraților, jur pe sufletul meu că nu am să spun nimănui că v-am văzut. Bine, îți dăm drumul, dar dacă auzim vreun cuvânt, venim noaptea la tine și te luăm din somn.* Într-adevăr, a știut să tacă, pentru că nu s-a mai auzit nimic de la acest pădurar.

Din multele întâmplări sau fapte de ale lui Nicolae Fudulea, am înșirat aici doar câteva. Dar acestea nu sunt toate faptele lui. Mai târziu a făcut o faptă care pentru mulți părea a fi o exagerare, dar de fapt a fost o întâmplare ieșită din comun și pe care o voi povesti mai târziu.

Comuna Panduru

După câteva seri de stat la gazdele din comuna Sinoe, ne-am sfătuit să plecăm în comuna Panduru, la gazda Stere Grasu, unde vom ține o ședință cu camarazii de acolo. Apoi vom merge în satul lui Nicolae Fudulea, la Testemel, ca să cunoaștem și satul lor. Zis și făcut. Am trimis vorbă la camarazii de la Mitică Ghioca, lui Gogu Puiu și Dumitru Fudulea, de cum se face seară să plece spre comuna Panduru, întâlnirea o aveam la gazda Stere Grasu. Noi o să plecăm în urma lor. Seara am cinat la unchiul Constantin și după ce a mai trecut un timp, să fim siguri că oamenii s-au liniștit, ne-am îmbrățișat cu unchiul și cu băieții dânsului, am sărutat mâna mătușii, le-am mulțumit pentru găzduire și am luat-o spre comuna Panduru. Am trecut prin centrul comunei Mihai Viteazul, am traversat șoseaua care vine din Constanța spre Tulcea și I, tot vorbind, ne-am apropiat de comuna Panduru. Eram încă pe câmp și lângă șosea erau niște stive de piatră. Acolo, în spatele acelor stive stăteau camarazii Dumitru și Gogu Puiu, așteptându-ne pe noi. Când am ajuns în dreptul lor, camaradul Gogu a făcut o mică glumă, strigând: *Stai...* și imediat a adăugat, *căpitan Fudulea...* Auzind această somație în plin câmp, m-a trecut un fior, dar am recunoscut imediat vocea. S-au apropiat de noi, am dat mâna cu ei și toți patru ne-am dus la Stere Grasu. Am bătut la ușă, ni s-a deschis și, după ce am intrat înăuntru, ne-am îmbrățișat și l-am întrebat pe Stere, ce se mai aude prin comună și de prin țară. *Ce să se audă, zice el, tot de rău se aude, perchezițiile și arestările se țin lanț în toată țara.*

Dar aici la Stere Grasu, unde trebuia să ținem o ședință cu camarazii din comună și să discutăm o serie de probleme, cum să ne organizăm mai bine și ce trebuie să facem, s-a ivit nu știu cum, ca din senin, o mică neînțelegere între mine și Gogu Puiu. Problema era privitoare la linia Căpitanului. Și după cum se știe, când se ivește o contradicție cât de mică între doi camarazi, nici unul nu cedează așa de ușor, deci de la acea neînsemnată contradicție se ajunge la ceartă și chiar la dezbinare.

De aceea, pentru ca să nu ajungem la ceartă, pentru moment, i-am salutat cu Trăiască Legiunea și Căpitanul și le-am zis: *Timpul va lămuri cine are dreptate.* Și astfel m-am despărțit de ei, ieșind în curte. Cum nu era lună pe cer, afară era întuneric beznă. Mi-am controlat arma dacă este în regulă și m-am pierdut în beznă întunericului.

M-am dus la Dimcea Nicolae, un camarad vechi. În 1940, înainte de a ne refugia din Cadrilater, locuiam amândoi în comuna Cociular. Făcea parte din garnizoana mea și era șeful unui cuib de tineri legionari. Știam casa unde sta el și am bătut la fereastră. A deschis ușa și, la lumina lămpii, m-a văzut înarmat și cu rucsacul în spate. Oarecum l-am impresionat.

Ce-i cu tine Nicolae? Parcă pleci la război! I-am spus și lui Dimcea situația mea. *Astă vară a venit securitatea să mă aresteze, dar am scăpat ca prin minune din fața pistoalelor. Am reușit să fug, iar acum ne-am constituit într-o organizație de rezistență împotriva comunismului, inițiată de frații Fudulea din satul Testemel. Gazda noastră este Stere Grasu și acolo ne adunăm. Vom organiza toate comunele din Dobrogea și ne vom înarma. Noi am auzit că între Statele Unite și Rusia a început conflictul și toată lumea vorbește că un război este inevitabil. Iar noi ne vom face datoria, luptând într-un război de gherilă, să scăpăm țara noastră de bestiile roșii, comuniste. Tu n-ai auzit nimic de conflictul acesta? Ba da, am ascultat și eu la Radio Londra. Ți critică urât pe ruși, de crezi că mâine începe războiul. În ceea ce privește pe gazda Stere Grasu din comuna noastră, avem mai mulți camarazi legațiura cu el și facem și noi parte din organizația de rezistență anticomunistă. Ori de câte ori ne întâlnim, continuă Dimcea, ne spunem unul altuia că aceasta e dorința noastră a tuturor, ca atunci când va începe conflictul mai serios, adică să fie război, vom lupta și noi în gherile, atacând armata roșie din orice parte ne vine la îndemână. Dar până atunci noi continuăm cu organizarea și înarmarea.*

M-am bucurat mult, mi-a părut bine văzându-l pe camaradul nicolae Dimcea așa de bine informat și pregătit sufletește. I-am spus și lui Dimcea despre puțină contrazicere ce am avut-o cu Gogu Puiu și pentru care m-am despărțit de ei pe moment.

Nicolae Dimcea mi-a zis: *Nu e bine, să vă certați între voi, camarazii! Da, știi acest lucru, îi zic, tocmai pentru acest motiv m-am despărțit de ei, spre a evita o ceartă și probabil o ruptură. Mai târziu ne vom potoli și ne vom împăca.*

În seara aceea am dormit la Dimcea. A doua seară, cum s-a întunecat, ne-am salutat cu **Trăiască Legiunea și Căpitanul** și ne-am despărțit. Am plecat spre comuna Ceamurlia de Jos. Între comunele Ceamurlia de Jos și Panduru este comuna Baia, unde se face târg odată pe săptămână și unde există și un post de jandarmi. Cum treceam noaptea târziu în beznă întinericului prin centrul comunei Baia, deodată m-am pomenit lângă ușa acelui post. Repede am pus mâna pe trăgaciul armei și mă uitam ținută la ușa postului de jandarmi, să văd dacă nu mă somează cineva. Cu degetul pe trăgaci, mă retrăgeam cu spatele, de-a-ndăratelea, temându-mă ca nu cumva cineva să mă someze, strigând, și să fiu nevoit să fac uz de armă ca să pot scăpa. După ce m-am depărtat de post și primejdia a trecut, mi-am făcut semnul crucii, dându-mi seama că am făcut o mare greșală. Puteam să deschid focul și postul să comunice la Legiunea de jandarmi că partizanii i-au atacat. Se mărea mult primejdia de a fi prins. De atunci nu am mai făcut o astfel de greșală, de a mai trece prin centrul comunelor sau satelor. Treceam pe la marginea comunei, prin miriști, prin răzoare și prin șanțuri. Era foarte greu de mers noaptea, dar măcar eram sigur că nu mă simte nimeni.

Pe la miezul nopții am ajuns la Ceamurlia de Jos, la gazda Stere Ploscaru, care era vărul meu. Am dormit acolo ca și altă dată. Cum intri pe poartă, în stânga curții este casa cu patru ori cinci camere, stil vagon, iar în dreapta făcuseră două camere pentru bucătărie. Aici ne-am strâns de multe ori, aici s-au ținut multe ședințe de-ale haiducilor cu membrii organizației din comună.

A doua seară am fost adunați mai mulți camarazi care au venit la ședință și anume: Vasile Papazica, Nicolae Matarangă, Gima Enache, Gima Stere, Mișa Vanghele, Băetu Constantin și gazda Stere Ploscaru. Am discutat o serie de probleme, cum să lucrăm în taină, și ne-am comunicat veștile care se mai aud prin țară. În țară, ca de obicei, confiscări de averi, percheziții prin case în toiul nopții și arestări. Aici, la această ședință, le-am spus camarazilor motivul pentru care m-am despărțit de camarazii din Panduru, de Gogu Puiu. Nicolae Dimcea, ca și camarazii prezenți la această ședință au zis că nu e bine ca legionarii să se certe între ei. Toți și-au exprimat părerea că noi, cum umblăm prin comune pentru organizare, trebuie să fim un exemplu de bună înțelegere. Le-am răspuns: *Da, știi și eu acest lucru, dar m-am despărțit pentru moment ca să nu ajungem la ceartă, iar în cazul că nu avem motive serioase să rămânem certați, cu timpul ne vom împăca.* Aici s-au potolit spiritele și ne-am liniștit. La plecare, toți ne-am salutat cu **Trăiască Legiunea și Căpitanul**.

A treia seară am plecat la satul Lunca, la sora mea Chirata, soția lui Costea Brândeș. Pe ei îi aveam gazdă de nădejde, unde stăteam câte zece zile în șir într-o cămăruță mică. Numai seara mă vedeam cu ei când îmi adevăeau de mâncare. Uneori venea numai cumnatul Costea cu mâncarea, cum ajungea acasă de la muncă.

Zoricu Gheorghe

De data asta am stat o săptămână la cumnatul Costea Brândeș. Aici mi-am făcut planul prin care comune să merg pentru organizare: satul Lunca, comuna Ceamurlia de Jos, comuna Sinoe, comuna Mihai Viteazul, comuna Panduru, satul Colelia, comuna Baia.

Mi-am făcut rugăciunea, am spus **Tatăl Nostru**, am pus rucsacul în spate și am plecat la drum. M-am dus la Ceamurlia de Jos, la Stere Ploscaru, unde am stat câteva seri. Din nou m-am

întâlnit cu alți camarazi din organizație. De aici am plecat, în comuna Sinoe. Era prin luna ianuarie, în toiul iernii, stelele tremurau pe bolta cerului și era un ger năpraznic. Numai eu umblam noaptea și mă apropiam de stușișul de lângă balta Ceamurlei de Jos. În acest punct a fost atacat odată un grănicer de o haită de lupi. Mi-am controlat armele ca să fiu gata de apărare în cazul când ar apărea lupii, dar, vorba țiganului, mai bine să nu vină.

După ce m-am depărtat de acel stușiș primejdios, am urcat o pantă ușoară a unui deal și deodată îmi vine un gând: port armă automată de atâta vreme și nici măcar nu știu dacă ia foc sau nu. Am tras trei focuri și, văzând că arma funcționează bine, m-am liniștit. Mergeam și îmi ziceam în gând: de acuma să îmi tot iasă lupii în cale, că praf îi fac. Și cu aceste gânduri am intrat în comuna Sinoe.

M-am dus la unchiul Constantin. Aici iar am stat câteva zile. Pe lângă camarazii care erau în organizație, au mai chemat pe unul Dimeci Sima, un camarad foarte bun, inimos și hotărât. Îl cunoșteam mai de mult, eram prieteni și camarazi. Ne-am îmbrățișat, bucurându-ne că ne-am reîntâlnit. După câteva seri de stat la unchiul Constantin, am plecat spre comuna Panduru. M-am dus la un cumnat al meu, care ținea o verișoară primară a mea, la Gheorghe Velicu. Aici am stat câteva seri, la fel ca în toamna trecută. Cumnatul Gheorghe mi-a zis: *Cumnate, știi că am două revolvere? Păi, dă-le să văd!* Repede s-a dus unde le avea ascunse și mi le-a adus. Le-am luat în mână, le-am studiat puțin și mi-au plăcut. Erau revolvere cu butoi. Fiecare era cu nouă focuri, foarte bune, puternice. I-am zis: *Cumnate, pune-le bine, că dacă o fi să înceapă războiul, o să fie nevoie de arme.* În Peninsula Balcanică, aceste pistoale erau numite Nagan.

După câteva seri petrecute la cumnatul Velicu Gheorghe, într-o seară m-am dus la Dimcea Nicolae, am bătut la fereastră, mi s-a deschis ușa și m-am dus în cămăruță, unde ne-am întâlnit și rândul trecut cu camarazii. Aici, în comuna Panduru, cunoșteam deja câțiva camarazi. Pe Mihail Tutungiu îl știam din 1937, el fiind din comuna Caragiat, județul Durostor.

Ne-am întâlnit în orașul Silistra, când a venit Căpitanul din București, la sfîrșirea unei cooperative legionare. I-am spus lui Dimcea Nicolae: *Să iei legătura cu Iancu Zoricu, cu Mihail Tutungiu și cu alți camarazi care crezi că sunt buni.* A doua seară ne-am luat rămas bun și am plecat.

M-am dus în comuna Ceamurlia de Jos, la Stere Ploscaru, în acea cămară-bucătărie, unde ne-am adunat mereu pentru ședințe anticomuniste. Au fost anunțați și au venit seara la ședință: frații Gima Enache și Stere, Nicolae Matarangă și Vasile Papazică. Ne-am comunicat știrile ce la știam. Mereu cu gândul și cu speranța că, dacă va începe războiul, imediat vom mări organizația, chemând și pe alți tineri luptători în jurul nostru.

Pentru că noi țărani suntem talpa țării, noi suntem poporul, ginta aceasta latină a noastră e atât de anticomunistă încât într-o singură noapte poți răscula sate întregi și chiar o regiune întreagă.

După ce am discutat câteva ore cu camarazii, ne-am salutat și am plecat. Stere Ploscaru era una din gazdele principale ale organizației noastre, totodată era și curierul nostru, al organizației locale. El se ducea în târg la Baia și se întâlnea cu curierii din diferite sate. Fiecare sat avea un curier. Prin acești curieri se făcea legătura între satele dobrogene.

Din Ceamurlia de Jos am plecat în satul Lunca, la cumnatul meu Costea Brânda. Aici iar am stat vreo zece zile. Aici a venit la mine de câteva ori Costea Sicu, care era vecin cu Costea Brânda și care era și curierul satului Lunca.

Preotul Ionescu

Costea Sicu, când venea de la muncă, trecea pe la mine și stăteam de vorbă ore întregi. În discuțiile pe care le aveam cu el, îmi spunea: Nu-i de glumă cu șacalii aceștia de bolșevici.

Viața de la sate devine tot mai grea pentru noi țăranii, tot mai insuportabilă. După ce ne-au luat cei mai buni cai, apoi vacile și oile, pe unii i-au deschiaburit, le-au luat tot din casă și din bățatură, i-au lăsat lefteri, într-o sărăcie lucie. Acum a apărut o altă pacoste de lege, care spune că pentru orice lucru strict necesar trebuie să ai autorizație de la primar, fie că vrei să macini un sac de grâu, fie că vrei să faci câteva kilograme de ulei. Pentru orice îți trebuia autorizație de la primar. În cazul că nu ești membru de partid, sau faci parte din tagma chiaburilor, sau ești suspectat ca reacționar, te poți aștepta la orice. Primarul nostru, Dobrogeanu Ion, se poartă ca o fiară satanică, mai rău ca un câine turbat. Începe să zbiere la oameni, când vin după cele la primărie: *Reacționarule, de ce n-ai arat la timp, de ce nu ai strâns recolta*, și câte și mai câte nu le spunea oamenilor. *După ce partidul v-a scăpat de chiaburi și de exploatatori, acum voi sabotați partidul, dar lasă că partidul are ac de cojocul vostru*. Și nu-i da autorizație. Bietul om cât nu plângea, iar notarul da din umeri și zicea: *Ce să-ți fac dacă tovarășul primar nu ți-a dat autorizație, vino și tu altădată*. După aceste vorbe pleca omul amărât acasă.

Anul trecut s-a întâmplat să fiu la primărie, unde am asistat la o scenă de mi s-a ridicat părul în cap. Preotul nostru din sat, Ionescu, era un bătrân cu o voce splendidă, care făcea o slujbă minunată. Când ieșea cu Sfintele Daruri din altar, aveai impresia că te înalță la cer sufletește. Toată lumea din sat îl admira și îl stima, dar nu numai pentru vocea lui splendidă și nici pentru slujba lui minunată, ci pentru ținuta și pentru caracterul lui. Era de o cinste exemplară. Eu nu cunosc biografia părintelui Ionescu, pentru că nu sunt de mult aici, în satul Lunca, dar am auzit vorbindu-se printre oameni că părintele ar fi un legionar vechi. Mi-am zis că probabil pentru acest motiv șacalii aceștia de bolșevici îi fac mizerie părintelui. Și cum începusem despre scena urâtă ce am văzut-o la primărie, părintele venise și el ca toți cetățenii, să ceară o autorizație nu știu pentru ce. Primarul Ion Dobrogeanu, cum v-am mai spus că e mai rău decât un câine, cum l-am văzut pe părintele Ionescu că intră în primărie, pe loc s-a îndrăcit și nici nu a mai așteptat ca părintele să ceară autorizație, că a și început cu insultele: *Mă popo, tu ești popă? Tu ești un porc, un animal, aia ești*. Bietul părinte la fiecare insultă spunea: *mulțumesc. Ești un bandit: mulțumesc; ești un tâlhar: mulțumesc; mama voastră de exploatatori: mulțumesc; de escroci, de, de*, nu mai avea cuvinte speciale și părintele: *mulțumesc*. Oamenii care se găseau la primărie se uitau la preot cu multă compătimire, dar nimeni nu îndrăznea să-i ia apărarea. Dobrogeanu devenise mai rău decât un câine turbat. Părintele Ionescu și-a luat pălăria în mână și a zis: *De acum încolo plec și niciodată nu o să mai vin pe aici*. Și din ziua aceea părintele Ionescu a plecat din sat și nici până în ziua de astăzi nu știm unde s-a dus.

Hristu Gache

În cele zece zile cât am stat la cumnatul meu Costea Brândeș, m-am tot gândit cum să facem să ne organizăm mai bine și mai temeinic.

Fiind urmăriți, frații Fudulea și-au dat seama că de acum încolo, cât va fi comunismul în țara noastră, liberi nu vor mai fi. Deci, fără să ia legătura sau să se consulte cu cineva, Nicolae, fratele cel mai mare, a pornit numai noaptea prin satele și comunele Dobrogei, ca să întemeieze o organizație de rezistență împotriva comunismului.

Cât privește pe Gogu Puiu, el era din județul Caliacra, iar eu din Durostor. De aceea, nu aveam de unde să-l cunosc pe Gogu, dar, după cum s-a văzut mai târziu, Gogu Puiu și-a arătat vitejia cu prisosință, nu numai de mare luptător, dar și de mare erou al neamului românesc.

Eu am avut parte de patru prigoane, toate contra Legiunii și a celor ce făceau parte din Legiune, și în toate prigoanele am reușit să țin legătura cu județul.

în prigoana lui Duca, țineam legătura cu orașul Silistra și cu comuna Frăsaru, unde acționau Grigore Tihu și Spiru Bujgoli, care au organizat un puternic centru de activitate legionară.

în prigoana lui Armand Călinescu, am ținut legătura cu avocatul Alexandrescu din Silistra, fost șef de județ.

în 1940, am avut legătura cu Vasile Zotu și cu inginerul Traian Boeru. Ei au activat toată vara pentru revoluția legionară din septembrie '40.

în 1942 mă găseam în orașul Bacău, unde țineam legătura cu părintele Grebenea, secretarul sediului din acel oraș. Atunci am fost trădați de subinginerul Ion Mănescu și am fost condamnați și trimiși la închisoarea de la Aiud. în anul 1945 am ieșit de la închisoare și iarăși mă găsesc în Dobrogea.

Iată-mă în a patra prigoană, cea iudeo-bolșevico-comunistă, poate cea mai teribilă din toate prigoanele de care am avut parte. în toate aceste prigoane am ținut legătura cu județul, gândindu-mă că acesta era cel mai indicat lucru în perioadele dificile. De aceea m-am gândit că, în timp ce frații Fudulea organizează prin comune și sate, eu voi lua legătura cu județul Constanța. Chiar dacă am avut o oarecare contradicție cu Gogu Puiu, aceasta nu a devenit un obstacol în marea organizație de rezistență împotriva comunismului - **HAIDUCHII DOBROGEI**.

Vom lupta cu orice preț împotriva comunismului. La Constanța cunoșteam o serie de băieți foarte buni, care trecuseră prin prigoana antonesciană, între aceștia pe Stere Camburu, Gică Perifan, Creșu Gheorghe și Vanghele Bileca. Toți patru dispun de o bună pregătire legionară. Deci voi lua legătura cu ei printr-un băiat iarăși foarte bun, Hristu Gache, din comuna Sinoe. Hristu Gache avea diploma de la Școala Agricolă de la Poarta Albă, județul Constanța. A făcut armata la specialități, de unde s-a eliberat în anul 1945. în comuna Sinoe, toți camarazii și prietenii lui îl vorbeau de bine. A fost cel mai bun sergent din unitatea lui; de câte ori venea vreun superior în inspecție, era chemat sergentul Hristu Gache să dea onorul. în iulie 1945, când a venit studentul Gheorghe Costea din București și a început cu învățătorii din comună organizația de rezistență împotriva comunismului, pentru firea lui inteligentă și pentru caracterul lui bun, a fost și Hristu Gache invitat la această ședință. După această ședință, care s-a ținut la Timu Dimcica, studentul Costea l-a numit pe Hristu Gache șeful organizației din comuna Sinoe. Pentru acest motiv m-am gândit la Hristu Gache să ne facă legătura cu Constanța. Zis și făcut, și am plecat spre comuna Sinoe.

Stere Camburu

Am plecat spre comuna Sinoe, unde am ajuns pe la miezul nopții. De data aceasta n-am mai mers la unchiul Constantin, ci am mers la Tănase Vlahbei, care îmi este văr și totodată și gazdă bună de organizație și i-am spus să-l cheme pe Hristu Gache să facă parte din organizația noastră. A doua seară a venit Hristu Gache. Ne-a mulțumit că l-am chemat și a spus că bucuros va face parte din această organizație împotriva comunismului. A auzit și el de conflictul dintre S.U.A. și sovietici și că odată cu plecarea rușilor din țară, se duc dracului și comuniștii, „o să rămână câți am botezat eu”. Gluma lui Hristu ne-a distrat și am râs cu poftă. I-am povestit că frații Fudulea au organizat peste 52 de sate și comune, dar încă nu au legătura cu orașul Constanța, de aceea ne-am gândit, eu și vărul Tănase, să legăm această organizație de orașul și județul Constanța și sigur că i-ar face mare bucurie și lui Nicolae Fudulea, creatorul organizației. *De aceea ne-am gândit să te trimitem pe tine la Constanța, la Stere Camburu, la Gică Perifan și la alții, care sunt legionari vechi, care au trecut prin prigoane și prin ei să avem legătura cu orașul și județul Constanța.*

Hristu Gache ne-a mulțumit pentru încrederea ce o avem în el și a promis că va face acest serviciu, mai ales că îi cunoaște foarte bine pe Stere Camburu și pe Gică Perifan, amândoi fiind din aceeași comună cu el. Văzând că ne puteam baza pe el în această misiune, i-am zis că deocamdată nu-i grabă, că nu vin turcii, suntem în luna februarie și frigul e prea mare, să lăsăm până se va mai încălzi timpul. Hristu ne-a zis: *Când credeți că e cazul, să-mi spuneți și eu mă voi duce*. Ne-a salutat și a plecat.

Eu cu vărul Tănase am mai stat la discuție și deodată el îmi spune: *Vere Nicolae, să știi că trebuie să-ți schimbi gazda de aici, că suntem prea aproape de casa ta. Am observat că paza comunală de noapte dă des târcoale pe lângă casa ta. La marginea comunei stă socrul meu, Dimciu Ergoveanu, e un om bun și pașnic, nimeni nu poate bănuși că ești acolo*. A doua seară mi-am luat rucsacul în spate și, cu vărul meu, ne-am dus la socrul lui. Vărul le-a dat bună seara și la fel și eu, apoi am dat mâna cu toți. Când m-a văzut cu arma automată în mână și cu rucsacul în spate, mi-a zis: *Cuscrule, așa cum te prezinți acum, ești partizan în toată firea. Ba nu, cuscrule*, i-am zis, *nu sunt partizan, ci sunt haiduc în toată puterea*. Cuscrul a făcut o mică observație, e clar, că este și una și alta.

Cuscrul avea trei feciori între 14 și 17 ani, copii foarte buni, tăcuți și harnici, la fel și cuscră era o femeie minunată de bună. Am stat la ei o săptămână și în fiecare zi mă poftea la sufragerie și luam masa cu ei. Într-o seară, a venit vărul Tănase pe la mine și i-am zis: *Vere Tănase, nu mai pot să stau locului, aș vrea să-mi văd camarazii, ce mai fac și ce se mai aude pe la ei*. Vărul Tănase mi-a zis: *Ne apropiem de luna martie, când crezi tu, am să vin aici să trimitem pe Hristu Gache la Constanța, să ia legătura cu județul*. Nu, le-am zis, *eu am să plec acum și am să vin peste vreo zece zile pentru a-l trimite pe Hristu la Constanța*. Am dat mâna cu cuscrul și cu toată familia și le-am mulțumit pentru găzduire, le-am zis bună seara și am plecat cu vărul Tănase. Pe drum am mai discutat ce vom face când mă voi întoarce, ne-am îmbrățișat și ne-am despărțit.

Din nou comuna Panduru

Am plecat noaptea spre comuna Panduru și, când am ajuns, m-am dus la cumnatul Gheorghe Zuricu. Când am intrat în casă, am sărutat mâna mătușii Maria, sora lui tata, am sărutat pe verișoara Haida și l-am îmbrățișat pe Gheorghe. În cele două zile cât am stat la ei, mătușa Maria și verișoara Haida mi-au povestit cu lacrimi în ochi toată întâmplarea cu treierii și cu toate necazurile ce au căzut pe capul oamenilor. Mi-au povestit despre cotele de grâu impuse oamenilor, încât unii nu aveau nici de ajuns pentru însămânțarea de toamnă, cum erau duși la închisoare etc. Unii cetățeni au făcut plângeri, că au pământ pe dealuri, care nu produce nimic și totuși li se calculează cota de dat. Dar partidul era surd și mut, nu auzea și nu vedea. Partidul calcula cota și ori ai, ori nu ai, trebuie să dai. Numai vaiete și suspine. Noi suntem în luna martie și făina e pe terminate, mai avem pentru câteva site și Gheorghe trebuie să meargă pe unde o găsi să cumpere grâu, ori făină, că nu avem ce mânca. I-am zis: *Mătușă, trebuie să aveți speranțe că vom scăpa de comuniști, că nu degeaba ne organizăm în luptă împotriva comunismului din Dobrogea și mai mult, toată țara e împânzită cu asemenea organizații anticomuniste. Să vedeți, ca dovadă că nu au suport la popor, în 1944, când au venit comuniștii în țară, în comuna mea Sinoe nu era nici un comunist și nu aveau pe cine să pună primar. A trebuit să aducă un muncitor din portul Constanța pentru postul de primar. Radio Vocea Americii și B.B.C. Londra ne dau speranțe că în curând vor interveni americanii în Europa împotriva sovieticilor. În vara aceasta, cel mult în toamnă, vom scăpa de acest nume urât partid comunist, care este străin de neamul nostru românesc, fiind adus din Rusia*. A doua seară am trecut pe la Nicolae Dimcea și el era foarte entuziasmat, ascultând posturi străine de radio și îmi tot spunea: *Nu se poate, măi camarade Ciolacu, este conflict serios între S.U.A. și sovietici. Porcul e porc și în ziua de Paști, păi ce,*

comunismul sovietic e mai bun decât porcul? Nu vezi că nu își trage râțul din țara noastră, de aceea trebuie lovit peste râț. Cred că până la toamnă îi „pașol na Sibir”, vom scăpa de comunism nu numai cu ajutorul anglo-americanilor, ci și cu voința noastră, a poporului român.

Nicolae Dimcea este mai tânăr decât mine și înainte de 1940 amândoi eram în comuna Cociular, județul Durostor. Am crescut la un loc și îi cunosc biografia și viața. Este o fire inteligentă, toate clasele primare le-a trecut cu nota 10 (zece). Pentru memoria lui excelentă, când era serbarea de sfârșit de an școlar, învățătorii îl puneau să recite cele mai lungi poezii.

La etatea de 16 ani făcea parte din garnizoana mea, era șeful cuibului de legionari tineri și în armată era printre soldații de frunte și chiar un sergent destoinic. Nicolae Dimcea, din comuna Panduru, Hristu Gache din comuna Sinoe, Stere Mișa și Nicolae Matarangă din comuna Ceamurlia de Jos, și mulți alții din alte sate care nu pot să-i amintesc acum, erau sergenți în armata română și când va începe războiul, vor fi buni instructori ai organizației **Haiducii Dobrogei**, instruind echipe de gherilă și atacând trupele sovietice la timpul oportun.

Ascunzătoarea secretă

A doua seară, m-am întâlnit din nou cu Nicolae Dimcea, am stat puțin de vorbă, ne-am salutat cu „Doamne ajută” și ne-am des-părțit. Am plecat spre comuna Ceamurlia de Jos, la gazda Stere Ploscaru. Seara au venit toți camarazii, frații Enache și Stere Gima, Nicolae Matarangă, Vasile Papazică și Constantin Baitu. Ne-am salutat, bucurându-ne că ne-am adunat din nou împreună, eram plini de entuziasm. Am început să discutăm, să ne spunem părerile și să povestim ce mai știam de prin țară, din presă sau de la posturile de radio etc. Vasile Papazică ne-a spus: *Camarazi, am fost alaltăieri la târgul din Baia, unde m-am întâlnit cu mai mulți camarazi din diferite sate și comune și toți vorbeau cu bucurie despre conflictul americano-sovietic. Au citit în Scânteia cum fiecare parte se critică reciproc, că nu au respectat tratatele de la conferința de pace. Multă lume vorbea cu bucurie, mai pe față, mai pe ascuns și în șoaptă, că războiul între cele două mari puteri va izbucni și până la toamnă vom scăpa de comuniști.* Enache Gima, un țăran foarte înțelept și curajos, a luat aici cuvântul și a spus: *Fraților, mereu am vorbit că dacă acest război va izbucni, noi ne vom înarma și dacă armata rusă va trece prin Dobrogea, o vom ataca, forțând-o să se retragă cât mai departe de țara noastră. Dar noi trebuie să fim prevăzători în tot ceea ce facem, pentru că e posibil ca Securitatea să-și ia măsuri, formând din armata noastră și chiar dintre civili, potere care să ne urmărească și să ne distrugă. De aceea, eu aș vrea să propun să ne facem o ascunzătoare sau chiar mai multe unde să ne pitim în caz de nevoie.* Toți am fost de acord cu această propunere, după care am căutat fiecare să vedem unde ar fi cel mai bun loc pentru ascunzătoare.. Tot Enache vine cu ideea și spune: *Camarazi, voi încerca să-l conving pe unchiu-meu Gheorghe Ploscaru, fratele mamei, să ne lase să facem o ascunzătoare în fundul curții chiar sub grajd.*

A doua seară ne-am strâns toți camarazii și ne-am pus pe lucru. Unii săpau în grajd, alții cărau pământ cu carul tras de boi și îl împrăștiau prin toată curtea, dar au mai lăsat și pământ de rezervă, care urma să acopere ascunzătoarea. În seara următoare s-au dus la pădure în mare taină și au tăiat lemne pentru grinzi. Le-au adus și le-au pus deasupra gropii, peste ele au pus șipci, pe care le-au bătut în cuie, făcând un fel de podea și au pus pământul de rezervă. L-au bătut bine, de nu se cunoștea nimic. Deasupra stăteau oile și celelalte animale, iar dedesubt eram noi, membrii organizației **Haiducii Dobrogei**.

La capătul grajdului, într-un colț, jos, aproape de pământ, s-a spart peretele și s-a făcut o mică gaură, cât intra un om. O mică scărișoară ne ducea ca într-un tunel, sub podeaua animalelor, adică în beci. Afară, deasupra intrării, era un mic capac de scânduri care servea de ușă, iar peste capac erau câteva brațe de viță de vie uscată. Pe când eram noi în toiul săpăturilor, s-a eliberat de la închisoare Stere Mișa. El n-a ținut cont că a venit de la pușcărie și repede s-a alăturat organizației noastre de rezistență contra comunismului. Mult timp ne-am adunat în această ascunzătoare, unde purtam diferite discuții pe teme de luptă anticomunistă. Stere Mișa, care fusese în războiul din rășărit, unde mult timp a luptat în linia întâi ca sergent, multe seri ne-a delectat cu povestirile lui. De la această ascunzătoare m-am inspirat și eu. Urmând aproape același plan, am făcut alte trei ascunzători la alte trei gazde. În felul acesta am reușit și eu să mă salvez, rămânând ultimul supraviețuitor al organizației **Haiducii Dobrogei**. Camarazii mei de haiducie nu și-au făcut ascunzători, ori nu au putut să-și facă și au fost prinși și condamnați la moarte prin împușcare. Și aceasta pentru că, în Dobrogea anilor 1949-1951, oricine era prins și considerat ca partizan, era condamnat la moarte. Eu am fost prins în toamna anului 1951 și am fost anchetat toată iarna, până în primăvara anului 1952, când au încetat condamnările la moarte. Postul de radio Londra și alte posturi străine anunțau zilnic condamnările la moarte date de tribunalele militare din România.

Am stat la vărul Ploscaru o săptămână, i-am împărtășit și lui ideea noastră, a mea și a vărului Tănase Vlahbei, de a lua legătura cu orașul și cu județul Constanța; s-a bucurat și s-a exprimat că aceasta este o idee foarte bună, e o inițiativă minunată.

Într-una din seri am plecat de la vărul Stere spre comuna Sinoe, unde am ajuns noaptea și am mers la gazda Dimciu Ergoveanu, care m-a primit cu voie bună. Dimineața au venit la mine vărul Tănase și Hristu Gache, după cum hotărâsem mai demult, că după ce trece gerul iernii să luăm legătura cu județul Constanța. Toți trei am fost de acord că era vremea ca Hristu să plece la Constanța. El a plecat mâine-zi și s-a întâlnit mai întâi cu Stere Camburu, după aceea cu Gheorghe Perifan și apoi cu Gheorghe Creșu și cu Vanghele Bilico, cu care au format primul comitet provizoriu al organizației **Haiducii Dobrogei** de rezistență împotriva comunismului din orașul Constanța.

Nicu Marin din Casimcea

Frații Fudulea cu Gogu Puiu, umblând noaptea și organizând comunele și satele Dobrogei, zilnic însciau noi camarazi de luptă, care și ei erau certați cu partidul comunist. Fie că nu au vrut să se înscrie în partid, fie că duceau propagandă anticomunistă în cercul lor de activitate. Sigur că atunci când mașina neagră s-a dus noaptea la ei acasă să-i aresteze, au avut grijă să nu doarmă acasă, deci mașina neagră s-a întors la securitate numai cu hingheri, fără pradă. Așa s-au înmulțit forțe noi de haiducie. În comuna Dulgheru au apărut următorii camarazi: Nicolae Jipa, care mai făcuse închisoare pe timpul lui Ion Antonescu, Dodica Baciș și Vasile Toma. Ei s-au atașat repede de organizația noastră. Nicolae Fudulea le-a vorbit despre importanța organizației, despre situația actuală americano-sovietică și despre dorința poporului român de a se salva de sub tirania bolșevică. Le-a spus: *Comuna voastră, Dulgheru, este o comună frunțasă, puternică și cu gospodari de frunte, dar și cu reacționari împotriva comunismului.*

Într-una din seri, s-au salutat cu camarazii din Dulgheru și au plecat spre comuna Casimcea, unde avea gazde vechi și care le-au transmis că și în Casimcea s-a ivit un camarad de luptă ce dorește să se întâlnească cu frații Fudulea. Este vorba de Nicu Marin, cu care s-au întâlnit și s-au hotărât să lupte împreună. Acest Nicu Marin, în timpul mareșalului Ion Antonescu, a fost comisar la Siguranța statului din orașul Tulcea. În 1944, după 23 august, când au venit comuniștii în țară și fiindcă ei nu aveau cadre pregătite pentru moment, s-au servit de vechea Siguranță burgheză, dar în noaptea de 15 mai 1948, când s-au făcut acele arestări în toată țara, Nicu Marin și-a dat seama că și el era unul din cei suspectați, că trebuia să fie arestat. În noaptea aceea a dispărut, s-a făcut nevăzut, deci a scăpat din ghearele bestiiilor și s-a dus în comuna Casimcea, unde avea părinți și familie. A stat ascuns pe la rude și mai pe la prieteni. Organizația lui Fudulea a aflat de situația lui Marin și i-au propus să facă cunoștință cu Nicolae Fudulea și așa el s-a atașat imediat la organizația noastră. Nicu Marin nu a stat pe loc în comună, ci a plecat cu frații Fudulea ziua prin pădure, iar noaptea prin comune pentru organizare.

A umblat un timp cu frații Fudulea prin pădure, dar viața de haiducie este grea și aspră. Te culci îmbrăcat și te scoli îmbrăcat, iar uneori nu au pâine, ba uneori și de apă suferi în stepele Dobrogei. Nicu Marin, care nu era obișnuit cu asemenea viață aspră și grea, n-a rezistat prea mult și pe la sfârșitul lui martie 1949, a zis: *Nu mai pot răbda bestiile astea de bolșevici, până când să fug de ei aici în țara mea?* Se spune că a băut un kilogram de vin și, după ce a prins curaj, a plecat de la pădure cu arma automată în mână, a intrat în comuna Casimcea și încă de la marginea comunei a început să tragă cu automatul și să strige: *Jos cu bestiile spurcate, jos cu bolșevismul!* Lumea din comună, dar în special membrii de partid, fugeau de rupeau pământul, strigând: *Fugiți, că vin partizanii de la pădure!* S.M.T.-ul, care era la marginea comunei, a intrat în spaimă când el trăgea cu arma și striga jos bestiile roșii. Semetiștii, care erau majoritatea membri de partid,

fugeau spre centrul comunei. Vestea că vin partizanii din pădure și or să facă prăpăd a ajuns la primărie și, de frică, au început să fugă care cum a putut. Unii fără să-și ia haina din cuier și cu sau fără pălărie, dă-i și fugi că vin partizanii care o să facă mare curățenie. Au auzit și jandarmii că vin partizanii și au luat poziție de atac, dar la un moment dat s-a aflat că este numai un partizan și nu sunt mai mulți, cum se credea. Între timp jandarmii au primit ajutoare din alte părți, că doar erau destui turnători prin sat.

Au început să-l înconjoare, iar Nicu Marin, când a văzut că e înconjurat din toate părțile, a intrat în casa unui cetățean, a închis ușa și a început să tragă din casă. După ce au înconjurat casa, i-au strigat: *Predă-te, Marine!* Dar Nicu le răspundea cu focuri de armă din casă. Dacă au văzut că nu se predă, s-au dus repede și au luat-o pe mama lui Nicu Marin și au adus-o la ușa casei unde era Nicu. Mama lui plângea și se ruga de el: *Nicule, mamă, predă-te, că mi-au spus că nu o să-ți faci nimic, o să scapi cu viață.* Nicu, din casă răspundea: *Nu mă predau, mamă, la bestiile astea spurcate de bolșevici!* Mamă-sa zadarnic se ruga de Nicu să se predea, răspunsul era același, că nu se predă la bestiile spurcate de bolșevici și trăgea mereu focuri de armă.

Se zice că pe când se apropiase de terminat cartușele, și-a lăsat un cartuș pentru el. Când s-a auzit ultima detunătură, s-a făcut liniște în casă. Jandarmii și-au dat seama ce se întâmplase, au forțat ușa, au intrat în casă și au găsit corpul lui Nicu Marin neînsuflețit.

Prin moartea lui Nicu Marin, s-a dat prima jertfă a organizației de rezistență împotriva comunismului, **Haiducii Dobrogei**.

15 pădurari pedepsiti de haiduci

Voi descrie cum au fost pedepsiți 15 pădurari împreună cu brigadierul lor de către **Haiducii Dobrogei**. Toată această întâmplare mi-a povestit-o Gogu Puiu, de aceea nu îmi amintesc nici un nume, mai ales că nici el nu folosea numele lor. Când îmi povestea, se folosea de cuvintele: pădurarii aceia, cu brigadierul lor, de la Ocolul Silvic din comuna Casimcea. În vâltoarea aceea de luptă grea împotriva comunismului, pe noi nu ne interesa pentru moment cine era fiecare, de unde era și cum îl chema.

Lucrurile care ne interesau pe noi erau: gazde, pâine, arme și să ne ascundem de teroarea bestiilor roșii, să nu ne prindă. La ora aceea, cine se gânde că va scăpa cu viață, când eram alergați și căutați zi și noapte de fiara roșie comunistă, la fel cum aleargă vânătorii iepurii cu ogarii lor ca să-i împuște. Pe noi ne interesa cum să ne apărăm și să ne organizăm. Nicolae Fudulea, care i-a anchetat și pedepsit pe pădurari, a știut cum îi cheamă, dar era prea modest acest mare luptător. Abia mai târziu mi-am dat seama cât de important era să fi reținut și memorizat amănuntele acelor fapte, întâmplări și acțiuni, ca să rămână ca mărturii pentru viitor și istorie. Dar după ce am căzut cu sutele de luptători, împreună cu noi și gazdele noastre, și duși la închisoare cu condamnări grele, abia atunci ne-am dat seama cât de importante erau acele nume. La Aiud și Gherla am aflat că toți camarazii mei de haiducie au fost condamnați la moarte. La închisoarea Jilava s-a făcut trierea deținuților, mulți au fost trimiși la mina Baia Sprie, alții la Canal și unii la munci agricole. Pe mine m-au ținut la închisoare fiind socotit partizan. Ei ziceau: Pe Ciolacu dacă îl trimitem la Canal în Dobrogea, s-ar putea să evadeze, cum a evadat și Nicolae Fudulea. Pe mine m-au trimis la Gherla, acolo am lucrat la tâmplărie trei ani și jumătate, unde din cauza muncilor ca pentru exterminare și cu numai 200 grame de pâine pe zi, m-am îmbolnăvit de T.B.C. și ca mine încă mulți alții.

În vara anului 1955, pe noi legionarii de la Gherla ne-au mutat la Aiud. Eu am fost băgat într-o cameră de T.B.C.. Când au început reeducările la Aiud, pe mine nu m-au luat la reeducare fiind bolnav, dar m-au luat de la camera de T.B.C. și m-au dus la vestita zarcă, despre care e puțin de spus și despre regimul sever pentru exterminarea deținuților: pâine puțină - 200 grame,

mâncare puțină, căldură puțină, aer de respirat puțin, doi inși într-un pat de fier, îngust de o singură persoană. Numai noi și oasele noastre știm cum am dormit, iar gardianul sta tot timpul la vizetă și pentru nimic te băga la izolare.

Acolo la zarcă au murit renumiți scriitori și poeți: Constantin Gane, Vasile Militaru, George Manu etc., și o serie de generali și eroi ai armatei române. La zarcă am stat pe rând în diferite celule cu Eugen Teodorescu, poreclit Gandhi, Jean Roșulescu, Gheorghe Buzoianu, Păvăluță Ion și doctorul Uță, toți aceștia grade și comandanți legionari.

Și fiindcă dintre toți camarazii de haiducie din Dobrogea am rămas eu singur în viață, acolo la zarcă mi-am făcut proces de conștiință și am promis că după eliberarea mea din închisoare voi scrie tot ce îmi voi aduce aminte despre acele clipe și despre acei oameni minunați. Deși eram condamnat la 25 de ani muncă silnică, fiind șef de lot la proces, credința și speranța nu m-au părăsit niciodată. Măcar că talent nu am și nici pregătire intelectuală nu am, voi scrie cu toată dorința și puterea mea sufletească cum au căzut camarazii mei în luptă pentru neam, țară și credință, împotriva celui mai mare vrăjmaș și dușman al neamului nostru românesc, care a fost și este și acum, bestia și fiara roșie, bolșevismul rusesc. Și apoi cum poată să se îndoiască cineva că a fost un miracol, o minune, mâna lui Dumnezeu că la 1 august 1964, pe întreg cuprinsul țării s-au deschis porțile închisorilor și toți deținuții politici, după ani grei de închisoare, au fost eliberați. Unii făcuseră câte 24 de ani, cum a fost cazul lui Rigia Andrei, sau Gheorghe Zotu și mulți alții. Dacă am fost eliberați, ne-am dus la casele și familiile noastre, cu gândul să începem viața iar de la început. Dar când am ieșit afară în libertate, mare lucru nu am putut face, adică să scriu cum promisesem la zarcă.

Cum am ieșit în libertate, m-a luat în primire securitatea și periodic eram chemat la miliția din comuna Tuzla, unde eram anchetat de maiorul de securitate Zaharia Ion. După cincisprezece ani de stat în Tuzla, eu și cu familia mea ne-am mutat în Constanța, unde am căzut ca din lac în puț. Aici eram chemat la securitate periodic și anchetat de maiorul Cazan și de colonelul Vișinoiu. În timpul anchetei, între altele, mi se punea întrebarea: *Nu vrei să ne ajuți, să ajuți partidul, regimul nostru?* Eu știam ce vreau ei, adică să mă facă codoș, informatorul lor, și le răspundeam: *A, nu pot, domnule maior, ori colonel ce era, nu pot, sunt bătrân, nu aud, nu văd ca lumea. Păi ce, dumneavoastră, ați rămas la un bătrân ca mine să vă ajute, nu aveți tineri care văd mai bine, aud mai bine, sunt mai energici. Eu dacă aș ști că nu aveți tineri, m-aș angaja să vă ajut, dar știu că aveți tineri destui, care să vă ajute* și cu aceasta se schimba subiectul anchetei.

În 1982, mi-a făcut chemare în America un văr de-al meu, Gheorghe Bujduvianu și astfel am plecat în S.U.A. pentru reunificarea familiei, eu cu soția mea Piha, și băiatul meu Iancu cu nora Chirața și cu trei nepoți, Nicu de 12 ani, Mariana de 11 ani și Stere de 10 ani. Am ajuns la New York, unde acum pot să scriu fără nici o frică.

Acum să mă întorc înapoi în Dobrogea, la pădurile Babada-gului, dar mai întâi să scriu de ce a vrut Nicolae Fudulea să pedepsească pe pădurari, care a fost vina lor și după aceea voi scrie cum i-a pedepsit. După părerea unora, pedeapsa a fost exagerată, după cei mai mulți aceasta a fost o lecție pentru alți pădurari.

În 1944, după năvălirea și ocuparea țării noastre de către comunismul ateu și fără Dumnezeu, la început în țara noastră de origine latină comunismul nu s-a prea prins. La noi în Dobrogea, unde erau sate întregi cu populație pur românească, puteai să dai cu pușca și nu găseai comuniști, nici măcar de leac. De aceea, în primii ani după ce au năvălit la noi în țară, comuniștii s-au servit de vechea siguranță și jandarmerie din trecut, dar în secret își pregăteau cadre din muncitorii care lucrau în portul Constanța și anume din lipoveni, din bulgari, din tătari și din țigani. De aici au ieșit versurile din popor:

„Cobori Doamne pe pământ,
să vezi Stalin ce-a făcut,
c-a făcut din cai măgari,
și din țigani, funcționari”.

Din această adunătură de oameni, comuniștii și-au pregătit viitoarele cadre la posturile de conducere, ofițeri de securitate, de miliție, în posturi de administrație etc. Rezultatul s-a văzut și se vede, totul a fost falimentar. Lipoveni, oameni simpli, fără școală, din comuna Jurilovca, au ajuns șefi de cabinete pe la diferite ministere din București. Tot din această adunătură de oameni a fost trimis un tânăr la școala de brigadieri din Cluj și după câteva luni de școlarizare a venit la Ocolul Silvic din Casimcea, județul Tulcea. Unde a fost trimis și ce fel de școală a făcut acolo, că dintr-un om normal, care s-a dus acolo, când a venit la Ocolul Silvic a fost mai mult o fiară și nu om.

Înainte aveai voie să mergi la pădure fără topor, ca să aduni crengi uscate, dar acum, această fiară sălbatică, zisă brigadier, lovea și bătea pe oricine găsea în pădure. Unui om sărac, care venea cu un braț de crăci uscate în spinare i-a tăiat funia de la spate împrăștiindu-i crăcile jos, după care l-a călcat în picioare.

Pe vremuri, unde era pădurea bătrână, oamenii aveau voie să pască oile cu aprobarea șefului de Ocol Silvic. Dar această fiară de brigadier pe câți i-a prins cu oile în pădure sau chiar la marginea pădurii, le lua clopotele de la oi zălog și pe ciobani îi snopea în bătaie. Se vede că asta era școala care a învățat-o sub regimul comunist. Degeaba îi spuneau cetățenii: *Tovarășe brigadier, unde e pădurea tânără nu avem voie să lăsăm oile, dar unde-i pădurea bătrână oile pasc iarba și cu copacii n-au nimica, pentru acest motiv tovarășul șef de Ocol ne-a învoit să păstem oile în pădure.* El le răspundea: *Aici în pădure eu sunt șef! Nu aveți voie, afară cu voi!* Speria lumea din împrejurimi cu bătăi și cu procesele la tribunalul din Constanța, băgând oamenii la închisoare.

Când discuta cu oamenii, el își presăra vocabularul cu: chiaburule, burghezule, reacționarule și fascistule. De altfel era un tip fricos, deși purta armă, tot mai lua cu el câțiva pădurari când mergea prin pădure.

Prin luna martie 1949, această canalie de brigadier și cu 14 pădurari s-au dus în pădure pentru a verifica și a ștampila copacii care vor fi tăiați și puși la vânzare. Gazdele lui Nicolae Fudulea de prin comunele învecinate l-au înștiințat că secătura de brigadier cu încă 14 pădurari umblă prin pădurile Casimcei, până dincolo de Ischibaba, verificând pădurea. Frații Fudulea în acel moment se găseau la un loc cu Gogu Puiu, care i-a zis: *Camarade Nicolae, acumă să te văd ce poți face cu această canalie, care terorizează de atâta timp populația pașnică din aceste sate.* Nicolae s-a crispat puțin la față, după firea lui revoluționară și violentă, și a zis: *La verificați și încărcați armele și mă urmați.* Au plecat toți trei spre locul unde li s-a spus că sunt pădurarii. Când s-au apropiat de pădure, au văzut că pădurarii nu sunt grămadă. Erau împrăștiați prin pădure, unii numărau copacii, alții ștampilau, iar brigadierul le da ordine. Haiducii s-au împărțit în trei locuri în jurul pădurarilor, după stratagema lui Nicolae Fudulea, care le-a zis: *Când voi trage eu prima rafală de foc, în aceeași secundă să trageți și voi.* Când s-au apropiat de ei la o distanță potrivită, deodată, Nicolae Fudulea, cu glas puternic a strigat: *Stai... mâinile sus!* și cu automatul a slobozit o rafală de foc. Tot în același moment și ceilalți doi au strigat, *stai, mâinile sus*, slobozind și ei câte o rafală de foc. Pădurarii, când au auzit că se strigă din mai multe părți și se trage cu arme automate, s-au îngrozit așa de tare și de unde se găseau au alergat către brigadier și s-au strâns în jurul lui, crezând că el, brigadierul care băgase frica în toată lumea, poate că are putere să-i apere de urgia care îi amenința. Armele pădurarilor nu erau toate la un loc, câteva erau agățate de crengile copacilor, altele erau rezemate de copaci, fiindcă așa ceva nu se mai întâmplase niciodată în pădurile Babadagului.

Pădurarii în jurul brigadierului tremurau ca varga, în timp ce Gogu și cu Dumitru strigau de pe poziție: *Nimeni nu mișcă, mâinile sus!* Nicolae Fudulea a ieșit cu arma în mână în fața pădurarilor și a strigat: *Brigadier, culcat cu fața la pământ!* Brigadierul s-a executat imediat, s-a trântit cu fața la pământ. Atunci, Nicolae Fudulea a dat ordin: *Înveliți pe brigadier cu o pătură pe cap.* Unul din pădurari l-a învelit. *Brigadier, dacă faci o mișcare, vei fi ciuruit de gloanțe!*, i-a zis Nicolae, apoi din nou a dat ordin: *Ia, doi pădurari faceți armele piramidă.* Numaidecât, doi pădurari au adunat armele de pe unde erau și le-au făcut piramidă. Pe pădurari i-a împărțit în două

grupe, șapte pădurari în partea stângă și șapte în partea dreaptă. Cei din partea dreaptă erau mai bătrâni, iar cei din partea stângă erau tineri, ieșiți de curând din școala antichristului-satana. învățaseră și ei lecția de la brigadier cu: chiaburule, reacționarule etc. Nicolae Fudulea, cu arma automată în mână stângă, s-a dus în fața grupei de pădurari tineri. Toți stăteau, în poziția de drepti, smirnă, unii nu puteau să-și ascundă teama și tremurau ca frunza pentru că nu știau ce poate să li se întâmple. Nicolae Fudulea i-a luat la anchetă, începând de la un capăt, i-a întrebat pe rând: *Cum zici că te cheamă pe tine?* Fiecare își spunea numele și Nicolae îi zicea fiecăruia: *Mă trădătorule, câine spurcat ce ești, de ce ți-ai vândut conștiința, de ce ți-ai vândut sufletul lui Satana?! Știi ce a spus Căpitanul nostru Corneliu Codreanu, că dacă vine comunismul ateu și fără Dumnezeu de la răsărit în țara noastră, va fi prăpăd și mare jale pentru poporul nostru românesc și voi v-ați făcut slugile celor ce jefuiesc și își bat joc de neamul românesc. Ați citit voi poeziile lui Mihai Eminescu? El a scris în poezia **Doina**:*

„De la Dunăre la vale, vin muscalii de-a călare,
de la mare la Hotin, mereu calea ne-o așin,
și cum vin pe drum de fier,
toate cântecele pier.”

Și Căpitanul a mai spus: „Și până nu vă vor sataniza, ei din țară nu vor pleca”.

Acum, Nicolae Fudulea a scos un cuțit mare de la sold și i-a zis primului: *Trădătorule! Tu ești trădător, că ți-ai trădat neamul și țara, trebuie să-ți primești pedeapsa, fă-ți rugăciunea!* Pădurarul, când a văzut deasupra capului său gogeamite cuțitului, îngrozit a izbucnit în plâns cu hohote, se jeluia și se ruga: *O, vai de mine, domnule partizan nu mă omorâți, că am doi copilași, fie-vă milă de copilașii mei, nu mă omorâți, că nu am știut...* Nicolae Fudulea, cu cuțitul deasupra capului lui, îi zicea: *Cască gura, apoi a întors cuțitul cu muchia către gura lui și i-a zis: Mușcă repede cuțitul că nu am multă vreme de pierdut.* Pădurarul a mușcat muchia cuțitului și Nicolae i-a mai zis: *Să nu scapi cuțitul din gură, că dracul îi al tău, eu nu răspund de viața ta.* Nicolae Fudulea a tras cu putere de mânerul cuțitului și oricât ar fi strâns cu dinții, tot l-ar fi scăpat. Țăcănindu-i dinții, pădurarul îngrozit a început din nou a se ruga să nu-l omoare, că are copilași. Nicolae i-a zis: *Asta-i prima pedeapsă, va mai urma, și a trecut la al doilea pădurar.* I-a zis: *De ce mă, de ce ți-ai vândut sufletul lui Satana, de ce ai devenit coadă de topor a puterilor întunericului și ai lovit în populația pașnică ?* Căpitanul a zis: *Veți lua nume de trădători și veți fi blestemați din neam în neam. Tu ești trădător, tu trebuie să-ți primești pedeapsa* și Nicolae a dus cuțitul deasupra capului lui și i-a zis: *Fă-ți rugăciunea, deși ești păgân și ateu, totuși e bine să mori ca un creștin.* Când a văzut acesta cuțitul cum se mișcă prin fața lui și îi atinge nasul și-i repeta: *Fă-ți rugăciunea!* a izbucnit și acesta în plânsete, rugându-se cu lacrimi: *Domnule partizan, iertați-mă și pe mine, că și eu am un copilaș și n-am știut.* L-a silit să prindă muchia cuțitului cu dinții, să-l strângă cât poate și să nu-l scape, că dracul e al lui dacă îl scapă. Nicolae i-a tras cuțitul dintr-o zmucitură așa de puternică, încât i-a pornit sânge din gură, poate că i-a rănit gingia, ori vreun dinte. Pădurarul, când a văzut că-i curge sânge din gură, a început să se vaiete și să se roage să nu-l omoare, că are și el un copilaș și dumneavoastră aveți copii, iertați-mă pentru copilașul meu. Nicolae i-a zis: *Canalie ce ești, să-mi fie milă de tine, dar tu de ce nu ai avut milă de populația pașnică, de ai terorizat-o?* *Asta-i prima pedeapsă, va mai urma.* Toți cei șapte pădurari au trecut prin metoda aceasta, strângând cuțitul cu dinții.

Mi-a povestit Gogu Puiu că ultimul pădurar, la care s-a dus Nicolae cu cuțitul și l-a văzut deasupra capului lui, fiind și cel mai fricos, de spaimă, crezând că o să înceapă măcelul, a dat ochii peste cap și a căzut la pământ și tremura de aveai impresia că are epilepsie. Nicolae l-a lăsat jos să se zbată, să tremure și nu i-a mai făcut nimic. Ceilalți, cei mai bătrâni, așteptau și ei cu frică și cu emoții să le vină rândul și să intre în fabrica haiducilor.

Dar, Nicolae Fudulea, s-a dus drept la brigadier și i-a zis: *Scoate capul de sub pătură!* Deodată, acesta a vrut să sară în picioare, dar Nicolae l-a amenințat cu cuțitul: *Stai jos, culcat, canalie, nu meriți să stai în picioare. Cum zici că te cheamă pe tine?* El îi spuse cum îl cheamă. *Măi canalie ce ești tu, de ce ți-ai trădat neamul și ai trecut în tabăra lui Satana? Tu nu știi că*

fiara roșie, comunismul, care a venit din fundul Siberiei, nu e românesc și nici nu-i rusesc, e mai mult jidovesc. Tu nu vezi că ei ne jefuiesc țara și cară totul în Rusia ca să fie folosit de șefii lor și nu de poporul rus. Comuniștii sunt ca pleava, le va suna și lor ceasul și se vor duce pe pustia de unde au venit. Neamul românesc e ca pietrele, noi vom rămâne aici pentru totdeauna, pe aceste meleaguri, unde ne-a așezat Bunul Dumnezeu.

Gogu Puiu, mai nerăbdător din fire, îi zice lui Nicolae Fudulea: *Camarade Nicolae, ce tot te tocmești cu canalăia aceasta spurcată, trebuie omorât ca un câine turbat, fără milă.* Nicolae și-a băgat cuțitul în teaca de la șold și în schimb a pus mâna pe o scurtătură de lemn. La fel au luat și Gogu cu Dumitru Fudulea și au început să-l lovească de la cap până la picioare și invers, de la picioare la cap și brigadierul țipa cât îl ținea gura de durerea care o suferea. Dar cine era să-l audă și să-l scape, doar numai muma pădurii. Nicolae Fudulea a continuat să-i mai spună: *De ce ai terorizat și tu populația pașnică, după ce acest partid de dictatură și de teroare le-a luat vitele, le-a luat grâul, pâinea de la gură și acuma se pregătesc să le ia și pământul, adică sufletul țăranului.* Și dă-i bătaie fără milă, atunci Gogu i-a zis: *De ce ai bătut și călcat în picioare oameni pașnici, fără milă? Am primit ordin de la cei mari, de la șefi, nu am făcut nimic de la mine. Îmi spuneau că dacă nu execut ordinele lor, mă bagă pe mine la pușcărie.* Atunci Gogu îi mai spuse: *Ca să nu intri tu la închisoare, trebuia să bați în dreapta și în stânga și să faci procese și să trimiți zeci de țărani pașnici ca să fie omorâți la închisoare.* Apoi l-au întors pe spate, ca să-l lovească și pe burtă, pe piept, ca să nu rămână nici un loc nelovit. La un moment dat a leșinat de durere și nici un țipăt nu a mai ieșit din gura lui.

Pădurarii au rămas înlemniți și îngroziți că nu era nici pentru ei ușor, când se gândeau că le vine și lor rândul să intre în fabrica de curățenie comunistă. De aceea stăteau mai mult ca morți. Brigadierul era acum o masă de carne zdrobită, i-au rupt o mână și un picior și era negru peste tot, de ziceai că-i din fundul Africii. Când au constatat că după atâta bătaie a leșinat și este în nesimțire, Nicolae Fudulea le-a zis: *Camarazi, lăsați-l, lecția aceasta să rămână pentru toți brigadierii și pădurarii din pădurile Babadagului.*

Nicolae Fudulea din nou atrage atenția pădurarilor, care stăteau smirnă și mai așteptau să vadă ce mai urmează, a strigat: *Atențiune, ascultați comanda la mine, noi nu avem nevoie de armele și cartușele voastre. Noi avem arme și cartușe și tot ce ne trebuie. După plecarea noastră, peste o jumătate de oră, puteți să vă luați armele, dar până atunci toți veți sta culcați cu fața la pământ.*

În timp ce brigadierul se zbătea în ghiarele morții și pădurarii s-au culcat cu fața la pământ, haiducii s-au retras în desișul pădurilor. Nu se știe cât timp au stat pădurarii cu fața la pământ, dar din informațiile ce le-a primit Nicolae Fudulea de la gazdele sale, s-a aflat cele ce au urmat.

Pădurarii, după ce au săltat capetele și au văzut că partizanii, cum îi numeau ei pe haiduci, nu mai sunt lângă ei, în cea mai mare grabă au alergat la cea mai apropiată comună și au telefonat la Casa Pădurilor din București. Au comunicat că tovarășul brigadier X, este bătut crunt, toată carnea de pe el e zdrobită și că 99 la sută nu va mai scăpa cu viață. Au cerut ajutor de urgență, în cel mai scurt timp. A sosit un elicopter la locul indicat de pădurari. Patru inși au prins de cele patru colțuri ale păturii și cu multă atenție au săltat corpul zdrobit al brigadierului de l-au așezat în elicopter.

Toată lumea credea că în curând o să i se cânte prohodul, adică veșnica pomenire. Dar nu a fost așa, căci elicopterul zbura cu cea mai mare viteză spre București și o echipă de doctori specialiști, care așteptau să le sosească pacientul, când a sosit imediat l-au pus pe masa de operație și s-au apucat să-i cârpească mâna și piciorul, care erau rupte în două, apoi l-au pansat peste corpul care a fost strivit sistematic de ciomegele haiducilor.

În timp ce în Dobrogea, la Canalul morții, cum l-a numit Ion Cârje în romanul său, era chinuită elita neamului nostru, intelectuali și țărani fruntași în crivățul geros al iernii, flămânzi, istoviți și puși la munci faraonice pentru exterminarea lor, fără nici cea mai mică asistență medicală, jigodia aceea de brigadier, trădătorul de neam și țară, era îngrijit de cei mai buni doctori din țară din ordinul partidului comunist, să-i salveze viața. I-au salvat viața, dar nu i-au salvat

sufletul. După luni de zile, prin spitalele Bucureștilor l-au pus pe picioare, prima dată în cârje, iar la urmă își târa hoitul cu bastonul toată viața, cu brațul schilod și cu piciorul rupt, infirm. Așa i-a fost dat să-și amintească pe câți părinți a trimis la închisoare de unde nu s-au mai întors acasă nicodată și câți copii a lăsat orfani, flămânzi și goi.

Profesorul Cristescu

Am scris cum ne-am întâlnit prima dată toți patru la Costa Sicu în casă, în satul Lunca, unde am constituit primul comitet provi-zoriu al organizației **Haiducii Dobrogei**: Nicolae Fudulea, Dumitru Fudulea, Gogu Puiu și Nicolae Ciolacu. Am scris motivul pentru care ne-am despărțit atunci, pentru moment, iar acum voi scrie motivul care i-a făcut să mă caute, unde ne-am întâlnit și cum ne-am unit din nou.

După ce m-am despărțit de camarazii mei, pentru moment, eu m-am dus într-o serie de comune, precum Ceamurlia de Jos, Lunca, Sinoe, Mihai Viteazul, Colelia, Panduru și Baia. Cum am mai spus, eu căutam să țin spiritul de luptă treaz. Cel mai important lucru pentru mine a fost că am luat legătura cu orașul Constanța. Dar camarazii mei, frații Fudulea și Gogu Puiu au umblat mult mai mult decât mine. Din județul Constanța ei au trecut prin județul Tulcea, unde au continuat organizarea luptei anticomuniste. Probabil că în total ei au colindat și organizat peste o sută de comune și sate, dar eu nu le știu pe toate. Sper că va veni o vreme când toate acestea se vor ști precis.

În satul Colelia aveam un prieten legionar, pe nume Dimciu Caju. Iată cum l-am cunoscut. În primăvara lui 1937, eram în comuna Cagiu-Olar, județul Durostor, unde am lucrat ca meșter la fabrica de brânzeturi. În această comună am cunoscut pe directorul școlii primare, profesorul Gheorghe Cristescu, care era venit din județul Vlașca. Era un tânăr licențiat în litere, dar din cauza fratelui său, profesorul universitar Vasile Cristescu, care după cum se știe s-a războit tot timpul cu jandarmeria și cu poliția pentru drepturile țăranilor, nu a primit post de profesor decât în fundul Dobrogei.

M-am împrietenit cu camaradul Cristescu, mai bine zis el cu mine, pentru că împărtășeam aceleași păreri și opinii. Venea deseori pe la mine și ne întrețineam ore întregi în probleme legionare. Mi-a povestit multe din faptele fratelui său Vasile, și pentru că lista ar fi prea lungă, am să amintesc doar o simplă întâmplare.

Era în timpul alegerilor electorale din 1937, chiar în ziua votării. Tribunalul din orașul Giurgiu era înconjurat de armată. Soldații păzeau clădirea și aveau ordin special, să nu-i lase să intre pe cei din Garda de Fier, să depună lista cu candidați. Profesorul Cristescu avea părul mare și pe furiș s-a apropiat de clădire. Apoi dintr-o dată, cu părul vâlvoi, a apărut în fața soldatului care păzea ușa. Când a ajuns în fața lui, a scos un revolver din buzunar și l-a îndreptat spre soldat, spunându-i: *La o parte că trag!* Soldatul s-a fâstăcit pentru moment și Vasile a intrat și a depus lista de candidați. Apoi a pus și revolverul pe masa judecătorească, dar era defect, ruginit și fără cartușe.

Camaradul Cristescu m-a rugat să iau legătura cu Dimciu Caju, șeful cuibului care s-a constituit în acea primăvară. Desigur, băieții nu cunoșteau prea multe despre Legiune. Am fost numai de vreo trei ori la ședințele lor, care se țineau ca de obicei sâmbătă seara. Aici la ședința aceea au venit mulți băieți foarte buni și hotărâți. M-a impresionat foarte mult ținuta lor, erau inimoși și plini de elan. Dintre ei citez pe câțiva: Dimciu Caju, Zoburda Gheorghe, Dimciu Caracata, Stere Caracata, Ioto Caju și Tohu Tănase. Numele celorlalți le-am uitat. La ședințele la care am luat parte le-am vorbit despre tabăra legionară de la Carmen Silva, despre Căpitan și alți comandanți legionari, despre serbările legionare, despre sărbătoarea de 15 august, Adormirea Maicii Domnului, zisă și Sfântă Mărie Mare etc.

Mă ascultau cu multă atenție și cu multă plăcere, iar când am plecat din acea comună, ne-am despărțit cu mult regret și părere de rău unii pentru alții. Iar cu Dimciu Caju, am rămas legați ca fiind cei mai buni prieteni, oriunde și oricând ar fi pus mâna în foc pentru mine și eu la fel pentru el.

Camarazii, frații Fudulea și Gogu Puiu, umblând și organizând comunele și satele, au ajuns în satul Colelia la frații Vanghelicescu, Mihai și Gheorghe, unde era și Dimciu Caju, și după ce au

discutat o serie de probleme, ultimul le-a pus întrebarea: *Camarazi, noi știm că voi sunteți și cu Nicolae Ciolacu, de ce nu este și el aici?* Ei i-au spus că Nicolae Ciolacu nu vrea să fie cu ei. Dar cum Dimciu Caju mă cunoștea că eram o fire neastâmpărată, le-a zis: *Nu cred, camarazi, că acesta este motivul, totuși ca să nu fie nici o suspiciune, este de dorit să fiți cu toții la un loc.* Camarazii mei i-au spus că vor lua legătura cu mine și vom fi din nou împreună, apoi s-au despărțit. Frații Fudulea și Gogu Puiu, care și ei erau niște neastâmpărați, tot colindând nopțile pentru organizarea comunelor, au ajuns în comuna Principele Mihai din județul Tulcea, la camaradul Grasu Damu. El era șeful garnizoanei și ne cunoștea încă înainte de propaganda electorală din 1937, unde am activat împreună. Aceeași întrebare le-a pus-o și el ca și Dimciu Caju. Același răspuns i-au dat și lui. Grasu Damu era mai în etate decât noi toți și, pe lângă că era legionar vechi, dispunea de multă înțelepciune. Așa că le-a zis: *Camarazi, neamul nostru românesc este acum înclăștat împotriva celui mai mare vrăjmaș, satana, întruchipat în comunism. Lăsați deoparte ambițiile voastre mărunte, sacrificați totul, fiecare să-și înfrângă poftele și egoismul pentru unire, pentru că numai unitatea ne va aduce biruința. Cine este în contra unității, este în contra biruinței legionare. Deci, dacă noi nu îndeplinim porunca aceasta, care este cea mai arzătoare la ora actuală, degeaba ne mai numim legionari. De creștini, nici pomeneală.* I-au promis solemn camaradului Grasu, zicând: *Când plecăm spre județul Constanța, ne ducem direct la camaradul Ciolacu, și vom fi din nou o apă și un pământ.*

În această comună au stat câteva zile, au ținut ședință la care au participat mai mulți cetățeni care nu erau legionari dar care toți simțeau românește. Au luat parte: Gracu Damu, Beca Mina, Beca Vanghele, Beca Tascu, Popa Nicolae, Timu Papaz, Gheorghe Papaz, Mina Enache, Gheorghe Enache, Tașcu Sifringu și Damu Sifringu.

De aici au plecat în comuna Nolbant. La ședința ținută în această comună au luat parte: Gheorghe Pujnav, Ștefan Contu și alții, pe care nu-i mai știu; deși am făcut închisoare cu ei la Gherla, la mulți le-am uitat numele.

După câteva zile de stat și după câteva ședințe, au plecat în satul Lăstuni, la Tănase Uzun. La ședințele de aici au luat parte: Gheorghe Masaca, Gheorghe Brătianu, Gheorghe Mega și ginerele lui Masaca, la care i-am uitat numele și care a murit la Aiud. De aici au plecat spre județul Constanța cum i-au promis lui Grasu Damu.

După ce au revenit în județul Constanța, iarăși nu știu cum și unde s-au întâlnit cu echipa lui Ghiuvia, Hapa Stere, Nicolae Hașoti, Iancu Beca, Iancu Cușu și Nicolae Jipa, probabil la Stere Grasu din comuna Panduru. Cert este că din nou s-au împărțit în două echipe. Cu Dumitru Fudulea s-au dus: Nicolae Hașoti, Iancu Beca, Stere Hapa, Iancu Cușu și Nicolae Jipa și au plecat spre comuna Dulgheru, comuna lui Nicolae Jipa. Ceilalți: Nicolae Fudulea, Gogu Puiu și Iancu Ghiuvia s-au dus în comuna Căgialac unde s-au întâlnit cu Hristu Pariza. Iarăși să fiu sincer, aici în comuna Căgialac bănuiesc că s-au întâlnit cu Nicolae Caratâna, despre care cred și spun că este un cap luminat, unde ar fi ținut ședințe și ar fi discutat probleme, cum să lucrăm și să ne păzim de securitate.

De aici, au plecat toți patru și s-au dus în comuna Ceamurlia de Jos, la Stere Ploscaru. Aici la ședință au participat camarazii din comună: Nicolae Matarangă, Vasile Papazia, Enache Gima, Stere Gima, Constantin Baitu, Stere Mișa și gazda Stere Ploscaru. În timpul ședinței au hotărât să-l trimită pe Nicolae Matarangă în satul Lunca, la Costea Brândeș. Ei știau că sunt găzduit acolo. Pentru mine a fost o surpriză să-l văd pe Matarangă, dar după ce ne-am salutat, mi-a zis: *Camarade Ciolacu, știți că au venit camarazii tăi la noi în comună și te caută să vă întâlnească.* Nu am stat mult pe gânduri, mi-am luat numai arma, fără rucsac, și am plecat. Când am intrat în casă la Stere Ploscaru, unde se ținea ședința, ce să văd, casa plină de camarazi. Pe lângă camarazii din comună mă așteptam să văd pe frații Fudulea și Gogu Puiu, camarazii mei de haiducie, când colo văd pe Iancu Ghiuvia și Pariza Hristu. Eram nespuse de bucuroși văzând că s-a mărit numărul haiducilor. I-am salutat pe toți cu **Trăiască Legiunea și Căpitanul** și ne-am așezat pe scaune. Fiindcă între mine și Gogu era o oarecare răceală de la acea mărunță contrazicere ce a avut loc când ne-am despărțit, s-a așternut puțină tăcere. Atunci camaradul Ienache Gima, cel mai în etate

decât noi toți, sfătos la vorbă, cu un discenământ și cu o înțelepciune deosebite, a spart gheața spunând: *Camarazi, părerea mea este următoarea. Întrucât camaradul Ciolacu este mai în etate și familist, iar camaradul Gogu este mai tânăr, e de preferat ca Gogu să întindă mâna.* Gogu Puiu nu a așteptat mai mult, s-a sculat în picioare, a luat poziția de drepti, a salutat cu **T.L.C.** și a zis: *Camarade Ciolacu, dacă ți-am greșit cu ceva, te rog să mă ierți.* La fel și eu, nu am stat mult pe gânduri, m-am ridicat în picioare, am luat poziția de drepti, am salutat cu **T.L.C.** și am zis: *Camarade Gogu, dacă ți-am greșit cu ceva, te rog să mă ierți.* Am dat mâna cu el și, după obiceiul lui, Gogu Puiu a zis: *Uite, așa ne-am făcut o apă și un pământ.*

Deci acesta a fost motivul care i-a făcut pe ei să mă caute și, cum se vede, m-au găsit și ne-am unit. La această ședință s-a încins o discuție înflăcărată, toți erau dornici de luptă. Care mai de care spunea vești, că pădurile Carpaților sunt pline de oameni fugiți de securitate și care se opun comunistilor, simțind probabil că se apropie un conflict internațional. Toată lumea vorbește de un război între americani și soviete, de aceea se fac arestări în toată țara. Fiecare dintre camarazi se vedea cu arma în mână, să lupte în gherile împotriva rușilor și a codoșilor de la noi.

Și cu aceste gânduri nostalgice, că vom lupta în gherile, ne potoleam inimile cu entuziasmul ce se creea între noi și ne însuflețea gândul că vom fi de folos la salvarea țării noastre.

Spovedania si împărtășirea haiducilor

Eram în 15 aprilie 1949, o vineri, chiar cu două zile înainte de Săptămâna Mare a Paștilor. Am stabilit împreună cu Nicolae Fudulea și Gogu Puiu că mâine seară vom fi în satul Lunca, unde vom ține o ședință. Toți au fost de acord, am dat mâna cu toți camarazii, ne-am salutat și eu am plecat spre Lunca. Din Ceamurlia până la Lunca sunt cam patru sau cinci kilometri, de aceea mă deplasam repede de la un loc la altul. M-am dus la gazda mea, Costea Brândeș, și m-am culcat. Camarazii mei nu știu ce s-or fi gândit, că dinspre ziuă, cu noaptea în cap, au sosit în satul Lunca. Au bătut la ușa gazdei mele, Costea Brândeș, care i-a întrebat cine sunt și ce vor așa de dimineață. Ei au răspuns că sunt camarazii lui Ciolacu. Eu, care eram în picioare, când am auzit bătăi la ușă, recunoscându-i, i-am spus lui Costea să deschidă ușa. Au intrat și au dat mâna cu gazda și cu mine.

Erau toți patru: Nicolae Fudulea, Gogu Puiu, Iancu Ghiușia și Hristu Pariza. Nicolae Fudulea a întrebat pe Brândeș dacă știe câți legionari sunt în sat. El le-a spus că este un inginer, Gicu Andrei, și un croitor, Tomiță Unguru. Dar preotul satului, întreabă Nicolae, ce fel de om este? Gazda îi spune că el este un preot bun, face o slujbă frumoasă și ține predici bune, dar dacă este legionar sau nu, asta nu știe. L-a trimis pe Costea să-l cheme pe preotul Stere Popovici să vină la el. Când a intrat preotul în casă și ne-a văzut pe toți cu arme automate, a avut o strângere de inimă, pentru că nu știa cine suntem și despre ce este vorba. După ce a dat mâna cu noi toți, ne-am recomandat fiecare. Nicolae Fudulea era cu inițiativa, iar Gogu era cu cuvântul, că el vorbea frumos și curgător, astfel a zis: *Preacucernice părinte, de nimeni nu aveți a vă teme. După cum știți în trecut, cruciadele plecau spre Ierusalim cu preoți, cu împărat și oștiri. Mergeau pentru eliberarea mormântului Domnului nostru Isus Hristos de sub stăpânirea păgânilor, măcar că păgânii mai credeau în Dumnezeu. În schimb ateii aceștia care cred în Stalin, satana lor, în puterile întune-ricului, și care sunt întrușchipați în comunism, sunt mult mai feroce decât orice fiară sălbatică de pe pământ. Căpitanul a spus: Dacă vine fiara roșie, comunismul de la Răsărit, până nu ne vor sataniza, nu vor pleca de la noi din țară. De aceea și noi, la fel ca în cruciadele din trecut, am hotărât să punem mâna pe arme și să scoatem fiara roșie din țara noastră, înainte de a ne sataniza.*

Gogu Puiu l-a întrebat pe părintele dacă noi haiducii putem să ne spovedim și să ne împărtășim, pentru că unii dintre ei mâncaseră carne cu o zi înainte. Părintele a spus că el poate să ne împărtășească, dar trebuie să ținem post cel puțin 24 de ore, pentru ca să se elimine totul din stomac. A doua zi a venit părintele cu sfânta împărtășanie și, după ce ne-a spovedit și ne-a dat canon, ne-a împărtășit.

Nicolae Fudulea și Gogu Puiu au trimis pe gazda Costea Brândeș să-l cheme pe inginerul Gicu Andrei. Când a sosit, toți cei prezenți am făcut cunoștință cu el. I s-a spus că, înainte de a fi haiduci, noi suntem legionari, și Gogu Puiu s-a întreținut cu el pe chestiuni legionare. Totodată i s-a mai spus că noi avem lipsă de arme. Gicu Andrei luase parte la război și era ofițer de rezervă în armată, iar când s-a eliberat a venit acasă cu arme. Mai târziu ne-a adus un automat cu 32 de focuri, un pistol numărul nouă, scurt, șase încărcătoare și o lădiță cu 250 de cartușe. Toate au fost puse într-un lighean cu petrol, că erau ruginite de atâta stat îngropate în pământ. Gogu le-a curățit pe toate și le-a șters. Apoi a voit să facă probă, să vadă cum funcționează automatul. A pus încărcătorul cu cartușe pe țeavă și, cum percutorul are acul cam pronunțat, din greșală l-a atins cam tare și deodată arma a luat foc și s-au produs trei detonări. Gloanțele au intrat în perete și camera s-a umplut de miros. Soru-mea, Chirața, repede a sărit și a ieșit afară în curte, ca să vadă dacă nu trece cineva pe stradă. Putea să fie vreun comunist, care ar fi dat fuga la primărie să spună că la Costea Brândeș se trage cu arma și îndată ar fi venit securitatea și armata câtă frunză și iarbă și ne-ar fi împușcat pe toți. Am avut noroc că nu a trecut nimeni pe stradă și am scăpat teferi.

A treia seară, eu, Nicolae Fudulea și Gogu Puiu ne-am hotărât să mai chemăm oameni de încredere din sat să ia parte la ședințele noastre. Iancu Ghiuvia avea o rudenie în sat, pe A. Zica, și acesta cunoștea bine pe cei din sat. Iancu Ghiuvia și Hristu Pariza s-au dus la Zica și toți trei au umblat noaptea prin sat pe la oameni, pe care îi știau a fi oameni, de încredere, pentru a fi chemați la ședință. Au venit mai mulți cetățeni care nu erau legionari, dar erau buni români.

Au fost prezenți următorii: părintele Stere Popovici, Gicu Andrei, Mihai Sicu, Costea Sicu, Nicolae Căju, Iancu Costericu, Nicolae Arnăutu, Tomiță Ungur, Dimciu Costicu, Boncu Peniu - șeful țărâniștilor, Ioan Toma - șeful liberalilor, gazda Costea Brândea și noi, Nicolae Fudulea, Gogu Puiu, Iancu Ghiuvia, Hristu Pariza și eu Nicolae Ciolacu. S-a comandat: *Drepti!*, după care părintele a spus rugăciunea **Tatăl Nostru** și împreună cu el și noi. Apoi Gogu Puiu a ținut o cuvântare, în care a arătat că țara noastră e într-o stare de silnicie, cu arestări și împușcări de oameni nevinovați, țăranilor le-au luat vitele și grâul, se pun cote de tot felul, iar acum vor să le ia și pământul. Avem vești că în Munții Carpați sunt o mulțime de oameni care au scăpat de sub mână securității, care sunt înarmați și luptă în gherile împotriva comunismului. La fel colonelul Arsenescu, cu mulți ostași de ai lui, și studentul Gavrilă luptă și fac pagube bestiilor roșii. În ultimul timp au fost lansati în Carpați parașutiști din Apus, deci sunt semnele unui conflict internațional. Nimeni nu se poate îndoi că Apusul, europenii nu se vor lăsa ocupați de ruși fără război. Comunismul amenință nu numai Europa, ci lumea întreagă. Iar noi, țara noastră, nu trebuie să așteptăm să vină cineva din afară să ne scape de ruși. Noi suntem pământului, rușii sunt ocupanți. Ocupantul are putere limitată, dar noi localnicii fiind mulți, avem putere nelimitată. Deci, noi avem datoria de a lupta până ce ne vom vedea țara eliberată nu numai de ruși, ci și de comunism.

După aceste cuvinte, Gogu le mulțumește tuturor celor prezenți că au luat parte la ședința noastră românească de rezistență împotriva comunismului. După el au mai vorbit și alții, care au împărtășit aceeași speranță, că în curând o să ne vedem țara eliberată de comunism. Ședința a ținut câteva ore și la sfârșit toți cei prezenți ne-am salutat cu multă dragoste. Ne-am despărțit cu îmbrățișări și cu sărutări, ca pe timpuri de restriște. Parcă aveam un presentiment de ceva rău, că se apropie un sfârșit tragic al **Haiducilor**. Au rămas la urmă legionarii de care ne-am despărțit cu **T.L.C.** Rămânând doar noi cinci, am trecut la împărțirea cartușelor și încărcătoarelor. Lui Gogu Puiu, care avea numai un pistol de brâu, scurt, i s-a dat automatul cu 32 de focuri primit de la Gicu Andrei, iar lui Iancu Ghiuvia i s-a dat pistolul, fiindcă avea nevoie de el. La urmă ni s-a pus masa, am cinat și după cină ne-am ridicat gata de plecare. Nicolae Fudulea și Gogu Puiu au mulțumit gazdei, Costea Brândia, spunându-i: *Trei zile cât am stat la dumneavoastră, mereu ne-ați pus masă, ne-ați primit și găzduit cu atâta bunăvoință și generozitate încât noi ce putem să spunem, că vă mulțumim din toată inima și din tot sufletul și bunul Dumnezeu să vă răsplătească, să vă dea sănătate și tot ce vă doriți.* Le-am dat noapte bună, am dat mâna cu gazdele, ne-am luat armele, rucsacul în spate și am plecat. În curte ne-a așteptat o căruță cu cai și noi toți, cei cinci haiduci ne-am urcat în căruță. Am pornit pe drumul cazacilor, care duce drept spre șoseaua ce vine de la Constanța spre Tulcea. Când ne-am apropiat de șosea am dat drumul căruțașului, iar noi trebuia să traversăm șoseaua și să mergem în satul Testemel, să ținem și acolo o ședință la fel ca în satul Lunca.

De abia am apucat să trecem șoseaua, când dinspre Constanța, în toiul nopții, vine o mașină cu farurile aprinse. Când s-a mai apropiat, deodată Gogu a zis: *Camarazi, este jeepul securității, luați armele la ochi, cu mâna pe trăgaci, să-i împușcăm dacă este nevoie.* Repede ne-am culcat lângă șosea, am săltat armele și așteptam să ajungă jeepul cu securiști în fața noastră, să tragem. Cum mașina se apropia tot mai mult de noi, Gogu a văzut că noi eram hotărâți să tragem și, doar cu câteva clipe înainte de a fi în dreptul nostru, deodată ne zice: *Camarazi, jos armele, nu trageți.* Jeepul a trecut fără ca noi să tragem. După ce a trecut încolo, Gogu a zis: *Camarazi, eu am încercat să văd cât sunteți de hotărâți, dar voi era chiar să trageți. Păi, dacă ai zis să tragem, nu trebuia oare să ascultăm? Bine, dar voi nu v-ați gândit, dacă noi împușcam securiștii, ce represalii puteau să vină asupra noastră și asupra familiilor noastre?*

Mai erau vreo doi kilometri până la locul unde se bifurca șoseaua. Cea principală merge în continuare spre Tulcea, iar spre stânga pornește alta care merge spre Maiu, până la Dunăre. Puțin mai la stânga se face un drum negru, care urca spre satele și pădurile dese ale satului Testemel, satul lui Nicolae Fudulea. Locul unde se bifurca șoseaua se cheamă „La Cantoane”, fiindcă acolo au fost cândva cantoane. Când jeepul cu securiști a trecut prin fața noastră, am zis să-l urmărim, să vedem dacă merge spre Tulcea, ori o ia în altă direcție. Jeepul, când a ajuns la bifurcația de la Cantoane, a făcut la stânga și apoi mai la stânga și a luat-o pe drumul negru, care duce spre Testemel. Acuma, noi nu eram siguri dacă era sau nu era securitatea. Dar după aceea ne-am lămurit că fără îndoială era securitate și vom vedea de ce.

În timp ce jeepul urca spre pădurile Testemelului, noi urcam dealul drept spre coama lui, de unde puteam vedea și urmări totul mult mai bine. Am ajuns pe coamă și de aici ne uitam spre Constanța, când vedem că vine altă mașină pe șosea și că la Cantoane o ia și asta spre stânga, pe drumul negru, spre Testemel. Dealul și urcușul acela era golaș, pietros și fără nici un copac. Totuși ne-am făcut una cu pământul și așteptam să vedem ce mai urmează. Dar nu mare ne-a fost mirarea când vedem altă mașină venind și aceea urmând aceeași rută. Ne întrebam ce poate să fie cu aceste mașini, care vin una după alta și merg spre Testemel. Ne-am zis că poate or fi măcelari care se duc la sate să cumpere miei de Paști pentru Constanța, fiindcă suntem în Săptămâna Mare a Paștilor.

Noi de sus, de pe vârful aceluia deal, ne uitam cum vin mașinile din Constanța până la Cantoane, fac la stânga și trec pe sub deal nu departe de locul unde eram noi. Atunci ne-am hotărât să coborâm lângă șosea, să vedem ce fel de mașini sunt acelea. Zis și făcut. Am alergat toți până acolo jos, ne-am lungit la pământ lângă drum și ne uitam la vale, când iacă mai vine una. Apropiindu-se de noi, am văzut clar că sunt autobuze de pasageri din orașul Constanța. Erau închise ermetic și parcă am deslușit foarte vag puțină șoaptă înăuntru. Totuși nu ne puteam da seama ce poate să fie înăuntru, însă nu au trecut zece minute și altă mașină se apropie de noi. Acum ne vom da seama ce cară autobusele.

Mașina care venea era un camion descoperit și cu groază vedem că era plin de soldați. Toți erau în picioare, pachet, se țineau unii de alții și erau înarmați. Trecând camionul aproape de noi, i-am auzit vorbind în șoaptă. După ce a trecut și acel camion, ne-am sculat toți în picioare și vorbind între noi am dedus că acele autobuze cu securiști și cu armată, desigur că erau autobuzele de pasageri ale orașului Constanța. Cei care nu au încăput în autobuze i-a încărcat în camion. Deci au fost opt autobuze și cu camionul nouă, toate ticsite cu securiști și cu armată. Fără îndoială că operațiunea aceasta a securității este pentru urmărirea noastră. Era un răspuns la cele petrecute cu câteva săptămâni în urmă, când camarazii noștri, frații Fudulea și Gogu Puiu, au pedepsit pe acel brigadier ticălos și pe cei 14 pădurari care lucrau cu el în pădurile Casimcei.

Gogu Puiu a zis: *Acestea sunt represalii din partea securității pentru bătaia și pedepsirea celor 15 pădurari din pădurea Casimcei. Este clar că securitatea se duce în satul Testemel pentru urmărirea noastră. Ce avem noi de făcut în cazul de față?* Nicolae Fudulea, cu firea lui violentă, se făcuse vânat la față, tremura tot și mocnea de ciudă. El a spus: *Acum simt că nu mai sunt om, sunt de fier, să mergem să luptăm împotriva bestiiilor roșii, să îi nimicim. Nu mai pot să-i sufăr. Să mergem la Testemel și să luptăm împotriva securității.*

S-a iscat o contrazicere între Nicolae Fudulea și Gogu Puiu. Gogu spunea: *Camarade Nicolae, cum să mergem noi cinci inși cu automatele noastre și cu pușina muniție care o avem în fața unei armate de câteva sute de soldați, care sunt dotați cu muniție și cu arme moderne?* Nicolae Fudulea însă spunea: *Să mergem să luptăm!* Gogu iar îi spunea că avem muniție prea puțină și nu putem să ne luptăm cu așa mulți, dar Nicolae Fudulea o ținea morțiș, că să mergem! Și contrazicerea nu se mai termina.

Acela era momentul când trebuia luată o hotărâre, pe care am luat-o la repezeală. Lângă mine era Iancu Ghiuvia și Hristu Pariza, cărora le-am zis: *Camarazi, din câte știu eu din poveștile părinților noștri și din cele ce am citit, părinții noștri, în peninsula Balcanică, sub jugul otoman, au dus viață de haiducie pentru libertatea lor. Când turcii îi urmăreau pe haiduci prin păduri,*

haiducii coborau la șes prin sate. Când îi căutau pe haiduci la șes prin sate, haiducii colindau pădurile; asta era stratagema haiducilor. în situația de față, securitatea ne caută în satele de la pădure, noi să coborâm la satele de la șes și invers. Așa le-am spus eu lui Ghiuvia și Pariza. Deci să mergem spre Panduru, la Stere Grasu, și am luat-o toți trei către comuna Panduru. I-am lăsat să se certe între ei și am luat-o încetișor spre țința noastră. Nu a trecut mult timp, că îi vedem cum ne urmează. Ne-au ajuns din urmă și în miez de noapte am ajuns în comuna Panduru, la Stere Grasu. Ne-a primit în casă, ne-am salutat și ne-am îmbrățișat. Ne-am dus apoi în camera din fund, unde ni s-a așternut pe jos, ne-am culcat și am adormit.

Dimineața, în zori și cu noaptea în cap, a bătut la ușă Arghir Grasu. A intrat repede înăuntru ținând biciul în mână. Parcă-l văd și acum cât era de agitat și speriat. A întrebat pe gazdă, pe Stere Grasu, în dialectul nostru: *Ana sunt furii?* Adică, unde sunt aici haiducii noștri? Sunt aici în camera de alături. A deschis ușa și ne-a dat bună dimineața.

Arghir Grasu este nepot lui Nicolae Fudulea, având de soție pe fata surorii lui Fudulea. El i-a spus: Unchiule, astă noapte au venit la noi în sat securitate și armată multă, câtă frunză și iarbă. Toată noaptea au arestat oameni și i-au bătut. Pe mine nu au putut să mă prindă pentru că, după cum știi, casa noastră e suspectată și controlată de securitate, eu dorm iepurește și la primul lătrat al câinilor am sărit afară în curte. Cu spaimă am auzit uruit de motoare și apoi am văzut lumina pe jumătate de la farurile mașinilor, în timp ce câinii lătrau la disperare. Când am văzut că și pe strada noastră vine o mașină, într-o clipă am dispărut și m-am ascuns. Majoritatea bărbaților din sat au fugit care pe unde au apucat. Unii spre pădure, alții prin șanțuri și prin mărăciniș. Toate curțile s-au umplut de securitate și armată, au făcut percheziții în casă, prin poduri, peste tot în gospodărie și unde găseau bărbați, îi arestau și îi băteau.

L-au arestat pe tată și pe unchiul Gheorghe. Mămica a văzut cum îi lovea cu patul puștii și striga la ei: *Banditule, unde sunt cumnații?* Iar ei răspundeau: *Nu știu domn maior. Cum nu știi, nu vrei să spui, ai?* Și iar dă-i cu paturile de armă în spate și peste cap. Mămica plângea și îmi spunea, ce s-o fi ales de ei săracii, i-or fi omorât că așa în bătaie i-a luat din casă și i-a dus până în mașina neagră a securității.

Situația aceasta de percheziție, de bătaie, de groază și teroare prin sat a durat cam trei ore. După aceea a dispărut orice uruit de mașini, vocile de securiști și de soldați, a încetat până și lătratul câinilor. S-a așternut o liniște grea peste sat, ca după o furtună și toți au adormit. Dacă am văzut că nu se mai simte nimeni, înainte de crăpatul zorilor am ieșit din ascunzătoare, am înhamat caii la căruță să vin repede aici, să vă informez ce s-a întâmplat la noi în sat.

Nicolae Fudulea a dat sfaturi nepotului său cum să lucreze în gospodărie, cum să aibă grijă de animale și de oi în lipsa tatălui său arestat, apoi Arghir Grasu a dat mâna cu noi și a plecat. Noi am stat ziua ascunși în cămăruța noastră, iar când s-a făcut seară, după cină, i-am mulțumit lui Stere pentru găzduire, ne-am salutat și am plecat toți cinci haiducii. Ieșind din sat, ne-am dus pe un deal ce se înălța deasupra comunei Panduru. Acolo am stat și ne-am sfătuit ce trebuie și ce putem face în această situație. Ne-am înțeles, fiindcă era Vinerea Mare, să ne împrăștiem și fiecare să mergem în comunele noastre, pe lângă familii, și să facem și noi Paștile acasă. După Paști, ne vom întâlni din nou și atunci vom vedea ce hotărâri vom mai lua.

Iancu Ghiuvia, a cărui soție era bolnavă de tuberculoză, se duse direct în comuna lui să-și vadă soția și cei doi copilași, o fetiță și un băiețaș, să vadă cum se descurcă. Nicolae Fudulea a zis că se duce în satul său Testemel; Gogu Puiu, în comuna Kogălniceanu; Hristu Pariza în comuna Căgialac; iar eu în satul Lunca, la soră-mea Chirața și cumnatul Costea Brândeș. Toți cinci ne-am îmbrățișat, ne-am salutat cu **T.L.C.** și ne-am despărțit, plecând fiecare în direcția sa.

În noaptea de învierea Domnului nostru Isus Hristos mă găseam la soru-mea din satul Lunca. Soru-mea a fost la biserică și mi-a adus și mie Paști sfințite, am gustat și am ciocnit câte un ou roșu cu ea și cu cumnatul. Apoi am zis: *Bunul Dumnezeu să se îndure de țara noastră și să scăpăm de comunism.*

După câteva zile de stat la cumnatul Costea, am plecat și m-am dus la gazda mea Dimciu Ergoveanu, din comuna Sinoe. Gheorghe Creșu, care face parte din organizația noastră **Haiducii**

Dobrogei, a venit în comuna Sinoe la Hristu Gache și amândoi au venit la mine. De fapt, eu i-am trimis vorbă lui Gheorghe Creșu să vină la noi în comuna Sinoe, ca să ne sfătuim ce măsuri să luăm, că ne-a încolțit securitatea. Eu i-am informat că în satul Testemel s-a dus securitatea într-o noapte și a arestat pe mai mulți inși și i-a bătut foarte rău. În comuna Baia, unde se face târg săptămânal și unde întotdeauna era un plutonier și mai mulți jandarmi, acum au venit 250 de jandarmi și securiști și au început să controleze drumurile și cărările pădurilor. Deci nu mai încape îndoială că au venit pentru urmărirea haiducilor și pentru organizația noastră din toată Dobrogea. Satele sunt pline de informatori și de codoși, trădători ticăloși. Astfel stând situația, ne-am sfătuit noi și am hotărât să lansăm un sfat către camarazii noștri haiduci, să întrerupem orice acțiune deocamdată, să ne camuflăm pe unde vom putea și să vedem ce va face securitatea la urmă. Pentru că în toată Dobrogea organizația noastră de rezistență împotriva comunismului e împânzită în toate satele și număra cu miile de membri. Dacă se va produce o trădare cumva, atunci cu miile vom ajunge la închisoare, ori e mai bine și de folos să fim liberi și să prindem în viitor ceva momente mai bune de acțiune. Am plecat noi trei în satul Colelia, la frații Vanghelicescu, Mihai și Stere, unde a venit și Dimciu Caju și toți am ținut o ședință și am fost de acord că ne paște un pericol mare. Prin satele și comunele învecinate cu pădurea Babadagului au început să apară chipuri de negustori ambulanți. Unii căutau brânzeturi, alții ouă, iar alții fulgi și pene de găină, dar în curând s-a aflat că sunt securiști deghizați.

Am stat două zile la frații Vanghelicescu și am hotărât să trimitem și altor camarazi vorbă despre stagnarea oricărei acțiuni, până când se vor ivi momente mai potrivite de acțiune. Așa că am trimis vorbă lui Nicolae Fudulea, lui Gogu Puiu, lui Iancu Ghiuvia și lui Nicolae Jipa.

S-a trimis acest sfat din dragoste frățască și camaraderească, pentru așteptarea unor momente mai prielnice pentru noi. A treia seară ne-am salutat cu frații Vanghelicescu și am plecat. Ne-am dus din nou în comuna Sinoe și, după câteva zile de stat la gazda Dimciu Ergoveanu, eu și cu Gheorghe Creșu ne-am pomenit într-o seară cu Iancu Ghiuvia și Nicolae Hașoti. Ei veniseră să ne cheme să mergem în comuna Mihai Viteazu, să ne întâlnim cu Gogu Puiu, care era la gazda Dumitru Tase. Aceasta era exact la o săptămână după Paști, așa cum ne fusese vorba că o să ne întâlnim.

Am început să discutăm și Gheorghe Creșu a spus: *La chemarea camaradului Nicolae Ciolacu, am venit din Constanța fiindcă și noi facem parte din această organizație de rezistență împotriva comunismului, **Haiducii Dobrogei**. Am venit să ne sfătuim mai bine să ne continuăm lupta. După cum m-a informat camaradul Ciolacu, după voi haiducii din părțile acestea s-a pornit securitatea și multă armată să vă urmărească și să vă prindă. Noi, ne-am sfătuit cu Nicolae Ciolacu și cu Hristu Gache că pentru moment, voi haiducii să vă ascundeți cât se poate mai bine, să vedem până unde o să-și întindă securitatea coardele. Gogu Puiu, cum era o fire violentă și pornit la maxim împotriva comunismului, nu a vrut să aprobe această propunere și a spus: Noi vom merge înainte cu organizația noastră și nouă nu trebuie să ne fie frică de comuniști. Gheorghe Creșu, din nou a spus: Aici nu este vorba de frică, aici e vorba de înțelepciune. Dacă veți cădea voi haiducii, cu voi vor cădea comune și sate întregi, ori important este nu să umplem închisorile, ci să fim cât mai mulți liberi pentru acțiunile noastre viitoare.*

După aceasta ne-am despărțit, ne-am salutat, iar eu cu Gheorghe Creșu ne-am întors la gazda Ergoveanu din comuna Sinoe, unde am stat încă două zile. Cu Gheorghe Creșu am stabilit că, dacă va fi cazul, ne vom trimite mesaje și ne vom întâlni din nou, dar până atunci să așteptăm ocazii mai bune. Ne-am despărțit și el a plecat la Constanța.

Securistii deghizati în țigani

Comuna Beidaud este aproape de pădure și are un islaz foarte bun pentru pășunatul oilor și vitelor. Aproape toți gospodarii au cârduri de oi, deci sunt oameni înstăriți. De când s-a pomenit comuna asta, în fiecare primăvară, în luna aprilie, vin echipe de țigani din alte părți pentru prășitul porumbului la gospodarii din comună.

În 1948, în luna aprilie, o echipă de țigani a venit în comună și s-a împrăștiat pe la diferiți gospodari pentru pășitul porumbului. Gospodarii de aici erau foarte necăjiți că partidul le-a luat multe oi, cote de carne și de lână, precum și cei mai buni cai. Țiganii au început să se plângă și ei. Că de când sunt comuniștii la putere: *Uite, nu avem nimic, n-avem haine, n-avem făină și murim de foame. Dar noi credem că în curând vor cădea de la putere.* Oamenii, văzând că nici țiganii nu sunt mulțumiți, au început să își dea drumul mai tare. Spuneau oamenii că la momentul oportun ei vor pedepsi pe cei care au făcut atâta rău până acum. Dar în același timp țiganii au ținut totul minte și au transmis mai departe autorităților.

Comuna Beidaud a fost considerată ca fiind cea mai mare comună de reacționari. Cam după o lună, pe la mijlocul lunii mai, în miez de noapte, mai multe camioane ticsite cu securiști au năvălit în comună. La fel ca hunii de altădată din istorie, au arestat și bătut pe foarte mulți și i-au înghesuit în camioane. Unii, mai curajoși, au profitat de neatenția milițianului, au sărit din camioane și tunde-o.

Cei care au reușit să fugă au luat calea codrului, unde s-au înarmat și au început luptele de partizanat.

Abia atunci și-au dat seama că țiganii care veniseră la prășitul porumbului nu erau țigani curați, ci erau securiști aduși special din Constanța. Printre cei ce au reușit să sară din camioane erau și Iancu Ghiuvia, Iancu Beca, Nicolae Hașoti, Iancu Cușu și Hapa Stere. Toți aceștia au luat legătura cu frații Fudulea, la fel ca și noi.

Cei din echipa lui Iancu Ghiuvia au avut și ei acțiunile lor. În primăvara anului 1949, venind odată pe șoseaua ce duce de la Casimcea spre comuna Beiaud, au dat nas în nas cu o patrulă de milițieni. S-au somat reciproc și, ocupând poziții, au început a trage unul asupra altuia. Haiducii au împușcat pe un milițian, iar milițienii au reușit să-l atingă pe Iancu Beca în coapsă. Văzând că se îngroașă gluma, milițienii s-au retras cu mare atenție, până au reușit să dispară din raza de acțiune a haiducilor. În aceeași vreme, haiducii se retrăgeau în partea opusă și au luat drumul spre comuna Saraghed. Au ajuns în comună, la gazda George Pulpa, unde-l au pe doctorul Coiciu Hagi din Baia. Acesta a sosit și a extras glonte din coapsa lui Iancu. Tot în acea vreme, echipa lui Ghiuvia își procura pâinea din comuna lor. Mergeau noaptea în comună, trecând printr-o pădurice de salcâm, și cu multă precauție și mare atenție intrau în comună, își luau pâinea și de multe ori și apă. Dar pe cât de mulți reacționari erau în comuna Beidaud, tot așa de mulți erau și codoșii, turnătorii și informatorii pe care îi avea securitatea.

Așa au fost informați securiștii din Constanța că în comună vin noaptea haiducii să se aprovizioneze. Au venit securiștii într-o noapte și s-au așezat la pândă în poziție de trăgători. Ceva mai târziu, camarazii noștri au venit printre lăstăriș și foarte atenți s-au apropiat de comună. Dar acolo îi așteptau securiștii care au tras o rafală și i-au samat să se predea. Camarazii noștri erau înarmați cu automate cu câte 32 de focuri și Iancu Beca avea o balalaică sovietică cu 72 de focuri, în plus mai avea o grenadă Kissel. Când au fost somați să se predea, ei nu s-au temut, ci s-au lungit la pământ și au început să tragă. Securistii au început să tragă la disperare, dar până la urmă au luat-o la fugă.

Martori oculari din comună au spus că în noaptea aceea s-au trezit din somn fiindcă se trăgea cu automate de ambele părți. Era zgomotul de automate de multe focuri și imediat au crezut că s-a format un front de război chiar lângă comuna lor. Au avut oamenii emoții și mulți s-au întrebat, de ce oare chiar în comuna Beidaud să înceapă războiul?

Dimineața, niște băiețandri, când au ieșit să pască oile, au găsit la marginea lăstărișului niște chipie de ofițeri securiști. Băiețandrii și-au pus chipiele pe cap și făceau glume între ei. Unii ziceau: *Stai, că te arestez!* și ceilalți făceau pe arestații. Ei și-au găsit de joacă cu chipiele securiștilor.

Se vede că securiștii, în oarba lor fugă de groaza morții, le-au sărit chipiele din cap, dar din cauza fricii nu au mai avut curaj să se aplece să le ia de jos. Așadar fuga îi rușinoasă, dar îi sănătoasă.

Echipa lui Ghiuvia, în timp ce se retrăgea, a suferit un accident. Iancu Cușu, fiind noapte și neobservând terenul, a căzut într-o groapă și și-a scrântit un picior. Camarazii nu l-au lăsat, l-au ridicat de acolo, l-au ajutat și s-au retras cu toții. S-au dus în comuna Panduru, la gazda Drosa Tarache, și au chemat un cetățean din comună care știa să dreagă picioare rupte. Acela l-a legat, l-a tratat și după vreo zece zile de convalescență s-a făcut bine de a plecat Iancu Cusu din nou cu camarazii săi de haiducie.

În luna mai 1949, noi ne aflam la gazda noastră Nicolae Ploscaru, din Ceamurlia de Jos, unde făcusem ascunzătoarea secretă sub grajdul boilor. Costea Sicu din satul Lunca știa și el de ascunzătoarea noastră și într-o zi ne pomenim că vine la noi și, după ce a dat bună ziua, ne-a zis: *Camarazi, Toma Javan, din satul nostru Lunca, este considerat de către comuniști chiabur. E vorba că deseară vine scuritatea din Tulcea să-l ridice și să-l deporteze cu familie cu tot. Noi ne-am strâns un grup de băieți foarte buni și vrem să ne opunem, ca să nu-l ia. Dar între timp ne-am gândit la voi haiducii, că aveți arme, și ar fi bine să veniți să ne ajutați.* I-am spus: *Du-te acasă, că venim și noi.* Eu și cu Stere ne făceam planuri cum să procedăm mai bine: deseară, cum se va însera, ne luăm armele și ne ducem la Lunca. Ne vom așeza la pândă, știind că securitatea operează arestările și deschiaburirea numai noaptea. Nouă ne convenea noaptea pentru că îi atacam și în întunericul nopții ne retrăgeam ușor. Deci vom căuta momentul când milițienii cărau bagajele, sau citeau vreo hârtie în fața farurilor mașinii, eu cu arma automată cu 32 de focuri voi trage drept spre milițieni, iar Stere cu arma lui ZB va trage drept în motor, ca să nu mai poată merge mașina. Zis și făcut.

Cum s-a înserat, ne-am luat armele și am plecat. Ne-am dus în satul Lunca la Mihai Sicu, dar intrând în curte, vedem mai în fundul curții niște umbre de oameni. Erau băieții pregătiți, care ne așteptau să atacăm securitatea și să facem o treabă bună împreună. Eu și cu Stere am stat toată noaptea la pândă cu mâinile pe arme, până la revărsatul zorilor. Am așteptat cu emoții să vină securitatea, dar nu a venit și bine a făcut, fiindcă eram hotărâți să tragem fără să ne gândim la urmările ce veneau în urma acțiunii noastre.

Noi eram atunci tineri, entuziasmați că trebuie să începă războiul și noi vom începe lupta de gherilă ca să scăpăm de ruși, de securitate și de comuniști. Atunci, la ora aceea, plini de entuziasm tineresc, dornici de acțiuni patriotice pentru salvarea țării și a neamului de sub cotropirea fiarelor roșii, comuniste, nu puteam să ne dăm seama că, dacă împușcam unul sau mai mulți securiști, aveau să vină urmări grele pe capul populației din acele comune. Securitatea putea să împuște mai multe gazde de ale noastre și pe cei considerați de ei chiaburi și chiar pe toți cei socotiți disidenți, reacționarii cauzei lor. Ar fi fost un pericol de moarte pentru locuitorii din comunele Ceamurlia de Jos, Lunca și Sinoe, așa cum s-a întâmplat în unele comune din Ardeal, unde gazdele partizanilor au fost prinse și împușcate chiar în fața porții caselor lor și securitatea nu le-a dat voie familiilor să-i îngroape, ci i-a ținut morți în stradă câteva zile, ca să sperie populația.

Dar noi am avut un dram de noroc, că nu a venit securitatea și Bunul Dumnezeu ne-a scăpat familiile noastre și prietenii de la mari necazuri și dezastre. Mihai Sicu ne-a chemat în casă și ne-a adus puțină mâncare. După ce am mâncat ne-am culcat puțin, că eram obosiți de nesomn. Când s-a făcut seară, ne-am salutat cu Mihai Sicu și cu nepotul său, Costea Sicu, și am plecat spre ascunzătoare noastră.

A doua seară au venit acasă și ceilalți camarazi și le-am povestit și lor despre inițiativa noastră. Stere Ploscaru mi-a adus vești de la târgul din Baia, că s-a întâlnit cu Hristu Gache din

Sinoe, care mi-a transmis să merg acolo în comună, că au mai apărut și alți băieți care vor să facă parte din organizația noastră.

Într-o seară i-am salutat pe camarazii de la ascunzătoare și am plecat spre comuna Sinoe. Când treci pe lângă comuna Baia, în partea stângă e o baltă cu apă. Lângă baltă e o livadă întinsă ca în palmă și prin mijlocul livezii trece un drum negru. Era luna mai, un timp frumos, minunat, pe un cer senin cu luna plină, de se vedea ca ziua. Mai ales când treci pe lângă apa în care se reflectă luna ca într-o oglindă. Mergând așa pe drum, nu știu de ce nu am putut să văd la distanță și m-am pomenit cu doi grăniceri venind spre mine. Înaintea lor mergea un câine lup cu capul în pământ mirosind drumul. El mergea cu coada ridicată în sus, mare cât o mătură, și în momentul acela mă gândeam cum o să mai scap, că o să mă vadă și trebuie să ne somăm și chiar să deschidem foc. Cu cea mai mare iuțeală m-am lăsat jos de-a bușilea. Am făcut la dreapta prin livadă și m-am depărtat de la drum cam la vreo cincizeci de metri. Grănicerii erau de acuma în dreptul meu, m-am lungit la pământ și stăteam cu degetul pe trăgaci. Aveam teamă de câine că, dacă mă va descoperi prin miros, se va repezi drept la mine ca să mă rupă. Dar eu țineam degetul pe trăgaci și cu ochii țintă după câine, dacă făcea vreo mișcare către mine, pe loc îl seceram cu automatul și apoi câteva rafale deasupra grănicerilor pentru a-i speria și a-i pune pe fugă. Eu la asta mă așteptam, dar norocul meu și al lor că nu a fost așa.

Câinele, mergând cu capul în pământ după miros, a venit până la urmele mele și, în loc să o ia spre mine, prin livadă, a luat-o pe urme de unde veneam și s-a dus mai departe, mirosind urmele. Grănicerii au trecut prin dreptul meu, dar nu m-au observat că stăteam întins una cu pământul. După ce au trecut de mine și s-au mai depărtat puțin, m-am ridicat de jos și mergeam de-a-ndoaselea, cu degetul pe trăgaci. Când nu s-au mai văzut grănicerii, m-am îndreptat spre direcția unde mergeam, m-am închinat și îmi ziceam că „n-aduce anul ce aduce ceasul”. Din nou am pornit la drum și după miezul nopții am ajuns în comuna Sinoe. De data asta am mers la Sima Dimcica. Intrând în curte, am văzut că separat de casa unde locuia el, a mai făcut o bucătărie și încă două camere. Acolo am intrat și am dormit câteva seri și acolo ne-am sfătuit, eu și cu Sima, cum să facem să ținem o ședință la care să-i chemăm atât pe camarazii vechi, cât și pe cei noi. După puțină gândire, mi-a venit inspirația. A doua zi era sfânta duminică și după masă multă lume, mai ales tineretul, se plimba prin centrul comunei, prin fața magazinelor.

Am spus lui Sima Dimcica: *Tu și Tănase Vlahbei căutați să vă întâlniți cu toți pe care îi știți că trebuie să participe la ședință. În timpul plimbării vă apropiați lângă ei și le șoptiți: vino să-ți spun ceva. Îi luați cu vorba și încet o luați spre strada care duce la Sima Dimcica și când vă aflați în fața casei lui, chemați-l în curte și-l poftiți într-una din camerele de lângă bucătărie.*

Duminica aceea după masă a fost o vreme splendidă și multă lume se plimba prin centrul comunei. Sima și Tănase au început să vină până la poartă cu câte unul, îl poșteau să intre în curte și apoi în casă. Când s-au strâns mai mulți în cameră, se uitau unul la altul cu mirare, pentru că nu știau de ce au fost aduși aici.

Sima Dimcica le-a spus: Fraților, aveți puțină răbdare și veți afla de ce sunteți chemați aici. Eu eram în cealaltă cameră și niciunul din cei chemați nu știa că sunt acolo, decât numai Sima Dimcica și Tănase Vlahbei. Așteptam să vie toți pe câți i-ar putea anunța.

Mai întâi aș vrea să notez numele camarazilor care au luat parte la ședință: Hristu Gache, Sima Dimcica, Tănase Vlahbei, Stila Peștereanu, Mitică Ghioca, Iancu Dimcica, Stere Manciu, Tănase G. Vlahbei, Timu Pasota, Mircea Iuruc, Iancu Gicu, Nicolae Sicu, Tănase C. Vlahbei, Tănase Ergoveanu și Ciolacu Nicolae. Hagi Constantin nu a luat parte la ședință fiindcă plecase la Constanța.

Deci la ședință s-au strâns 15 camarazi. Când au sosit toți cei anunțați, Sima Dimcica a deschis ușa și a comandat: *Camarazi, drepti!* Eu am apărut în ușă, cu rucsacul în spate, cu arma automată atârnată pe umărul stâng și am salutat: *Camarazi, Trăiască Legiunea și Căpitanul!* La fel și ei m-au salutat cu **T.L.C.** și ne-am îmbrățișat cu toți camarazii, că nu ne văzusem de când m-a alergat securitatea și am plecat la pădure. Am stat puțin jos, apoi m-am ridicat și am zis să spunem Tatăl Nostru înainte de a începe ședința.

Apoi am luat cuvântul: *Toți vrem și suntem împotriva comu-nismului ateu și fără Dumnezeu. Acuma este un curent anticomunist nu numai la noi în Dobrogea, ci în toată țara și mai ales în Munții Carpați, care sunt plini de lume alergată de securitate, preoți, învățători, ingineri, studenți și din toate păturile sociale.*

Organizația noastră are legătura cu cei din Munții Carpați. Din informațiile primite am aflat că și ei, la fel ca noi, au fost urmăriți și au scăpat de securitate. Acolo sunt ofițeri cu soldați cu tot. Este colonelul Arsenescu, colonelul Uță, studentul Gavrilă și alții (le-am mai spus și alte nume, pe care nu mi le mai amintesc acuma). Toți sunt înarmați și luptă contra batalioanelor de comuniști.

Căpitanul nostru Corneliu Codreanu a spus: Legi, stări de asediu, baionete care să oprească destinul unei nații nu există, n-au existat și nici nu vor exista.

Avem vești că în Munții Carpați au început să fie lansați parașutiști care vin din Apus. Dacă va începe războiul contra sovieticilor, deci împotriva comunismului, război pe care îl așteptăm cu nerăbdare, vom începe și noi lupta de gherilă împotriva armatelor lui satana. Noi vrem să ne vedem țara liberă, să trăim în liniște, fără frică și să fim stăpâni pe munca noastră, noi și nu alții.

Dacă am terminat eu cu vorbirea, au început discuțiile. Unii din camarazi au spus că noi, organizația noastră, ar fi bine să ne cumpărăm un aparat de radio să putem asculta vești și știri noi. Să știm ce se mai petrece în lume și mai ales împotriva comunismului. Toți au fost de acord și apoi s-a vorbit unde să fie instalat. S-a găsit că locul cel mai bun e la Mitică Ghioca, pentru că are casa mare și beci cu mai multe despărțituri. Tot el urma să colecteze și banii pentru radio. S-a stabilit de comun acord că fiecare membru al organizației noastre să dea 500 de lei. Unii, care aveau bani la ei, au și achitat suma stabilită.

Hristu Gache, fiind șef de garnizoană încă din anul 1945, propus atunci de studentul Gheorghe Costea, a rămas șef de garnizoană în continuare. După mai multe alte discuții, ne-am ridicat, ne-am salutat cu salutul nostru legionar, **T.L.C.**, și ne-am despărțit.

Eu am mai stat câteva zile la Sima Dimcica și împreună am hotărât că, dacă va mai fi nevoie să ne întâlnim, legătura se va face prin curieri, în târgul Baia. Într-una din seri am ieșit cu Sima în curte, ne-am îmbrățișat, ne-am salutat și am plecat spre comuna Ceamurlia de Jos.

Securistii căzuți în plasă

Întâmplarea din luna martie 1949, când frații Fudulea cu Gogu Puiu au dat acea lecție bine meritată celor 14 pădurari și brigadierului, pe care i-au bătut bine și în special pe brigadier. Această pedeapsă era un răspuns la terorizarea populației civile de către pădurari și a ajuns să fie cunoscută peste tot. Vestea s-a răspândit ca fulgerul și prin toate comunele Dobrogei se vorbea numai de isprava lui Fudulea.

În toate comunele și satele, funcționarii de la primărie erau numiți de partid, trebuia să fie membri de partid și să aibă origine sănătoasă. În comuna Sinoe l-au numit primar pe Dumitru Bitu fiindcă avea origine sănătoasă. Dar el săracul le spunea, tovarăși, eu nu pot să fiu primar fiindcă nu știu să mă iscălesc. Ei însă i-au spus că asta nu contează, ai origine sănătoasă, asta contează. Ești bun pentru primar. În ce privește semnătura, o să te iscălească tovarășul învățător Gligorescu.

Un văr de-al meu, Tănase Vlahbei, mi-a povestit cum au procedat comuniștii la deschiaburirea oamenilor mai înstăriți, care prin munca lor cinstită și cu multă sudoare și-au câștigat o casă, acareturi, pământ, pentru ca să poată trăi în condiții umane acceptabile. Acum erau pe punctul de a fi distruși de către leneșii pământului, hoți, țigani, lichele, toți încadrați ca membri de partid și totul fiindcă aveau origine sănătoasă.

Când l-au deschiaburit pe el, au venit autoritățile comunale și de partid cu vreo 20 de colectiviști cu căruțe și le-a dat ordin să curețe tot pe ce pot pune mâna. Din casă, din curte, din grajduri, din poduri și hambare, de au lăsat vatra goală și numai pereții au rămas neluați. Au pustiit gospodăria vărului meu, așa cum pustiesc lăcustele când intră în lanurile de cereale, de rămâne pământul gol. Un jaf făcut în amiaza mare, cum nu s-a întâmplat nici pe vremea când au trecut barbarii peste pământul locuit de români. Și ca la el au procedat la mulți gospodari în comuna noastră și în toată țara. Jafuri făcute de autoritățile de stat, care în mod legal aveau datoria de a apăra pe cetățeni ca să nu fie jefuiți de tâlhari și de bandiți!

Îmi spunea vărul meu că, după ce au luat tot și au plecat tâlharii, când s-a înserat, copilașii, unul de patru ani și altul de șase, au flă-mânzit. Noi, cei bătrâni, nu ne mai gândeam la mâncare după o nenorocire ca asta, copilașii însă au început a plânge: mamă, ne e foame! Avusesem câteva pâini în cămară, dar le-au luat bandiții și pe acelea. Atunci am luat o mătură, ne-am dus la hambar ca să măturăm ceva făină pe fundul lăzii, cât să facem o turtă la copii care mereu cereau: *mamă, ne e foame!* Dar de unde, că bandiții au avut grijă și au măturat și ultimul firicel de făină.

Biata mea soție nu mai știa ce să facă de durere și eu la fel, când ne-am văzut casa golită complet, de nu aveam nici pat unde să ne culcăm. Ne-am lungit jos pe vatra goală și ea, săraca, a tras copiii lângă ea și le-a zis: *Hai culcați-va și dormiți, că acum e noapte, dar când răsare soarele, vă aduce mama pâine.* Vărul mi-a povestit întâmplarea asta groaznică mult mai târziu, pentru că în acel moment, în 1952, eu eram în hrubele închisorii Jilava. Aceeași soartă au avut-o toți gospodarii mai buni din comună, i-au prădat comuniștii, încât nu numai că nu aveau ce mânca, dar nu aveau nici ce îmbrăca, pentru că le-au luat până și îmbrăcămintea.

În fruntea comunelor au ajuns la conducere toate ciurucurile societății umane, baza partidului comunist, și când s-au văzut golani că sunt cineva, că au autoritate în fața poporului, pe loc a intrat satana în ei. S-au îndrăcit așa de rău cu duhul cel bolșevic și criminal, că erau în stare să omoare oamenii fără motiv, fără nici o judecată. Au prins mare curaj și nu mai puteai să le ajungi cu prăjina la nas. Se purtau rău cu oamenii, erau obraznici și refuzau orice serviciu legal pe care erau obligați să-l facă. Dacă cineva cerea autorizație pentru măcinat un sac de grâu, ori autorizație pentru a face câteva kilograme de ulei, îi spunea cetățeanului, vino mâine și apoi vino poimâine, abia se îndura să-i elibereze autorizația. Abia după ce omul îl ruga insistent și se umilea, îi elibera acea autorizație. La mulți nici nu le dădea deloc, spunându-le că sunt reacționari și dușmani ai poporului. În comunele Corbu de Sus și Corbu de Jos, funcționarii era așa de răi

încât le-a ajuns oamenilor cuțitul la os și nu mai puteau să rabde, așa că au început să-i amenințe, nemaîținând cont de ceea ce li s-ar putea întâmpla. S-au dus în fața primăriei, au strigat și i-au amenințat pe funcționari, zicându-le: *Ticăloșilor, o să vedeți voi ce-o să pățiți când vor da peste voi frații Fudulea, încotro o să vă duceți*. Nicolae Fudulea avea un renume de mare haiduc, care face dreptate celor necăjiți, și mai era și zvonul cu începerea unui război împotriva comunismului. Acestea dădeau oarecari speranțe bieților oameni asupriți de lichele. Mulți comuniști, membri convinși de ideile partidului, au început să se teamă de o eventuală schimbare și au căutat să se dea bine cu partea adversă.

Securiștii umblau deghizați prin comune și sate, printre oameni, să vadă care e atmosfera care s-a creat în jurul lor. Lumea era agitată, vorbea numai de război și de partizani. Securitatea căuta să afle pe unde activează frații Fudulea și cum ar putea să-i prindă. În sfârșit, după multă bătaie de cap și după multe iscodiri și constrângeri asupra informatorilor lor, au aflat că un oarecare băiat tânăr, cu numele de Ion Cotan, a fost cioban la oile fraților Fudulea și că el ar cunoaște toate drumurile foștilor lui stăpâni.

Doi securiști dintre cei mai îndrăciți au plecat cu jeepul la drum să-l caute și au aflat că Ion Cotan este în Balta Brăilei, angajat cioban la un mare proprietar de oi. S-au îndreptat spre Balta Brăilei și au întrebat printre ciobani dacă îl cunoaște careva și știe unde s-ar afla. Până la urmă l-au găsit și, apropiindu-se de el, l-au întrebat cum îl cheamă. În momentul când le-a spus că este Ion Cotan, l-au somat cu revolverul și l-au dus la mașina lor. Au mers cu el până la o pădure, l-au dat jos din mașină, l-au legat cu mâinile la spate cu o sfoară la care au lăsat un ochi și l-au ridicat spre o cracă a unui copac de care l-au atârnat. Nu există chin mai mare și suferință mai grea decât aceea când simți cum îți ies brațele din umeri. În durerea acelor clipe, chiar dacă n-ai făcut tu crima, vei zice: *da, eu am făcut, dar dați-mi drumul odată*. După asemenea tortură, băiatul le-a spus: *Știu unde se află Nicolae Fudulea, știu și cine e gazda lui în comuna Ceamurlia de Jos, la Stere Grasu, veniți cu mine și vi-l dau în mână*.

S-au suit în mașină și au pornit spre prada urmărită cu multă sete de securitate. De la Balta Brăilei și până la Ceamurlia de Jos sunt cam o sută de kilometri. Au trecut prin mai multe păduri și când s-au apropiat de comună, care este situată chiar lângă pădure, ciobanul le-a spus la securiști: *Stați să facem un plan cum să-i prindem, că Fudulea-i foarte șiret. Eu spun că ar fi bine să nu intrăm cu mașina în sat. În comună, dacă vor auzi motorul mașinii, vor fugi și îl scăpăm și pe el și pe gazda lui. Dați-mi și mie un pistol și dumneavoastră veniți după mine. Când ne vom apropia de ușa casei lui, eu îl chem să vorbesc cu el, iar dumneavoastră puneți mâna pe el și îl arestați. Zis și făcut*.

Securiștii au lăsat mașina în deal, lângă pădure, i-au dat și ciobanului un pistol, iar ei cu pistoalele în mână la câțiva pași în urma lui, au intrat în comună. Au trecut o stradă, apoi a doua, dar dintr-o dată ciobanul a sărit un gard și a intrat într-o curte. Securiștii au sărit și ei gardul, intrând în curte; ciobanul a sărit alt gard, a intrat în altă curte și securiștii se țineau după el foarte aproape. Dar ciobanul se gândea cum să-i păcălească și cum să scape de ei. Când au ajuns să treacă prin a treia curte, casa era mai pe coastă. În partea din spate, fiind terenul mai jos, gospodarul a făcut gardul mai înalt ca acela dinspre stradă. Ciobanul a sărit și gardul din cărămidă și cum aici era un loc necultivat, crescuseră niște bălării mari de buruieni de nu te puteai vedea din ele. Ciobanul a șters-o ca fulgerul, făcându-se nevăzut. Securiști au trecut și ei gardul, dar puțin mai greu și pe cioban nu l-au mai văzut. Au intrat și ei prin bălării și tot așteptau să dea de el. Au început să-l caute, dar nu auzeau nici o mișcare, îl strigau încet, dar ciobanul ca în palmă, nu e. Cum era noapte și greu de umblat prin bălării, l-au căutat pe o porțiune, dar nu l-au mai găsit. Securiștii, cu pistoalele în mână, au rămas cu gura căscată ca la dentist și nu știau încotro să o ia.

Ciobanul, după ce a simțit că securiștii s-au retras, a sărit gardul îndărăt și, cum cunoștea comuna, a fugit ca o nălucă până la Stere Grasu. Cu pistolul în mână, cu părul vâlvoi și gâfâind de oboseală, i-a zis: *Stere, repede ia-ți haina din cui și fugi. Să fugim, că securiștii sunt colea, vin să ne aresteze*. Stere și-a luat haina, i-a spus soției să aibă grijă că vin securiștii și împreună cu

ciobanul s-au înfundat în pădurea din apropiere; acolo nu mai aveau a se teme de securiști. S-au dus la frații Fudulea și le-au povestit că securiștii sunt pe urmele lor. S-au înarmat toți patru și ziua umblau prin pădure, iar noaptea organizau satele pentru Haiducii Dobrogei.

Securiștii, dacă au văzut că ciobanul i-a păcălit, au rămas buimăciți pentru moment. Dar și-au revenit repede, au ieșit din bălării și au sărit gardul îndărăt în curte. Au ieșit în stradă și fuga cu revolverele în mână, întrebând pe cetățeni unde este casa lui Stere Grasu. Când au ajuns în curte la Stere Grasu, soția lui întindea niște rufe pe sfoară, la uscat; au strigat la ea și au întrebat-o: *Unde este Stere, hai spune repede, că nu avem vreme de pierdut?* Ea le spune: *Uite, domnule, chiar acum câteva minute a venit un om de al vostru cu un revolver în mână, l-a arestat pe soțul meu și a plecat. Și unde au plecat?* au întrebat ei. Ea le-a spus că au luat-o la vale, către centrul comunei. Însă ciobanul și cu Stere o luaseră către deal, în pădure. Securiștii au luat-o repede la vale de-a lungul străzii, până la marginea comunei, dar ciobanul și Stere nicăieri. Atunci și-au dat seama ce păcăleală le-a tras ciobanul Ion Cotan și în ce plasă i-a prins. În schimb, ciobanul a împușcat trei iepuri cu un cartuș: a scăpat el, care era ostatecul securiștilor, l-a scăpat pe Stere ca să nu fie prins și s-a ales și cu un revolver de la securiști. Aceștia, dezamăgiți, și dezo-rientați, și-au pus pistoalele în buzunar și înjurând cu foc au plecat. Le-a fost rușine să mai treacă pe la primărie, cum făceau de obicei, și obosiți de atâta alergătură zadarnică au luat-o la deal, spre locul unde au lăsat mașina.

Împuscarea gazdelor

Aproape în toate comunele din județele Tulcea și Constanța aveam organizații de rezistență împotriva comunismului și, când țineam ședințe, de multe ori veneau câte 15 până la 30 de inși. Între aceștia, o parte erau membri ai organizației și gazdele lor, iar unii erau prieteni, iarăși de toată încrederea, care știau multe despre activitatea noastră. Aceștia ne sprijineau cu mari riscuri, într-un regim criminal care se ținea permanent pe urmele noastre.

Când erau mai necăjiți și mai amărâți, se mai lua la contra-zicere cu unii din membrii partidului, spunându-le: *Ce mă, care partid a dăinuit cât îi lumea, ca mâine vă vine și vouă rândul! O să cadă, sau o să crape, ori samarul, ori măgarul. Atunci o să vă plângă lumea, ori de milă, ori de silă!* Aceia răspundeau îngâmfați: *O fi așa visul vostru, al reacționarilor! Cum a condus burghezia sute de ani, așa o să conducem noi, partidul comunist, în locul burgheziei exploataatoare.*

Prin sate se ducea o luptă tacită. Securitatea, care avea o rețea vastă de informatori, știa de mișcarea noastră și de curentul din popor, dar nu ancheta și nici nu aresta încă, pentru că avea nevoie de liniște la începutul colectivizării. Mai târziu au trecut cu grosul la atac.

Securitatea s-a dus în satul Testemel și au arestat familia lui Nicolae Fudulea și familia fratelui său, Dumitru, și nu se știe unde i-a dus cu copilași cu tot. În comuna Sinoe, au luat pe soția mea și au dus-o la miliție. Acolo erau vreo trei ofițeri cu multe stele pe umeri, dintre care unul a luat-o în altă cameră și i-a zis: *Nu îți facem nimic, numai să ne spui unde este Nicolae, că de când a plecat, nu mai știm de el. Acum îți dăm drumul, te duci acasă și să te gândești ca să ne spui, că dacă nu ne spui, îți agravezi situația.* După câteva zile au dus-o iar la miliție, dar acum au început s-o amenințe, că dacă nu spune, au s-o pună în mijlocul copiilor și-i împușcă laolaltă cu ea. Copiii mei gemeni, Maria și Iancu, erau de zece ani, soția a început să plângă și să se roage s-o împuște numai pe ea și să lase copiii, căci tatăl lor va veni să-i vadă. Atunci ei au întrebat-o de unde știe că o să vină tatăl lor. Ea le-a zis că dacă o fi în viață, o să vină. După aceste spuse, i-au dat drumul acasă, nearestând-o. Și-au dat seama că nu știe unde sunt eu. De fapt, femeile dobrogene nu au fost arestate pentru că nu făceau parte din organizațiile noastre și nici nu ne întrebau ce facem noi. Ele și-au văzut de copii și de gospodărie, iar acest lucru era cunoscut de securitate.

Biata mama mea, când venea milițianul s-o ia pe soție la miliție, o urmărea cu ochii cum o duc și o aștepta tot timpul să vadă ce se va întâmpla. Când vedea că i-au dat drumul, nu mai putea de bucurie, îi ieșea înainte și o întreba: *Ce ți-au făcut, maică, te-au bătut? Nu, nu m-au bătut, dar m-au amenințat că dacă nu spun unde e Nicolae, mă împușcă și pe mine și pe copii.* Mama era o femeie mărunță, dar inimoasă și curajoasă. Casa noastră a fost răscolită de multe ori de jandarmi, de siguranță, iar acuma de securitate. Era învățată cu perchezițiile și i-a spus soției: *Chiar dacă ne împușcă pe toți, pe Nicolae noi nu-l spunem. D-aia tu nu te lua după gura lor, pârlă-i-ar focul să-i pârlască. Ai grijă să nu te sperii, că așa mint ei, numai să te sperie, dar tu ține-ți firea.*

Din cauza organizației noastre de rezistență împotriva comunismului, lumea se încăpățâna să mai asculte de comuniști, așteptând mereu ceea ce n-a mai venit. Securitatea, ca să înfricoșeze lumea, a schimbat tactica cu arestările din timpul nopții și a început să aresteze în amiaza mare. Așa au făcut cu familia lui Iancu Ghiuvia. Au venit cu multe jeepuri pline de ofițeri și securiști cu arme automate, cu uruit de mașini, zgomot mare ca să sperie poporul care nu voia să se înscrie în colectiv

Când au intrat în casa lui Iancu Ghiuvia ca să-i aresteze soția, ce le-a fost dat să vadă? Soția lui Iancu Ghiuvia era moartă. Corpul neînsuflit era întins pe o masă, cu câteva lumânări pe piept, iar la capul ei un bătrânel plângea amar. Era tatăl lui Iancu Ghiuvia. Lângă moartă erau și doi copilași mici, o fetiță și un băiețel, care așteptau să se scoale mămica să le dea de mâncare, ziceau ei că mămica doarme.

De la casa lui Ghiuvia și până la sfatul popular, pe tot centrul comunei era un dute-vino de ofițeri de securitate, de codoși, de informatori și politrucii. Era un fel de demonstrație securistă, ca să arate cetățenilor ce vor păți dacă nu se înscriu în colectivă. După un timp, securitatea a plecat și toți cei care erau fugiți prin pădure, sau pe unde erau ascunși, s-au întors să îngroape pe moarta lui Ghiuvia. Dar se uitau cu frică împrejur, ca nu cumva să apară securitatea din nou și să-i aresteze.

Într-o duminică noaptea, pe la miezul nopții, când toată lumea dormea și se odihnea ca să înceapă o săptămână de muncă grea, securitatea din Constanța, cu mai multe plutoane de securiști și aramată, s-au îndreptat spre comuna Panduru. Voiau să-l aresteze pe Stere Grasu, care era pus pe lista de împușcare, ca fiind gazda principală a haiducilor. El a bănuț că o să-l caute securitatea și s-a ascuns. Au căutat și răscolit peste tot, dar nu l-au găsit. Atunci au amenințat-o pe soția lui că, dacă nu le spune unde este Stere, o împușcă. Ea le-a zis: *Puteți să mă omorâți, cum să vă spun dacă nu știu unde este*. Ei au bătut-o, au chinuit-o, dar dacă au văzut că nu pot scoate nimic de la ea, au plecat.

La marginea comunei Panduru l-au întâlnit pe Gheorghe Arau, care venea cu căruța de la Baia. Arau era gazda principală și șeful tineretului din comuna Panduru. L-au dat jos din căruță, l-au anchetat și, pentru că nu a vrut să-și trădeze camarazii, l-au chinuit, l-au schingiuit de au auzit locuitorii din apropiere cum țipa și cum răcnea de durere, apoi l-au împușcat și au plecat. Căii și cu căruța au stat locului, ei simțeau că stăpânul lor este acolo și nu s-au mișcat până dimineața, când au venit din comună de l-au ridicat pe mort.

Securitatea s-a dus și în Ceamurlia de Jos să-l caute pe Stere Grasu, gazda noastră principală, care era acum pe lista de împușcare. Dar tot nu l-au găsit. Acasă era numai bătrâna lui mamă, care era bolnavă și pe care au bătut-o acei ticăloși. De aici au plecat mai departe, spre comuna mea, Sinoe. Într-o clipă s-a umplut casa de securiști înarmați, care au început s-o interogheze pe mama mea. *Unde-i Ciolacu, babo?* Răspunsul, cum era de așteptat, era „nu știu”. Înjurături, amenințări și dă-i cu patul armei peste umeri și peste brațe, până când a căzut jos leșinată. Pe soția mea nu au bătut-o pentru că ținea copii strânși la piept. Aceștia se uitau îngroziți cum bestiiile o băteau pe bunica lor și apoi cum aceasta a căzut în nesimțire pe podea. După ce au făcut percheziție prin toată casa și nu au găsit nimic care să mă compromită, s-au luat și au plecat.

De la mine s-au dus la Tănase Vlahbei, o altă gazdă de-a noastră. Dar și el a fugit de acasă. Au găsit-o numai pe soția lui, pe care au bătut-o și apoi au plecat. În același fel au procedat și la casa lui Mitică Ghioca, apoi la Hristu Gache, căroră le-au bătut nevestele.

Înspre ziuă au ajuns în comuna Saraghiol, la George Pulpa, o altă gazdă de-a noastră, un vechi și bun legionar. În campania electorală din 1937, s-a purtat admirabil. La el acasă a venit doctorul Cociu Hagi, de i-a extras glonte din coapsă lui Iancu Beca. Când au ajuns bestiiile roșii la el acasă, George tocmai își mulgea oile, deci l-au surprins nepregătit. Auzind zgomot de mașini, a încercat să scoată pistolul de la spate și să opună rezistență, dar securiștii au sărit pe el. S-a dat o luptă pe viață și pe moarte, pentru că Pulpa era un țăran vânos și puternic, dar securiștii fiind mulți l-au biruit, l-au înșfăcat și l-au legat, urcându-l în mașină. Au urcat toți și au ieșit în afara comunei, unde au început ancheta. L-au interogat, folosind metodele lor diavolești, l-au bătut și maltratată, l-au schingiuit îngrozitor, încât aproape că l-au desfigurat, doar că nu l-au bătut în cuie ca pe Domnul Iisus Hristos. La urmă l-au împușcat și au plecat, lăsându-i cadavrul acolo în plin câmp. Pentru că era deja ziuă, unii oameni au mers la postul de jadarmi să anunțe că era un om mort la marginea comunei. Imediat au venit autoritățile, care au pus pază lângă mort și au chemat medicul legist, de parcă nu știau nimic de cele întâmplate. După o anchetă scurtă, au chemat familia celui decedat și i-au dat voie să-l ridice și să-l îngroape.

Poporul român e un popor credincios, dar plaga comunistă parcă înadins a fost trimisă peste țara noastră, ca pună la încercare credința, suferința și răbdarea românului. În afară de Rusia și Ucraina, România a dat cel mai mare număr de jertfe omenești și materiale în lupta de rezistență împotriva comunismului bolșevic. Din cei peste patruzeci de ani de teroare bolșevică, anul 1949 a fost cel mai greu an de groază și teroare. În acel an au început arestările în masă,

cotele de cereale și de carne, rechizițiile de cai, confiscările de arme și de alte lucruri, deschiaburirile, deportările, colectivizarea forțată și împușcările fără nici un fel de judecată, fără nici o lege de apărare, totul era la discreția partidului comunist și a securității. Dacă vreodată va vrea Bunul Dumnezeu să se schimbe și la noi în țară situația, în cea mai mare grabă trebuie căutați codoșii și informatorii, care au dat pe mâna securității populația pașnică, pe cei mai buni și harnici gospodari, meseriași, intelectuali, ca să fie distruși de bestiile roșii. Deci acele lichele, trădătorii de neam, și securiștii, în al doilea rând, să plătească pentru crimele făcute.

Într-o seară, pe când eram în Ceamurlia de Jos, le-am spus camarazilor mei că aș vrea să merg în comuna mea Sinoe, să văd ce s-a mai întâmplat pe acolo. Camarazii mi-au zis în dialect: *Du-te anudă-ti taifa*, (du-te strânge-ți ceata). I-am salutat și am plecat. Pe la miezul nopții, pe când mă apropiam de marginea comunei Sinoe, se auzea un lătrat de câini de gândeai că se luptă cu o sută de urși, așa de tare se agitau și lătrau la disperare. Mi-am dat seama că e pază mare pentru prinderea haiducilor, dar eu trebuia să intru în comună cu orice risc. Am părăsit drumul ce intra în comună și m-am dus la dreapta, până la o șuviță de apă ce venea de pe câmp și curgea printre case. Tiptil pe lângă apa aceea, am intrat în comună și am ajuns în curtea lui Ion Surdu. Prin fața porții lui trecea strada care ducea spre casa mea. Eu voiam să traversez strada și să merg mai departe de casa mea, care era sub observația securității, și să ajung la un prieten, la Mihai Rofana, care nu făcea parte din organizația noastră. Era întuneric beznă, de nu se vedea la un pas în față, cu mâinile țineam arma la piept și cu opincile băjbăiam drumul, încet și cu respirația reținută, asta era metoda mea când intram prin comune.

Când am ajuns la mijlocul drumului, ținând arma în fața mea, am izbit în ceva moale care s-a lăsat în jos gemând încet. Auzind acel geamăt m-am temut și în grabă m-am retras de-a-ndoaselea, cu degetul pe trăgaciul armei. Dar nu am mai auzit nimic. Dacă trăgea acela, trăgeam și eu instantaneu și probabil muream amândoi. Și tot retrăgându-mă am ajuns la poarta lui Surdu Ion, am intrat în curte răsuflând ușurat că am scăpat de primejdie, m-am închinat și am făcut o rugăciune drept mulțumire. Am ieșit la marginea comunei pe unde am intrat și mi-am zis că dacă n-am reușit în seara asta, voi reuși mâine seară. De aici începeau un lan de porumb și unul de floarea soarelui. Am intrat în lanul de floarea soarelui și am mers cam o oră, după care m-am culcat. Dimineața, când m-am trezit, se făcuse ziuă bine și mi s-a părut că aud glas de copii vorbind cu părinții lor, care erau în viile din apropiere.

Pe la orele douăsprezece am mâncat ceva și am băut puțină apă din bidonaș. Eram zgârcit cu apa pentru că eram în toiul verii, căldura mare ca în stepele Dobrogeu și apă nicăieri, decât numai în comune. În caz că nu voi reuși să intru în vreun sat să am măcar atâta apă cât să-mi ud buzele.

Cerul era senin, cu un soare ce ardea parcă mai tare decât altădată, când deodată s-au adunat nori și a început a tuna și fulgera. Mi-am dat seama că vine ploaia mare și repede am demontat arma, am făcut-o în două și am pus-o în rucsac. Deasupra am pus pătura pe care o aveam cu mine și prosoapele, am rupt frunze de floarea soarelui pe care le țineam în mână deasupra capului ca un ploier și stam scut deasupra rucsacului. A început o ploaie torențială, de parcă îi dădea cu găleata; tuna și fulgera de credeai că-i sfârșitul lumii. Era o rupere de nori, cum se zice pe la țară. Ploaia a durat o jumătate de ceas, a ieșit din nou soarele, parcă mai frumos ca mai înainte de ploaie. Frunzele de floarea soarelui pe care le pusesem pe cap m-au apărut bine, dar totuși de la genunchi în jos eram ud ca un ciuciulete. Când s-a făcut seară și oamenii de pe câmp au plecat acasă, am luat-o încet prin porumburile de la marginea comunei, spre Sima Dimcica. Dar nu înainte de a-mi monta și controla arma. În caz că dau peste vreo pază, voi trage un foc de armă ca să se culce ori să fugă și eu mă voi face nevăzut. Cu degetul pe trăgaciul armei, iarăși tiptil, cu opincile căutam terenul ca să nu cad în vreo groapă. Am trecut prin vreo două curți în care nimeni nu m-a simțit, pentru că oamenii au venit obosiți de la lucru, au cinat și s-au culcat. M-am apropiat de strada lui Dimcica până am ajuns la gardul curții lui.

După metoda mea de precauție, am stat câteva minute de nici nu respiram, să văd dacă nu sunt urmărit de cineva, sau dacă nu este pitită vreo pază prin apropiere. După ce m-am asigurat că

nu-i nimenea, am sărit gardul și iată-mă în curtea lui Sima Dimcica. M-am apropiat de bucătărie, unde am mai stat și am avut atâtea ședințe; mai încolo, la vreo zece pași era casa propriu-zisă. Lumina era aprinsă, ușa de la casă era larg deschisă, iar soția lui Sima certa copilații care nu voiau să se culce. Zicea: *Hai mâncați și vă culcați, că vin ăia cu mașina neagră, și vă ia și pe voi dacă nu vă culcați.* M-am apropiat la cinci pași de ușă și nu știam cum să fac să mă vadă dar să nu-i sperii. Cum nu puteam să vorbesc tare, am făcut sâsâit cu gura *st...st...*, dar nu m-a auzit. Am luat o pietricică și am aruncat-o ușor, ea s-a întors către mine și i-am zis: *incoa* (vino încoace). În timp ce venea spre mine, eu mă retrăgeam spre bucătărie, și când m-am lipit de ușă i-am zis: *Hiu Coli Ciulacu* (sunt Nicolae Ciolacu), *unde este Dimcica? Chiar bine că ai venit*, îmi spuse ea, *că te așteaptă. Aici a fost securitatea noaptea la câțiva inși să-i aresteze, dar ei au fugit pe câmp prin lanuri și Sima le duce pâine și apă. Eu acuma plec, dar spune-i lui Sima, să mă aștepte mâine seară aici, că vin din nou. Unde te duci acuma noaptea*, îmi spunea ea, *culcă-te aci în bucătărie, ori în fâneață, în caz că te înconjoară, poți să fugi.* Eu i-am spus că nu mă culc nici în bucătărie, nici în fâneață, pentru că securitatea este împânzită peste tot în comună. Mă duc pe câmp, prin lanuri e mai sigur. *Așteaptă*, zice ea, *să-ți aduc ceva de mâncare. Adă-mi întâi apă*, i-am spus, *că n-am băut de mult și mi-e tare sete.* Mi-a adus o cană mare de apă rece. Oh, Doamne, ce bună era și cum beam, de nu mă mai săturam. Apoi mi-a adus pâine, brânză și niște ardei prăjiți și iarăși, Doamne, cu câtă poftă am mâncat, căci îmi era o foame de lup.

Mi-am umplut bidonașul cu apă, am mai băut oleacă, i-am mulțumit pentru tot ce a făcut pentru mine, am dat seara bună și am plecat. Am ieșit tiptil din comună și am intrat în lanurile de porumb, unde m-am culcat.

Boala vine repede si când nu vrei

Pământul era ud, din cauza acelei ploii torențiale căzute cu câteva ore în urmă și era cam răcoros, dar plăcut. Cum am pus capul jos, am adormit. Am dormit toată noaptea un somn adânc și odihnitor, dar din nefericire am răcit și am făcut o congestie pulmonară.

S-a făcut ziua și a ieșit un soare frumos, care m-a încălzit repede. Mi-am scos hainele care erau umede, le-am întors și le-am pus la soare la uscat. Mai tâziu m-am îmbrăcat, am scos din rucsac Sfânta Scriptură și am citit mai mulți psalmi. Când s-a lăsat seara, mi-am luat rucsacul în spate și am luat-o din nou spre casa lui Sima Dimcica. El mă aștepta, ne-am îmbrățișat și l-am întrebat ce s-a mai întâmplat nou. Mi-a spus că mulți camarazi au scăpat și sunt printre lanuri. Le-au făcut securiștii percheziții amănunțită prin case și, dacă nu i-au găsit pe ei, le-au bătut pe soțiile lor, au bătut-o și pe mama și abia apoi au plecat. *Măi Nicolae, mai zise el, bine ai făcut că ai venit, să vedem ce hotărâre vom lua.* Eu l-am întrebat unde pot să-i găsesc pe camarazii fugiți. Mi-a spus că sunt cam la un kilometru de aici, așa că am luat-o către deal și numaidecât i-am găsit. Toți erau strânși într-o vâlcea și, văzându-mă, s-au bucurat. I-am salutat și am dat mâna cu ei.

Erau acolo Constantin Vlahbei, Tănase Vlahbei, Mitică Ghioca, Stere Manciu, Tima Pașota, Mircea Juruc, și Hristu Gache. Toți erau îngrijorați și necăjiți că i-a alungat securitatea, fugărindu-i ca pe animale. Au lăsat acasă copii mărunți și soții, gospodării pline cu animale și cu rânduială de făcut. Ziceau: *Dacă vom lua calea haiduciei, ori calea pribegiei, praful și pulberea se va alege de familiile și gospodăriile noastre.* Eu am luat cuvântul și le-am zis: *Camarazi, ca să scăpăm de bestia roșie și pentru că până la urmă nu se știe ce se va alege de noi, eu propun să plecăm spre Apus. Eu cunosc ținuturile Bulgariei, în Munții Rodopi am rude și vom trece în Grecia, iar din Grecia vom vedea încotro vom apuca. Cât privește familiile noastre, nu vor pieri, vor fi ajutate de rude, de prieteni și de însăși voința proprie, iar noi dacă vom scăpa cu viață, ne vom întoarce acasă, cu voia lui Dumnezeu.*

Câteva minute s-a așternut o tăcere grea. La urmă Vlahbei Constantin a zis: *Eu nu plec din țara mea, mă duc acasă și voi vedea ce se întâmplă. Nu se știe, poate mă arestează, poate că nu mă arestează.* La fel au zis și ceilalți, numai Ghioca a spus: *Eu vreau să plecăm spre Apus, să scăpăm de bestia roșie, cum a zis Ciolacu, dar dacă nimeni altcineva nu merge, atunci mă duc și eu acasă.*

Am dat mâna cu toți, ne-am îmbrățișat și ne-am despărțit. Eu am rămas singur pe câmp. În timp ce ei plecau împreună spre comună, eu de acolo de pe dealuri mă uitam în vale și admiram cum licăreau luminile pe la casele oamenilor. Mă uitam cu jind la acel tablou și râvneam și eu la libertatea lor relativă. Numai eu eram urmărit ca un vrăjmaș, ca un răufăcător, și asta pentru că îmi iubesc țara și neamul.

Am oftat din adâncul inimii și am hotărât că orice mi s-ar întâmpla, nu plec de aici până nu voi lua legătura cu familia mea din comuna Sinoe. Mi-am controlat arma, am pus degetul pe trăgaci și am luat-o pe marginea comunei. M-am dus la Mihai Bofană, pentru că el nu făcea parte din organizația noastră, deci nu putea să fie bănuț drept gazdă a haiducilor. Am bătut la fereastra casei și el a ieșit în curte. Am dat mâna cu el și i-am zis: *Măi Mihai, numai în seara asta vreau să stau la tine, că m-a prins noaptea pe drum, iar mâine mă voi duce de aici.* El a început să tremure și să se vaite de frică, și zicea: *Fugi, fugi, du-te de la mine, vere, că mi-e frică să te primesc. Tu nu știi ce s-a întâmplat la noi în sat cu securitatea.* Dacă am văzut cum tremură de frică și cum îi clănțăne dinții din gură, i-am zis: *Nu te speria așa, vere, taci că plec numaidecât.* Am ieșit în stradă și ceva mai încolo era casa lui mătușă-mea, sora lui tata. Repede am intrat în curte și am bătut la fereastră. A ieșit uncchiul Stila, soțul mătușii, buimăcit cum era trezit din somn, când m-a văzut s-a speriat și mai tare și a zis: *Fugi nepoate, că mi-e frică, e securitate multă prin comună,*

fugi de la mine. Eu i-am zis: Unde să fug, uite că se face ziuă, vrei să mă vadă cineva și să ne prindă pe amândoi? Stau astăzi aici și, cum se face seară, am să plec.

De abia l-am putut potoli. În spatele casei avea un mic țarc de oi, de aceea i-am zis: *Uite acolo o să mă bag, iar diseară plec imediat. Bine*, a zis el și s-a dus la culcare iar eu am mers în grajd și m-am culcat. Dimineața unchiul s-a dus la câmp la prășit și mătușa Sultana a venit la mine, i-am sărutat mână, iar ea a început să-mi facă morală și să se vaite: *Vai, vai, maică, de ce nu vă astâmpărați odată, că uite a început să vă împuște. Eu i-am zis: Păi ce, mătușă, noi nu ne astâmpărăm? Partidul comunist nu se astâmpără, după ce ne-a luat cele mai bune vite, cai, vaci, oi, pe unii i-au deschiaburit, adică i-a jefuit, de le-a luat și cenușa din vatră. Acuma vor să ne ia și pământul și să ne bage în colhoz ca în Rusia, să ne facă robi. Decât să fim robi, mai bine morți, că e mai ușoară moartea de suportat decât robia. Te rog, du-te și cheamă pe maică-mea, că vreau să stau de vorbă cu ea. Dar vezi să nu te vadă cineva că intri în casa noastră.*

După câteva ore a venit și maică-mea, i-am sărutat mână și ea m-a cuprins de gât și plângând a zis: *Tare mi-e frică, mamă, să nu te prindă. I-am zis: Lasă, mamă, că nu mă prinde, am grijă eu să nu cad în mâinile lor. Mi-a arătat brațul, până la umăr era încă negru din cauza loviturilor cu patul de armă pe care le-a suferit de la securitate. Văzându-mi rucsacul și arma rezemată de perete, mi-a mai spus: Ești partizan în toată puterea cuvântului. Dar eu i-am răspuns: Nu sunt partizan, sunt haiduc. Mamă, vă rog să îngrijiți de copii, să aveți grijă să meargă regulat la școală. Mi-a adus de ale mâncării, iarăși m-a sărutat cu lacrimi de mamă și m-a binecuvântat „Stamaria sti vioghi” (Sfânta Maria să te vegheze). I-am sărutat mâna și ne-am despărțit. Către seară mi-am umplut bidonașul cu apă, am sărutat mâna mătușii și le-am mulțumit ei și unchiului pentru găzduire, le-am cerut iertare pentru deranj și am plecat.*

Pe la miezul nopții am ajuns la Ceamurlia de Jos și am intrat în ascunzătoarea noastră. Am aflat acolo pe camarazii mei, care așteptau să le aduc vești din Sinoe. Le-am povestit că i-am găsit pe unii camarazi și pe gazdele noastre împrăștiați prin lanuri, strânși într-o vâlcea și cum le-am propus să trecem în Bulgaria și prin Grecia să ajungem în Apus. Și cum ei nu au primit propunerea, zicând că se duc la casele lor și or vedea ce li se întâmplă. Am zis: *Camarazi, aceeași propunere v-o fac și vouă, să mergem spre Apus. Camarazii din Ceamurlia mi-au răspuns la fel, că ei nu pleacă din țară, că se vorbește de război și poate că se va schimba ceva în curând și la noi în țară. Am stat câteva zile cu ei și, tot discutând de una, de alta, într-o zi am început să expectorez sânge și oarecum m-am alarmat, pentru că eu nu eram obișnuit să fiu bolnav.*

Într-o seară m-am dus cu Nicolae Matarangă în comuna Baia, la Ion Ruja, care ne-a primit fără nici o problemă. I-am spus care e situația mea și l-am trimis după doctorul Cociu Hagi. Acesta a venit imediat și m-a consultat, m-a întrebat dacă mă doare ceva și cât sânge am expectorat. I-am spus că doar câteva șuvițe de sânge în spută. El mi-a zis: *Nu e nimic grav, ai puțină temperatură, ai răcit și iarăși ai puțină congestie pulmonară.. Trebuie să iei câteva antibiotice și te faci bine. Am mulțumit doctorului și lui Ion Ruja, am dat mâna cu ei și am plecat la ascunzătoarea noastră. Am trimis vorbă lui Stere Camburu și Gică Perifan din Constanța, care mi-au trimis antibiotice.*

Într-o seară, m-am dus la Iancu Frângu, am bătut la fereastră și m-a primit în casă. Nu știu cine a aranjat, că a doua zi pe la orele patru după masă au venit la mine doctorul Ciobanu cu Nicolae Mantu, un bun prieten de-al meu, dar care nu făcea parte din organizația noastră. Am dat mâna cu ei și cu Nicolae. Mai târziu, Mantu a dat mâna cu mine și a plecat, iar doctorul a rămas cu mine să-mi facă injecții. După mai multe fiole pe care mi le-a injectat, trecuse de miezul nopții și doctorul se mira că temperatura nu cedează. Dimineața, pe la orele șase, cu multă satisfacție mi-a zis: *Domnule Ciolacu, temperatura v-a scăzut complet la normal. Și-a strâns trusa cu seringi, eu i-am mulțumit din toată inima și cu Doamne-ajută am dat mâna cu el și ne-am despărțit. Gazda era nepoată de soră a soției mele. Când s-a înserat, le-am mulțumit gazdelor mele din toată inima și din tot sufletul, am dat mâna cu ei și ne-am despărțit, eu dispărând în bezna întunericului.*

Gogu Puiu în Cobadin

Cu toate că Gogu Puiu a participat cu noi la ședințele ce le-am avut la Ceamurlia de Jos și la Lunca, nu mi-a spus că avea o logodnică. Era o fată din comuna Kogălniceanu, soră de caritate, și cu care în puținele zile cât a stat în comună s-au hotărât să meargă în comuna Cobadin, ca să se cunune religios. Gogu Puiu ținea foarte mult să fie cununat religios, el fiind un foarte bun creștin. După ce au ajuns în Cobadin, pe logodnică a instalat-o la o familie de români, iar el s-a instalat la familia lui Ciungu Adam, care locuia aproape de gară. A luat legătura cu Gheorghe Filin, care era gazda principală din Cobadin și care ținea legătura cu cei din comună.

Din organizație făceau parte: Stila Timu, Ghiță Constantin, Nicolae Conic, Gheorghe Grasu, Ciungu Adam, Stere Niculescu, Pătrașcu și alți câțiva la care le-am uitat numele. La o ședință restrânsă, Gogu Puiu, împreună cu Gheorghe Filin și Ciungu Adam, s-au sfătuit ca haiducii să plece din Dobrogea, fiindcă sunt urmăriți pas cu pas de securitate. Gheorghe Filin avea o cunoștință în Munții Ciceu, din Ardeal. Un prieten, inginer șef de ocol silvic, care era și el anticomunist, urma să fie gazda noastră, a haiducilor. Acolo puteam lupta un timp împotriva bestiei comuniste, iar dincolo de munții Ardealului, dacă va fi cazul puteam să trecem frontiera și să plecăm spre Apus.

În Cobadin, în seara de 17 spre 18 iulie 1949, Gogu Puiu, Gheorghe Filin și Adam Ciungu au ținut o ședință împotriva comunismului, la care au luat parte peste 32 de persoane, curieri din diferite comune, până în Adamclisi. Eu, care îi cunoșteam firea lui Gogu Puiu, cred că la această ședință a ținut una din cele mai înflăcărâte vorbiri, după obiceiul lui. El memora foarte ușor cuvintele și vorbea curgător și frumos. Stila Timu, care lucra la restaurantul din centrul comunei, dar totodată făcea parte din organizația noastră de rezistență împotriva comunismului, știa cam ce se întâmplă prin sat și că Securitatea își are informatorii ei, așa ca în toată Dobrogea.

Unul din codoșii din comună a aflat despre ședința lui Gogu Puiu. În seara aceea, după ce s-a înserat bine, au sosit soldații și securiștii din Constanța în Cobadin, câte frunză și iarbă. Stila era de serviciu la restaurant, a simțit mișcarea și a trimis vorbă curierilor, unde se ținea ședința, să fie foarte atenți că în comună a sosit multă securitate și armată.

Toate câmpurile și drumurile din comună erau controlate de armată. La restaurant au venit 14 ofițeri securiști îmbrăcați civil, pe care Stila Timu îi știa. Ei au comandat și au băut 54 halbe de bere.

Agenții de legătură veneau și plecau. Era sâmbătă seara și, deși era multă lume în restaurant, Stila Timu era cu ochii în zece, să nu-i scape nimic de la masa securiștilor. Preotul Mihăilescu din comuna Ciocârlia, care venea să ia și el parte la ședință și totodată să facă și cununia religioasă a lui Gogu Puiu, apropiindu-se de comuna Cobadin, a fost somat de securiști. Aceștia l-au percheziționat și, găsind un pistol asupra lui, pe loc l-au arestat. Dus a fost și dispărut pentru totdeauna, că nici până în ziua de astăzi nu se știe nimic de părintele Mihăilescu. Gheorghe Filin, care cunoștea toate dosurile din comună, i-a scos pe curieri unul câte unul și s-au făcut nevăzuți. Mai târziu a fost arestat și Stila Timu de securitate și la fel a dispărut și el pentru totdeauna. Securitatea era informată precis de către codoși la ce casă este găzduit Gogu Puiu, dar cunoscându-i firea, inima și îndrăzneala, n-au avut curaj să-l atace și să înceapă lupta noaptea.

Pentru că Gogu Puiu s-ar fi aruncat în mijlocul securiștilor și desigur și-ar fi vândut scump pielea, secerând orice îi ieșea în cale. Așa că au amânat operațiunile până la ziuă. L-au păzit toată noaptea ca pe un comandant de oștiri. Ba nici în zorii zilei n-au avut curaj să înceapă lupta. S-a făcut ziuă de-a binelea, numai atunci au început să facă pregătiri de atac. Câteva plutoane de securiști cu cele mai moderne automate de pe vremea aceea, în trăgători, în cerc, se apropiau de casa unde era Gogu Puiu. Gazda, sau alteineva l-a anunțat că securitatea îl înconjoară. Gogu Puiu repede a sărit din somn, se zice că neavând timp să se încălze la ambele picioare, și a ieșit cu un picior încălțat și cu unul desculț.

Securitatea a tras primele rafale în aer, ca să-l intimideze, strigând: *Predă-te Gogule, predă-te!* și trăgeau de zor cu automatele într-una ca să-l demoralizeze. Dar Gogu Puiu, cu automatul în mână, n-a stat la tocmeală cu ei. Cu cea mai mare iuțeală a ieșit afară pe ușă și, mergând drept spre securiști, a tras cu automatul în plin. Cum Gogu Puiu era spaima securiștilor, când l-au văzut aceștia venind spre ei cu automatul, s-au îngrozit și s-au ascuns care pe unde au putut. Au revenit apoi trăgând cu automatele în toate părțile, dar nu direct spre Gogu pentru că aveau ordin să nu-l împuște, ci să-l prindă viu.

Deci așteptau ca Gogu Puiu să-și consume toată muniția, după care să-l prindă viu. Gazda avea în curte o căpiță de fân, iar Gogu Puiu, ca să-i inducă în eroare pe securiști, să scape din cleștele lor și cumva să se facă nevăzut ca să fugă, a dat foc căpiței de fân. Au izbucnit flăcări mistuitoare din fânul uscat. Apoi foc, fum, împușcături de automate, era o grozăvie.

Locuitorii din comună aveau momente de panică, era armată multă cu ordinul ca toată lumea să stea în casă. Soldații circulau pe străzi, supravegheau ca nimeni să nu iasă din casă. Bieții oameni stăteau cu frică mare, cu strângere de inimă, că nu știau ce se petrece afară, e război sau lovitură de stat? Dar totuși din casă, din dosul perdelelor, tot au putut să vadă cum securiștii luau de jos pe cei răniți de automatul lui Gogu Puiu și îi bagă în jeepul securității. Lupta era inegală, securiștii dispuneau de lăzi enorme de muniții, iar Gogu Puiu numai câteva sute de cartușe. Securiștii, când au observat că Gogu Puiu nu mai avea muniție, au început să se apropie de el ca să-l prindă viu. I-au zis: *Predă-te Gogule, predă-te!* Gogu Puiu avea cu el o grenadă Kissel, după cum se știe foarte puternică, pentru orice even-tualitate. Când a văzut că securiștii se apropie ca să-l prindă viu, Gogu Puiu, cu glas tare a strigat la ei, așa cum avea obiceiul să zică: *Nu mă predau porcilor, nu mă predau anticriștilor, hoardelor roșii!* A strâns grenada la piept, aceasta a făcut explozie și pe loc l-a rupt în bucăți. A căzut pentru neam, pentru Hristos, a devenit erou martir al neamului nostru românesc.

La Gheorghe Filin, de asemenea s-au dus plutoane de soldați și securiști să-l prindă. Au înconjurat casa ca să-l aresteze, dar printr-o tactică a lui a scăpat din cleștele soldaților și a fugit. N-a avut însă noroc să scape de ei. Dacă ar fi reușit să ajungă până la câmp și să intre în porumburi, nu-l mai vedea nimeni. Când să iasă din sat, soldații care erau acolo s-au luat după el. Când s-au apropiat să-l înșface, Gheorghe Filin s-a aplecat, a luat un pumn de țărână cu pietriș și a aruncat deasupra lor. Soldații, crezând că sunt ceva explozibile, s-au culcat la pământ în timp ce Filin a fugit mai departe. Și din nou soldații s-au luat după el și, când să pună mâna pe el, a repetat figura cu țărână și pietriș, iar soldații din nou s-au culcat la pământ. De data asta s-au ridicat repede de jos, și-au dat seama de truc și că el nu are nici o armă. Atunci un soldat l-a ajuns din urmă, i-a dat un pat de armă în cap. Filin a căzut jos și soldații care veneau din urmă, care cum îl ajungea, îl lovea cu patul armei în cap și pe unde nimerea. Martora oculară, o femeie Chirața Fanoș, a văzut grupul de soldați cum îl băteau pe Filin. Era chiar în drumul ei spre dărac, unde mergea cu un sac de lână și luase și pe nepotul ei, Nicu Fanoș. Bietul copil s-a speriat așa de tare, că i-a zis: *Bunico, uite cum îl omoară pe nenea Gheorghe.* Bătrâna Fanoș, care îmi era rudă, mi-a povestit că nepotul Nicu din sperietura aceea a făcut niște ochi mari de nu mai putea să-i închidă. Copilașul a rămas cu ochii zgâiți din spaima trasă și s-a dus cu el la o femeie, l-a descântat și abia după ce a dormit și-a revenit copilașul. Au venit ofițerii unde zăcea Filin și le-au făcut observații soldaților, că de ce l-au omorât. Ei au spus că banditul a vrut să fugă. Au dat ordin soldaților să-l prindă de mâini și de picioare și să-l ducă lângă Gogu Puiu. Colonelul Câmpeanu, șeful Securității, le-a dat ordin să-i arunce pe morți într-un camion. Soldații stăteau peste cadavrele morților și cu isprava asta au plecat.

Pe logodnica lui Gogu Puiu, se zice că au îmbrăcat-o în straie macedonești și a plecat tiptil din comună cum a putut, luând-o peste câmpuri, printre porumburi, până a ajuns în comuna Viile. Dar cum toate drumurile erau împânzite cu securiști, au arestat-o și dus-o și pe ea la Securitate.

Coloana de securiști a ajuns la Constanța, la securitate, și s-a dat ordin soldaților să-i ducă pe morți la morgă. Un soldat repede s-a dus la un ofițer și a raportat că un bandit se pare că a mișcat. Ofițerul s-a dus la comandant, a raportat cazul și în câteva minute cel viu a fost dus la

spitalul securității. Li s-a pus în vedere doctorilor că dacă nu-l învie pe bandit, vor fi răspunzători. Numai de câțât doctorii s-au pus pe treabă. La ușă au pus pază cu securiști. L-au tratat toată noaptea și dinspre ziuă Gheoghe Filin a deschis ochii și a întrebat unde se află. Aici dau câteva date din biografia lui Gheorghe Filin.

Gheorghe Filin nu era un orișicine, un oarecare, avea diploma de bacalaureat de la Liceul Român din Bulgaria. Pe vremea aceea era o educație destul de înaltă. În 1940, când s-a cedat Cadrilaterul, avea o mică fermă proprietate personală.

În ceea ce privește viața lui în Constanța, era cunoscut de multe persoane din fosta protipendadă a orașului. La spital, când s-a trezit din letargia în care zăcea, a deschis ochii și a întrebat: *Unde sunt?* Doctorul care veghea asupra lui, a zis: *Domnule Filin, fii liniștit că ai căzut în mâini bune și cu ajutorul lui Dumnezeu ai să te faci bine.* Tot de la spital, prin doctori, în taină și în secret, a putut să ia legătura cu familia sa. Pentru că în Cobadin se știa că a fost văzut mort și a fost ridicat de soldați și aruncat în camion peste corpul lui Gogu Puiu, neînsuflețit el însuși. Iar soldații au stat deasupra cadavrelor până la Constanța. Acum frate-său Tascu Filin a primit veste de mare bucurie că frate-său Gheorghe mort a fost și a înviat, pierdut a fost și s-a găsit.

Gheorghe Filin a stat la spital până s-a vindecat și, după ce l-au pus pe picioare, l-au dus din nou la securitate, la anchetă. I-au făcut acte și l-au dus la tribunal, unde a primit o condamnare de nici mai mult, nici mai puțin decât - muncă silnică pe viață.

Nu puteam să-l înțeleg pe Gogu Puiu, de ce nu știa ce este frica de moarte, dar după ce a căzut eroic în luptă contra anticriștilor, mi-am dat seama de ce nu avea teamă câtuși de puțin de toată securitatea care-l urmărea. Pentru că el era pregătit în orice clipă, în orice moment, pentru moarte, pentru jertfă. Dovadă a fost Săptămâna Mare de Paști 1949, când în casa lui Costea Brânda l-a chemat pe părintele Popovici. Scopul chemării părintelui Stere Popovici era ca și noi cu multă grijă să ne spovedim și să ne împărtășim. Asta a fost inițiativa lui Gogu, să fim oricând gata de moarte.

Într-una din întâlnirile cu camarazii, stăteam cu Iancu Ghiuvia într-o cămăruță și ne-am dat în vorbă despre învierea morților, în care el nu credea. Și îmi spunea că asta nu se poate, nu-i adevărat, e numai o poveste. Eu susțineam că există înviere. Cum noi ne contraziceam, numai ce intra Gogu Puiu, venind din cealaltă cameră unde era ocupat să curețe cu benzină muniția primită de la inginerul Gicu Andrei. I-am zis: *Auzi camarade Gogu, Iancu nu crede că va fi învierea morților. Ba da,* a zis Gogu, *sufletele se duc la locul lor, își au toate un rost. Toată credința ortodoxă are la temelie numai și numai învierea morților. Orice teorie, fără învierea morților, pentru biserica ortodoxă nu are nici o valoare.* Gogu Puiu era fiu de preot și avea de unde să știe multe din ale Scripturii. El a spus odată, la o ședință: *N-au bestiile comuniste atâtea gloanțe, câți suntem noi gata să înfruntăm moartea.* Prima dată când ne-am întâlnit cu el și cu frații Fudulea, la o ședință, Gogu Puiu era cel mai entuziasmat și cel mai nerăbdător. El spunea: *Aștept cu nerăbdare să mă înfrunt cu bestiile roșii, să le arăt cum știe să lupte un legionar; nu voi risipi nici un glonte în zadar, le voi trimite pe toate în plin și la țintă.* Și chiar a fost așa, s-a avântat în mijlocul securiștilor, trăgând în plin și la țintă. Gogu Puiu, după ce a terminat toată muniția, a socotit că viața lui în mâinile securiștilor este o pagubă, iar moartea pentru el era un câștig.

Jertfa lui Gogu Puiu a fost unică în felul ei, nu numai pentru neamul românesc, dar în general, pentru creștinătate.

Mi-aduc aminte de cuvintele Căpitanului: *„Priviți-i drept în ochi pe toți tiranii voștri, îndurați cu resemnare orice lovitură, suportați orice chin; jertfa noastră a tuturor va fi temelie de fier, de trupuri frânte și de suflete chinuite, a biruinței... Cei ce vor cădea dintre noi vor avea nume și morminte de eroi, iar cei ce ne vor ucide, vor purta numele de trădători și vor fi blestemați din neam în neam”.*

Iancu Ghiuvia

La sfârșit de iulie 1949, nedespărțitul grup de haiduci: Iancu Ghiuvia, Nicolae Hașoti, Iancu Beca, Iancu Cușu și Stere Hopa au ținut ședințe și au vorbit la diferite organizații de rezistență împotriva comunismului, în mai multe comune și sate, și asta o făceau înarmați și numai la miezul nopții. Și anume, în comuna Beidaud era gazdă Nicolae Sutaru, în comuna Panduru era gazdă Stere Grasu, cu Tararache Drosa, în comuna Râmnic - Vasile Cărătaș, la Colelia erau gazde frații Vanghelicescu, în comuna Runcu era Petre Vasilescu, în comuna Cameno - Gherga Gheorghe. Mai erau comuna Sarighiol, cu gazda George Pulpa, comuna Dulgheru, cu gazda Nicolae Jipa, comuna Sarai cu gazda Petrica Topolitanu, comuna Casimcea, cu gazda Stere Stercu, comuna Gălbiori cu gazda Nițu Vasile. În comuna Gălbiori li s-a întâmplat nenorocirea cu bestiile roșii. În această comună, pe o stradă mai la margine, locuia Nițu Vasile. Era bun gospodar și în același timp și un bun naționalist. Ca toți naționaliștii, ura și el comunismul și partidul. Pentru că pe toate lichelele, pe toate secăturile și pe toți puturoșii care umbalu toată ziua numai după ciordeală, partidul comunist i-a acaparat și i-a făcut membri. Aceștia erau socotiți „de origine sănătoasă”. Dacă vreunul din aceștia se ducea la câmp, deviza lor era: „Acoperă cu pământ, că brigadierul nu te vede”. Din această tagmă de oameni și-a recrutat partidul rețeaua de informatori și de codoși. Din doi, trei, care mergeau la lucru unul era codoș al securității. La câmp au rămas doi cu sapa, trei cu mapa. Toamna rămăneau hectare întregi de porumb, cartofi și altele neculese. În același timp populația era flămândă.

Iancu Ghiuvia făcea parte dintr-o familie de buni gospodari. Erau șase frați, unii ocupându-se cu munca câmpului, alții cu creșterea animalelor, iar unii negustoreau, vânzând animale prin târguri. Cel mai mic, Nicolae, a căzut pe front, luptând ca un erou. Iancu a fost sergent în armata română. A luat parte la războiul din Răsărit contra Rusiei. Știa bine limba germană și era folosit ca tâlmaci între ofițerii români și germani. Și fiindcă am haiducit cu el, mi-a povestit ce mizerie a văzut prin Rusia. Curțile erau vraiste, fără garduri, peste tot numai și numai sărăcie. Metoda bolșevică era de a ține pe oameni flămânzi, astfel vor fi ascultători. Rușii trăiau într-o stare foarte primitivă, jalnică. Dacă mai stau comuniștii mult pe la noi, starea aceea de mizerie se va întinde și aici, de aceea trebuie să ne unim și să-i dăm afară cât mai repede pe acești distrugători.

Iancu Beca vine dintr-un neam mare, adică numeros, dar toți erau harnici, vrednici și buni gospodari. Doi unchi de ai lui, Mina Beca și Vanghele Beca, ca și un văr, Tașcu Beca, au făcut multă închisoare la Gherla, Aiud și la Canalul morții din Dobrogea, pentru că și el făcea parte din organizația **Haiducii Dobrogei**.

Iancu Beca a luat parte la alegerile din anul 1937, plasa Beibunar, județul Durostor. A trecut prin prigoanele Călinescu, Antonescu și acum cunoștea prigoana bolșevică. Era un legionar încercat și un bun luptător.

Lui Nicolae Hașoti nu-i cunosc biografia, dar din cele ce am auzit de la ceilalți camarazi face parte dintr-un neam de oameni pașnici, sociabili și tot așa de buni și vrednici gospodari.

Hopa Stere venea dintr-o familie veche, ai cărei strămoși au fost renumiți crescători de oi și cai în Munții Rodopi, din sudul Bulgariei, Macedonia. Hopa Stere a luat parte la revoluția legionară din 3 septembrie 1940, în orașul Constanța. Era și el un harnic gospodar și un bun luptător.

Iancu Cușu, pe lângă că era bun și harnic gospodar, era și un bun cântăreț, avea o voce minunată și un talent deosebit la cântecele armâne și românești. Știa sute de cântece populare, de jale și de jocuri. Era mai mult decât renumit în lumea gramosteană. Toți îl cunoșteau de Iancu pasnopoicul - Iancu cântărețul. El era faimos în cântecele armânești, cunoștea foarte bine obiceiurile noastre la nunți etc. Nunta, ca și logodna la armânime, de la început până la sfârșit, la fiecare moment se cânta un anumit fel de cântec, de către un grup de fete în frunte cu Iancu Cușu cântărețul, căci numai el le știa pe toate.

Iancu Cușu era văr primar cu tatăl meu, dar niciodată nu i-am zis nene, ori unchiule, pentru că eram de aceeași vârstă și, fiind și înrudiți, noi ne înțelegeam foarte bine. Fiecare din acești haiduci avea familie, gospodărie și câte doi sau trei copilași dragi. Dar ura contra comunismului era așa de mare și de arzătoare, încât au uitat și neglijat propria lor familie și au pornit contra comunismului distrugător de credință și de neam. Cum spunea Ion Moța, de pe frontul din Spania, în răvașele legionare, în 1936: *Comunismul este ca acea fiară roșie din Apocalips, care se ridică pentru a izgoni pe Hristos din lume.*

Iancu Ghiuvia și cu această grupă de haiduci, renumiți gospodari, au pornit prin comunele și satele Dobrogei să țină ședințe de rezistență contra comunismului. Să țină treaz moralul țaranului ca să nu-și vândă sufletul, să nu se facă turnător, informator al securității. Cum spunea Ghiuvia, „codoșul este cea mai decăzută ființă umană ajunsă în mocirla animalelor”. Iar securitatea glăsuia: „Iubesc trădarea, dar urăsc pe trădători”. Codoșul, după ce a primit arginții, securitatea se uita în urma lui cu dispreț și cu scârbă.

Iancu Ghiuvia, în timpul războiului a văzut ce atrocități și ce dezastru au săvârșit bolșevicii în Rusia. Când a văzut că hoardele bolșevice s-au stabilit și la noi în țară, împreună cu alți camarazi cu trecut de legionari și luptători, au pornit să lupte împotriva bolșevismului crotropitor, ca să salveze țara de la o grea distrugere și prăpăd, cum au făcut comuniștii în Rusia. La ședințe el spunea cetățenilor: *Lozinca dragă comunismului „Proletari din toate țările, uniți-vă” e o înșelătorie. Aceasta în realitate înseamnă că prin lovituri de state, prin foc, prin sânge și măcel ei caută să întemeieze cea mai teribilă dictatură proletară în lume, condusă de așa-zișii comisari ai poporului. ăștia nu sunt ai poporului, ci sunt înscăunați ei de ei la putere. Cea mai îngrozitoare dictatură din lume și din istorie, care nu știe de dreptate și de milă! Au sărăcit poporul rus și i-a băgat cu forța în colhozuri, au omorât milioane de oameni prin înfometare că n-au voit să intre în colhoz, au împușcat mii de ofițeri polonezi și de alte naționalități și i-au băgat în groapă, unii chiar de vii, și cu tractorul a tras peste ei pământ. Pentru comisarii poporului, viața unui chiabur, sau burju, cum îi numeau ei, nu conta nici cât viața unei vrăbii. Comunismul a introdus cea mai urâtă doctrină de dușmănie și ură între oameni, așa zisa luptă de clasă, de a se urî frate cu frate, vecin cu vecin, rude cu rude. Ei nu cred în Dumnezeu, au dărâmat bisericile, au omorât preoții. Comunismul este împotriva statului bazat pe justiție, pentru că statul comunist e un stat de teroare, care nu cunoaște justiția, dreptatea socială și cea individuală. Ei, comisarii poporului sunt totul, ei sunt statul, puterea, stăpâni peste toate, iar oamenii sunt robi și dacă zic că nu le place ceva, dispar fără urme. Rușii mai bătrâni i-au povestit lui Iancu Ghiuvia, cum înainte de a veni comunismul, a avut fiecare familie proprietăți, curți pline cu animale, păsări, casele pline cu toate bunătățile din produsele pământului. Acuma curțile și casele erau goale, nimic, numai muncă la colhoz. în fiecare zi fiecare om, de la 12 ani până la adânci bătrânețe, cu sapa la spinare în camioane, sau pe jos „pașol na” la prășit de porumb etc.*

După această descriere a comunismului cu binefacerile lui, Iancu Ghiuvia încheia: *Noi românii nu trebuie să ajungem ca rușii. Poporul nostru va fi mai înțelept decât al rușilor și se va organiza în toată țara împotriva comunismului și, într-o bună zi, toți se vor scula ca unul și vor alunga hoardele roșii peste hotare. Oamenilor care ascultau aceste cuvinte de îndemn ale lui Iancu Ghiuvia le picau bine la inimă, taman ca o alifie pusă pe rană.*

Comuna Gălbiori

În primăvara anului 1949, echipa de haiduci a lui Ghiuvia venea noaptea dinspre comuna Casimcea spre Beidaud. În miez de noapte s-au întâlnit cu o patrulă de milițieni și s-au somat reciproc, au ocupat poziții și au deschis foc și unii, și alții. Haiducii au împușcat un milițian și asta a stârnit securitatea, de a pornit cu toată înverșunarea să-i prindă pe haiduci. Dar n-a reușit mare lucru.

La sfârșitul lui iulie 1949, haiducii s-au adunat în comuna Gălbiori, la gazda Nițu Vasile și în această comună li s-a întâmplat nenorocirea. Sunt mai multe versiuni, cum au căzut acești camarazi. Unii spun că un anume Toader, celălalt nume nu-l știu, codoș de felul lui, ar fi aflat unde sunt haiducii, s-a dus și i-a denunțat.

Cealaltă versiune este că gazda Nițu Vasile locuia pe o stradă la marginea comunei pe unde nu prea trecea lume. Aici au stat haiducii câteva zile și de aici plecau seara pe la alte comune, pentru organizare. În ziua când s-a întâmplat nenorocirea, pe la orele nouă sau zece dimineața, unul dintre camarazi, cum știa că strada e pustie și fiind curios să vadă ce mai e prin sat, a crăpat puțin ușa și a scos capul afară. Tocmai în acel moment trecea pe acolo o fată cam de 15-16 ani. Fata l-a surprins și s-a dus repede acasă, de a spus tatălui ei că la chiaburul Nițu Vasile a văzut un om suspect. Se vede că tatăl fetei era și el unul din codoșii securității, că îndată s-a dus la postul de jandarmi care aveau ordin de la Securitatea din Constanța să suspecteze orice mișcare a partizanilor, cum ne numeau pe noi, haiducii. Securitatea a plecat imediat cu trei camioane de armată spre comuna Gălbiori. Nițu era prin comună și, cum a văzut că e ceva mișcare prin centru, a dat fuga repede spre casa unde erau camarazii și le-a zis: *Fugiți, că vin jandarmii!* Camarazii au ieșit iute și au luat-o pe câmp către pădure. Au sosit jandarmii la casa lui Nițu Vasile și, văzând că partizanii nu sunt acolo, au luat-o după ei. Era ziua în amiaza mare, câmpul gol ca-n palmă și pădurea cam departe. Nu aveau unde să se mai ascundă sau să opună rezistență. Au fost ajunși din urmă de jandarmi și de securiști, care i-au încercuit. Iancu Cușu a scos pistolul de la spate ca să tragă, dar a fost observat de un jandarm care i-a tras un glonț în cap. Iancu Cușu s-a rostogolit la pământ cu pistolul în mână, pe ceilalți i-a arestat și i-a dus cu mort cu tot la Constanța. Au fost supuși la anchetă și la torturi grele, numai sufletele lor știu prin ce schingiuiuri și chinuri îngrozitoare au trecut.

Loturi de conștanțeni condamnați au trecut pe la Jilava și au stat în camera din fund. Era camera zero, camera condamnaților la moarte. Acolo s-a văzut pe perete numele lor, într-o zgârietură: Iancu Ghiuvia, Nicolae Hașoti, Iancu Beca și Hapa Stere, condamnați la moarte. Au rămas în urma lor soții, copilași dragi, gospodării, dar lupta pentru cruce, pentru neam și pentru Hristos le-a fost mai dragă ca orișice.

Un cântec legionar spune: „Cei ce-au căzut uciși de gloanțele dușmane, pășesc în rând cu cei ce au rămas”. Iar Ion Moța: „Propria lor cenușă este cea mai puternică dinamită”.

După aceea a fost arestat Gheorghe Marin, gazdă în comuna Dorobanțu și ginerele lui Nițu Vasile din Gălbiori. A fost arestat și Nițu Vasile și condamnat la 20 de ani muncă silnică și 10 ani degradare civică pentru crima de uneltire contra securității interne. Dar din cauza celor suferite la anchete la Constanța și la închisoarea de la Pitești, a murit în cele mai cumplite chinuri. Fata lui Nițu Vasile, Areta, a fost arestată și condamnată la mulți ani închisoare, fiind întemnițată la închisoarea Mislea, din Prahova. Fie ca jertfa acestor oameni nevinovați să aducă în viitor ani mai buni pentru țară și pentru neamul românesc.

Fratii Gima

La începutul lui august 1949 mă găseam la obișnuita noastră ascunzătoare din comuna Ceamurlia de Jos, la gazda Gheorghe Ploscaru, cu cei mai buni camarazi ai mei, frații Gima Enache și Stere, Stere Ploscaru, care mi-e văr primar, Nicolae Matarangă, Stere Mișa, Vasile Papazică, Constantin Baitu. Aproape toată iarna ne-am adunat și ne-am adăpostit în această ascunzătoare, unde discutam între noi și fiecare spunea câte ceva din trecutul lui. Stere Mișa ne-a povestit de războiul din Răsărit, ca unul care a luptat tot timpul pe front. Enache Gima, un om spătos și foarte puternic, ne-a povestit o întâmplare de a lui pe când era la regiment, unde se făcea instrucție la cataramă. Când erau zile de repaus, mulți tineri se strâneau în curtea cazărmei și începea lupta la trântă. Acolo era un soldat destul de voinic și, pe toți care veneau să lupte cu el, îi trântea la pământ. Dintr-un regiment de 4000 de soldați, i-a biruit pe toți câți au încercat să lupte cu el. Și stând în mijlocul cercului de soldați, bătea în palme, zicând: *Cine are curaj să vină și să lupte cu mine!* Gima spunea că se uita la el cu jind, dar și cu ambiție, și la un moment dat s-a dezbrăcat de haină și s-a dus lângă el. Lupta a început; într-adevăr el era un luptător foarte bun, știa multe figuri cu care te puneă jos la repezeală. Gima nu știa figuri de luptă, se baza numai pe putere și acela căuta să-l prindă cu figurile lui ca să-l pună jos. Gima, care dispunea de forță mai mare, nu i-a permis să-și facă meșteșugul, ci când s-a repezit odată la el, l-a înșfăcat cu ambele mâini, l-a ridicat în sus și l-a trântit la pământ. Trânțele care a luat-o nu l-a mai făcut să reia lupta, era clar că Gima l-a învins. Mulți din camarazii care l-au cunoscut s-au repezit la el, l-au săltat și l-au felicitat cu urale.

Mi-a venit și mie rândul să le povestesc ceva interesant din trecutul meu. Eu le-am povestit despre timpul petrecut la tabăra legionară de la Carmen Silva, despre Căpitan și comandantii legionari și de multe altele, despre care am scris în altă parte. Acum eram îngrijorați, că noi stăteam imobilizați din cauza bestiiilor roșii, care umblau ca niște haite turbate să ne aresteze. O parte din camarazii noștri au fost secerăți și primeam mereu vești rele, că în toată țara se fac arestări și împușcări.

La atâtea vești rele, pe care le primeam zilnic, duceam și noi o viață de emoții și de îngrijorare. Poate că într-o zi vom fi și noi încercuiți și prinși de hoardele roșii. La țară oamenii cred în destin și de aceea ei zic: „Așa i-au scris ursitoarele”, sau „ce e scris, în frunte este pus”. Eu însumi cred în destin și nu fără temei, ori de câte ori mi se întâmpla să dau de bestiiile roșii eram anunțat de o presimțire. De data asta, camarazii mei stăteau jos, și deși plini de griji din cauza situației, totuși ei discutau liniștiți. Dar eu aveam o neliniște, eram agitat și le-am spus camarazilor mei că eu am o presimțire, că se apropie un pericol. Eram în picioare, mă plimbam și mă uitam în sus spre marginea ascunzătorii. Dacă ar fi să fim înconjurați de armata bestiiilor roșii, îmi făceam socoteala pe unde am putea să scăpăm, că aveam doar o singură ieșire. Cum grajdul cu ascunzătoarea era chiar lângă un vecin, Nicolae Ploscaru, mă gândeam că noi am putea face un tunel, numai de câțiva metri pe sub zidul grajdului și am ieși chiar în curtea vecinului. Când am vedea armata securității, noi ne-am retrage prin tunel în curtea lui Ploscaru și am lua poziții de luptă. Și fiindcă neliniștea sufletească mă ținea, într-o seară le-am spus camarazilor mei că eu mă duc până în satul Lunca, la cumnatul Costea Brândaș și la sora mea Chirața și după câteva zile mă întorc înapoi. I-am salutat pe camarazii mei cu **T.L.C.** și am plecat.

Aceasta nu era altceva decât presimțirea care mă făcea să plec de aici, că vine fatalitatea pentru camarazii mei. Dar pe mine încă mă proteja destinul. Deocamdată, că nici eu nu voi scăpa din mâna hoardelor roșii. Momentul pentru mine nu sosise încă. Și acum să vedem de ce, pentru moment mă proteja destinul. În 1949-1950, gazdele din organizația noastră, care au fost prinse, luau condamnări grele, dar nu la moarte. Iar oricine era prins și considerat de securitate ca partizan, fără discuție era condamnat la moarte. Și eu făceam parte din grupa celor opt haiduci urmăriți, dar încă nu am fost prins. Probabil că mai aveam de ispășit ceva păcate și destinul, după

cum se vede, mă apăra pentru moment, până când mi-o veni și mie timpul și rândul. Fatalitatea sau moartea, norocul sau fericirea, și una, și alta sunt foarte zeloase și îl urmăresc pe om, îl râvnesc și caută să-l însușească. Dar și una și alta, în fața destinului, nu au nici o putere. toate la timpul lor. Domnul nostru Iisus Hristos, era Fiul celui Prea înalt și El avea un destin: „**Suiți-vă voi la praznicul acesta, eu nu mă sui, pentru că vremea mea încă nu s-a împlinit**” (Ioan 7,8) și „**Ei căutau să-l prindă și nimeni nu a pus mâna pe El, că încă nu-i sosisse ceasul**”. (Ioan 7,30). „**De aceea v-am zis, că nimeni nu poate să vină la Mine dacă nu i-a fost dat de la Tatăl Meu**” (Ioan 6,65). Așadar, toate au timpul și sorocul lor. Cu această frământare sufletească, am plecat.

Am mers în satul Lunca, dar nu la Costea Brândeș, pentru că devenise și el suspect, fiindcă și la el s-au ținut ședințe și înarmarea haiducilor. De aceea m-am dus la Gheorghe Brândeș, care nu era suspect, nu făcuse politică niciodată. Era un om de o bunătate rară, m-a primit și i-am zis: *Cuscrule, voi sta câteva zile la tine, după aceea voi pleca.* Mi-a zis: *Poți să stai și mai multe zile, poți să fii liniștit.* Casa lui era stil vagon, ultimele încăperi erau grajdul și fâneța. Deasupra grajdului avea un pod cu multă lumină, deci foarte bun de stat și de dormit. Avea scară care urca din fâneță în pod. Fâneța era goală, că încă nu adunase fânul de la câmp. Dimineața am coborât jos în fâneță și a venit cuscra, am stat puțin de vorbă cu dânsa, după aceea s-a dus să anunțe pe sora mea Chirața.

Mai târziu a venit sora mea, de mi-a adus schimburi de haine și mâncare. Sora mea venea des pe la mine și discutam în ce grea situație am ajuns. Acasă am lăsat copii mici, soție și părinți bătrâni. Singura sursă de venit și de existență eram eu, dar de acum nimenea. Am spus sorei mele că deseară ori mâine plec, mă duc la camarazii mei de la Ceamurlia de Jos. Sora m-a rugat să nu plec, deoarece cumnata ei Maria a făcut o promisiune și în fiecare an de Sfânta Maria, la 15 august, va aduce un „caniscu”, un „nimai” (corbani, jertfă). Se crește un berbecuț și de 15 august se sacrifică, o parte se dă pe la vecini și acasă se pune pe masă. Vin rude, vecini și prieteni să ia parte la această corbani. După ce s-a umplut casa de musafiri, vine preotul și sfințește această jertfă pentru sănătatea și prosperitatea familiei. Frate, zice sora, cumnata te roagă să mai stai câteva zile ca să iai și tu parte la această jertfă și după aceea te vei duce la camarazii tăi. Pe sora mea, care a luat multă bătaie de la securitate pentru mine, de unde i s-a tras și moartea, am ascultat-o și am rămas. Ziua următoare, sora a luat o paporniță cu niște ouă să le ducă la târgul de la Baia, să le vândă. Dar ca să mergi la târgul din Baia trebuie să treci prin comuna Ceamurlia. Dimineața, multă lume se duce la târg, unii cu ouă, alții cu găini, cu căruțe și pe jos. Când au ajuns la marginea comunei Ceamurlia de Jos, ce le-a fost dat să vadă, comuna era înconjurată de jur împrejur de armata bestiiilor roșii din Constanța. Mulți ofițeri dau lumea îndărăt și le spuneau la oameni să se ducă acasă și că nu au voie să se uite îndărăt. Sora mea era și ea acolo. Dimineața, gazda mi-a adus un ziar și, pe când citeam, am auzit multe focuri de arme automate. Am ascultat atent, era clar că de pe câmp se auzeau acele focuri. Mă gândeam că poate se fac razii prin porumburi de către securitate și armată, ne caută pe noi, adică pe bandiți, cum ne spuneau nouă bestiile roșii. Deodată apare sora mea Chirața și toată tremura de frică, s-a suit câteva trepte pe scară și eu i-am luat-o înainte și am zis: *Soră, ce vești ai, ceva de bine? Frate, îmi zice ea, nu-i bine de loc. Pe camarazii tăi din Ceamurlia i-au împușcat. Când am ajuns la Ceamurlia, să merg la târg la Baia, era plin de armată și nu ne-au lăsat să mergem mai departe, comuna era înconjurată de armată și de securitate și am văzut un grup de soldați sau ofițeri, ce erau, nu știu, care l-au săltat pe Nicolae Matarangă pe o pătură și l-au pus în jeepul securității. Era împușcat și curgea sângele din el șiroaie. Ne adunasem mai mulți din cei care plecasem către târg, dar ofițerii ne-au împins și ne-au spus să ne întoarcem acasă și cine nu se execută, va fi arestat.*

Mai târziu m-am întâlnit cu vărul meu, Stere Ploscaru, care mi-a povestit amănunțit cum i-a prins securitatea pe frații Gima. Ei aveau obiceiul să mai plece din ascunzătoare și să stea câteva zile la ei acasă, după aceea reveneau iarăși la ascunzătoare. Dar comuna era plină de informatori și de codoși, care au simțit că noaptea sunt mișcări și că partizanii, cum ne ziceau ei, se duc pe la casele lor, și au anunțat securitatea din Constanța. În cel mai scurt timp au sosit unități de armată,

au înconjurat comuna, au blocat toate intrările și ieșirile din comună și au așteptat să se facă ziuă, ca să poată face percheziții casă cu casă, metru cu metru, de nu mai aveai unde să te ascunzi sau să fugi de pericol.

Enache Gima, care era mai în vârstă, avea soție și două fete mari, apoi în curte vite, gospodărie mare, se ducea din când în când acasă și mai puneă câte ceva la punct. Stere Gima și cu Nicolae Mătărăngă, în acea noapte s-au dus la familia Stila Tahu, cumnatul lui Stere Gima. Dinspre ziuă, Stila Tahu cu maică-sa și soră-sa s-au îngrozit când au văzut atâta armată în comună și că percheziția se apropia de locul unde erau Stere Gima și Nicolae Matarangă. Ce puteau ei să facă? O inițiativă luată în pripă. Stila Tahu avea car cu boi; repede a umplut carul cu niște buruieni, ca și cum le-ar duce la câmp să la arunce, iar sub buruieni erau băgați Stere Gima și Nicolae Matarangă. Peste buruieni s-a suit Stila și cu biciul dă în boi să meargă, ca și când el nu știa nimic. Carul a ieșit din curte, s-a întâlnit cu o patrulă care nu i-a zis nimic, a trecut în altă stradă, altă patrulă, nici aceștia n-au zis nimic. Treaba e bună, dacă o fi tot așa. Au ajuns la marginea comunei, de acuma câmpul e deschis și porumbul nu e departe. Dar aici s-a schimbat macazul, patrula i-a lăsat să treacă doar câțiva pași și i-a somat: *Stai!* Dar cei de sub buruieni au zis lui Stila să meargă înainte. Băiatul a dat bici boilor să meargă. Patrula a tras mai multe focuri cu arme automate deasupra boilor. Băiatul dacă a văzut pericolul, a strigat la boi, ohoo, ohoo și i-a oprit. Cei din car au sărit și au luat-o la fugă. Nicolae Matarangă avea pistol și a tras înspre patrulă ca să-i culce la pământ. Porumbul fiind aproape, dacă apucau să intre în lanuri, repede ajungeau la pădure, care era aproape și nu-i mai prindea. Când a tras Matarangă cu pistolul, într-adevăr, patrula s-a culcat la pământ, dar o bestie de securist a tras cu o armă ZB și l-a lovit în pulpa piciorului de i-a rupt osul. El s-a rostogolit jos la pământ și așa l-au prins. Tot în acel moment a fost arestat și Enache Gima. Pe frații Gima i-a dus securitatea la Constanța, unde i-au pus la cazne și chinuri grele, ca să spună unde sunt frații Fudulea. Au primit pedepse grele și au făcut închisoare la Jilava, Gherla, Aiud și Canal. Pe Nicolae Matarangă l-au dus la spitalul din Constanța. Destinul a fost mai blând cu el, a fost îngrijit de doctori și păzit de securiști până i s-a vindecat piciorul. După aceea a fost dus la securitate, unde a fost anchetat și apoi condamnat de Tribunalul militar din Constanța.

La pădure

Stere Ploscaru, Mihai Sicu, Costea Sicu și cu mine ne-am întâlnit în casa lui Mihai Sicu și, fiindcă securitatea căuta febril să ne prindă, ne-am sfătuit ce e de făcut. Ne-am hotărât să mergem un timp la pădure. Într-o noapte ne-am dus la pădure și ne-am așezat într-un desiș de stejar. Ziua ne plimbam prin pădure, seara mergeam la locul nostru. Eu aveam o armă; totuși mi-am făcut și o bătă. Într-o zi am plecat de unul singur prin pădure și mai ales prin văi, căutam să găsesc apă de băut, dar n-am găsit. Am ieșit într-o mică poieniță cu multă iarbă verde și mergând pe iarbă, deodată mi s-au împleticit picioarele. Nu știam în ce m-am împiedicat, dar când m-am uitat înjos văd un șarpe care s-a încolăcit în jurul picioarelor. Căutând să scape de mine, am sărit în sus, spaimă ca de șarpe. El, dacă s-a văzut liber, a luat-o la fugă prin iarbă și eu după el, l-am ajuns și l-am omorât. Apoi l-am luat pe bâta mea și l-am întins de-a curmezișul unei cărări.

În stepele Dobrogei, apa este rară și la distanțe mari. Deci apa ne-o procuram tot din satul Lunca. Dar satele sunt supravegheate de informatori și codoși, care stau pitiți noaptea și, cum văd pe cineva că intră în sat, repede anunță securitatea că au intrat în sat partizanii. Într-o oră apare securitatea cu armată multă, înconjoară satul sau comuna și începe percheziția casă de casă. Așa i-au prins pe unii din camarazii mei și i-au împușcat. Deci, apă se procura din sat cu peripeții și mare risc. Într-o seară ne-am sfătuit, ce avem de făcut că iarna vine cu pași repezi în Dobrogea, mai ales crivățul, și în pădure nu putem să stăm. Speranța rămâne tot la sate, să mergem la rude, la prieteni și la gazde.

Într-o seară, am zis rugăciunea Tatăl Nostru, ne-am îmbrățișat și ne-am despărțit, fiecare am plecat pe cont propriu. Stere Ploscaru s-a întâlnit cu Stere Mișa și au ajuns prin bălțile Brăilei. Ceilalți nu știu unde au apucat-o. Eu am coborât în satul Lunca, la gazda Gheorghe Brândea. Fâneța era o încăpere mare și goală. La un colț al fâneței, m-am apucat cu cumnatul Costea și am săpat o ascunzătoare de doi pe doi și de un metru și jumătate adâncă. Deasupra i-am pus podea și peste podea și peste toată suprafața fâneței am împrăștiat pământul scos dinăuntru, l-am călcat bine, l-am netezit și peste toată suprafața fâneței am împrăștiat un strat de paie, așa că nu se mai cunoștea unde este ascunzătoarea. La un colț al ascunzătoarei am lăsat loc cât să pot intra printr-o scărișoară. Gazda avea o iesle mobilă pentru oițe, am luat-o și am pus-o deasupra ascunzătoarei. Era o camuflare minunată, eu în pământ jos, iar deasupra mea ieslea oițelor. Jos în cămăruță, pe partea stângă, am lăsat din pământ ca o bârnă înaltă de două palme pentru pat. Peste bârna de pământ am așternut paie, deasupra o pătură și s-a făcut pat de dormit. Am avut loc și de o măsuță și pe ea am pus Sfânta Scriptură, pe care o purtam cu mine în rucsac. Deasupra măsuței, în perete, am scobit cu cuțitul și am făcut o fridă în care am pus o candelă cu icoana Domnului nostru Iisus Hristos. Candela ardea marți seară spre miercuri și joi seară spre vineri. Iar duminica ardea candela și mai aprindeam și câte o lumânare. Ascunzătoarea mea semăna cu o chilie. Stam mai mult sus în fâneță, era multă lumină și puteam să citesc Biblia, ziare și cărți pe care mi le dădea gazda. Numai când eram anunțat că în sat se fac percheziții, atunci coboram în chilie și deasupra mea ieslea cu închipuile oițe mă păzea de blestematele bestii roșii, comuniste.

Pentru moment trebuia să stau pe loc și să nu mai merg să activez pe teren, sau foarte rar, din cauza prigoanei. M-am apucat și am citit Sfânta Scriptură din scoarță în scoarță, iar la urmă m-am oprit la Noul Testament, care este baza religiei creștine și a Bisericii noastre române. Dacă nu am mai putut să merg pe teren, atunci a trebuit să-mi fac un program de viață. Dimineața ieșeam sus în fâneță, îmi făceam rugăciunile, citeam psalmi, făceam 12 mătânii, gustam ceva și după aceea citeam ziare sau altceva și mă mai plimbam prin fâneță. La ora prânzului îmi făceam rugăciunile de peste zi, citeam psalmi, făceam iar 12 mătânii, coboram jos în chilie, apoi ieșeam iar sus în fâneță, mai citeam din Biblie, pentru că altceva mai bun de făcut nu aveam. Mai spre seară, îmi făceam rugăciunile de seară, citeam psalmi, făceam ultimele 12 mătânii, coboram jos în chilie, închinam patul cu semnul Sfintei Cruci și mă culcam. A doua zi dimineața mă sculam și o luam de la capăt. Căutam să duc o viață bună, dreaptă cât de cât, dacă se poate spune, de creștin. Iar puțină hrană de care aveam nevoie mi-o aducea sora mea Chirața cu multă precauție. Prin luna martie 1950, pe la orele nouă - zece dimineața aud în curtea gazdei vorbă de oameni. Mă uit pe sub streșină și văd cinci oameni în civil ce veneau drept spre ușa fâneței. Repede am coborât în chilie. Vine gazda Gheorghe Brândea, le deschide ușa fâneței care era plină din toamnă cu fân și paie. Numai într-o parte era ieslea cu închipuile oițe. Eram sigur că ei mă căutau pe mine.. S-au uitat foarte atenți, au rotit ochii peste tot, dar n-au văzut nimic suspect, au zis: *Tovarășe, nu vrei să ne vinzi niște fân? A, nu pot, tovarășe, nu pot, am cai, am oițe și asta este hrana lor, nu vând.* Au plecat. Am stat un an de zile la Gheorghe Brândea. În luna septembrie 1950, m-am înțeles cu cumnatul meu Costea Brândea să schimbăm locul și să dispar de la această ascun-zătoare. Într-o seară au venit la mine Gheorghe Brândea cu soția și le-am spus că eu plec spre București și că le mulțumesc din tot sufletul pentru neprețuita lor găzduire ce mi-au făcut și le-am cerut scuze pentru deranj. Ei mi-au spus: *Nu-i nimic. Noi ne-am făcut datoria, nu numai ca rubedenie, dar mai ales ca niște creștini ce suntem.* Le-am spus că plec spre București numai ca să-mi piardă urma.

Eu m-am dus la sora mea Chirața și cumnatul meu Costea Brândea. Spre norocul meu, fâneța cumnatului era mare și goală, încă nu pusese nutreț în ea. Am făcut aceeași ascunzătoare și cumnatul avea o iesle mobilă, pe care am pus-o deasupra pe ascunzătoare și aranja-mentul din chilie ca și viața pe care am dus-o în ascunzătoarea de la Gheorghe Brândea, mai mult în post și rugăciune.

Comuna Dulgheru

Aici vreau să scriu despre camarazii noștri din comuna Dulgheru, cele ce știu și cât știu despre Nicolae Jipa, Dodica Baciș și Toma Vasile. În anul 1949, după ce au scăpat din ghearele bestiiilor roșii care s-au dus noaptea ca să-i aresteze, au umblat toată vara pe unde au putut, prin niște pădurici de mărăciniș și prin porumburi. Dar venea toamna și iarna și s-au gândit ce ar putea face în timpul iernii până primăvara? Că după cum se tot auzea de conflictul anglo-americanilor cu rușii, poate că și țara noastră avea să fie mântuită de comunism. Nu se știe cine a fabricat și a lansat aceste zvonuri, căci nu numai noi dobrogenii ne-am înșelat, ci în toată țara, pe unde s-au dus lupte de partizanat, s-au înșelat. Cei mai buni fii ai neamului românesc au pierit prin pădurile Vrancei din Moldova, în Munții Făgărașului, în Munții Banatului și în alte multe locuri, luptând contra comunismului înarmat și susținut de Rusia sovietică.

Camarazii din Dulgheru aveau proprietăți în izlaz și în viile din apropierea comunei, și s-au hotărât să-și facă o ascunzătoare. Într-o noapte s-au dus la terenul de vii și au săpat în pământ ascunzătura, au acoperit-o cu o podea, au pus pământ deasupra, l-au călcat și nivelat bine și peste ascunzătoare au pus o grămadă mare de viță de vie uscată. La un colț aveau o intrare, acoperită cu viță, așa că nu se cunoștea că acolo este o ascunzătoare. Tot la câteva seri, venea din familiile lor careva și le aducea pâine, apă etc. Mai veneau și ei din când în când pe acasă, dar codoșii, coadele de topor, nu dormeau. Au păzit nopți întregi până când au observat că se fac mișcări în timpul nopții.

Soția lui Dodica era tânără, energetică, inteligentă și inimoasă. Noaptea, pe întuneric, tot apărea și dispărea. Și codoșii, care stăteau pitiți pe după garduri la pândă, au simțit mișcarea și au anunțat securitatea că soția lui Dodica știe unde este soțul ei. A venit securitatea noaptea cu multă armată, a înconjurat comuna, a făcut percheziții și a arestat oameni. I-a bătut să spună unde sunt bandiții, dar toți spuneau că nu știu. Au arestat și pe soția lui Dodica, au bătut-o crunt ca să spună unde este Dodica. Ea n-a spus nimic. Înconjurată de vreo cinci securiști, dădeau în ea ca într-un câine. Au călcat-o și au lovit-o cu cizmele, până când au lăsat-o în nesimțire. Atunci unul din securiști a udat-o cu apă și și-a revenit la viață. I-au zis: *Hai, spune, unde este Dodica, că te vom lăsa în pace*. Ea cu voce aproape stinsă le-a spus: *Nu pot să-mi trădez soțul*. Atunci cu mai multă furie au început s-o lovească cu cizmele, fără milă. Unul din călăi, o bestie de ofițer, a luat făcălețul de la ceaun și i l-a vârat în gură cu sete, încât i-a rupt limba și l-a vârat până în plămâni, zdrobindu-i-i. Sângele a început să curgă șiroaie și și-a dat duhul în cele mai îngrozitoare chinuri și dureri. Pentru mine și cei care au cunoscut-o, soția lui Dodica va rămâne un model de eroină și martir al neamului românesc.

După informațiile primite de la codoșii din comună, înspre ziuă au înconjurat viile de la izlaz. Bestiile roșii s-au așezat în poziție de luptă, având grijă să se camufleze în cazul unui contraatac. Au început să tragă mai multe focuri de armă spre a-i intimida și demoraliza. I-au somat să se predea, altfel vor arunca ascunzătura în aer.

Nu știu care le era logica, dar au luat hotărârea foarte categorică de a nu se preda și prin luptă să spargă lanțul de securiști ce-i înconjoară. În felul acesta sau vor scăpa și se vor face nevăzuți sau, în caz nefericit, vor cădea luptând.

Dintr-odată au zbughit-o afară și cu o mare iuțeală, poate dată de disperarea momentului prin care treceau, s-au lungit în spatele grămezii de vie, ocupând poziții de tragere. Au deschis focul asupra bestiiilor roșii. A început o canonadă de arme automate, dar haiducii nu aveau decât câteva sute de cartușe, deci nu puteau sta prea mult în același loc. Au început să tragă rafale scurte și aproape una cu pământul, se îndreptau spre securiști. Bestiile roșii, dacă au văzut că situația se îngroașă, le-au făcut loc să treacă printre ei, pentru că aveau ordin să-i prindă vii și nevătămați. Dar dacă au văzut că haiducii nu se predau, colonelul Doicaru a dat ordin să tragă în plin. Astfel i-au împușcat pe Dodica și pe Baciș. Jipa fiind mai în urmă, a scăpat nevătămat, dar l-

au arestat și împreună cu cei doi morți au fost duși la Constanța. Singurul care nu era în momentul acela în ascunzătoare era Toma Vasile, plecat încă din toamnă la Constanța, unde a găsit o gazdă bună care l-a adăpostit. Din cauza vigilenței iuzilor plătiți de securitate, acei codoși și informatori au anunțat securitatea, care s-a dus la casa unde stătea Toma și l-au somat să se predea, că nu îi vor face nimic. Dar el nu s-a speriat, și având un pistol de brâu, a început să tragă spre ei. Crezând că sunt mai mulți haiduci în casă, au cerut ajutoare și au umplut străzile din împrejurimi cu securiști. S-a blocat circulația, ca și când trebuiau să cucerească o redută puternică. Securiștii nu se puteau apropia de casă pentru că Toma le răspundea cu focuri de armă. Totuși au reușit să intre în casă și să-l împuște. Desigur, i-au ridicat corpul neînsuflețit, da nu și sufletul. Soții Dodica au lăsat în urma lor șapte copilași între doi și doisprezece ani. Ce s-o fi ales de ei, cum au supraviețuit, nu știu, pentru că nu mult după aceea am fost arestat și eu.

Costea Brandia

După ce m-am mutat la cumnatul Costea Brândeș, în toamna lui 1950, în chilia mea din fâneață, așteptam zi de zi că doar voi primi și ceva vești mai bune din lumea de afară. Nu aveam nimic de făcut, doar citeam Biblia și câte un ziar ce-mi aducea cumnatul. Timpul trecea foarte greu și mereu îmi puneam aceeași întrebare: Oh, Doamne, până când? Acum eram în mlaștina deznădejdiei.

Cumnatul Costea avea un vecin, un românăș, Fănică Ferarul, ce ținea o bulgăroaică Stana. Ea și bărbatul ei erau informatori. Stana aceasta zilnic venea pe la sora mea să vadă cine mai vine pe la casa lor. Se vedea pe ea cum se uită în toate părțile, doar o să vadă ceva suspect. Sigur că era pusă de securitate, dar sora mea se făcea că nu observă nimic. Pe la sfârșit de februarie 1951, era puțin soare și zăpada a început să se topească. Cumnatul avea un câine mare în curte. Într-o zi pe la ora zece, aud câinele lătrând la disperare; dau fuga să mă uit pe sub streșină, când colo parcă am văzut pe satana: vreo șapte inși, toți în civil, veneau drept spre fâneață. Repede am coborât în chilia mea. Cumnatul Costea a ieșit din casă ca să-i apere de câine, că nu-i lăsa să înainteze. Au venit la ușa fâneței și i-au zis lui Costea să deschidă ușa. Cumnatul nu s-a opus, și-a dat seama că sunt oamenii partidului, chiar a cunoscut pe unul din ei, Nicolae Tiacă, primarul din satul Gaugagia. Le-a deschis ușa și au intrat toți. Fâneața era arhiplină cu tot felul de nutreț. Numai la ușă era puțin loc unde era ieslea, care mă acoperea pe mine. Cui putea să-i dea în gând ce sub iesle, în pământ, este un om. S-au uitat și-au rotit ochii peste tot să vadă ceva suspect. Unul din politrucii avea un baston de fier cu care a tot sondat, izbind și înțepând în pământ, dar nimic suspect. Unul din ei, probabil șeful lor, a zis: *Tovarășe Brândeș, nu ne vinzi ceva fân? Nu pot, tovarășe*, a răspuns Costea, *am cai, câteva capre și câteva oițe, nu pot, asta-i hrana lor*. Au ieșit și au plecat. După puțin timp, cumnatul și sora au venit la mine în chilie și tremurau ca varga, probabil că codoașca de bulgăroaică a observat vreo mișcare pe la noi. Ne-am sfătuit că trebuie să schimbăm ascunzătoarea. L-am trimis pe cumnatul Costea la cetățeanul Zica A. Zica, care făcea și el parte din organizația noastră, să vină pe la mine. Către seară Zica a venit la mine, ne-am salutat cu **T.L.C.** și ne-am îmbrățișat. I-am spus situația și a doua seară, pe la miezul nopții, când toată lumea dormea, poate numai codoșii vegheau, cu cumnatul Costea am plecat la Zica. Sora mea, Chirața, m-a sărutat și m-a binecuvântat: *Frate, „Stamaria sti viaghi”* (Sfânta Marie să te apere).

Ne-am dus la Zica, care ne aștepta la poartă. Curtea lui era mare și tocmai în fundul curții avea un grajd gol. M-am apucat eu și cu cumnatul și am făcut același sistem de ascunzătoare ca și la frații Brândeș. Intrarea era de 50 pe 50 de cm. I-am făcut o ușiță de scândură pe care am prins-o cu balamale de podeaua ascunzătorii, care se închidea ermetic, deasupra erau niște sârmuțe de care am prins un braț de paie ca și pe restul ascunzătorii. Deci era camuflată perfect și am răsfirat paie peste tot grajdul. Și Zica avea o iesle nefolosită, căci luase parte la războiul din Răsărit și, când a venit acasă, nu a mai găsit oițele pe care le avusese la plecare. Am luat ieslea și am așezat-o deasupra ascunzătorii. Ieslea este binecuvântată de Domnul Iisus Hristos, căci El însuși s-a născut în ieslea de la Bethleem. Ieslea m-a salvat de două ori atunci când au venit agenții securității și când s-au uitat la iesle, parcă au orbit, au făcut stânga împrejur și au plecat. Zica avea ca vecin un bulgar, Vasile Cichelu, cunoscut ca informator al securității. În fața grajdului era un mic țarc în care altă dată Zica ținea oițele, dar acum ținea o capră pentru lapte, că avea trei copilași. Cichelu a observat că seara, când Zica își mulgea capra, vorbea cu cineva în șoaptă. A bănuț că cineva trebuie să fie în grajd. Într-o seară, când Zica își mulgea capra și vorbea cu mine în șoaptă, eu eram în ușa grajdului puțin crăpată și mă uitam țintă în curte, să văd să nu vină cineva. Când văd pe Cichelu venind drept spre ușa grajdului, fiind sigur că ne prinde. Cu mare iuteală m-am repezit la ușița care era deschisă să mă vâd în ascunzătoare și am închis ușa peste mine. Cichelu a venit cu pași grăbiți și nici bună seara nu i-a mai dat lui Zica, de grăbit ce era să

vadă cu cine vorbește. Repede a băgat capul în grajd, era sigur că vede pe cineva și dacă a văzut grajdul gol, a dat cu ochii de iesle și a făcut stânga împrejur și a dat să plece. Zica i-a zis: *Mai stai, nea Vasile, să mai vorbim*. Dar ca toți codoșii, când sunt observați, îi mustră conștiința, neavând astâmpăr, a plecat.

Milițianul

Ai aici la Zica, la fel ca și la celelalte ascunzători, nu aveam altceva mai bun de făcut decât să citesc Biblia și câte un ziar. Credeam că anul 1951 o să fie mai bun, un an de destindere, dar n-a fost așa.

Eu mă gândeam că dacă ar fi să plec pe teren, nu aveam nici o iconiță care să fie protectoarea mea. Dintr-o bucată de lemn de stejar, pe care am cioplit-o și am finisat-o, mi-am făcut o cruce cam de zece centimetri lungime, ca să o port în buzunar când o să plec undeva. Se apropia primăvara, afară era cald și soare, iar eu stăteam sus în grajd; era lumină și mai citeam câte ceva. În spatele gardului trecea un drum pe care sătenii mergeau spre baltă. Am făcut o gaură cu cuțitul în peretele grajdului ca să mă pot uita când și când spre stradă, să văd cine mai trece. Să urmăresc, în limita posibilităților, pe codoși și pe informatori. Spre curtea lui Zica mă uitam pe sub streșină și vedeam cine venea pe la el. Zica era plecat la munca câmpului împreună cu familia. Curtea era mare și goală. Altădată aici se treiera cu caii, dar de când au apărut batozele, nu se mai foloseau caii. Într-o dimineață, după ce mi-am făcut rugăciunile dimineții, pe la orele nouă sau zece, după obiceiul meu, m-am uitat pe sub streșină și mă uitam în curte și în zare. Dar ce îmi este dat să văd? În curte era un milițian îmbrăcat în haine albastre, chipiul albastru, cu cizme lustruite, venea drept spre grajd unde eram eu. Milițianul era un om voinic și chipeș, fața albă, rotunjoară, deci îngrijit.

Nu știu de ce, dacă m-am speriat, n-am fugit să mă ascund cum era normal s-o fac. De frică îmi ziceam că poate vine, poate nu vine. A venit până la țarc și a pus mâna pe ușă. Mă așteptam să o deschidă, dar n-a deschis-o. A făcut stânga împrejur și a plecat. Eu am rămas buimăcit, cu gura căscată. Bine că am scăpat, am avut emoții. După câteva momente mi-am revenit și m-am apucat să citesc într-un ziar. A doua zi curtea goală. Zica la câmp și iarăși apare același milițian ca ieri. Am înlemnit pe loc și mi-am zis că ieri nu m-a prins, dar acum o să mă prindă sigur. A venit până la ușa țarcului, a pus mâna pe ușă și iarăși a plecat. Eram buimăcit și nu știam ce să mai cred, ce să fie cu mine, de ce n-am fugit la adăpost și ce să fie cu milițianul că n-a venit să controleze în grajd. A treia zi și în următoarele zile, eu îmi respectam obiceiul de a mă uita în curtea lui Zica. Pe la orele nouă sau zece, milițianul venea și pleca, în timp ce eu nu mă puteam mișca. După ce pleca, îmi reveneam și citeam Sfânta Scriptură ori vreun ziar. Asta s-a repetat până la 14 ori 15 aprilie 1951 și după aceea nu a mai venit. Acum încercam să număr și să văd în câte zile a venit milițianul și nu a căutat să mă prindă. După calculele mele, a ieșit că a venit cam 12 sau 13 zile.

După ce m-au dus la închisoarea de la Aiud, acolo am întrebat pe niște preoți bătrâni, cu multă teologie și filosofie, să-mi explice de ce a venit milițianul atâtea zile și s-a dus fără să mă aresteze. Ei mi-au spus: *De frică, de groază și de teroarea securității, care era la ordinea zilei, milițianul ți se năzărea, era un fel de închipuire și nicidecum o realitate*.

Arestarea lui Nicolae Fudulea

În Săptămâna Mare a Paștilor din anul 1949, noi, haiducii, ne-am înțeles ca să facem Paștile în familiile noastre și după Paști să ne întâlnim și să vedem ce hotărâri vom lua. După Paști, eu m-am întâlnit cu Gogu Puiu și cu Iancu Ghiuvia; frații Fudulea nu s-au prezentat la întâlnire. Mai

târziu, am aflat că frații Fudulea s-au întâlnit cu Stere Grasu din Ceamurlia de Sus și cu Ion Cotan din comuna Caldere, au format un grup separat cu care au haiducit toată vara prin pădurile Testemelului, Casimcea, Topologu și Păspunar. Pe acolo erau câteva cârduri de oi cu ciobani armâni de la care mai primeau și ceva alimente. Dar toamna ciobanii se retrăgeau în comune, așa că baza de alimente era tot în sarcina fratelui mai mare, Gheorghe Fudulea, care nu era arestat. Era stabilită între frați metoda de aprovizionare. În pădure, într-un desiș, aveau o groapă mică, acoperită cu o lespede de piatră. Gheorghe venea la miezul nopții cu traista de pâine, o puneă în groapa aceea și o acoperea cu lespedeă respectivă. Veneau haiducii, luau traista cu pâine și puneau traista goală și asta se repeta tot la câteva zile. Din când în când, cam la o lună, se întâlneau cu toții la un loc, ca să mai afle ce mai este pe acasă.

Bestiile roșii, securitatea din Constanța, a venit în satul Testemel, la familiile lui Nicolae și Dumitru Fudulea, și le-a ridicat cu copilași cu tot, numai cu hainele de pe ei și nimeni nu a știut unde i-au dus. Aceasta ca să-i poată prinde pe frații Fudulea cu vreun viclesug. Toată vara, cu codoși, cu tot felul de ispite, nu au aflat nimic. Dacă au văzut că nici așa nu-i pot prinde, mai spre toamnă le-au adus familiile acasă în satul Testemel, amărâți, jerpeliți, cu hainele rupte pe ei de li se vedea pielea. Rudele și prietenii le-au adus haine, opincuțe și ceva de mâncare la copilași.

Familia Fudulea a fost una din cele mai harnice și înstărite familii din sat. Prin munca lor cinstită aveau peste 260 de oi, câteva perechi de căruțe și pământ arabil pentru agricultură. Ori aceste animale nu se pot ține, dacă nu muncești și să faci din noapte zi, pentru că ziua nu le ajungea pentru cât aveau de lucru. Un proverb românesc spune: *Dumnezeu dă, dar nu bagă în traistă, ori în ogradă*. Au fost nu numai oameni harnici, dar erau și binefăcători, dacă le cerea cineva ajutor, nu ieșea cu mâna goală de la ei și acum au ajuns să le plângă lumea de milă.

Și echipa lui Fudulea, deși erau căutați de securitate cu febrilitate, nu încetau să organizeze rezistența împotriva comunismului prin satele Dobrogei. Se apropia iarna și haiducii se gândeau cum să ierneze. Dacă vor merge prin sate ca să se ascundă vor fi căutați casă cu casă și îi vor prinde. Atunci Nicolae Fudulea, ca fiind cel mai mare și cu inițiativă, le-a spus: *Jos, la poalele muntelui, este o comună mare de lipoveni, Slava Rusă. Eu am niște prieteni acolo. Ne vom duce noaptea la ei, ne vor da lopeți și târnăcoape și într-un desiș în pădure, nu prea accesibil oamenilor, vom săpa o grotă în pământ. Acolo vom depozita alimente pentru iarnă: mălai, cartofi, carne, brânză și altele*.

Într-o noapte, s-au dus în comuna Slava Rusă. Lipovenii au fost oameni de treabă, le-au dat unelte și alimente, miere de albine și pâine. Acolo este patria teiului și toate casele au miere de albine. S-au suit la munte și au găsit un loc potrivit, au săpat în pământ și au făcut o grotă unde aveau loc și de dormit. Au făcut rost de alimente și ceva vase de fier, iar pentru fum au făcut o gaură ca să iasă fumul printre frunzele stufoase ale unui copac, de nu se cunoștea de unde vine fumul. Iar când se fierbea câte o ciorbă, aceea o făceau numai noaptea. Din când în când, mai venea frate-său Gheorghe și le mai aducea făină și ceva alimente, dar mai ales vești. Coborau pe o scărișoară, iar deasupra intrării au pus o tulpină de copac cu rădăcină cu tot, scoasă de cineva și părăsită. Când intrau în cabană, o apucau de rădăcini și o potriveau în așa fel deasupra intrării de nu se cunoștea că acolo sunt oameni.

Un tânăr cioban, pe nume Nechita Nazarie, din comuna Păspunar, păștea un cârd de oi prin locurile mai rare din pădure. Într-o zi îl duce soarta, ori destinul, cu oile chiar pe lângă desișul cu cabana haiducilor și vede el tulpina aceea uscată, răsturnată și se duce să se odihnească pe ea până cârdul de oi trece o bucată de loc de păscut. Tulpina era așa de bine așezată, că n-a bănuț că acolo sunt oameni dedesubt. După ce a trecut cârdul de oi mai departe, ciobanul s-a ridicat și a plecat. Dar haiducii erau îngrijorați dacă nu cumva ciobanul a simțit că acolo e cineva și astfel să-i divulge. Repede au dat buturuga la o parte și au ieșit afară și l-au prins pe cioban. Se gândeau chiar să-l omoare și să-l îngroape, așa vor fi siguri că nu vor fi divulgați. Dar ciobanul și-a dat seama că în momentul acela se judecă soarta lui. Viața lui era pe muchie de cuțit. De fapt, tot omul are presimțiri când se apropie o catastrofă de el. Ciobanul a izbucnit în plâns și se ruga să nu-l omoare, că el nu-i va divulga, ci din contră le va fi de folos și le va aduce câte ceva de ce au

nevoie, alimente și mai ales ziare. Într-adevăr, ciobanul le-a fost de folos, le-a adus alimente și o serie de lucruri mărunte, cum ar fi sare, chibrite, piper, ziare și mai ales vești. Totul mergea normal și liniștit, nimic deosebit nu era, nici un pericol. A venit iarna și frații Fudulea nu se mai puteau întâlni așa de des cu fratele lor Gheorghe. A început crivățul, zăpezile, dar totuși la câte douăzeci de zile se întâlneau toți trei nu numai pentru alimente, dar mai ales să știe ce se mai întâmplă cu familiile lor și dacă le mai persecută securitatea. Odată, la o întâlnire a lor, în timp ce Nicolae își aranja ceva în traista pe care o lua Gheorghe, Dumitru a făcut o mare greșală și i-a șoptit lui frate-său Gheorghe: *Nene, noi suntem foarte bine ascunși aici. Nimeni nu știe, numai un cioban din Pășpunar.* Din acel moment, le-a venit fatalitatea. Li s-a scris sentința de moarte. Nicolae n-a auzit, n-a știut nimic. Din acel moment treburile s-au complicat. Securitatea, cu experiența ei diabolică, avea un codoș în Testemel care era puțin neam cu Fudulea prin cuscrie. Acesta a fost trimis la Gheorghe Fudulea în vizită și printre altele a început să compătimească pe unii care au fost arestați de securitate. *Vai de copiii lor, de familiile lor, uite ce vremuri grele am ajuns, numai Bunul Dumnezeu știe ce are să mai fie. Frații tăi, Nicolae și Dumitru, cei mai buni fii din sat, ce aveau ei cu partidul. ăștia, dacă le cășună pe cineva, apoi poți să fi cel mai bun din sat că te urmăresc până în pânzele albe, dar bine că au scăpat din mâinile lor, că altfel le-ar fi putrezit oasele la închisoare. Lasă că se schimbă odată și asta cu comuniștii, că lumea nu îi vrea. Toată lumea fuge de ei ca dracul de tămâie. Cuscre Gheorghe, suntem rude, suntem de-ai noștri. Eu nu vă vreau răul, eu vă vreau binele. Se aude că securitatea o să vină într-o noapte în sat și o să facă o descindere și percheziție casă cu casă, că ăștia sunt în stare să facă orice. Băieții voștri, dacă știți ceva de ei, spune-le să fugă, să se depărteze de aici.* Gheorghe a tăcut, nu a spus că nu știe și nici că le spune să fugă. Gheorghe trebuia să zică: *A, cuscre, eu nu știu nimic de ei, de când au plecat n-am mai auzit nimic de ei.* Cine știe pe unde or fi apucat, cine știe dacă mai trăiesc. Dar Gheorghe a tăcut și securitatea a dedus că, dacă Gheorghe a tăcut, el știe unde sunt frații lui.

În noaptea de 9 martie, multă securitate și armată s-a dus în satul Testemel. Au împânzit satul și pădurile din împrejurimi. Orice om era întâlnit pe stradă era arestat pe loc și întrebant: *De unde vii și ce știi de frații Fudulea ?* Gheorghe Fudulea dormea liniștit lângă copiii săi. Dintr-o dată ușa a fost lovită cu cizmele de securiști și a sărit din balamale. L-au luat din pat, l-au legat și au început a-l bate cu patul armei în fața copiilor și a familiei. L-au dus în pădure. Spune banditul, unde sunt frații tăi! Nu știu nimic, puteți să mă omorâți că nu știu nimic de ei. Atunci iar bătaie, schingiuri. *Lasă banditul, că ai să spui tu tot.* L-au legat cu mâinile la spate și l-au atârnat de un copac. O durere îngrozitoare, când simți cum îți ies oasele mâinilor de la umăr și îl mai și loveau cu paturile armelor. Striga de durere și striga la ei: *Dați-mă jos, că vă spun!* Dar când l-au coborât, el se îndoia să spună. *Hai spune, banditul!* și dacă l-au văzut că zăbovește, și-au înfipt mâinile în el și sus pe cracă. Striga ca din gură de șarpe: *Nu mă spânzurați, că acum o să vă spun!* și a izbucnit în plâns și abia a putut să rostească: *Ciobanul din Pășpunar știe despre ei.* Și hoardele roșii, cum le spunea Gogu Puiu, au plecat imediat la Pășpunar și cum au ajuns acolo, s-au împânzit peste tot și au dat ordin că nimeni nu are voie să miște. Au întrebat până au aflat pe ciobanul Nichita Nazarie. L-au legat și l-au dus în pădure. I-au zis: *Spune unde sunt frații Fudulea, ca să-ți ușurezi pedeapsa.* Ciobanul și-a dat seama că orișice rezistență e zadarnică și viața lui e pusă din nou la mează. Și a pornit înaintea lor ca să-i ducă la ascunzătoarea haiducilor.

Haiducii în cabană făceau pe rând de pază câte unul. Aveau o vizetă și se uitau afară și vedeau orice mișcare. Acum au văzut cu groază că ciobanul Nichita Nazarie venea spre cabană iar în spatele lui multă armată și securiști. Nicolae Fudulea a pus mâna pe armă și a zis: *Soarta noastră e pecetluită, dar voi pedepsi trădarea.* A descărcat arma în pieptul ciobanului, care s-a rostogolit pe loc. Securiștii au înconjurat cabana și printr-un șiretlic au împins buturuga de la intrare și au început să tragă înăuntru. Haiducii s-au retras în fundul cabanei și de acolo răspundeau cu foc de automate înspre afară. Bestiile, dacă au văzut că haiducii nu se predau, au aruncat o grenadă drept în mijlocul cabanei. Grenada a căzut jos în cabană, dar Dumitru Fudulea, care făcuse serviciul militar, știa că grenada nu expodează dintr-o dată, iute s-a repezit, a pus

mâna pe grenadă și a aruncat-o afară. Dar bestiile roșii au aruncat altă grenadă în cabană și cât ai clipi din ochi, Dumitru, din nou a aruncat-o afară, așa a continuat acest „joc” pentru un timp. Bestiile continuau să arunce alte grenade înăuntru și Dumitru la arunca afară. Lupta a durat patru ore și haiducii rezistau cu dârzenie.

Dar nenorocirea a venit și una din grenade, pe care Dumitru a aruncat-o afară, s-a lovit de o cracă a copacului care acoperea cabana și a căzut jos în cabană, a făcut explozie. Lui Dumitru Fudulea i-a rupt burta și i-a sfârtecat pieptul. Martorul ocular, care a fost de față, Dumitru Gula, din comuna Ischibaba, mi-a spus: *în timp ce colonelul Doicaru, șeful Securității din Constanța, a preluat arma de la Nicolae Fudulea, l-a bătut pe umăr și i-a zis „Bravo, măi Fudulea, ai fost un viteaz”*. Pe Dumitru Fudulea l-au luat repede și l-au pus într-un jeep și au plecat cu el. Nu s-a știu niciodată nimic mai mult despre el, dacă o fi murit pe drum sau la securitatea din Babadag. Restul au fost arestați și duși la închisoarea Tataia din Constanța. Prin ce chinuri și schingiuiuri au trecut ei la securitate, numai Dumnezeu știe. Cotan Ion, pus la tortură, a rămas șocat pentru toată viața. De la închisoarea din Constanța a fost dus la închisoare din Aiud. Pe unde a trecut ca deținut, în timpul plimbării, la fiecare douăzeci de pași, striga „*Lupu măi*”. El a fost condamnat la muncă silnică pe viață. Nicolae Fudulea și Stere Grasu au fost condamnați la moarte. I-au pus în lanțuri și i-au dus într-o celulă pe amândoi, unde așteptau să le vină sentința de executare. Cât privește pe ciobanul Nechita Nazarie, din comuna Păspunar, el nu i-a trădat pe haiduci. Marea greșeală a fost a lui Dumitru Fudulea atunci când i-a șoptit fratelui său Gheorghe, fără să știe Nicolae, că „noi suntem foarte bine ascunși în cabană”.

Nicolae Fudulea evadează

Imediat cum au ajuns cu Nicolae Fudulea, Stere Grasu și Cotan Ion la securitatea din Constanța i-au dus în fața Tribunalului militar, Curtea marțială, pentru judecată. S-a format un complet de urgență, numai din colonei de securitate, i-a judecat fără public, cu ușile închise și cu ferestrele camuflate și i-au condanat la moarte. Am amintit mai înainte că erau puși în lanțuri amândoi într-o celulă și așteptau sentința de executare, care întârzia să vină. Se culcau și se sculau cu lanțurile la picioare și au prins jeg pe ei, care îi cam supăra chiar și când dormeau.

Într-o zi, Nicolae Fudulea a bătut la ușa celei, a venit milițianul, a deschis ușa și a întrebat: *Cine a bătut? Eu. Cum te cheamă? Nicolae Fudulea. Ce vrei banditule? Să mă scoateți la raportul domnului comandant*. A doua zi pe la orele zece a venit milițianul și i-a făcut semn cu mâna, vino încoace, banditule. I-a pus ochelari pe ochi, ca să nu vadă pe unde merge, l-a apucat de zeghe și îl trăgea după el cum trag oamenii vita. L-a dus la comandantul închisorii care îl întreabă: *Ce vrei Fudulea?* El i-a spus: *Suntem condamnați la moarte. Avem și noi o dorință, dacă se poate să facem și noi o baie, că de când suntem în lanțuri nu ne-am mai spălat*. Comandantul, se vede treaba era în toane bune și i-a aprobat. A dat ordin să fie scoase lanțurile de la picioare și să-i ducă la baie.

I-au dus de au făcut baie, iar după baie milițianul i-a dus din nou în celulă fără să le pună lanțurile la picioare. Nu se știe a cui a fost neglijența că nu le-au mai pus lanțurile la picioare. Putea să fie comandantul, sau poate altcineva. În mijlocul curții temniței sunt closetele cu mai multe despărțituri. Acolo zilnic milițianul șef de secție scotea la program deținuții. În acea perioadă se făceau reparații la unele camere ale temniței. Se înlocuiau unele grinzi mai vechi. La marginea closetului era lipită de perete o ladă în care se aruncau deșeurile de la reparații. Într-o zi, când au fost scoși deținuții la program, printre ei și Nicolae Fudulea cu Stere Grasu, fără lanțuri la picioare. Când s-a întrebat Fudulea în closet, cu ochii lui de vultur a zărit în lada aceea de deșeuri o bucată de metal. Când milițianul s-a uitat în altă parte, Fudulea repede a luat bucata de metal și a băgat-o sub zeghe. Milițianul i-a dus în celulă, i-a zăvorât și a plecat pe la alte camere cu

programul lui. Nicolae Fudulea, după ce s-a asigurat că milițianul nu mai e la ușa lor, s-a uitat la Stere și i-a zis: *Măi Stere, vrei să evadăm? Da, sigur că vreau, dar cum, că nu putem.* Atunci Fudulea a scos bucata de metal de sub zeghe. Era o jumătate de scoabă cu care se prind câte două grinzi laolaltă. Scoaba asta s-a nimerit să fie ruptă chiar în două. Fudulea i-a zis lui Stere: *Cu bucata asta de fier noi vom evada din închisoarea de la Constanța.*

Nicolae Fudulea se gândea acum să-și facă un plan de evadare și ținta lui era spre gratiile de la fereastră, să scobească în perete pe lângă ele și să le tragă afară una câte una. Dar când? Că milițianul avea ordin să treacă din moment în moment pe la celule, să vadă ce fac deținuții. Deținuții, de la ora cinci dimineața, când suna deșteptarea și până seara la ora zece, când suna stingerea, nu aveau voie să stea lungiți, ori să doarmă, ori să scrie ceva, nici chiar în palmă, ori să cânte, sau să vor-bească tare și nici chiar să se uite spre fereastră și alte nimicuri, care erau socotite ca infracțiuni grave. Pentru aceste fapte deținutul primea două sau trei zile de carceră, sau chiar șapte zile de izolare la zarcă.

Fudulea totuși avea un plan ingenios. La orele 12 se dădea masa deținuților. Milițianul, șeful secției, cu doi hoți deținuți de drept comun, venea cu un hârdău să împartă mâncarea deținuților, cameră după cameră, și era așa de ocupat cu treaba asta că nu se mai preocupa de alte persoane. De multe ori împărțitul mesei dura mai mult de o oră și în timpul acela nimeni nu stătea la vizeta ușii. Acesta era timpul de care profita Fudulea ca să lucreze la fereastră și lucra cu zel și cu sete pentru evadare, iar Stere stătea cu urechea la ușă să audă dacă cineva se apropia de ușa lor. Cu scoaba aceea cu cioc ascuțit și puternic, râcăia la perete sub gratii să ajungă la cele trei vergele care erau băgate în perete. A dat de prima vergea, dar au observat că s-a terminat masa și Fudulea s-a oprit din lucru. Dar s-a ivit o altă problemă, acolo unde a râcâit s-a făcut ca un șanțuleț. Din săpunașul ce fiecare deținut îl avea pentru spălat pe mâini și pe față, cu puțină salivă și cu praful de la râcăială au făcut o pastă cu care a astupat șanțulețul, încât nu se cunoștea nimic. La toate controalele de la vizetă milițianul îi vedea că stau reglementar la marginea patului. Au continuat și în timpul mesei de seară și a doua zi la masa de la orele 12, apoi la masa de seară, până au reușit să miște cele trei vergele. La fiecare întrerupere de lucru, cu pasta săpunașului, care avea culoarea peretelui, astupau șanțul rămas. Cele trei vergele erau dezgropate, dar vergeaua de la mijloc nu lăsa să se poată mișca gratia. În sfârșit, a terminat și cu vergeaua de la mijloc; acum urma să încerce cât loc se va face pe sub gratii ca să poată ieși și să evada. Au constatat că ar putea ieși pe sub gratie, dar numai în cămașă și indispensabili.

Au împins vergelele la locul lor și au astupat șanțulețele cu pasta lor specială și s-au așezat fiecare la locul lui, stând reglementar. Stăteau liniștiți pe marginea patului, e un fel de a zice, căci de acum începuse marea frământare. Cum să evadeze, care e timpul cel mai potrivit pentru evadare. Eu, ca unul care am stat de mai multe ori în închisoarea militară Tataia din Constanța și cunosc poziția celulei unde au stat camarazii mei dragi, Nicolae Fudulea și Stere Grasu, voi încerca să descriu evadarea lor. E o evadare mai interesantă decât în filme. A fost ceva de necrezut, dar totuși au evadat.

Închisoarea Tataia, de jur împrejur are o centură de zid și dimensiunile le dau cu aproximație. Le dau numai după cum am putut să le apreciez cu privirea ochilor, deci în mod probabil. Centura era înaltă cam de doi metri - doi metri și jumătate, iar grosimea zidului de vreo 70 de centimetri, până la unmetru. Deasupra zidului sunt gherete, unde stau soldații de pază. Distanța între gherete - probabil 50 metri.

Paza de pe ziduri se face de soldații de la M.A.I. (Ministerul Afacerilor Interne). Soldații de pe zid, cu arma în mână tot timpul, se plimbă de la o gheretă la alta. În coridor sunt depozitate lemnele de foc pentru încălzirea pe timpul iernii. Acestea erau stivuite în metri chiar pe lângă zid. Se vor sui pe lemne și apoi cu mâinile se vor cățăra pe zid până vor reuși să ajungă pe coama lui, de acolo cu oarecare risc și dibăcie vor sări drept în stradă. Astfel vor fi liberi din nou. Dar destinul nu-i cum vrea omul, ci cum vrea Domnul. Planul de evadare era făcut, acum trebuia timpul potrivit să-l pună în aplicare. De la fereastra lor și până la poarta principală, unde era corpul gardienilor, distanța era de aproximativ 50 - 60 de metri. Aici, la această poartă, era o

cameră unde e rastelul de arme și în fiecare zi, la orele șase după masă, vin soldații de la unitate și fac schimbul cu cei care coboară de pe zidul de pază. Când soldații se întâlnesc în această cameră, nu se grăbesc prea tare, că „doar nu vin turcii”. Până mai dau mâna unul cu altul, până fumează o țigară, fiindcă în post nu au voie, nu se grăbesc, căci oricum deținuții au gratii de fier, nu au cum să evadeze. În momentul când soldații erau la poarta principală, unde se schimbă garda, Nicolae Fudulea și cu Stere Grasu, cu multă atenție și iuțea s-au desbrăcat de haină și de pantaloni, de au rămas numai în cămașă și indispensabili. Repede s-au vârat pe sub gratii și au sărit în coridor. Stere a ieșit întâi și Fudulea după el. Stere s-a urcat pe lemne și de acolo s-a cățarat și a ieșit sus pe zid. Fudulea, care era foarte iute de mișcări, i-a făcut semn să sară în stradă. Acum era pe lemne și urma să urce pe zid, să-l urmeze pe Stere. Dar cum se face când vine ghinionul și nenorocirea, Stere a sărit greșit și și-a rupt fluierul piciorului drept în două. Din cauza durerii insuportabile răcnea și țipa în plină stradă cât îl ținea gura. Nicolae Fudulea deși țaran simplu, avea un discernământ și o inteligență sclipitoare. Imediat și-a dat seama că Stere Grasu și-a fracturat piciorul și că totul e pierdut. Eu spun că de mi-ar fi dat mie cineva un sac de aur, nu aș fi putut să iau o asemenea inițiativă ca a lui. Este nu numai de admirat, dar este și imposibil a te gândi la o aseme-neă hotărâre. Aici nu avea când să se gândească, totul mergea fulger. În timp ce soldații își mai schimbau unele obiecte și mai trăgeau dintr-o țigară, ori mai spuneau câte un banc, Fudulea a luat o scurtătură de lemn din grămadă și ca o vijelie, ca o furtună, s-a repezit la poarta principală unde soldații erau în bună dispoziție. Cu o iuțea uimitoare și cu un curaj fără seamăn a apărut în mijlocul soldaților și cu mult sânge rece a strigat: *Puneți mâna pe ei, mama lor de bolșevici!* Soldații au crezut că s-a întâmplat vreo evadare în masă, nu știau cum să fugă mai repede, așa au fost de șocați. Unii n-au avut timp să-și ia bonetele, alții vestoanele, în timp ce unii s-au ascuns după ușă. Un soldat a ieșit în curte și a fugit ca din pușcă, s-a dus drept la birouri unde erau vreo zece funcționari și îngrozit a strigat: *Fugiți, că vin deținuții cu scurtăturile de lemn în mână!* S-a produs și aici panică mare. Nicolae, când a văzut că toți s-au împrăștiat și nu a mai rămas nimeni în cameră, a aruncat scurtătura din mână și a ieșit pe poarta principală în stradă. A dat colțul și fugi pe străzile Constanței, spre libertate și haiducie.

Stere Grasu, cu piciorul rupt, se tăvălea de pe o parte pe alta și țipa îngrozitor de durere, cum nu se putea închipui, ca în ghiarele morții. Nu se știe ce s-a întâmplat cu el. În nici un caz, e sigur că nu l-au tratat, poate că l-au mai chinuit, de necaz că era să-i reușească evadarea din închisoare. Probabil numai după aceea l-au executat.

Drumul spre haiducie

Colonelul Doicaru, șeful securității, s-a sfătuit cu subalternii lui încotro ar fi putut să fugă partizanul, banditul. Lupul când e hăituit, încotro fuge? Desigur, spre pădure. Sigur și banditul tot spre pădure a fugit. S-a format o poteră imensă cu armată și cu securiști și au luat-o în lung și lat spre Nord, spre Babadag. Dar judecata lui Fudulea trebuia din nou să strălucească, să scilipească. El n-a luat-o spre nord, spre pădurile Babadagului, așa cum era normal s-o facă. Haiducul își are tactica și stratagema lui. N-a luat-o spre nord, spre pădure, ci a luat-o spre sud, spre câmpie. A dus în eroare securitatea, puteau să-l caute mult și bine, până i-ar fi luat amețea!

Dar problema era destul de grea pentru Fudulea, cum să străbată străzile până la marginea orașului Constanța. Fiind un oraș balnear, cu lume multă venită din toată țara, trebuia să treacă prin zeci și zeci de pâlcuri de oameni. Iar el numai în cămașă și gol ca un pistol, noroc că din nou i s-a năzărit o idee: să simuleze că este beat. Dar și pentru asta îi trebuia multă finețe și multă istețime. El trebuia să se transforme dintr-un bun păstor într-un bun artist și iată-l beat turtă, mergând pe trei cărări. Mergea strâmb, împiedicat, și sughița mai bine decât un bețiv adevărat. Unii oameni îl compătimeau, alții îl disprețuiau și ziceau: Uite, în ce hal a ajuns, un alcoolic, un

derbedeu care și-a pierdut și hainele. Nicolae Fudulea, dacă auzea ce ziceau oamenii, se băția mai departe spre liman. A dat Dumnezeu și s-a văzut la câmp și încă puțin și a ajuns la porumburile după care tânjea, precum cerbul tânjește după izvoare cu ape reci. Porumburile erau pentru el ca niște păduri care îl odihneau și-l făceau nevăzut de ochii fiarei roșii, anticristul. A stat jos și s-a odihnit până spre seară. Pentru Fudulea noaptea era vremea cea mai plăcută. Nimeni nu-l vedea de unde vine și unde se duce. Noaptea pentru el este binecuvântare, că îl ascunde și îl face nevăzut de ochii tiranilor. Și-a făcut rugăciunea și a plecat spre Cobadin, spre vestul Dobrogei, să se depărteze cât mai mult de Constanța, oraș care e condus de puterile întunericului. Dar până la Cobadin prin câte văi, prin câte hățișuri și peripeții trebuie să treacă! A mers toată noaptea și mai spre ziuă a intrat într-un boschet de măraciniș. A stat toată ziua fără pâine, dar mai ales fără apă în acea arșiță a soarelui, numită Africa Dobrogei. Când s-a înserat, și-a făcut rugăciunea și a plecat la drum. Cum a ajuns la primul sat, s-a oprit la marginea lui și a căutat ceva cu care să se poată apăra. A dat peste un furcoi cu coarnele de fier, acesta fiind prima armă cu care s-a înarmat. Tot la marginea satului, mai încolo a observat o ușă deschisă, iar în casă ardea o lampă cu petrol. Repede s-a dus până în fața ușii, așa, cu furca în mâini, și a văzut o pereche de tineri, soț și soție. Le-a dat bună seara și le-a zis: *Frații mei, să nu vă temeți de mine, că nu sunt om rău, sunt om bun, dar vedeți în ce hal am ajuns. Aceasta e o dovadă că sunt om bun, sunt prigonit de cei fără Dumnezeu, care vor să ne distrugă țara și neamul nostru românesc. Vă rog, cu bunăvoința dumneavoastră, dați-mi puțină apă că nu am băut de două zile și mi s-a uscat limba.* Tinerii aceia i-au dat un bidonaș cu apă, o pâine și ceva de ale gurii. Toate erau puse într-o traistă și i-au zis: *Poftim nene și Dumnezeu să te ajute.* Nicolae Fudulea a primit traista și le-a zis: *Frații mei, vă mulțumesc din toată inima pentru aceste daruri neprețuite. Și acum, vă rog, dacă sunteți buni români și mai ales buni creștini, după aceasta se va cunoaște, nu ați văzut și nu ați auzit nimic. Tăcere. Dumnezeu să vă binecuvânteze.* Și-a făcut cruce și a plecat să se depărteze cât mai mult de locul acela unde a fost văzut de cineva. Dar a fost liniște în urma lui. Se vede că tinerii aceia au fost buni români și au știut să tacă.

A tot mers spre vest, până a dat de o pădure. Pădurea era sfântă, era patria lui. A intrat într-un desiș și frânt de oboseală, de zbucium și de somn, s-a așezat jos și a băut apa, că-i ardea sufletul ca o văpaie de sete, a mâncat puțină pâine și s-a culcat. A dormit iepurește, numai câteva ore, și după această odihnă binecuvântată s-a sculat, și-a făcut rugăciunea, sfânta cruce și din nou la drum printre copaci, spre vest. După ce a trecut prin hățișuri, văi și obstacole, într-o noapte a ajuns în comuna Cobadin.

Dumitru Gula din Ischibaba, județul Tulcea, o gazdă secretă și un mare admirator al lui Nicolae Fudulea, de la care am toate aceste date, nu mi-a dat numele gazdei lui Fudulea din Cobadin și nici câte zile a stat acolo. Poate vreo douăzeci de zile. Pe atunci se lucra la Medgidia, la Canal, pe un perimetru de mai mulți kilometri. Lucrau vreo șaiszeci de mii de deținuți politici puși la munci faraonice spre a-i distruge, fiindcă aceștia erau elita României și ținta comunismului era să distrugă țara. Gazda lui Fudulea s-a dus la Medgidia ca să sondeze terenul, pe unde ar putea să treacă Fudulea Canalul. Era multă forfoteală de deținuți, de civili, de mașini, camioane de tot felul și paza nu era așa de vigilentă în acea lume imensă, care se mișca într-una. Șiruri de camioane și de căruțe încărcate cu pământ, în plus era un du-te vino de oameni. Gazda lui Fudulea s-a dus acasă și la câteva zile a umplut căruța cu fân și l-a pus pe Fudulea lungit sub fân, făcându-i puțin loc pentru aerisire. S-au rugat și au plecat cu peripeții și cu mult risc, ziua-n amiaza mare, că noaptea ar fi fost mai suspect. Când au ajuns la Medgidia, în acel furnicar de lume treceau șiruri de căruțe cu pământ, printre care s-a vârât și căruța în care era Nicolae Fudulea. Se zice că riscul de multe ori este binecuvântat. Și gazda lui Fudulea, printre acele căruțe cu pământ, fluiera și cu biciușca în mână îndemna caii să meargă. Au trecut cu bine și cu multe emoții de canal. La câțiva kilometri de drum au dat de lanuri cu porumb. Nu știu precis dacă era sfârșit de august sau început de septembrie, dar porumburile erau mai înalte ca omul. A intrat cu căruța pe un drum și s-a înfundat într-un lan de porumb, pe o linie unde nu se vedea țipenie de om. Aici s-au îmbrățișat și s-au sărutat ca doi frați. Fudulea a zis: *N-am cum și nici nu*

știi cum să-ți mulțumesc. Ți-ai riscat viața pentru mine, frate. Ce pot eu să fac? S-a uitat și a zis: *Doamne, ajută-ne și ne apără de cei fără Dumnezeu*, apoi s-au îmbrățișat din nou. Au plâns și s-au despărțit. Gazda lui Fudulea a plecat spre casă, iar Fudulea spre pădurile Babadagului. A avut grijă gazda lui de i-a pus apă și alimente în traistă, furca lui să se apere, dacă nu de oameni, măcar de vreun câine. A mers câteva nopți la rând, până când a dat de pădurile Babadagului, patria lui, unde și frunza îl cunoaște, îl apără și îl ascunde de dușmanii lui, locul unde cunoaște izvoare cu apă rece.

În Ceamurlia de Sus, un tânăr, Stere Alexe, fosta gazdă a lui Nicolae Fudulea, în timp ce Fudulea era la închisoare condamnat la moarte, securitatea s-a dus să-l aresteze, dar a scăpat ca prin minune de bestiiile roșii. S-a înarmat și haiducea de unul singur prin pădure. Într-o noapte, Fudulea s-a dus la familia lui Alexe și a luat legătura cu Dumitru Alexe, fratele mai mare al lui Stere și i-a povestit evadarea lui de la închisoarea Tataia din Constanța și peripețiile prin care a trecut; totodată l-a rugat să-i facă legătura cu fratele său. Într-o noapte s-au întâlnit amândoi. După ce și-au povestit ce au mai făcut de când nu s-au mai văzut, s-au înțeles să lucreze împreună la organizarea comunelor împotriva celor fără Dumnezeu, a comunismului. S-au înarmat cu arme automate și au pornit prin comune la organizare. Din când în când mergeau la Dumitru Alexe pentru informații și pentru ceva alimente. Dumitru îl admira foarte mult pe Fudulea pentru felul cum se purta și cum vorbea din convingere împotriva comunismului. Când se ducea prin comune, Fudulea le spunea cetățenilor: *Fraților, bolșevismul în curând va pieri, se va risipi și se va duce de unde a venit, iar noi vom fi din nou stăpâni pe țata noastră și pe glia noastră*. Au umblat amândoi la organizarea comunelor până în toamnă târziu, aproape de iarnă.

Stere Alexe s-a despărțit de Fudulea în iarnă și, ca să-și piardă urma, i-a spus: *Plec din localitate și mă voi duce în altă parte*. Dar în schimb n-a fost așa, el și cu frate-său Dumitru au săpat chiar în casa lor o ascunzătoare. Spre nenorocul lui, un mare codoș informator al securității, o canalie ordinară, Mișa Colaexaz din comuna Principele Mihai, județul Tulcea, ca un câine umbla după trădări. Securitatea a venit la familia Alexe, au făcut percheziție amănunțită, dar ce n-a găsit securitatea, a descoperit canalia de Mișa Colaexaz. A stat multe nopți pe după garduri și pândeau curtea lui Alexe. Pe la ora unu noaptea, când Stere Alexe era sigur că în curtea lor nu poate să fie cineva, a ieșit din ascunzătoare în curte ca să mai respire puțin aer curat. Dar vânzătorul de suflute, Mișa, care de mult îl pândeau, cum l-a văzut s-a și dus repede să-și ia arginții lui Iuda. Imediat, cum l-a denunțat, au venit bestiiile roșii și l-au arestat pe Stere Alexe și a murit la securitate în cele mai grele torturi, chinuri și schingiuri. A murit ca martir al Neamului Românesc.

A fost arestat și Dumitru Alexe și condamnat. A fost eliberat în 1964, când au fost eliberați toți deținuții politici. Când a venit Dumitru Alexe acasă, s-a întâlnit în comună cu codoșul Mișa Colaexaz, care repede s-a dus să dea mâna cu Dumitru: *Hai noroc, Mitică!* Dumitru Alexe i-a zis: *Marș codoșule, să dispari din fața mea, nu ți-e rușine, mi-ai mâncat pe fratele în plină tinerețe. Marș din fața mea, blestematule!* Codoșul a plecat rușinat, cu coada între picioare.

Nicolae Fudulea a rămas din nou să haiducească de unul singur, dar în urma lui era o armată întreagă de spioni, de codoși și de informatori organizată de securitate pentru prinderea lui. Securitatea a fost informată că Nicolae Fudulea umblă prin sate și comune și îndeamnă pe cetățeni să se ferească de anticristul păgân, bolșevismul. În 1952, probabil pe la sfârșitul lui martie, Fudulea se găsea în comuna Principele Mihai, la frații Papazu, unde aveau săpată ascunzătoarea în grajd. Dar securitatea, cu rețeaua de informatori pe care o avea în toată Dobrogea, a aflat că Nicolae Fudulea se află la frații Papazu. A venit groaznica securitate și cu armată multă au înconjurat comuna de jur împrejur ca să-l prindă pe mult căutatul și fiorosul bandit Nicolae Fudulea. Dar cineva, care făcea parte din organizația lui Fudulea, repede s-a dus la el și i-a spus: *Fudulea, fugi iute, că armată multă a înconjurat comuna*. Nicolae Fudulea, care era om de pădure și de evadări, cu toată paza strașnică, noapte fiind, a trecut printre ei fără să fie observat de cineva și s-a făcut nevăzut. Securitatea, după ce a înconjurat comuna, erau așa de

siguri că-l vor prinde, că s-au dus la casa familiei Papazu și, făcând percheziția, au dat de ascunzătoare. Ascunzătoare, da. Ama Haiduc, ba!

Și, din nou, Nicolae Fudulea le-a tras cacealmaua. Ca prin minune a scăpat din ghearele bestiiilor roșii. În noaptea aceea, au fost arestați cei patru frați Papazu: Nicolae, Timu, Gheorghe și Panait, unde se afla ascunzătura. Au mai fost arestați și alți cetățeni care făceau parte din organizația **Haiducii Dobrogei**: Damu Grasu, șeful garnizoanei, apoi Mina Beca, Tascu Beca, Vanghele Beca, Gheorghe Cutumișu, Costea Cumiță, Gheorghe Enache, Tascu Sifiringu și Damu Sifiringu. Fudulea, după ce a scăpat din cleștele securității, căuta să fugă cât mai repede și cât mai departe de locul acela. Securitatea, care știa acuma stratagema lui Fudulea, și-a luat măsuri pentru prinderea lui. Au pus în alertă zeci de sate și comune, până aproape de Dunăre, la Hârșova. Pe o distanță de 90 - 100 de kilometri, în toate satele și comunele, cum se face seară, toți codoșii și informatorii au primit ordin să păzească bine în jurul localității lor și dacă vor vedea pe Fudulea sau orice haiduc care umblă noaptea, să-i anunțe imediat. Nicolae Fudulea avea antenele simțului foarte dezvoltate și, ca toți marii luptători, era un om bun, blând și liniștit. Nici chiar dușmanului nu-i făcea rău. Nu vorbea nervos și iute și nici nu era un taciturn. Vorbea moderat și cumpătat. De multe ori știa să ierte pe câte un camarad care îl jignea cu vreun cuvânt. Nu strica repede camaraderia, frăția sau prietenia nu conta cine era persoana respectivă. Dispunea de multă înțelegere. Familia Fudulea sunt oieri-păstori din moși strămoși. Cândva, foști Celnici. Nicolae, prin firea lui, prin comportamentul lui dispunea de un suflet nobil, civilizat. Dar când era vorba să-și apere onoarea, demnitatea și neamul, dădea dovadă de curaj și de o dorință de luptă rar întâlnite. Dar aceea de la distanță, de cum se apropia de un sat, numai după lătratul unui câine știa ce poate să fie în acel sat. Mergea numai noaptea și dacă îl prindea ziua pe undeva, intra într-un desiș de pădure sau de mărăciniș. Stătea acolo până venea noaptea și pornea mai departe la drum. Avea gazde în multe sate, dacă se furișa într-un sat, prin antenele lui de haiduc simțea dacă nu e în regulă ceva, că în sat este ceva mișcare, imediat ieșea din acel sat și pleca mai departe. Așa a trecut prin zeci de sate și potera nu l-a prins, dar nici nu-l slăbea de loc.

Fudulea, depărtându-se de locul de unde a plecat, fiind cam la o sută kilometri depărtare și crezând că i-au pierdut urma, a intrat în comuna Colfa. După mirosul lui de haiduc, în comună era liniște și nu se simțea nici un fel de pericol. Dar spre ziuă comuna Colfa a fost înconjurată de poteră, de securitate, de miliție și de armată. Fiindcă bestiile roșii nu erau sigure că haiducul Fudulea este aici, și ca să nu alarmeze populația, au întrebuințat altă metodă. O metodă satanică, nefolosită până aici. Au anunțat populația comunei că se face o verificare a buletinelor de identitate și că toți cetățenii de parte bărbătească trebuie să se prezinte la primărie cu buletinul pentru control. Ca urmare a groazei și spaimei care au băgat-o în oameni, într-o oră toată populația comunei era în fața primăriei cu buletinul în mână. În primărie era un grup de securiști îmbrăcați în civil, iar la ușă cineva a anunțat: Să intre câte unul în primărie. Primul cetățean care a intrat a fost întrebat numele și apoi îi spuneau: *Noi știm că Fudulea e la tine, dar vrem să vedem dacă ești sincer și dacă vrei să-ți ușurezi situația să ne spui*. Cetățeanul, care nu știa nimic, răspundea: *Eu nu știu de nici un fel de Fudulea. N-am auzit de așa ceva*. Cetățeanul era luat și dus în spatele primăriei și păzit de securiști. Nu avea voie să ia legătura cu cei din fața primăriei și nici să se uite spre ei. A urmat alt cetățean cu buletinul în mână și la fel, aceeași întrebare, același răspuns, că nu știe de nici un Fudulea, apoi era dus în spatele primăriei și așa s-au perindat mulțime de cetățeni, până când s-a nimerit să vină chiar gazda lui Fudulea. Când i-a pus întrebarea cu introducerea că ei știu că Fudulea e la el, dar că ei vreau să vadă cât este de sincer, cetățeanul a îngălbenit ca ceara, a început a tremura ca varga și a scăpat buletinul din mână. Unul dintre securiști s-a aplecat, a ridicat buletinul și i l-a dat zicând: *Ei, lasă că nu-i facem nici un rău. Nu-i așa că Nicolae Fudulea are armă, ce fel de armă are? Are armă automată. Du-te și spune-i, dacă se predă de bună voie, nu-i facem nici un rău*.

Numai în felul acesta au putut bestiile roșii să afle unde este haiducul Fudulea. Gazda s-a dus acasă, galben, pierdut și i-a spus lui Fudulea: *Măi Nicolae, suntem trădați. Comuna e plină de armată și chiar la poarta noastră e un grup de securiști înarmați, care te așteaptă să te predai*.

Gazda s-a retras și a dispărut. Nicolae Fudulea, de data aceasta era hotărât să nu se predea viu în mâna bestiiilor roșii. A pus mâna pe armă, cu degetul pe trăgaci. A ieșit afară din casă, mergând drept spre poartă. La poartă era un grup de securiști și ei cu degetul pe trăgaci. Nicolae a trecut pe lângă ei, dar aceștia nu i-au zis nimic. Și-au dat seama de hotărârea haiducului, că la orice somare, el i-ar fi secerat cu automatul pe loc. De fapt, aceasta și dorea haiducul, să cadă în luptă cu hoardele roșii, dar dorința lui a eșuat. A ieșit în stradă dar n-au deschis foc asupra lui. A mers așa până aproape de marginea comunei, mai era o casă unde era un alt grup de securiști, dar mai numeros. Nicolae Fudulea a trecut și pe lângă aceștia tot cu degetul pe trăgaci. Și aceștia l-au lăsat să treacă de ei spre câmp. Aveau ordin de la Bu-curești că pe Nicolae Fudulea să nu-l împuște, ci să-l prindă viu și nevătămat. Fudulea s-a depărtat de ei la mai mult de o sută de metri pe câmp. Crezând că a scăpat din cleștele securiștilor își iuțea pasul să se depărteze și mai mult, că de la o distanță mai mare ar putea să lupte cu fiara roșie și probabil să evadeze din nou. Dar o canalie de securist, care avea arma cu lunetă, a ochit și l-a împușcat de i-a rupt fluierul piciorului. A căzut jos, sângele îi curgea șiroaie și durerile erau teribile. Nu se mai putea mișca, iar dorința lui era să lupte, să nu cadă viu în mâinile lor. Dar acuma nu mai putea lupta, singurul lucru ce putea să-l facă, era să-și ia singur viața cu propria lui armă, ca să nu-l ridice de acolo viu dușmanii neamului românesc. Dar ca unul care era un bun creștin, un ortodox convins, nu s-a sinucis. A preferat să fie chinuit, schingiuit, martirizat, dar să rămână creștin. Nimeni nu știe ce au făcut cu el, unde l-au dus și câte zile a mai fost în viață. Dar se știe cum au luat viața atâtor mii de buni români, prin cele mai groaznice și prelungite schingiuri. Nicolae Fudulea a dat securității comuniste multă bătaie de cap și a făcut pe mulți români să reziste la acțiunile partidului comunist, care lucra la distrugerea neamului românesc. Trădătorii de neam și țară erau satisfăcuți că banditul și haiducul Nicolae Fudulea a căzut. Pentru bestiile roșii într-adevăr Nicolae Fudulea a fost bandit, pentru că a încercat să le zădărnicească acțiunile. Dar pentru noi românii, **NICOLAE FUDULEA** a fost un erou și rămâne peste veacuri un martir al neamului românesc, dar în special pentru frații lui, românii dobrogeni.

Hristu Zuba

Prin luna iulie, treierişul de grâu și de păioase era în toi. Din ordinul partidului, toată lumea trebuia să-și care recoltele la marginea satului ori a comunei și acolo să vină mașina de treierat, aproape de clăia lor de cereale. Era multă lume acolo, și cu treabă, și fără treabă. Într-o zi, vine un jeep cu doi civili, sigur că erau securiști. Unul dintre ei întreabă: *Cine este Costea Brândeș?* Oamenii l-au arătat, ăla mare. *La vino încoace. Cum te cheamă?* Costea Brândeș. Intră cu el în jeep, dar nici n-au plecat bine la drum, că l-au și luat la bătaie. Și dă-i peste față, în cap, la burtă, în coaste, unde nimereau și unde le pica mai bine. *Spune banditule, unde este Ciolacu Nicolae! Nu știu.* Și dă-i cu pumnii într-una. L-au dus departe de sat, lângă pădure, sub un pod de piatră, l-au legat cu o sfoară cu mâinile la spate, la sfoară au lăsat un ochi, în care l-au agățat într-un cârlig și l-au ridicat în sus ca la abator și dă-i bătaie cu un retevei, fără milă.

Durerile de bătă sunt suportabile, dar durerile de la mâinile legate la spate și apoi spânzurate de o cracă de copac sunt îngrozitoare, fiindcă brațele de la umăr se dezlipesc din locul lor. Durerea e așa de mare că moartea e mai dulce decât durerea aceea. Costea țipa ca din gură de șarpe, dar ei strigau: *Spune banditule, unde e Ciolacu. Dați-mi drumu, tovarăși, dați-mi drumu, să vă spun...* L-au dat jos de la spânzurătoare. *Spune banditule, unde e Ciolacu? Vă rog, tovarăși ascultați-mă ce vă spun. N-aș fi nebun să suport atâta durere pentru Ciolacu, dar vă promit că o să-l caut și cum dau de el, vin și vă spun.* L-au dezlegat mâinile de la spate și i-au spus: *Ascultă banditule, poimăine, joi seara, vii și ne întâlnim aici. Dacă nu ne spui unde e Ciolacu, îți facem mormântul. Ascultă banditule, să nu scoți nici un cuvânt unde ai fost, că noi o să știm și moartea*

e pe tine. Costea a răspuns: Am înțeles. S-a dus acasă cu mâinile umflate, și și-a făcut comprese cu apă și cu sare pentru dezumflarea mâinilor și potolirea durerilor. Dimineața s-a dus la treierat; acolo rude, prieteni l-au întrebat unde l-au dus oamenii aceia cu mașina. El le-a spus să nu-l întrebe, și căra la saci de grâu cu spinarea și să făcea că nu-i aude. Joi seara, cum le era înțelegerea, s-a dus la pod la întâlnire, dar călăii nu veniseră. Asta ca să-l sperie și mai mult. Într-un târziu au sosit și l-au întrebat: Ei, banditule, unde e Ciolacu? El le-a spus că a fost pe aici, pe dincolo și nu l-a aflat. Atunci l-au legat din nou cu mâinile la spate, l-au agățat de cârlig și Costea țipa de durere și se ruga să-l lase jos că le spune: Tovarăși, vă spun sincer. N-am avut timp din cauza treierășului, dar acum mă duc la mamă-sa acasă și la soția lui și o să-l descopăr și atunci vin și vă spun. I-au dat drumul cu condiția ca sâmbătă la 11 dimineața să fie la postul de miliție din comuna Baia. Dacă nu le spune unde e Ciolacu, îl vor duce din nou la post și singur își va săpa groapa. Deci îl amenințau cu moartea. A mers acasă și iar cu comprese cu apă cu sare, să-și liniștească durerile.

Sâmbătă dimineața, la orele 11, Costea Brândea era la la miliție. Acolo îl așteptau doi securiști, un maior și un locotenent. *Să trăiți tovarăși ofițeri! Bună ziua, cum te cheamă? Costea Brândea. De ce nu spui, Brândea, că noi știm tot. De ce îți agravezi situația? Tovarășe maior, eu am promis că îl caut, nu stau nici un minut pe gânduri. Cum dau de el vin imediat și vă spun. Locotenentul l-a condus până la poartă și i-a zis: Măi Brândea, câți copii ai? Patru, îi spune Costea. Tu ești om sărac. Îți dăm treizeci de mii de lei și totodată ai scăpat, nu te mai chemăm. Costea i-a zis: Tovarășe ofițer, păi ce este, vită, să ne tocim? Mi s-a acrit de acest nume Ciolacu. Eu îl caut și nu vreau nici un ban, dar cum dau de el, imediat vin și vă spun, să scap de belea și de Ciolacu. Ofițerul i-a zis: Ai grijă, să taci, altfel venim noaptea și te luăm din pat. Vedem noi dacă ești sincer. Costea: Să trăiți, tovarășe ofițer. Am înțeles. A plecat către casă.*

Într-o seară a venit cumnatul la mine în chilie și mi-a arătat mâinile umflate și mi-a spus cum l-au chinuit și l-au amenințat cu moartea. Eram îngrijorați amândoi și ne dam seama că se apropie ceva greu, dacă nu moartea, atunci sigur niște chinuri ieșite din comun. Eu eram foarte îngrijorat nu atât pentru viața mea, cât de sufletul meu. Cine știe cât poate să suporte omul la schingiuirile diabolice care le aplicau bestiile roșii, ca să-l forțeze să-și compromită sufletul, ceea ce are omul mai bun și sfânt. Eu mă rugam: *Ajută-ne, Doamne, să rezistăm la orice chin, să ne dăm numai viața și să ne salvăm sufletul.*

Securitatea cunoștea de la codoșii lor pe toți membrii din organizațiile noastre de luptă împotriva comunismului, dar nu se grăbeau cu arestările, căci voiau să descopere cât mai mulți, să-i lichideze pe toți. La sfârșitul lui septembrie 1951, s-au întesit arestările de haiduci în mai multe sate și comune dobrogene. În comuna Ceamurlia de Jos au fost arestați: Stere Moca, Alexe Constantin, Mihai Țigănică, Enache Presea, Constantin Găzeru și Hristu Zuba.

Mă voi opri numai la istorisirea unei părți din viața tânărului Hristu Zuba. Avea cam 19-20 de ani și făcea parte din U.T.C., dar numai de formă. Noaptea lua parte la ședințele noastre de rezistență contra comunismului. A fost arestat și el, odată cu alți buni gospodari și duși la Constanța, la securitate. Într-o noapte l-au adus la marginea comunei Ceamurlia de Jos să-l ancheteze și să facă declarații, denunțuri. Cine știe prin câte chinuri și schingiuri a trecut acest tânăr, dar a avut o moarte mai mult decât de martir. Bestiile roșii au întâlnit pe izlaz un cioban bătrân, care păștea oile, și i-au zis: *Moșule, vezi banditul ăsta, îl iei și îl îngropi, dar să nu scoți nici un cuvânt, că aici te îngropăm și pe tine.* Bietul om a fost îngrozit de ce a văzut. Un om masacrat, zdrobit de atâtea lovituri primite, de nu se mai cunoștea unde-i sunt ochii. Prin mijlocul izlazului curgea o șuviță de apă ce venea de la o cișmea din comună. Acolo pe vale, mai pe coastă, departe de apă, a săpat păstorul groapa și l-au îngropat pe Zuba. Ciobanul, după ce și-a făcut datoria creștinească, s-a rugat bunului Dumnezeu să-i odihnească sufletul lui Hristu. El îl cunoștea pe Hristu și familia lui, dar de frică niciodată n-a scos un cuvânt. Din cauza pământului pietros, păstorul n-a reușit să-i facă o groapă prea adâncă și, când ploua, apa lua pământul și îl ducea la vale. Ciobanul avea grijă ca atunci când trecea pe acolo să mai pună ceva pământ și pietre.

După câțiva ani, familia Zuba a plecat din această comună și s-a stabilit departe, în comuna Cagialac. Ciobanul avea băieți și au plecat și ei în orașul Constanța. După vreo douăzeci de ani de la moartea lui Hristu, ciobanul la adânci bătrânețe trăgea să moară, dar nu putea să-și dea sufletul. Noaptea i se arăta băiatul Hristu Zuba și se ruga de cioban: *Scoate-mă de aici, unchiule, scoate-mă de aici, unchiule*. O săptămână la rând i s-a arătat Hristu și se ruga de el. Ciobanul și-a chemat feciorii și le-a povestit toată istoria. Feciorii s-au interesat unde este familia Zuba și au aflat că s-au mutat în comuna Cagialac. S-au dus acolo și au povestit familiei toată istoria, cum s-a întâmplat și unde a fost îngropat. Frații lui Hristu Zuba s-au dus la locul indicat și l-au deshumat. I-au luat oasele martirizate de satrapii timpului și le-au înmormântat cu serviciu religios făcut de un preot. Iar ciobanul, cum i-au spus că Hristu a fost reînhumat, și-a dat duhul în cea mai perfectă liniște sufletească.

Mari arestări

Vreau să scriu despre marile arestări, dar nu știu, când nu au fost mari arestări în Dobrogea? În satele și comunele din Dobrogea, de câțiva ani organizația de rezistență împotriva comunismului a fost urmărită într-una de securitate. Au început să fie urmăriți și alți cetățeni pentru diferite motive reale sau imaginare, totul era făcut ca să bage groază în populație și să nu aibă nimeni curajul să atace sau să vorbească împotriva bestiiilor roșii. Credeam că anul 1951 va fi mai liniștit, dar satanica securitate a pornit cu toate oștile întunericului să ne aresteze și să ne desființeze. Să ne distrugă, dacă se poate, total. Dar nu au putut să o facă, pentru că totuși Cineva mai veghea asupra noastră, Dumnezeu era cu noi.

Colectivizarea era în toi în toată Dobrogea și țăranii fugeau de colectivizare și de securitate. Cumnatul meu, Costea Brânda, venea rar de tot pe la mine, ca să nu ne simtă codoșii. Căci mai întâi ne era frică de codoși și după aceea de securitate. Într-o noapte a venit cumnatul Costea la mine ca să-mi aducă vești și câte un ziar. Mi-a zis: *Cumnate, să-ți spun o veste foarte îngrijorătoare pentru noi. Ieri am fost la târgul din Baia și m-am întâlnit cu cetățeni din comuna ta, Sinoe. Ei mi-au spus că acum câteva seri a fost securitatea și i-a arestat pe toți camarazii tăi, care fac parte din organizația contra comunismului: Sima Dimcica, Iancu Dimcica, Tănase C. Vlahbei, Tănase G. Vlahbei, Mircea Juruc, Tima Pasota, Stere Manciu, Stila Peștereanu, Nicolae Sicu, Hristu Gache și Iancu Gicu. Au fost luați toți într-o noapte. A lipsit Tănase Ergoveanu, care luase și el parte la ședințele noastre contra comunismului, dar se vede treaba că a alunecat și a devenit informator. Nimeni nu știe unde i-a dus mașina neagră. Au dispărut, cum s-ar zice, fără urme.*

După aceste vești triste și îngrijorătoare pe care mi le-a adus cumnatul Costea, parcă aveam presimțirea că se apropie și de noi un mare pericol. S-ar putea să cad în plasa acelei hidre apocaliptice, despre care se spunea că are dinți foarte ascuțiți. Nu se știe dacă ne va lăsa în viață ori ne va sfâșia de tot. Înainte să plece cumnatul de la mine, am zis: *Ce o vrea Bunul Dumnezeu, aceea va fi cu noi. Nu se știe ce se poate întâmpla până mâine, dacă ne vom mai vedea sau nu.* Ne-am îmbrățișat și ne-am despărțit.

Aici vreau să fac o mică paranteză. Acum e luna octombrie și sunt aici la Zica din luna martie. Au trecut doi ani de când ne-am despărțit de camarazi acolo, la pădure. De atunci nu m-am bărbierit de loc și mi-a crescut părul până peste umeri. Barba e până la piept și mustața e destul de mare. Neavând condiții, săpun și lame de bărbierit, lighean, prosoape și apă, m-am lipsit de toate aceste marafeturi. Suntem în anul 1951, an de mare prigoană. Peste tot prin sate și comune mișună securiști, milițieni, armată și codoși deghizați.

Zica venea seară de seară pe la mine și îmi aducea vești despre ce se întâmplă pe afară. Într-o seară vine și îmi spune: *Măi Ciolacu, ieri noaptea securitatea a fost în comuna Râmnice și a*

arestat pe Vasile Caratoși, Gheorghe Babu, Constantin Ciotim, Tudorache Pipi, Iancu Ploscaru și pe Dima Macu, toți din organizația de rezistență contra comunismului.

În altă seară, vine Zică la mine și îmi spune: *Măi Ciolacu, acum câteva seri securitatea a fost în comuna Panduru, să-l aresteze pe Stere Grasu care era gazda noastră. Dar pe el, care dormea mai mult pe afară decât în casă și cu mare grijă și la primul lătrat al câinilor, a fugit. Securitatea a înconjurat casa și au perchezitionat peste tot, dar el era fugit de mult. În schimb au arestat pe Iancu Zoricu, Mihai Tutungiu, Nicolae Dimcea, Iancu Nirlu, Damu Zica și Iancu Pirnea. Zică a mai continuat: Azi am fost la târgul din Baia, unde m-am întâlnit cu băieți de ai noștri și mi-au spus că se fac arestări pe capete prin satul Runcu, prin comunele Râmnic, Colelia, Cartoiu și Sarai.*

Zică avea o fire domoală, liniștită și era foarte inteligent. A stat câteva ore la mine în chilie și, foarte amărât, mi-a vorbit: *Nu s-a mai pomenit pe lume ce fac bandiții ăștia. Percheziții, arestări după metoda bolșevică. Nu se știe unde îi duce securitatea, se aude că pe unii i-ar duce în Bărăgan, iar pe alții tocmai în Siberia.* Au lăsat părinți bătrâni și neputincioși, soții cu copilași mărunți și gospodării model, curți pline cu animale. Ce se va alege de aceste familii și de gospodăriile lor, praf și pulbere. Totul se va nărui, totul se va distruge și astfel aceste bestii vor distruge țara întreagă. Cine va putea să descrie vreodată toate aceste suferințe și distrugerii, aceste barbarii și crime produse de tirania comunisto-bolșevică. Toată țara e în suferință. Zică mi-a dat noapte bună și a plecat la culcare. Eu am început să mă gândesc la tot ce mi-a vorbit Zică. În comuna Sinoe am organizat, m-am înarmat și am ținut ședințe anticomuniste; în comuna Panduru, la gazda Stere Grasu, am luat parte la ședințe anticomuniste. În comuna Baia, unde m-a consultat doctorul Cociu Hagi, au fost arestați mai mulți cetățeni din organizația noastră: Ion Rujea, Enache Avganti, dr. Cociu Hagi, Cenușe, plutonier de jandarmi, Dimcea Caramihai, Nicolae Marzăvan, Iancu Goga și Mihai Gurguț. Acesta din urmă a fost luat de lângă mireasă, în timpul nunții, în văzul nuntașilor. A fost legat de securitate și dus în mașina neagră și nuntașii au rămas înmărmuriți și îngroziți, cu multă durere și jale, cu mireasa lângă ei. Toată bucuria unei căsnicii noi s-a topit la apariția satanicei securități.

Miercuri, 24 octombrie 1951, era o zi de toamnă cam răcoroasă, dar senină. Dimineța pe unele locuri a căzut bruma. De cum s-a făcut ziua, Zică a venit la mine și mi-a spus că securiștii umblă toată noaptea prin sate ca niște câini turbați și arestează într-una. Pe când discutam cu Zică, mi s-a întâmplat ceva neobișnuit, mi-a trecut așa ca un fior prin inimă și parecă mă apăsa ceva greu. Sunt fenomene pe care omul nu și le poate explica. I-am lui Zică: *Măi Zică, nu știu de ce mi se pare mie că ceva nu e în regulă. Nu cumva e cineva afară?* Zică, om care nu obișnuia să înjure, a zis: *Dă-i în mă-sa, vezi-ți de treabă, că nu e nimeni,* caută el să mă liniștească. Dar eu nu am putut să mă liniștesc. Că înlăuntrul meu era ceva ce mă răcăia, ce nu-mi da pace. I-am zis lui Zică: *Am să ies puțin sus, la ușa grajdului, să ascult și să văd ce se mai întâmplă pe afară.* M-am dus la ușa grajdului și am deschis-o puțin, ușor, fără cel mai mic zgomot. Cum ascultam foarte atent, am auzit un zgomot ușor, ca și când cineva ar fi smuls o bucată de stuf din gardul care despărțea curtea lui Zică de vecinul său, Vasile Cicheli. Era logic că cineva voia să treacă în curtea lui Zică. Mai aveam un semn: Cicheli avea două javre de căței care toată noaptea lătrau, dar în seara asta era liniște de parcă le-ar fi legat gurile. Ori parcă i-ar fi dus undeva, ca să nu latre. Iarăși logic: Cineva avea interes să fie multă liniște, ca să mă poată urmări pe mine. S-a creat o liniște ca de mormânt. Am coborât jos în chilie, unde Zică se delecta răsfoindu-mi Biblia. Am schimbat câteva cuvinte cu el, apoi ne-am spus noapte bună și el a plecat la culcare iar eu am rămas foarte abătut, posomorât și îngrijorat. Nu știu cine era cel care mă vestea că o să am mare necaz. Sfântul Pavel, în scrisoarea către Romani, spune că în om sunt două firi: *Căci nu știu ce fac: nu fac ce vreau, ci fac ceea ce urăsc... Pentru că binele, pe care vreau să-l fac, nu-l fac, ci răul, pe care nu vreau să-l fac, iată ce fac!*

Așadar, după multă frământare sufletească mi-am zis: Una din aceste două firi mă anunță că vine peste mine mare necaz. De acolo îmi vine îngrijorarea, supărarea. Eu cred în destin și cum spunem noi țaranii: Ce ți-e scris, în frunte-i pus. Și atunci nu am încotro. Prin absurd, de s-ar

crăpa pământul și prin crăpătura pământului să mă tot duc în jos, până în neant. Dar cum spune Psalmistul: *Și acolo este Cel Atotputernic*. Cu această frământare sufletească mi-am făcut rugăciunea de seară și m-am culcat. Am avut ceva coșmaruri, dar totuși am dormit destul de bine.

A doua zi de dimineață, cum m-am sculat am ieșit sus în grajd, mi-am făcut rugăciunile dimineții și, după obiceiul meu, m-am uitat pe sub streșină, în curte și în zare. Ne se simțea nimic deosebit, totul părea să fie normal. Și totuși un normal relativ. M-am mai plimbat prin grajd, după aceea m-am apucat să cioplesc ceva, nu-mi amintesc bine ce anume, o cruciuliță sau o ramă pentru icoană. Și pe când ciopleam la acel obiect, exact la orele 12, aud uruit de mașini. Veneau cu viteză pe drumul din spatele grajdului unde eram și deodată se opresc brusc și trag într-una cu arme automate. Repede sar de la locul unde mă aflam și mă duc la vizeta din peretele de către stradă, la gaura pe care o făcusem cu cuțitul. Dau la o parte țărșul care masca vizeta și când mă uit, ce era să văd, ceva înspăimântător. Hoardele roșii, bestiile fioroase, fiara roșie din Apocalipsă. Mașinile securității erau încărcate cu ofițeri securiști. Într-o clipă i-am zărit cum săreau din mașini și se așezau în lanț de trăgători, să mă înspăimânte și să mă demoralizeze. Repede alerg, cobor în chilie și iau propteaua, timp în care ușița se închide ermetic. Afară se trage mereu cu armele automate. Îmi dau seama că de data aceasta sunt mai expus ca oricând. Era octombrie și se făcuse cam frig. Pentru orice eventualitate, îmbrac pulovărul, apoi mai aveam un cojocel pe care îl iau peste pulovăr, după care pun și haina. Aprind candela, spun rugăciunea Tatăl Nostru, îmi pun căciula pe cap și aștept. Mă gândeam că dacă vin bestiile și vor căuta, văzând grajdul gol, se vor lua și vor pleca. Dar m-am înșelat amarnic, bestiile roșii venea la sigur. Desigur că eram trădat. Și tot așteptând, a venit cumnatul meu Costea Brânda. A ciocănit în ușiță de trei ori, cum aveam convenția între noi. Deschid puțin ușița și văd pe cumnatul meu care de abia se mai ținea pe picioare, bătut mă, răgușit și cu lacrimi în ochi, mă ruga: *Cumnate, te rog să nu deschizi foc de armă, grajdul e înconjurat de securiști și străzile sunt pline cu armată. E ziuă, nu e noapte, nu ai nici o șansă să reușești*. Și se ruga cumnatul meu: *Eu am patru copii, tu ai doi, poate să aibă unul din ei noroc și să scăpăm amândoi cu viață. Te rog, predă-te*. Mi-am făcut toate calculele: dacă ar fi noapte, cum sunt atâtea cotețe de porci și de găini, garduri, aş deschide foc într-o parte și, prin întuneric, aş ieși în altă parte și aş scăpa de încercuire. Dar acuma e ziuă și ar însemna să mă sacrific. Martirii nu s-au eschivat, au primit moartea cu seninătate, așa că m-am resemnat și eu. Eu nu sunt un om agresiv și nici om al sângelui. Mi-am făcut Sfânta Cruce și am ieșit afară.

Dar felul cum arătam eu, om înalt, solid, cu părul plete peste umeri, barbă până la piept și mustață mare, stufoasă, arătam ca unul venit din Africa. O arătare de temut pentru bestiile roșii. Când mi-am făcut apariția în curte, am văzut cum le tremură mâinile pe arme. Credeau că am pistoale și grenade și o să încep să-i curăț pe ei întâi și după aceea să mă sacrific pe mine. Când am ajuns în mijlocul curții, am fost somat: *Stai, mâinile sus*. Repede s-a făcut cerc în jurul meu, cam la patru - cinci pași distanță. Unul din ofițeri, mai mărunțel de statură, s-a repezit drept la mine și s-a ridicat în vârful cizmelor ca să-mi pună țeava pistolului în față. Eu eram mai înalt și el, stând în vârful picioarelor, cu greu își putea ține echilibrul. Îl vedeam cum îi tremură mâna de frică. Colonelul Nicolae Doicaru, șeful securității, l-a văzut și iute s-a repezit, strigând: *Măi, măi, ce faci măi?* și a pus mâna pe țeava armei, s-o dea la o parte. Șeful securității pe țară, Nicolschi, avea interes să ne prindă vii pe noi, haiducii Dobrogei, și nu morți. Ofițerul, din imprudență, cum era cu mâna pe trăgaci, putea să mă împuște. Dar colonelul Doicaru a salvat situația, căci avea și el nevoie de un trofeu. Colonelul mi-a zis: *Arată-ne, Ciolacule, unde ai stat*. I-am dus la ușa grajdului, pe el și pe doi maiori. Au intrat în grajd, s-au uitat, dar n-au descoperit nimic. Am plecat cu ei spre stradă, unde era mașina securității. Când să ieșim în stradă, i-am oprit și le-am zis: *N-ați descoperit unde am stat*. Ne-am întors și am intrat în grajd, cu ei după mine. M-am dus unde era ușița, am dat paiele la o parte și am săltat ușița. Am vrut să le arăt că ei n-au fost în stare să descopere unde am fost eu ascuns. S-au uitat toți ca într-un puț, au făcut ochii mari, uitându-se la mine mirați, cine știe în ce hrupe mari credeau ei că am stat. Colonelul Doicaru i-a zis unui

maior să intre. Acesta, când să intre, mă întreabă: *Mai sunt și alții înăuntru? Nu mai e nimenea, i-am spus, numai eu singur am stat acolo.* Se vede că îi era frică să nu-l gătuiască careva. După ce a coborât jos și a văzut că nu-i nimeni, a prins glas și a zis: *Uite câte ziare, uite câte gutui!* Comuna Lunca era patria gutuilor. A început să scoată afară ziare, gutui, o bucată de pâine și Bilia. M-am repezit să-mi iau Biblia, dar un maior m-a împins și mi-a luat-o. Am zis: *Domnule colonel, dați-mi Biblia.* Colonelul, cu un accent moldovenesc, a zis: *Dați-i-o, măi.* Mi-au dat-o și am strâns-o la piept.

Înterup aici și voi continua după ce voi povesti ce s-a petrecut în acea dimineață, înainte de a mă aresta pe mine. Pe la orele nouă sau zece, o coloană de securiști a venit la marginea satului Lunca, au întâlnit pe un cetățean, Ștefan Timoš, l-au întrebat dacă știe unde stă Costea Brânda, le-a răspuns că știe și l-au luat cu ei. Sora mea Chirața se ocupa de cei patru copilași ai ei și deodată s-a umplut curtea și casa de securiști care au intrat în toate camerele. Patru securiști au pus mâna pe Costea și dă-i cu pumnii pe el: *Spune, unde e Ciolacu! Nu știi.* Opt pumni cădeau dintr-o dată peste cap, peste față și peste tot corpul. Sora mea, o femeie inimoasă, obișnuită cu răscolirea casei de jandarmi, de siguranță și acuma de securitate, s-a repezit între securiști, și-a cuprins soțul de mijloc și țipa la ei: *Am pierdut un soț în război, ce vreți, să-l omorâți și pe ăsta? Ce loviți în el ca niște criminali?* Unii securiști trăgeau de cumnatul Costea, alții trăgeau de sora mea. Dacă au văzut că nu-i pot descleșta mâinile, i-au dat și sorei câțiva pumni în cap și peste gură, apoi l-au luat pe Costea în altă cameră. Ușa fiind deschisă, el a văzut cum securiștii îi băteau soția și se zbăteau să meargă s-o salveze, dar și pe el îl loveau din toate părțile. L-au luat pe Costea și l-au dus la miliția din Baia, unde l-au luat din nou la bătaie, să spună unde e Ciolacu. El spunea că nu știe și dă-i iar bătaie. Eu nu am mai văzut un alt om în afara cumnatului meu, care să reziste la atâta bătaie și chinuri. El nu concepea să-și trădeze cumnatul.

Cinci securiști în jurul lui, doi îl țineau și trei îl băteau. Unul cu o vână de bou, altul cu un par și altul cu pumnii. După o jumătate de oră de bătaie, de la cap la picioare și invers, și-au dat seama că vrea să sufere până la martiraj. L-au dat jos de pe masă și l-au luat cu vorba bună: *Măi Brânda, de ce ești așa de încuiat? Tu degeaba te încăpățânezi și nu vrei să ne spui de Ciolacu. Uite ce spune preotul Stere Popovici.* Au scos o listă de oameni care, în săptămâna de Paști, au ținut o ședință cu peste 20 de inși la cumnatu-meu în casă. *În casa ta s-au înarmat partizanii: Nicolae Fudulea, Gogu Puiu, Iancu Ghiuvia, Nicolae Ciolacu și Hristu Pariza,* i-au spus securiștii. Și pe listă mai erau gazdele din sat și de prin împrejurimi. *Tu ai șansa să scapi dacă ne ajuți, dar dacă te încăpățânezi, noi te punem din nou pe masă și ai să stai întins până te hotărâști să ne spui.* Mi-a spus cumnatul toate acestea mai târziu, când am avut șansa să ne vedem. Am început să transpir, zicea el, m-au trecut toate nădușelile. Eram într-o grea dilemă, nu știam ce hotărâre să iau. Atunci le-am spus securiștilor să mă lase să mă gândesc. Au plecat, iar eu am rămas singur în cameră și m-am gândit. Dacă douăzeci de inși vor susține că numai Costea Brânda știe de Ciolacu și nu altul, atunci rezistența va fi zadarnică. Ar fi o aberație din partea mea. Mi s-a zburlit părul în cap, când m-am gândit că toți au declarat că au fost la mine în casă, că au ținut ședințe și s-au înarmat. Când îmi venea în minte că trebuie să recunosc toate acestea și să spun unde este Ciolacu, îmi venea să-mi pun unghia în gât. Mă gândeam la cei 20 de inși scriși pe lista lor, mă uitam la masa de tortură care mă aștepta și în situația aceea m-am hotărât să declar.

A venit securistul și mă întreabă: *Ei, te-ai gândit? Da,* am zis. *Hai spune odată, ce mai aștepti.* Am zis: *Scoateți-mă la domnul colonel. Păi spune-ne nouă,* a zis el. I-am spus că mă tem că iar mă bat și mă pun pe masă. *Nu te speria, că nu te mai batem. N-am încredere în voi, scoateți-mă la domnul colonel.* N-au avut încotro și m-au scos la colonel. *Cum e, Brânda? Domnule colonel, așa este cum a spus părintele Stere Popovici. Toți au fost la mine, au avut și arme. Unde este Ciolacu acuma? La Zica în grajd.* M-a întrebat: *Are Ciolacu armă? A avut, acuma nu știu, că nu am fost de mult la el.* În momentul acela, colonelul a pus mâna pe telefon și a cerut să-i trimită urgent un efectiv de soldați și armament. În mai puțin de o jumătate de oră a

sosit o coloană de soldați M.A.I. în comuna Baia. M-au suit în mașina colonelului Doicaru, cu doi maiori lângă mine, și au luat-o spre Lunca.

În satul Lunca rămăseseră securiști de pază în jurul casei cumnatului și pe la alte case suspecte. În momentul acela, Nicolae Fudulea era evadat de la închisoarea Tataia din Constanța. Era urmărit de securitate și era temut ca fiind „cel mai fioros bandit” (de securiști, se înțelege). Pentru aceasta a cerut Doicaru să vie forțe noi din Constanța, de teamă că Nicolae Fudulea ar putea să fie cu Ciolacu.

Un pluton de securiști era în jurul colonelului, iar restul de armată s-a împânzit în tot satul. După ce mi-au dat Biblia, am strâns-o la piept și m-au dus în mașina colonelului și am plecat. Colonelul, cu șoferul în față, eu în spate între doi maiori. Doicaru mă întreabă: *Ciolacu, care-i drumul ce duce la șosea?* I-am spus că nu știu. *Cum nu știi, trei ani ai stat pe-aici și nu știi?* I-am spus că eu numai noaptea am umblat prin sat și ziua e totul schimbat pentru mine. Pe drum venea un cetățean pe care l-au întrebat și acela le-a spus: *Mergeți puțin mai înainte și o luați la stânga.* În centrul satului era o alimentară, un restaurant, o frizerie și era destulă lume care așteptau să-și facă cumpă-răturile. Mașina în care mergeam și-a încetinit mersul, să poată vedea lumea ce ispravă au făcut trădătorii de țară și neam. Lumea, dacă m-a văzut cu plete și cu barbă, a început a zice: *La Zica au prins un preot*, alți ziceau că este un călugăr la sigur. Numeni nu știa adevărul. Puțin mai înainte de stânga, lângă șosea era sfânta biserică. Când am ajuns în dreptul ei, cu mâna stângă mi-am luat căciula din cap, m-am închinat și mi-am făcut crucea. Maiorul din stânga mea, jap, mi-a dat cu laba peste mână. I-am zis: *De ce mă lovești, domnule? Păi du-te în aia mă-tii de bandit. Doar nu vrei să mă încreștinezi și pe mine!* I-am răspuns: *Nu, domnule, asta-i obiceiul meu, când trec pe lângă vreo biserică. Dar dacă nu e voie, nu mă mai închin.* El a zis: *Ba du-te în aia mă-tii, îi voie, dar nu în halul acesta!* Ei credeau că îi sfidez, făcându-mi cruce în fața lor, m-au lovit, eu care în momentul acela eram cu gândul în ceruri. Nu știam ce mă așteaptă, numai la sfidare nu mă gândeam. Dar ei, care suferă de un complex de inferioritate, credeau că îi subestimez. Ofițeri făcuți la duzină din ciobani, tinichigii, muncitori din port, analfabeți. Mulți erau din comuna slavo-rusă Jurilovca, lipoveni.

Am ajuns la postul de miliție-securitate Baia, m-au băgat într-o cămăruță și lângă mine au lăsat un țigan, cam la 26 - 27 ani și negru cum e cărbunele. Îmbrăcat într-un costum nou-nouț, tras la dungă, cravată la gât. S-a apropiat de mine, cu gura lângă nasul meu, și tot mă întreba ce am făcut și tot mai tare se apropia de nasul meu. Și ce mai, îmi arse o palmă cu atâta energie, încât am văzut stele verzi. Am țipat: *ao! Taci mă, taci*, mi-a zis. Cred că n-avea voie să mă lovească, dar i-a venit și țiganului o dată apa la moară. După puțin timp a venit un ofițer și m-a dus într-o cameră mai mare. În mijlocul camerei era o masă și deasupra, în tavan, era un cinghel (cârlig). În cameră erau cinci ofițeri și șeful securității, colonel Doicaru, care asista cum gealații îmi pregăteau metoda de tortură. Eu mă gândeam că de mă vor întreba de arme, nu voi nega, pentru că zeci de gazde m-au văzut pe la ședințe cu arme. Din cei cinci gealați, unul avea o scurtătură de scândură în mână, altul avea o cravașă de cauciuc. Unul s-a apropiat de mine: *La spune, banditule, ai avut armă!* Da, am zis. *Unde este?* I-am spus că e vârată în acoperișul de stuf, deasupra ușii grajdului. În jumătate de oră s-au dus și au venit cu arma găsită. În timpul acesta mi-au mai pus câteva întrebări. Apoi s-au apropiat gealații din nou de mine și m-au întrebat dacă mai am și alte arme. Le-am spus că nu am avut alte arme afară de asta. Atunci mi-a zis: *Cum, banditule, nu vrei să spui de alte arme. Lasă că o să spui și de laptele care l-ai supt de la mă-ta.* M-au legat cu mâinile la spate și la sfoară au lăsat un ochi. În timp ce mă legau, mă gândeam în sinea mea, ce chinuri o să mă aștepte. Toți cinci gealații au pus mâna de m-au ridicat ca pe un fulg în sus la tavan și m-au atârnat de cârlig, lăsându-mă spânzurat în jos. Nu există metodă mai satanică, mai sălbatică, mai diabolică decât aceea, să fii legat cu mâinile la spate și atârnat sus în cârlig. Dacă mâinile ar fi legate în față durerile nu ar fi așa teribile. Arestații care sunt cu infrațiuni grave și cei care sunt puși pentru exterminare, sunt folosiți drept cobai în aplicarea torturilor. Curat fiară roșie din Apocalips, nu-i interesează dacă vor muri sau dacă vor supraviețui. Am început să țip, să urlu de durere. Era o masă aproape de mine și întindeam

picioarul; așa cum eram spânzurat, de abia ajungeam să pun talpa pe marginea mesei și simțeam puțină ușurare. Dar bestia de călău, cel cu scurtătura de șipcă, a început să mă lovească peste talpă, peste degete și peste glezne. Mi-am retras piciorul îndărăt și am rămas spânzurat.

Celălalt călău lovea cu cravașa peste fund și peste coapse. Loviturile erau nimic pe lângă durerile din umeri. Simțeam cum îmi iese osul brațelor din umeri, nu mai puteam de durere, țipam ca din gură de șarpe și din nou încercam să pun piciorul pe marginea mesei, dar călăul cu șipca mă lovea din nou și-mi trăgeam piciorul înapoi. Urlam de durere, dar călăii se uitau ca la Arenele Romane, cum mă luptam cu moartea.

Vă rog dați-mi drumul, dați-mi drumul că vă spun și de alte arme. M-au dat jos din cârlig și am început să mă vaiet: *Aoleu mamă, de unde să vă dau alte arme! Cum banditul, nu vrei să dai alte arme?* Și din nou gealații se reped ca uliul la pradă, toți înfig ghiarele în mine și mă ridică iar sus la cârlig. Spânzurat din nou, durerile sunt și mai îngrozitoare, nu mai aveam putere să întind piciorul spre masă. Nu exagerez când spun că în acele momente doream mai bine moartea, ca fiind singura salvare de la tortură și chinuri.

De durere năpraznică și fiindcă nu aveam alte arme, am încercat din nou să mă rog de ei să-mi dea drumul, că le spun de alte arme. Mă gândeam că poate mă vor mai lăsa un pic jos sau își vor schimba gândul, să nu mă mai chinuie. M-au dat jos, eu mă văitam că nu am de unde să le dau și ei hai cu banditul sus la cârlig. Gealații nu mă mai loveau cu șipca de scândură și nici cu cravașa, că eram epuizat, eram pe terminate. Spânzurat acolo de cinghel, în dureri insuportabile, mă gândeam să mai fac încă un ultim efort, până nu-mi pierd de tot cunoștința: *Domnilor, dați-mi drumul, că acum vă spun de alte arme.* Și iar m-au dat jos din cârlig. Mă gândeam îngrozit, Doamne, decât iar la cinghel mai bine la moarte. Și Bunul Dumnezeu s-a îndurat de mine. Când m-au dat jos de la spânzurătoare, mi-a venit fericita inspirație și cum stătea colonelul crăcănat și cu mâinile în șold, așa cum eram legat cu mâinile la spate, m-am târât de-a bușilea drept la colonel și am intrat cu capul între picioarele lui Doicaru. El stătea nemișcat și eu am început să bocesc: *Aoleu mamă, de unde să dau alte arme dacă nu am; aoleu mamă, de unde să dau alte arme dacă nu am.* Gealații au stat locului, nu s-au mai repezit la mine. Iar colonelul Doicaru, fie din orgoliu, fie din milă a zis: *Dezlegați-l. Lasă că spune el tot la Constanța.* M-au dezlegat și mă dureau mâinile crunt la încheieturi, unde mi-a intrat sfoara în carne. Și brațele de la umeri mă dureau îngrozitor, îmi făcea impresia că au ieșit afară din umeri. Acum mă gândeam, măcar să fie numai atât. Ah, Doamne, ce bine e acum. Parcă sunt un nou-născut. Cu câteva minute mai înainte eram spânzurat cu mâinile la spate, eram între viață și moarte. Acum simt bucuria că sunt liber, deocamdată nu mă pun la spânzurătoare. Mâinile-s libere, le mișc în voia mea, în afara durerii.

Spre Constanța

M-au suit în mașina colonelului, el înainte cu șoferul, eu cu maiorii în spate. Pe drum, pe șosea, armata M.A.I. și restul de ofițeri. Erau când înaintea noastră, când în urma noastră, erau în plină vervă. Aveau impresia că au câștigat o mare bătălie trădătorii de neam și de țară. Cam pe seară am ajuns la Constanța.

Fiindcă se făcuseră arestări fără precedent între anii 1948-1951, închisorile devenind neîncăpătoare, multe instituții administrative au devenit închisori, între acestea și Banca Națională. Unde altădată se păstra cel mai prețios metal - aurul, acum era depreciat cel mai sfânt obiect - omul. Aici au fost torturați și chinuiți mulți oameni de valoare ai neamului nostru, de către marea urgie a secolului.

Am intrat cu mașina în curtea Băncii - închisoare, unde m-a luat în primire un plutonier. Mi-a făcut percheziție, mi-a luat cureaua de la mijloc, mi-a tăiat nojițele de la opinci, mi-a pus ochelari negri la ochi, apoi m-a apucat de gulerul hainei și m-a dus jos la subsolul clădirii. La mijloc este un mic rond, unde este o masă și pe masă un telefon. Pe scaun ședea un plutonier gras

ca un butoi, care vorbea numai rusește. Cred că era lipovean. De fapt la toate etajele, șefi de secție erau lipoveni. Fiind de origine slavă, erau cei mai credincioși rușilor și partidului comunist.

La stânga rondului era un coridor, unde cândva erau seifurile, dar acum erau făcute celule. Pe dreapta erau șase celule, și pe stânga iar șase celule. Pe mine m-au dus la celula cu numărul 12. M-a băgat înăuntru și mi-a luat ochelarii de pe nas, a închis ușa și a tras zăvorul. Zgomotul zăvorului nu m-a impresionat deloc, eram învățat cu celule și zăvoare. Celula era mică, atât cât puteam să mă întind, și lată de un metru și jumătate. În partea dreaptă era un pat de scânduri, pe care am dormit șase luni de zile, fără așternut și fără învelitoare, pe lemnele goale. Seara îmi scoteam haina și mă înveleam la cap și la umeri, unde suferisem de la cârlig. Deasupra ușii era o mică fereastră, lată de o palmă, fără geam, prin care îmi venea aer de pe coridor și puțină lumină. Noaptea de abia îmi vedeam degetele de la mână. Aveam loc să mă mișc în picioare în dreapta și în stânga. În ce catacombă am încăput, mi-a intrat în gând, nu cumva pot să evaderez de aici? Dar cum? Peste tot, sus, jos, pereți de beton armat. Am devenit nervos, strângeam din pumni. Îmi venea să mă cert pe mine, cum se poate așa ceva. Acum câteva ore în urmă eram liber în grajd și ciopleam la o ramă, iar acum am ajuns în această cazemată de beton armat. Cum se poate așa ceva? Dacă există Dumnezeu, de ce m-a dat în mâna celor fără Dumnezeu? Câteva secunde a durat ispita și îndoiala și deodată am început să plâng. M-am lăsat jos pe ciment, în genunchi. Am plâns în hohote, eram supărat pe mine, nu pe altul. Cum se poate să încapă în inima mea asemenea ispită și îndoială. Din câte știu eu, părinții mei, bunicii mei, străbunicii mei au fost credincioși. Străbunicul a trăit 107 de ani și străbunica a trăit 105. Deși eram mic, i-am apucat și îi țin minte. Nu s-au depărtat niciodată de la Sfânta Biserică. Au crezut întotdeauna în Domnul nostru Iisus Hristos. Dar eu acum îmi dau seama cât de slab am fost în materie de credință și în ce hal am decăzut. Omul când dă de greu, atunci poate să-și dea seama de tăria sau de slăbiciunea în credință. Am plâns și m-am căit amar. Repede m-am încurajat și am îngenunchiat pe ciment, am zis rugăciunile pe care le știam și am făcut 12 mătăanii. M-am așezat pe canapea și am început să mă simt bine. Am simțit deasupra stomacului, spre piept, ca o căldură care se mișcă înăuntru. După unii ar fi Sfântul Duh, iar după alții e superstiție. Eu îi cred și pe unii și pe alții. Dar mai bine cred în Bunul Dumnezeu.

Când ucenicii s-au îndoit de mântuire, Iisus le-a zis: *La oameni, aceasta e cu neputință, dar la Dumnezeu toate sunt cu putință* (Matei 19:26). M-am resemnat și mi-am recăpătat liniștea sufletească. După atâta zbucium sufletesc, am vrut să mă întind pe pat, dar deodată aud zăvorul cu sunetul acela infernal. S-a deschis ușa și plutonierul o ținea să nu se închidă. În fața celulei erau doi civili îmbrăcați foarte elegant. Celula fiind foarte mică, picioarele îmi erau la ușă și, când m-am sculat, eram față în față cu ei. S-au uitat la mine cam zece minute, probabil că nu aveau voie mai mult. N-au scos nici un cuvânt, cred că n-aveau voie nici să vorbească.

Eu - om mare, solid, robust, cu barbă până la piept. Cu pletele până la umăr, mustață mare și cum tot m-au chinuit la securitatea din Baia, m-au tot spânzurat, părul mi s-a răvășit, s-a încurcat și o parte îmi cădea pe frunte. Acei civili au început să se holbeze la mine și să se uite de la cap la picioare, când la barbă, când la părul care era claie în cap. Aveau poate impresia că au în fața lor cel mai fioros bandit al timpului. Frații Fudulea, Gogu Puiu, Iancu Ghiuvia, erau de temut și supranumiți de securitate și de partid ca fiind cei mai fioroși bandiți din organizația Babadagului, din care făceam și eu parte, măcar la figurat, dacă nu și la propriu. Pe civilii aceia plutonierul i-a salutat și ei au plecat. Cred că au fost ceva directori de la unele instituții superioare și au venit să vadă un bandit fioros, așa cum ne consideră ei. L-am auzit pe plutonier cum anunța în rusește la etajele de sus, că a fost prins și capturat un sălbatic din pădurile Babadagului. Eu am înțeles ce spunea el în rusește, că știam limba bulgară și multe cuvinte semănau. Trădătorii și nemernicii care au importat pacostea bolșevică din fundul Siberiei și care sunt mai mult decât sălbatici și criminali, ne fac pe noi sălbatici. După ce au plecat cei doi civili, am vrut să mă întind din nou pe patul de scânduri.

N-au trecut zece minute și din nou zgomotul zăvorului. S-a deschis ușa celulei și din nou alți doi civili în fața celulei. Plutonierul sta smirnă lângă ei. Tot așa de eleganți și înmănușați. Și

ei se uitau la mine tot așa de mirați și de holbați, de parcă venisem de pe altă planetă. Au stat cam zece minute, n-au vorbit nimic și au plecat.

După propaganda securității și ca să-și facă faimă în popor, chipurile ziceau că au capturat un sălbatic din pădurile Babadagului. De aceea, când veneau vizitatorii, își holbau ochii și se uitau cu mare interes să vadă bine și să povestească la ai lor și la prietenii cum arată un sălbatic capturat din pădurile Babadagului. N-am apucat să mă așez pe pat și din nou zgomotul zăvorului, ușa se deschide și alți doi civili, tot așa de eleganți, dar cu niște fețe rumene, să le tai cu un fir de păr, așa erau de îngrijite. Se vedea clar că au dus-o numai în bine și în huzureală. Și cum era să nu fie eleganți și trăiți bine, când țara noastră cu bogății mari, unică în Europa, a ajuns pe mâna veneticilor, a străinilor, a derbedeilor. Tot așa se uitau și ăștia la pletele și barba mea, de parcă aveau în fața lor un monstru. Devenisem piesă de muzeu pentru vizitatori! Au plecat și aceștia, dar vizitele din zece în zece minute au continuat și numai perechi de câte doi inși. La ora zece a sunat stingerea și s-au oprit și vizitele. Totul s-a liniștit. M-am așezat pe „canapea”. Trebuia să mă obișnuiesc cu noua locuință din beton și cu scândura, la care îi ziceam „canapea”.

Mi-am făcut rugăciunea și m-am culcat. Cum eram obosit, am dormit până la cinci dimineața, când a sunat deșteptarea. Dimineața, altă ciudățenie boșevică. Plutonierul care a luat în primire secția, când a venit să mă ducă la programul de dimineață, unde era și robinetul de spălat pe mâini, după ce a tras zăvorul și a deschis ușa, s-a retras câțiva pași mai departe de mine și ținea degetul pe trăgaci, gata să tragă. Cine știe ce i-au băgat în cap șefii lui mai mari. Pentru că altfel nu se explica purtarea lui față de mine. Poate că își ziceau: *Ai grijă, este capturat din pădurile Babadagului. E un bandit fioros. Cum e solid, poate să se repeadă la tine să-ți ia pistolul și să te gătuiască.* În loc ca mie să-mi fie frică, el era cel care tremura îngrozit. Mașinațiuni comuniste, minciuni din doctrina bolșevică. Cine știe de unde a fost luat și făcut securist. Poate de la vreun cârd de oi, sau tăia lemne la pădure. Acum, pentru el, gradul și pistolul sunt dumnezeul lui. Pentru acest motiv nu am putut să-l urăsc, ci mai degrabă l-am compătimit. Dimineața, când mă ducea și mă aducea de la program la celulă, tot cu pistolul întins spre mine, îi mulțumeam cuviincios. La orele 12, când mi-a adus gamela cu mâncare, i-am mulțumit. După masă, m-a dus la program tot cu pistolul întins în urma mea. Când să mă închidă în celulă, tot cu pistolul în mână, iar i-am mulțumit cuviincios. Seara, la program, când a venit să mă ia, și-a băgat pistolul la șold și când să mă închidă la celulă, tot fără pistol, i-am mulțumit. Și-o fi dat seama că nu-s un bandit fioros, cum i s-a spus.

Trei zile nu m-au scos la anchetă, au știut că am fost bătut și spânzurat la cinghel (cârlig). În cele trei zile mi-am revenit cu fizicul. Într-o dimineață, a venit un plutonier, mi-a pus ochelari negri pe nas și m-a dus sus, la etaj. Într-o cameră mai mare, având ca mobilă o masă, câteva scaune, preșuri pe jos și în plus multă, multă lumină. A venit un căpitan și un locotenent. M-au întrebat cum mă cheamă și apoi m-au invitat să stau pe scaun.

Mi-au dat un pieptene ca să-mi aranjez părul. Am încercat, dar n-am putut, pletele erau tare încâlcite și mâinile mele erau ca degerate de la spânzurătoare. Dacă au văzut ei că nu mă pot pieptăna singur, s-au sculat ei plini de zel ca să mă pieptene. Locotenentul îmi ținea capul, iar căpitanul mă pieptăna. Dar au avut mult de lucru din cauza părului încâlcit. Au adus un fotograf, care m-a fotografiat în mai multe poziții. Mai mult nu m-au întrebat, mi-au pus ochelarii negri pe nas și m-a dus jos în celulă. Timp de o săptămână nu m-au scos la anchetă. Am dormit și m-am refăcut destul de bine.

Într-o dimineață, a venit un plutonier, mi-a pus ochelarii pe nas și m-a dus la etaj, la camera cu Nr. 42. În cameră, un ofițer anchetator spătos, solid și pe care după ceafa groasă l-am bănuțat că e bulgar, ceea ce mai târziu s-a adevărat. Am aflat într-adevăr că e bulgar, cu numele Roteo sau Rotes. Și fiindcă nu cunoșteam gradele comuniste, i-am dat bună dimineața și am zis: *Domnule ofițer, vă rog să-mi spuneți cum să mă adresez, că nu cunosc gradele.* El mi-a răspuns răstit să-i răspund cu: *Să trăiți tovarășe maior!* În cameră era o masă și un scaun. Mi-a spus să iau loc pe scaun, să-i spun numele meu, locul nașterii, unde am locuit și pe urmă mi-a zis: *Mă Ciolacule, de ce nu vrei să fii sincer, ca să-ți ușurezi situația. Nu vrei să spui de alte arme și alte gazde.* I-am

spus: *Tovarășe maior, eu nu am avut alte arme și alte gazde decât acelea pe care le-am spus.* Atunci el a zis: *Recunoști că ai organizat și la ședințe au luat parte mai mulți reacționari?* *Da, recunosc.* În fața mea, pe masă era o coală de hârtie și un creion, pe care mi le-a arătat și mi-a zis să dau o declarație. Știam că toți au fost arestați și că preotul Stere Popovici, când l-au pus la strâmtoare, ne-a spus pe toți, deci nu mai puteam nega pe nici unul. Eu, care nu manevram creionul cu ușurință, greu buchiseam numele gazdelor și m-au apucat orele două după masă. Când m-au dus în celulă, am găsit gamela cu mâncare pe pat. După ce am mâncat, m-am culcat și a doua zi dimineată, după ce mi-am băut ceaiul și bucățița de pâine, plutonierul s-a prezentat cu ochelarii să mă ducă sus la etaj. Aici m-a luat maiorul: *Măi Ciolacu, tu ai un dosar foarte gras și complicat, de ce nu ești sincer, ca să-ți ușurezi situația. Noi știm că tu ai avut și alte gazde. La Sinoe ai organizat și ai ținut ședințe contra partidului, te-ai înarmat, recunoști?* *Da, recunosc. Păi dacă așa este, pune mâna pe creion și dă declarație.* Eu am știut de camarazii care au fost arestați înaintea mea și care, fiind constrânși, au declarat tot despre mine. Nu puteam să neg nimic. Și iarăși cu datul declarației mă apuca două după masă. Simțeam cum nu mai pot de oboseală. Vine plutonierul cu ochelarii și jos la celulă. Gamela cu mâncare, pe care o mâncam și mă culcam. Dimineata urmă-toare, iarăși plutonierul cu ochelarii și sus la etaj, dar acum la altă cameră. A închis ușa și a plecat. Am rămas sigur. M-am uitat sus la tavan să văd dacă nu era cumva un cinghel, dar nu era. Intrase în mine groaza de cinghel. De câte ori mă ducea la anchetă, mă uitam sus la tavan, dacă nu avea cinghel. Parcă mi se lua o piatră de pe inimă când vedeam că nu este. Orice pedeapsă o suportam, afară de cinghel (cârlig). Cinghelul era mai grozav decât moartea.

Mă gândeam cu groază, de ce oare m-au adus în această cameră, oare ce mă așteaptă. Nici nu am reușit să văd totul din cameră că deodată au intrat cinci gealați ofițeri tineri. Toți bine îmbrăcați, cu haine ajustate la dungă, cisme lucioase, iar eu amărât, jerpelit, flămând și nebărbierit. Luxul lor parcă mă sfida.

Am sărit în picioare. S-au dat roată în jurul meu. Mă enerva țăcănitul cismelor în jurul meu. Un gealat avea în mână un fel de aparat cu două cordoane, care aveau la capăt câte o brățară de metal. A început unul: *Banditule, spune alte arme și alte gazde.* Le-am spus: *Alte arme și alte gazde nu am decât acelea pe care le-am spus. Stai pe scaun.* Cel cu aparatul mi-a luat mâinile și mi le-a pus în brățările de la cele două cordoane. Aparatul avea o manivelă, iar un gealat i-a spus altuia: *Învârtește la 150 de volți să-l omorâm, mama lui de bandit, că nu spune nimic.* Când a învârtit de manivelă, a produs un curent așa de puternic încât mi-a zdruncinat tot corpul. Am sărit de pe scaun jos pe podea și țipam de durere și călăii învârteau într-una de manivelă. Era ceva de nesuportat, de nesuferit, eram între moarte și viață. Mi-au scos brățările de la mâini. Mi-au zis: *Banditule, ori arme, ori viața. Una din două, trebuie să dai.* A venit plutonierul cu ochelarii și m-a dus la celulă. Stăteam lungit pe canapea. Toate măduarele îmi erau zdruncinate. Zilnic eram scos la anchetă.

Anchetatorul de fiecare dată tot răsfoia dosarul și mă întreba: *Pe cutare îl cunoști, dar pe cutare îl cunoști?* și asta era numai ca să mă țină într-o stare de nervi încordată. Într-o dimineată, plutonierul mă duce sus la etaj. Lângă balustradă, în fața unei uși, a venit un ofițer mărunț, care m-a luat în primire, apucându-mă de barbă. Eu, care eram cu ochelari negri pe nas, nu vedeam nimic. Mi-a zis: *Apleacă-te.* Eu credeam că trebuie să trec pe sub vreo bară. Da de unde, că nu era nici o bară. Făcea asta numai ca să-și rădă de mine, astfel m-a vârat în cameră. Dar m-a tras cu atâta putere, încât mi-a rupt un smoc din barbă. Când am fost în cameră, mi-a dat jos ochelarii și am văzut în mâna lui smocul de barbă și mi-a zis râzând: *Uite banditule, cum ai năpârlit.* Călăul avea în mână o cravașă groasă de cauciuc și a început să mă lovească drept în cap. Fiindcă era mărunț, eu înalt, se înălța pe vârful cismelor ca să mă lovească mai cu zel. Am numărat opt lovituri.

Deodată au intrat cinci ofițeri - gealați, iar călăul care mi-a smuls barba și m-a lovit în cap cu cravașa s-a retras. Unul din gealați era căpitan, cam în etate, și totuși unul dintre cei tineri era șeful lor. El mi-a zis: *De ce nu vorbești, de ce taci, de ce nu declari de arme, de alte gazde și ai*

să scapi. I-am răspuns: *Eu tot ce am avut și ce am știut, am spus.* În mijlocul camerei era o masă. Mi-a zis: *Ia-o în brațe.* Adică să mă întind cu burta pe masă. Un gealat m-a apucat de un braț și altul de celălalt braț și țineau cu putere, în timp ce ălalții au pornit cu cravașele să mă lovească pe tălpi, pe coapse dar mai ales peste fund. Am rezistat câțva timp, dar de la o vreme m-au năpădit durerile și cu toată puterea am sărit de pe masă. Cei care îmi țineau mâinile au căzut ca niște cârpe, unul de o parte și celălalt de altă parte. *Ia uite mă, mama lui de bandit,* a zis unul, *vrea să fugă la pădure.* Sigur în bătaie de joc, a zis. S-au repezit toți cinci și m-au trântit la podea, lungit cu burta în jos și au început să mă lovească cu cismele în coaste și de o parte și de alta, alții dau cu cravașele pe tălpi, pe spate, dar mai ales pe fund. Și dă-i, și dă-i, și toți loveau cu sete și cu dușmănie. Probabil a ținut vreo douăzeci de minute, sau mai mult, și am vrut să nu mai țin deloc, să nu scot nici un cuvânt din gură, dar n-am mai putut, mă durea fundul teribil. Cred că mi-a crăpat pielea. Atunci cel mai tânăr, cred că el era șeful lor și răspundea de bătaie, de fapt tortură, a încălecat deasupra mea, cu picioarele crăcănate, a săltat pantalonii la spate și l-am văzut cu coada ochiului că a ridicat mâna stângă în sus, de a încetat bătaia. Cred că a văzut că fundul era grav rănit. Mi-a dat o cizmă în coastă și a zis: ridică-te. M-am sculat în picioare. Apoi mai zise: *Banditule, tu crezi că ne duci pe noi? După ce spui de alte arme, numai atunci îți vei ușura situația.* A venit plutonierul, mi-a pus ochelarii și m-a dus la celulă. Aveam fundul umflat cât o baniță și era negru ca fundul ceaunului. Mă pipăiam, dar era tare și mă durea teribil și nu puteam să stau pe pat. Stam numai pe genunchi, dar îmi era somn și m-am culcat pe o parte, mă durea teribil: m-am culcat pe cealaltă parte, la fel mă durea. Până la urmă am adormit pe o parte și am dormit așa de adânc că dimineța la cinci, când a sunat deșteptarea, eu tot așa mai fi dormit. O săptămână am bolit și nu m-au scos la anchetă. Într-o dimineață, vine plutonierul cu ochelarii și mă duce sus la camera Nr. 42. L-am salutat: *Să trăiți tovarășe maior.* El a luat o cravașă de cauciuc groasă și zise: *Mama ta de bandit, ce, tu ești tovarăș cu mine?* Ia ține palma. Bulgarul era solid și puternic, când a început să lovească cu cravașa, ziceai că iese fum din palmă. Și dă-i, și dă-i, și schimbam palmele, când una, când cealaltă. Am început să țin, aoleu domnule maior. Dar el jap, eu aoleu tovarăș maior, el jap, eu aoleu și nu mai știam cum să-i mai zic și ori cum îi ziceam, el jap cu cravașa. Nu mai puteam de durere și el lovea cu sete și zicea: *Ține palma, mama ta de bandit, ce, vrei să te leg? Ține palma!* Mi-a umflat palmele și am început să mă îndoi, să mă aplec. Bulgarul s-a enervat și a început să mă lovească pe unde nimerea, peste cap, peste față, peste ceafă. Mi-am pus pumnii în fața ochilor, ca boxerii, ca să-mi apăr fața și ochii, dar el lovea cu sete și fără milă. Devenise ca un câine turbat. *Mama ta de bandit, faci parte din banda lui Fudule și a lui Gogu Puiu!* La un moment dat, tot lovind cu putere, a obosit și a aruncat cravașa jos. Și iar cu înjurătura: *Mama ta de bandit, până nu scot de la tine pistoalele, din mâna mea nu scapi.* În timpul bătăii, oricât am căutat să-mi apăr fața, totuși am încasat o cravașă peste nas și una peste ureche. Mi-a julit nasul și urechea.

După obiceiul lor perfid, câteva zile iar nu m-au scos la anchetă. Capul, ceafa, mâinile îmi erau umflate. Ei aveau experiență de la sora lor păgână din răsărit, din laboratorul de știință înaltă bolșevică. După ce trece individul prin torturi și chinuri grele, are câteva zile pauză, după aceea iară: *trece banditule, din nou la anchetă.* Dar nu-i mai ziceam tovarășe maior și nici domnule maior, ci numai să trăiți. Iar el zicea numai: *stai pe scaun.* La anchetă nu mă slăbea din banditule, spune de alte arme și de alte gazde.

Într-o dimineață, plutonierul m-a dus sus la etaj, dar la o altă cameră, ceva mai mare și m-a lăsat acolo. M-am uitat sus la tavan să văd dacă nu există cumva vreun cârlig, de care aveam o groază mare. Aveam o presimțire că mi se pregătește ceva pentru chinuit, dar nu știam ce. În acea cameră erau două birouri grele, puse la distanță de un metru între ele. Au venit înăuntru cinci gealați ofițeri. Unul din ei, probabil șeful lor, mi-a zis: *banditule, dacă nu vrei să spui de alte arme și alte gazde și să-ți ușurezi situația, atunci stai colea jos.* Au adus o rangă, apoi m-au făcut să mă încovoi ca un covrig și mi-au legat mâinile de gleznele picioarelor. Între brațe și între genunchi s-a făcut un gol, prin acel loc au introdus ranga de fier, au prins cu toți de capetele răngii, m-au săltat în sus și au pus un capăt de rangă pe un birou și celălalt capăt de rangă pe

celălalt birou. Am rămas spânzurat de rangă cu capul în jos și cu fundul și tălpile picioarelor în sus. Numai bine și potrivit de bătut și de lovit. Unul din gealați îmi ținea capul. Probabil că vreunui din cei care au fost torturați cu metoda aceasta diabolică i-au frânt gâtul și ei aveau nevoie să ducă la tribunal deținuți sănătoși în aparență. Au început operația cu o singură cravașă de cauciuc, pe care o foloseau pe rând, câte trei sau patru lovituri fiecare, la fund mai puțin, mai mult pe tălpi. Când sfârșea ultimul de lovit, primul continua. Până la douăzeci de lovituri am răbdat, n-am țipat de loc. Dar m-au prididit durerile și am început să urlu de durere, dar lor nu le păsa, loveau într-una și radioul cânta cât se putea de tare, ca să nu se audă țipetele în stradă. Legat fedeleș, nu puteam să fac nici o mișcare, nu aveam nici o posibilitate să protestez. M-am gândit la cele spuse de Sfântul Pavel: *De cinci ori am căpătat de la iudei patruzeci de lovituri fără una.* (II Corinteni 11:24). Acum făceam și eu un calcul, câte lovituri am primit de la cei patru gealați. Dacă fiecare m-a lovit de trei ori, face douăsprezece, și dacă s-au rânduie de trei ori, cu aproximativ douăsprezece lovituri, înseamnă că în total au fost treizeci și șase de lovituri. Șeful gealaților, când a văzut că leșin pe rangă, a oprit bătaia. M-au dat jos, m-au dezlegat și mi-a zis: *ai văzut, banditule, ce capeți dacă nu vrei să spui și de alte arme și gazde?* Am fost dus la celulă. Eram frânt, obosit, aveam dureri mari și îmi era un somn teribil. Cât de bune ar fi acum niște prosoape udate în apă rece, să-mi pun comprese la locurile vătămate, ca să-mi alin durerile! Mi se închideau ochii de somn, mă culcam când pe o parte, când pe alta, dar mă dureau toate celea. În sfârșit am adormit și, când m-am trezit, parcă puteam să mă mișc un pic.

Și iarăși o săptămână nu m-au chemat la anchetă, după metoda lor satanică. Au știut că după zece zile de odihnă se vindecă rănilor din bătaie. M-am mirat când m-am pipăit la spate și la tălpi și am văzut că nu mai doare. Anchetele au început din nou, aceeași poveste și eu spuneam că tot ce am avut și am știut, am declarat. Mă forțau cu orice preț să denunț câți mai mulți, ca să aibă ei pe cine chinui. Am rezistat și nu am denunțat pe nici unul din cei care nu fuseseră prinși. Am recunoscut numai persoanele care știam că erau deja prinse și condamnate și care declaraseră că eu i-am organizat.

La marginea comunei Sinoe stătea Dimciu Ergoveanu, care avea patru copii, cel mai mare flăcăiandru, restul mici. Nimeni nu știa că a fost gazda mea. Nu l-am declarat. Tot în comuna Sinoe era Constantin Vlahbei, avea un pistol de brâu lung, de 9 mm, pe care l-am purtat și eu câțva timp, dar i l-am înapoiat. Mai era în Sinoe Dumitru Grasu, la care am stat în câteva seri, și Gheorghe Tusea, la care am stat 40 de zile într-o șură de fâneță, dar nimeni n-a știut de ei, decât numai eu. Nu i-am declarat.

La marginea comunei Panduru stătea Gheorghe Zuricu; nimeni nu știa că el are două pistoale cu butelie, foarte puternice și oricât de presat am fost, nu l-am spus.

În satul Lunca am stat o săptămână în fâneța lui Stere Durlea, dar nimeni nu știa decât el și eu la fel nu l-am denunțat. Și el, ca și ceilalți, mi-au făcut bine că m-au adăpostit de urmărirea bestiei roșii. Și mă rugam lui Dumnezeu să-mi ajute și să nu denunț pe nimeni, și o spun fără sfială că Bunul Dumnezeu mi-a ajutat de am răbdat chinuri grele și n-am denunțat pe nimeni.

Într-o dimineață a venit plutonierul cu ochelarii negri și m-a dus din nou la camera Nr. 42; am intrat și am salutat cu: *Să trăiți! Stai jos pe scaun*, mi-a zis anchetatorul, răsfoind un dosar. După ce m-am așezat, îmi zice: *Măi Ciolacu, eu ți-am spus că ai un dosar gros și dacă ai să cauți să fii sincer și ne ajuți, ai mari șanse ca să scapi. Domnule maior, i-am spus, eu de scăpat nu mai scap de aici. Știu ce fapte grave am făcut și din cauza lor voi fi împușcat. În ceea ce privește sinceritatea, am să caut să mă concentrez și dacă îmi aduc aminte de vreun lucru pe care nu l-am declarat, am să vi-l spun.* Atunci îmi zise el: *Măi Ciolacule, vezi că vine pe aici tovarășul comandant. Ai grijă să vorbești, să nu stai ca un mut.* După acestea spuse, a venit plutonierul și m-a dus la celulă. Către seară plutonierul m-a luat și m-a dus sus la camera 42. Anchetatorul mi-a pus câteva întrebări și a apărut colonelul Nicolae Doicaru, comandantul securității. M-am ridicat în picioare, el a dat bună seara, eu i-am zis: *Să trăiți dom' comandant.* Îl întreabă pe maior: *Ce face Ciolacu, vorbește?* Acela îi răspunse: *Nu prea vorbește, tovarășe comandant.* Doicaru îmi zice: *Măi Ciolacu, să vorbești, auzi! I-a intrat în cap că o să-l împușcăm, a zis anchetatorul.*

Comandantul mi-a zis: *Nu te împușcăm, Ciolacu*. Atunci m-am grăbit și i-am spus: *Dom'Comandant, de ce să nu fiu împușcat? N-am nici-un motiv să nu fiu. Plete am, barbă am, armă automată am, și ascunzătoare în pământ am, organizație împotriva partidului am. După faptele mele grave, o să fiu împușcat*. El mi-a răspuns: *Măi Ciolacule, ai avut noroc că n-ai tras asupra organelor securității, că de mult era să fii împușcat. Pe Gogu Puiu îl știi? Nu-l știu dom' comandant, că nu eram dintr-un județ cu el. Dar pe cei cărora le-a rupt picioarele îi știi?* I-am răspuns că nu îi știu. De aici, am dedus că Gogu Puiu, când l-au înconjurat în casă, a tras cu automatul în plin și a retezat picioarele la câțiva securiști.

Colonelul Doicaru și-a terminat ancheta, ne-a dat bună seara și a plecat. După câteva întrebări pe care mi le-a pus anchetatorului, a venit plutonierul și m-a dus la celulă. Stând pe patul meu de scânduri, mă gândeam la ce a zis colonelul: *Ai avut noroc că n-ai tras în organele securității, că de mult erai împușcat*. Eu am crezut și cred în destin, cum am mai amintit înainte. Mi-am amintit de noaptea cu lună, când era să trag în cei doi grăniceri care treceau în calea mea și cum câinele lup, în loc să vină pe urmele mele, a luat-o în sens invers. Grănicerii s-au dus, iar eu n-am tras asupra lor. Destinul m-a scutit de-o crimă.

În noaptea când a trecut pe lângă noi, cei cinci haiduci, acea coloană de securiști care mergeau spre Testemel, satul lui Fudulea, și noi cu degetele pe trăgaci, gata să tragem la ordinul lui Gogu Puiu și pe urmă tot el a spus să nu tragem. Dacă trăgeam, atunci am fi fost prinși și împușcați. Iarăși coincidență? Destin? Mister? Trei ani și mai multe luni, cât am haiducit, am avut mai multe ocazii ca să trag în securitate, fiind hăituit de ei, dar așa s-a întâmplat că n-am tras.

Sotia si Iancu

Într-o dimineață plutonierul a venit însoțit de un căpitan. Plutonierul mi-a pus ochelarii pe nas, iar căpitanul m-a luat în primire și, după ce m-a suit la etaj, am coborât și abia după ce a făcut mai multe ocoluri cu mine ne-am oprit în fața unei uși. A bătut la ușă, care s-a deschis aproape imediat. Mi-a luat ochelarii și am intrat într-o cameră mare. Era o cameră cu mobilă luxoasă. În spatele unui birou era un fotoliu în care stătea colonelul Nicolae Doicaru, șeful securității. *Să trăiți dom' colonel! Bună dimineața, măi Ciolacu. Vino mai aproape*. M-am dus mai aproape. Căpitanul a rămas în poziție de drepti lângă perete. Mi-a zis: *Măi Ciolacu, ai ceva de spus? Ai ceva de raportat? Domnule colonel, n-am nimic de raportat. Măi Ciolacu, tu ce familie ai? Domnule colonel, am mamă, soție și doi copii, Marioara și Iancu*. El a zis: *La spune, de cine ți-e dor?* Am ridicat din umeri. Am vrut să spun că nu știu, iar el, ca să mă ajute, a zis: *Ți-e dor de mamă, nu; ți-e dor de soție, nu; ți-e dor de Marioara, nu; ți-e dor de Iancu*, și mi-au dat lacrimile. Am început să plâng. Pentru că într-adevăr îmi era dor de băiat. Atunci a zis: *Ciolacu, vrei să-l vezi pe Iancu? Da, vreau*. A zis căpitanului să scrie. După ce m-am gândit puțin am zis: *Domnule colonel, băiatul este mic și ar putea să se sperie, văzându-mă. Dacă se poate să vină și maică-sa. Da, se poate*, și îi zice căpitanului să scrie. După ce a scris căpitanul, ne-a făcut semn să plecăm. Mi-a pus ochelarii pe nas și m-a dus la celulă.

Eu n-am avut frați și mă uitam la cei care au avut, cum se întâlneau la sărbători și, când erau la greu, cum se ajutau unii pe alții. Trăiam cu dorul după frați, dar acum, când mi-a dat Dumnezeu băiat, îmi ziceam în mine că el îmi va completa dorul de frați. De aceea, când mi-a zis de Iancu, am plâns din adâncul inimii. Când am ajuns în celulă, am căzut pe gânduri, ce-o mai fi și cu această metodă diabolică, ce cursă vor să îmi pregătească și să mă compromită. Am început să mă tem. Îmi tremura inima de neliniște. Mă frământa gândul că vor să pună la cale vreun plan satanic. Nu mă puteam liniști de loc, așa că am început să spun rugăciunea **Tatăl Nostru** de mai multe ori și, după un timp, s-a așternut în inima mea o adâncă liniște. Am dormit și am visat că era în fața mea un cal roșu, înalt până la nori, și dârlogul pe care eu îl țineam în mână atârna până

în pământ. Dimineața m-am trezit într-o bună dispoziție și o plăcută bucurie, cail fac parte din duhurile bune pentru mine.

Într-o dimineață, după mai bine de două săptămâni, vine plutonierul, îmi pune ochelarii pe nas și mă duce sus la etaj într-o cameră mare, mobilată și cu preșuri pe jos. În fundul camerei erau o masă și niște scaune. Alături de masă era un cuier cu picior, iar la masă stăteau doi ofițeri, căpitanul și un altul, pe care nu îl știam. Mi-au făcut semn să mă apropii de masă. Am salutat: *Să trăiți, domnule căpitan. Stai jos*, m-a poftit acesta. *Măi Ciolacu, vrei să-l vezi pe Iancu? Da, sigur că vreau să-l văd, dar nu cred că așa ceva e posibil.* Nici nu termin bine de spus ce gândeam, că se deschide ușa și în pragul ei stătea băiatul meu, Iancu. Credeam că nu mă va recunoaște așa cum eram cu plete mari, barba până la piept, mustața mare. Cu greu mi se vedea fața, dar mare mirare pentru mine. A venit drept spre mine și mi s-a aruncat în brațe. L-am sărutat și l-am strâns îndelung în brațe. Dacă mă mai lega ceva de viața asta, era el, fiul meu. Prima întrebare pe care mi-a pus-o, a zis: *Tate hi ghini? (Tăticule, ești bine?)*. N-am apucat să-i răspund: *Da, hui (Da sunt)*, că s-a deschis ușa camerei din nou. Acum a apărut soția mea, îmbrăcată gros, era în ianuarie și era ger. A dat mâna cu mine și cu ofițerii. Au poftit-o să șadă pe scaun și ne-a spus că putem să vorbim. Dar ce era să vorbim în fața lor. M-a întrebat în dialect: *Ce faci, ești sănătos?* Ofițerii s-au ridicat și au început să se plimbe prin cameră și să se uite pe geam, dar cu ochii și cu urechile erau atenți la noi. Căutau să prindă ceva din convorbirea noastră. Iancu m-a întrebat: *Tate, alanta iu suntu? (Tata, ceilalți unde sunt?)*. Adică ceilalți camarazi, care au fost arestați. I-am făcut semn cu ochii și puțin cu degetul jos. Băiatul a înțeles, dar probabil că și securiștii au înțeles, că erau foarte atenți la orice mișcare a noastră. Eu aveam acasă niște fotografii cam suspecte cu niște camarazi și pe care din neglijență nu le-am ascuns. Aveam nevoie să-i spun soției să le ascundă. Am întrebat-o în dialect și mi-a făcut semn că le-a ascuns. Dar securiștii erau foarte atenți și au prins că am schimbat ceva între noi. Căpitanul a plecat îndată de aici. A început să-mi bată inima de frică. S-o fi dus căpitanul la colonel să-i spună să-mi aresteze soția, că noi am vorbit între noi ceva secret. Ofițerul care a rămas cu noi era foarte atent la ce vorbim noi. Căpitanul a cam întârziat să vină. Când a plecat repede, era voios, acum a venit încet și posomorât. Se vede că nu l-a luat în serios colonelul, să-mi aresteze soția, cum ar fi vrut el. Cum a ajuns, a zis: *Gata, ați vorbit destul*. Soția și Iancu s-au ridicat de pe scaun, i-am sărutat și au plecat. A venit plutonierul, mi-a pus ochelarii și m-a dus înapoi la celulă.

Mult mai târziu am aflat cum s-au dus securiștii să-mi aducă soția și băiatul, ca să mă întâlnesc cu ei. S-au dus mai întâi în comuna Sinoe la maică-mea, acasă. *Cum te cheamă? Maria Ciolacu. Unde este Piha Ciolacu și băiatul Iancu Ciolacu?* Maică-mea le-a spus: *Iancu este uite acolo*. Și le-a arătat cu mâna spre o casă unde se făceau pregătiri de nuntă și el sta acolo gură-cască. *Iar maică-sa, Piha Ciolacu, este în comuna Baia, lucrează la o grădină de zarzavaturi pentru existența familiei*. Ofițerii s-au dus și au întrebat care este băiatul lui Nicolae Ciolacu. Oamenii l-au arătat, uite ăla este. S-au dus la el și l-au întrebat cum îl cheamă. *Iancu Ciolacu*, a răspuns băiatul. *Vino cu noi în mașină!* El s-a opus, dar i-au spus: *Vino, că te ducem la maică-ta și apoi să-l vezi pe tatăl tău*. A intrat în mașină și s-au dus la Baia, la grădina de zarzavaturi și au întrebat de Piha Ciolacu. S-a nimerit s-o întrebe chiar pe ea. *Eu sunt*, le-a răspuns Piha. *Intră în mașină*, și i-au adus la Constanța la securitate și i-au băgat într-o cameră; după aceea au venit, m-au scos de la celulă și m-au dus să mă întâlnesc cu ei. Am fost totuși mulțumit că mi-am văzut soția și copilul și că ei m-au văzut cum sunt. De aici încolo, cum o vrea Bunul Dumnezeu, așa să fie.

Ungurul

Într-o zi pe la sfârșitul lui februarie 1952, pe la orele două după masă s-a deschis ușa celulei și după ce plutonierul a tras o înjurătură rusească, fiind lipovean la origine, a împins în celulă un tânăr. A închis ușa și a plecat. În celulă fiind semiîntuneric și cum tânărul venea de la lumina de afară, abia vedea ce este înăuntru. M-am cam temut să nu fie vreun codoș informator, băgat de securitate ca să mă tragă de limbă. De aceea stam pe patul meu de scândură liniștit. Iar acel tânăr stătea în picioare și plângea cu hohote. Atunci am îndrăznit și l-am întrebat: *Tinere, de ce plângi?* El mi-a spus: *Am fost chelner la un restaurant. Acolo au venit doi ruși care au mâncat, au beut și au dat să plece fără să plătească. Eu i-am acostat și le-am zis să plătească consumația, că eu n-am bani să plătesc la casierie. Unul din ruși m-a împins și m-a lovit. Eu știam karate și, când le-am dat câțiva pumni, au ajuns amândoi rușii pe sub mese. Imediat a venit miliția, m-a arestat și m-a adus la securitate. Aici, după ce m-au bătut ca pe hoții de cai, m-au băgat la celulă. L-am chemat să stea pe canapea, dar el continua să plângă în hohote. I-am zis: De ce plângi, tinere, că doar ești bărbat și mai ales ești tânăr și viguros. De unde ești, cum te cheamă? Mă cheamă Socaciu, sunt ungur din Ardeal. Am venit la Constanța, unde mi-am găsit serviciu de chelner și iaca unde am ajuns. Eu nu-i plâng pe ruși că i-am bătut, că o meritau, dar plâng că sunt înșurat și am un copilăș mic și în fiecare zi îi cumpăram un kilogram de lapte. Dar acum cine o să-i mai cumpere lapte dacă eu sunt aici arestat? Ah, copilul meu, are să moară de foame acum! Eu, ca să-l liniștesc, i-am zis: Nu te speria, copilul nu are să moară de foame. Bunul Dumnezeu o să aibă grijă de el și o să-l apere de orișice, chiar și de foame. Sunt copii la care amândoi părinții le-au fost arestați. Acești copii au fost luați de neamuri sau de vecini care și-au făcut pomană cu ei. Să fii sigur că nici copilul tău nu va muri de foame.*

S-a făcut noapte și a sunat stingerea. Patul era îngust și cu greu dormeam pe el. Mi-am scos haina și am așternut-o jos, pe ciment. Socaciu a dormit pe haina mea și cu haina lui s-a învelit. Așa am dormit o săptămână întreagă, el jos pe ciment, dar avea două haine, iar eu nu mai aveam nici o haină, dar aveam avantajul că dormeam pe pat. Fiecare cu avantajul lui. Într-o zi vine plutonierul și ne zice: *Puneți-vă hainele pe cap.* După metoda bolșevică, să nu vedem unde ne duce. Ne-a apucat de gulerul hainei și ne-a dus tot la subsol, într-o cameră mai mare și cu două paturi. Acum dormeam fiecare în patul lui.

După câteva zile au început să-l scoată pe Socaciu la anchetă. Venea bietul Socaciu de la anchetă și cu fălcile, și cu palmele umflate. L-am întrebat de ce îl băteau și ce îi cereau. *Mă bat ca să le spun câți ruși am omorât. Eu nu am omorât nici un rus. Vai de mine, ăștia au să mă condamne la moarte, dar eu n-am omorât nici un rus.*

Procesul si condamnarea

Într-o dimineață, pe la începutul lui aprilie 1952, a venit plutonierul și strigă: *Ciolacu Nicolae, Pune-ți haina în cap.* M-a apucat de gulerul hainei și m-a dus printr-un coridor. Acolo erau mai mulți inși cu hainele în cap, ținându-se unul de altul. M-am apucat și eu de haina unuia, dar nu aveam voie să mă uit cine era în fața mea. După ce s-a completat rândul, ni s-a dat ordin să pornim și plutonierul l-a apucat pe primul de gulerul hainei. Se mergea încet, pe băjbăială, că nimeni nu vedea unde pășea, coridorul fiind lung și neluminat. Când am ieșit pe ușă afară, pe sub haină ne-a izbit deodată sfânta lumină. După ce am stat șase luni de zile numai la lumina becului în camerele de la subsol, din beton armat și fără ferestre, numai acum puteam aprecia cât de sfântă și scumpă este lumina zilei. În fața ușii ne aștepta duba și care cum ajungea, cu haina în cap, intra în dubă. Așa am ajuns noi românii în țara noastră, mai rău ca prizonierii din lagărele din Siberia. Și în dubă era întuneric beznă, dar avea o fereastră mică cu perdea, care se mișca și mai îngăduia să intre înăuntru câte o rază de lumină. Pentru o clipă am putut să ne zărim și să ne recunoaștem. Erau toți camarazii mei și gazdele din comuna Sinoe, Tănase I. Vlahbei, Tănase C. Vlahbei, Tănase G. Vlahbei, toți trei veri cu mine. Apoi Sima Dimcica, Iancu Dimcica, Timu Pasota, Stere Manciu, Mircea Juruc, Stila Peștereanu, Iancu Gicu, Nicolae Sicu și Dumitru Ghioca. Toată iarna lui 1951-52, eu am stat singur în celulă, pe când ceilalți camarazi au fost mai mulți în camere și erau mai bine informați decât mine. Ei știau că ne duc la Tribunalul militar din Constanța, la proces. Ei erau voioși că mergem la proces și scăpăm de subsol și de anchete, numai eu eram îngândurat, abătut. Situația mea era diferită de a lor. Ei au fost numai gazde, dar eu eram cu arma automată, cu plete și cu ascun-zătoare în pământ. Făceam parte din organizația faimoșilor bandiți, frații Nicolae și Dumitru Fudulea și Gogu Puiu, așa eram noi numiți de bestiile roșii. Camarazii mei m-au întrebat: *De ce ești așa de abătut? Pentru că știu că voi fi condamnat la moarte.* Camarazii mei erau de altă părere, ei ziceau: *Dacă te-au băgat între noi, atunci n-au de gând să te condamne la moarte.*

Am ajuns la tribunal. Duba au pus-o în dosul tribunalului, cu spatele în dreptul unei uși. Care cum ieșea, era condus într-o cameră a tribunalului. Nu era tipenie de om care să ne vadă. Câți frați, surori, mame, soții, părinți ar fi dorit să-i vadă pe cei dragi și scumpi ai lor? Dar cum ar fi putut satana întruchipată în comunism să ne mărească mai mult suferința? Singura modalitate era să ne țină departe unii de alții și mai ales să țină secret unde suntem și când ne vor condamna.

Ne-au introdus în acea cameră, nu prea mare și cu ferestre camuflate, fără public. Ne-au pus într-o boxă. Completul de judecată era format din vreo șase ori șapte inși. Toți îmbrăcați în uniforme militare kaki, luxoase, cu epoleți strălucitori. Foști simpli muncitori, tinichigii, cazangii, macaragii, hamali în portul Constanța, fără carte, au ajuns la rang de judecători, iar noi în boxă, flămânzi, amărâți, jerpeliți, timorați. Unii dintre noi erau cei mai buni gospodari din Peninsula Balcanică, cu bunici care au fost celnici (conducători), mari oieri și crescători de herghelii de cai. După un timp au mai apărut doi civili, procurorul, un om mărunțel, și un avocat, chipurile să ne apere. Dar el mai mult ne acuza. În spatele boxei, pe o bancă stătea un căpitan de la securitate, ca asistent. Aceștia formau tot publicul prezent la judecata noastră.

Când a început judecata, în fața completului erau expuse: arma mea, automatul cu 200 cartușe și cele două încărcătoare, din care au scos cartușele și le-au înșirat pe masă. În plus, carabina lui Stere Gima din Ceamurlia de Jos, cu cartușele înșirate pe masă și care mi-au pus-o mie în sarcină. Tot ce era înșirat pe masă era dovadă pentru ei că eu posedam un arsenal întreg de muniții. A început judecata și președintele a dat cuvântul procurorului. Acesta, într-o agitație exagerată, a vorbit o oră și mai bine. A făcut clăbuci la gură și tot arăta cu mâna la boxă, la masa cu arme, la completul de judecată și ne acuza de crimă de uneltire în contra ordinii publice sociale, de organizarea a unei bande de tip fascist și de sabotori pentru întreaga Dobroge. Dar bandiții au fost descoperiți de oamenii muncii, care au înțeles că nu vor putea să-și construiască o

viață fericită, condusă de P.M.R., până nu vor fi distruse aceste vipere din banda organizată de Nicolae Ciolacu. Această bandă, înarmată cu arme automate, și-a început activitatea încă din anul 1948, sabotând partidul în realizarea socialistă de guvernământ și care conta pe un conflict armat între statele imperialiste și Uniunea Sovietică Socialistă. În acel moment, bandiții ar fi participat ca partizani în lupta contra armatei sovietice. Centrele de spionaj imperialist au luat legătura cu rămășițele fostei mișcări legionare, să facă propagandă în popor să nu se supună oamenilor măsurilor luate de autoritățile de stat. Ei voiau să se organizeze ca să dea o lovitură de stat pentru a prelua conducerea țării.

La sfârșit, a cerut președintelui și onoratului tribunal să aplice pedeapsa capitală pentru acești bandiți, care au activat împotriva țării. A cerut să se aplice articolul 209 din Legea 16/1949. Procurorul deve-nise un fel de turbat, de nebun, nervos, sărea în sus și cerea mereu condamnarea capitală. A creat în fața noastră și a completului de judecată o atmosferă sinistă, încât credeam că din boxă ne duce drept la locul de execuție. Noi, cei din boxă, ne uitam unii la alții ca și când ni se apropia sfârșitul printr-o crudă tragedie, prin împușcare. Care dintre noi putea să mai creadă că nu va fi împușcat, când nu cu mult în urmă camarazi de-ai noștri au fost executați prin împușcare după judecată sau au fost omorâți chiar acolo unde îi prindeau dacă opuneau rezistență. Și apoi mai erau cei 40 de dobrogeni care au fost luați în martie 1950 într-o noapte de la închisorile Gherla și Aiud cu duba și au dispărut, de nu se știe în ce dramă oribilă au pierit. În momentul acela eram siguri că atei aceștia care nu știu multă carte ne execută așa cum au executat și pe cei care i-am amintit.

Nimeni dintre noi nu se mai gândea nici la soție, nici la gospodărie, nici la părinți, nici la alte rude apropiate sau la prieteni, ci numai la ce se va alege de copiii noștri, dacă vor muri de foame, de frig, sau de altă năpastă, ori poate vor supraviețui. Acest gând negru ne sfâșia inima, nu pentru moartea noastră, ci ni se sfâșia inima pentru copiii noștri. Președintele tribunalului a început interogatoriul.

Stere Manciuc de acolo, de unde vii, ca și când el nu știa de unde venim; ai dat niște declarații, le susții? Ai ultimul cuvânt. A urmat Tănase Vlahbei, la fel și lui i-a pus aceeași întrebare: De acolo, de unde vii... ai ultimul cuvânt. Toți au urmat pe rând cu aceeași întrebare și că ai ultimul cuvânt. Eu, de exemplu, mai trecusem prin prigoane, prin bătaii și prin închisori. Camarazii mei, unii mai tineri, nu știau nici măcar ce este aceea poliție. N-au fost arestați niciodată. Dar acum când s-au văzut la aman, fiecare la ultimul cuvânt fără să se compromită căuta în așa fel să vorbească încât completul de judecată să-i acorde circumstanțe atenuante, ori dacă se poate să-l elibereze.

Unii din camarazi căutau să le înmoaie inima celor din complet, zicând: *Tovarășe președinte, onorat tribunal, recunosc că am greșit, dar când au început înscrierile la colectiv, am fost primul la înscriere. Am ajutat mult colectivul cu brațele mele, cu munca mea, de aceea cer să fiu eliberat și să muncesc în cadrul colectivului.* Altul spunea: *Eu recunosc că am greșit față de partid, dar am dus la colectiv doi cai, o căruță, un plug, am ajutat mult colectivul cu brațele, cu soția, cu căruța, la toate muncile la câmp, cer să fiu eliberat să lucrez în folosul colectivului la lucrările agricole.* Și fiecare căuta să spună câte ceva pentru a obține circumstanțe atenuante.

A venit rândul meu, președintele: Nicolae Ciolacu, acolo de unde ai venit, ai dat niște declarații, le susții? Ai ultimul cuvânt. Eu i-am zis: *Tovarășe președinte, onorat tribunal. Nu susțin toate declarațiile. Nu am avut două arme.* Președintele m-a întrerupt: *Ai de spus și altceva?* I-am răspuns: *Față de partid sunt vinovat. Să mi se dea pedeapsa care se crede că o merit.* (Prin aceasta, am vrut să spun că față de partidul comunist sunt vinovat, dar nu și față de neamul meu românesc).

Președintele a dat cuvântul avocatului. Avocatul: *Tovarășe președinte, onorat tribunal. Deținuții care sunt în boxă își susțin declarațiile făcute acolo de unde vin. Ei recunosc faptele lor grave de care sunt acuzați. Mai sunt și corpurile delictelor care stau aici în fața instanțelor. După declarațiile lor, ei sunt colectiviști, au fost la muncile agricole de pe câmp și cer cu insistență circumstanțe atenuante. Dacă se poate să li se aprobe. Față de Republica Populară*

Română, instanța să-și facă datoria și să le aplice pedeapsa ce li se cuvine. Completul s-a ridicat și s-a dus într-o cameră pentru deliberare.

În spatele boxei erau câteva canapele și ne-au spus să stăm pe ele. Am ieșit din boxă și ne-am așezat. Căpitanul securist a venit lângă mine și mi-a zis încet: *Te-ai dat în mă-ta, de ce nu ai recunoscut declarațiile de la securitate. O să te facem de-acuma înger călător.* Eu ce era să zic, mă gândeam numai ce grozăvii mă mai așteaptă.

A venit completul și s-au așezat la locurile lor, noi ne-am sculat în picioare și așteptam să ne dea sentința. Cei din complet s-au sfătuit între ei și ne-a dat ordin să plecăm. Duba era la ușă unde am lăsat-o, am intrat înăuntru și a plecat cu noi pe străzile orașului. S-a oprit în fața unei porți mari, înalte și groase, care s-a deschis și duba a intrat în curtea închisorii Tataia. S-a deschis ușa dubei și camarazii au început să sară jos. Eu îmi făceam socoteala să nu fiu primul, dar nici ultimul, ci cam pe la mijloc. Au sărit vreo șase și mă pregăteam și eu să sar, am ridicat piciorul dar plutonierul care sta acolo la marginea dubei m-a apucat de picior și m-a împins înapoi cu toată puterea și m-a înjurat: *Du-te în mă-ta banditule, stai în fund.* Au sărit toți camarazii jos, s-a închis ușa și duba a ieșit din curtea închisorii și a pornit pe străzile orașului. Mă gândeam, Doamne, oare unde au să mă ducă.

M-au dus din nou la securitate, la celula 12, unde am stat toată iarna. Zilele treceau greu, nu mă scoteau la anchetă și nu știam ce va fi cu mine. După două săptămâni, într-o dimineață, plutonierul m-a luat cu haina în cap și m-a dus la etaj, într-o cameră mai mare, mobilată, luminată și cu preșuri pe jos. La masă erau doi ofițeri, căpitanul, „prietenul” care-mi promitea că mă face înger și un alt ofițer. Mi-au zis să stau jos. Am stat și au început: *Măi Ciolacu, de ce ți-ai lăsat barbă?* Eu trebuia să le justific, pentru că barba mea era periculoasă pentru ei. La anchetă mi-au zis că aștept să vină americanii. Iar când m-au arestat, securitatea mi-a găsit Biblia, Sfânta Scriptură. De aceea am găsit un pretext și le-am răspuns: *Am o dorință, ca în cazul că mă voi elibera, să mă fac preot.* Atunci m-au întrebat: *Măi Ciolacu, vrei să te bărbieresti?* Iarăși m-au pus în încurcătură, dacă le spuneam: vreau, ei mi-ar fi zis că-i mint, iar dacă le-aș fi spus: nu, atunci ar fi zis: a, ții la barbă. Deci, eu le-am răspuns: *Cum vreți dumneavoastră.* A venit un frizer, m-a tuns și m-a bărbierit. Plutonierul m-a dus la celulă și iarăși am stat câteva zile în așteptarea deznodământului. Într-o dimineață, a venit plutonierul și m-a luat fără haină pe cap și fără ochelari și m-a dus în curte. Acolo era o mașină mică, o dubiță, în care am intrat. A venit și șoferul, un plutonier și un ofițer, ei în față, iar eu în spate. Dubița avea perdele la ferestre și, când mergeam pe stradă, perdelele se mișcau și puteam să mă uit în stradă așa, mai pe furiș. Ah, Doamne, lume multă pe stradă, oamenii se mișcau în libertate. Bărbați, femei, copii, îmbrăcați curat, se duceau fiecare la treaba lui. Mă gândeam în sinea mea, cât e de scumpă libertatea. Pentru libertate suferim noi și dorim ca aceia care vor veni după noi să nu aibă parte de această suferință și teroare pe care o îndurăm noi. Mă gândeam, oare unde mă vor duce acum? Poate mă vor duce la vreo comună din Babadag, unde prin vreo trădare or fi descoperit alte gazde cu pistoale. Desigur, pretext ca să mă împuște și iarăși mă cuprindeau emoții, oricât de tare ai fi, dar la atâtea șocuri este imposibil să rezisti fără să te îmbolnăvești. Dar mulțumesc Bunului Dumnezeu, am rezistat la toate.

În sfârșit, dubița s-a oprit în fața închisorii Tataia. A intrat în curte și a venit un plutonier gras ca un butoi, care m-a luat în primire și m-a dus în ghereta lui. Mi-a făcut o percheziție amununțită, a deschis o ușă și m-a băgat în curtea temniței. Erau înșirate multe camere și m-a dus la camera nr. 10. Era o cameră mare și avea trei rânduri de paturi suprapuse, iar în stânga vreo zece paturi fără să fie suprapuse. Acolo erau și camarazii mei, pe care nu i-am observat, fiindcă erau vreo șaptezeci de deținuți. Majoritatea erau ialomițeni, repartizați pentru curtea marțială din Constanța. Au sărit de pe paturi vreo cinci inși și au venit înaintea mea. M-au înconjurat și au început să mă întrebe: *Măi frate, de unde vii și ce mai e nou pe afară, ce mai știi?* Eu, care tot timpul eram singur în celulă, nu știam nimic și nu le răspundeam și mai ales că nu îi cunoșteam pe nici unul, tăceam. Dar deodată vine Tănase I. Vlahbei și mă ia dintre ialomițeni, la care le spuse: *Vă rog, lăsați-l, e de-al nostru.* M-a luat de braț și m-a dus la un pat. Vezi, ăsta e patul tău.

Așează-te și fii liniștit. M-au înconjurat camarazii mei și mai întâi m-au întrebat cum stau cu sănătatea și dacă mi s-a comunicat sentința, că lor le-a fost comunicată. Le-am spus că mie nu mi s-a comunicat nici o sentință și am rămas toți cam îngrijorați. Fiecare se gândea că probabil Ciolacu va fi condamnat la moarte. Eu mă gândeam și la căpitanul securist, care m-a amenințat că mă vor face înger călător, pentru că nu am susținut declarațiile date la securitate. Și acum, aici la securitate, iarăși trăiam zile de emoții. De câte ori se deschidea ușa, tresăream și așteptam să-mi aud numele. Într-o zi, pe la orele zece dimineața, se deschide ușa și plutonierul strigă: *Nicolae Ciolacu, vino încoace*. Plutonierul a luat-o înainte, eu după el. M-a dus în birourile de funcționari și mi-a zis să stau și să aștept acolo, lângă un perete. În birou erau peste treizeci de funcționari, majoritatea femei dactilografe, care băteau la mașinile de scris. Am aruncat o privire peste funcționarii, și când colo, ce îmi este dat să văd. Lângă o funcționară era procurorul acela mărunțel, în civil, care la tribunal ne acuza nervos și cerea să fim condamnați la moarte. După ce a stat puțin de vorbă cu dactilografa, a venit drept spre mine și m-a întrebat cum mă cheamă, apoi numele părinților și multe altele. Eu îi răspundeam încet la toate întrebările, cu sufletul la gură să aud mai repede sentința de condamnare. Dar procurorul nu se grăbea de loc, ci spunea rar și încet fiecare cuvânt. A început să înșire: Tribunalul Militar Constanța, conform legii etc, etc... îl condamnă pe Ciolacu la 25 ani muncă silnică și degradare civică pentru crima de uneltire contra securității Republicii Populare Române. Mi s-a oprit respirația, nu mai puteam răsufla că nu se mai termină cu atâtea legi, articole și paragrafe. În sfârșit, s-a terminat cu această litanie, am putut să răsuflu ușurat și spun sincer că n-am avut în viața mea o bucurie mai mare ca atunci când am auzit că sunt condamnat la 25 ani de muncă silnică și nu la moarte.

Sunt oameni care suferă îngrozitor când sunt condamnați numai la câte o lună de închisoare de care n-au putut să scape cu toate cheltuielile făcute cu martori, avocați, dar iată mai sunt și oameni care se bucură când primesc 25 de ani muncă silnică, scăpând de condamnarea la moarte. Sunt momente și stări sufletești pe care ni le creează destinul, soarta.

Când plutonierul m-a luat din cameră, camarazii comentau, că dacă la tribunal nu ar fi fost expuse armele, poate că aș fi scăpat de sentința de moarte, dar așa nu se știe dacă voi scăpa sau nu. Când plutonierul m-a dus înapoi în cameră, ei mă așteptau cu nerăbdare. Nici n-am intrat bine în cameră că au și sărit care mai de care, întrebându-mă ce condamnare ai primit: 25 de ani muncă silnică, le-am zis. Toți s-au bucurat că n-am fost condamnat la moarte.

Pe la jumătatea lui aprilie 1952, s-a format un lot de vreo 80 de deținuți și pe la miezul nopții, cu duba, ne-au transportat la gara CFR. Fiindcă ciracii lui satana, bestiile roșii, fiara din Apocalipsă, lucrează numai noaptea, să nu audă și să vadă populația pe amărății aceia de deținuți. Ne-au dus în spatele gării, tocmai la capăt de linie, pe unde nu circulă populația. Eram păziți de o puternică escortă de milițieni și n-aveam voie să vorbim între noi, nici să ne uităm împrejur, ci să stăm cu capul aplecat în jos. După multă așteptare a venit duba de tren și ne-au înghesuit pe toți ca sardelele, în picioare, lipiți unul de altul.

Așa am mers până la București, la închisoarea Jilava. Aici eram câte șaptezeci într-o cameră cu paturi suprapuse, niște priciuri de scânduri pe trei rânduri și pe ele așternute rogojini. Ni s-au dat două tinete, una pentru apă de băut și alta pentru urinat. Seara, de înghesuiți ce eram, toți ne culcam pe câte o parte. După două sau trei ore de dormit, se dă comanda de întoarcere pe cealaltă parte, deci toată noaptea era mai mult chin decât somn. Noaptea s-a umplut tineta de urină, degeaba am bătut noi la ușă, milițianul n-a venit. Unii, ca să scape de durerea vezicii, au urinat în pantofi. Un deținut avea cizme, a urinat și le-a umplut, ușurându-se de-a binelea. Restul sufereau de durere, stăteau cu picioarele împleticite și răbdau cu speranța că până la ziuă nu mai e mult. Dar când nu au mai putut răbda durerea, care e îngrozitoare, repede s-au înșirat la tinetă și n-au mai ținut seamă că dă pe-afară. Dimineața, când a venit milițianul, urina ajunsese până la celălalt perete. Se formase o băltoacă și era un miros infect, de nesuportat, de urină pe care noi îl inhalam și îl respiram. Era un fel de iad pe pământ, această operă bolșevică de exterminare a deținuților. O lună de zile am stat în acel iad al Jilavei. Într-o noapte ne-au dus la gară, cam vreo optzeci de deținuți, și ne-au înghesuit pe toți într-un vagon dubă, cu destinație necunoscută.

Bestiilor roșii nu le păsa că în vagon, din cauza înghesuiei, noi sufeream de lipsă de aer. Unui coleg i-a venit rău și a leșinat. Cu mare greutate i s-a făcut loc să stea jos și cu puțin masaj l-am readus la viață.

A doua noapte, am ajuns la Gherla. Și aici priciuri de scânduri cu rogojini pe ele. În mai toate camerele erau paturi suprapuse. A doua zi ne-au scos în curte, ne-au dus la fabrică și ne-au repartizat pe fiecare la muncă, la tâmplărie, fierărie, mecanici etc. Am lucrat la tâmplărie și din cauza normelor exagerate, muncă multă depusă și mâncare foarte slabă, m-am îmbolnăvit de tuberculoză, ca mulți din deținuții de aici.

În toamna lui 1955, pe legionari ne-a transferat la închisoarea din Aiud. Și aici fabrica avea secții de tâmplărie, fierărie, mecanică etc. Mulți colegi s-au dus la lucru, însă eu și alți câțiva, care eram bolnavi de T.B.C., nu am putut să ieșim la lucru și am rămas în camere.

Închisoarea din Aiud este una din cele mai severe închisori din țară. Perchezițiile erau dese, de multe ori pe lună. Dacă te găsea cu un ac de cusut, erai aspru pedepsit, dus la izolare câte șapte, opt zile, unde dormeai jos pe cimentul umed, într-o zeghe uzată și cu o pătură la fel de uzată și de umedă. Mâncarea foarte slabă, un polonic cam de 300 de grame, cu o zeamă care nu știu din ce era făcută. Asta era specială pentru izolați, ca și porția de pâine de 200 de grame. O zi mâncai, o zi nu mâncai. În luna ianuarie era un ger teribil și cu foamea de la aceste izolări foarte mulți deținuți s-au îmbolnăvit grav și au murit.

Prin 1960-1961, a apărut reeducarea deținuților la Aiud. S-au format prin curțile închisorii mai multe așa zise cluburi de câte 400 de inși. Care era procedura: Să te compromiți și să te lepezi de legiune. Zilnic se făceau înscrieri la cuvânt. Ieșeau la pupitru și își făceau autobiografia, un fel de demascare, de când erau legionari, ce activitate au dus împotriva partidului și după aceea urma să ponegrească tot ce le era mai scump, ca să dea dovadă că și-au făcut reeducarea din convingere. Începeau cu ponegrirea părinților, că au fost niște ticăloși și nemernici, că n-au știut să le dea o educație bună și să-i îndrepte spre partidul comunist, care a eliberat țara de sub jugul burgheziei. Partidul le-a deschis ochii că biserica și popii sunt mai mult decât o superstiție care a ajutat la exploatarea muncitorimii și a țărănimii. Mișcarea Legionară, Garda de Fier, Căpitanul Corneliu Codreanu, Moța, Marin și toți martirii noștri care s-au jertfit pentru neam și pentru Hristos au fost ponegriți în modul cel mai ordinar, de unii care cândva au fost legionari și acum deveniseră niște trădători murdari. Nemernicii spuneau că au fost niște trădători, niște bandiți, că au fost unelte și sprijinitori ai burgheziei și ai moșierimii exploatoare. Unii dintre ei au dat chiar dovadă că au devenit ateï. Printre aceștia era Băniță Ion și mulți alții care au început să fie bine văzuți de partid și erau puși pe listele de eliberare înainte de termen. O spun cu multă durere în suflet că au fost destui care s-au compromis, nu au rezistat și au cedat.

Pe la celule au venit politrucii, ofițeri ai penitenciarului, și ne aduceau ziare în care să cetim despre realizările partidului. Mulți le-au primit, dar unii dintre noi le-am refuzat categoric. Printre ei părintele Marcu, studentul Trifon, călugărul Arsenie Papacioc, călugărul Ioan de la Mănăstirea Vladimirești, călugărul Lungeanu, Părintele Vrânceanu și alții. Ne-au pus zeghele în cap și ne-au dus la vestita zarcă de tortură. Ni s-a creat regim de exterminare, cu zeamă chioară rămasă de la mâncarea celor care și-au însușit reeducarea și care se eliberau. Dormeam doi într-un pat de fier, de acelea cazone, care erau de o singură persoană. Într-adevăr, era un somn de chin și tortură. Apoi, ger, frig și foame, mulți pe lângă T.B.C. s-au îmbolnăvit de distrofie și mai ales anchilozare.

În doi ani de zile s-au eliberat multe locuri de deținuți, aproape toată închisoarea era goală. La 1 iulie 1964, toți deținuții de la zarcă, pe la vreo două sute, ne-au pus zeghile în cap și ne-au dus la camerele de la secții. Sima Dimcica și Puiu Atanasiu erau anchilozati complet. I-au pus pe targă și i-au adus și pe ei la secții. Majoritatea ajunseserăm niște epave și când mergeam ne propteam unii de alții. Și fiindcă noi eram recalcitranti, fără reeducare, a fost un miracol că și noi am fost puși în libertate, a fost mâna Bunului Dumnezeu. Dar fiindcă eram într-un hal de nedescris, anemici, anchilozati, nu ne puteam trimite așa acasă. Astfel că ne-au creat condiții optime ca să ne refacem. Ușa camerei era deschisă acuma toată ziua și mâncarea uimitor de

consis-tentă. Toată ziua stăteam în curte la soarele binefăcător și dătător de viață. Într-o lună ne-am pus pe picioare.

La 1 august 1964, seara, ne-au dat biletele de eliberare. Ne-am dus la gară la trenul de București. Ne-am urcat în tren, ne-am așezat pe bănci, dar parcă nu ne venea să credem că suntem liberi. Ne uitam în jurul nostru, nu era nici un milițian. Lume multă, toți civili, bărbați, femei, copii, multă animație. Aceasta ne dădea liniștea sufletească și încrederea că suntem liberi. Fiecare ne-am făcut rugăciunea în gând, cu nădejde în Bunul Dumnezeu că mergem spre casele noastre.

Drumul de la închisoare spre casă

Sima Dimcica și Puiu Atanasiu nu și-au revenit din anchilozarea în care au căzut. Nu știu ce s-a mai întâmplat cu Puiu Atanasiu, dar știu că pentru Sima Dimcica au venit soția și fiică-sa la Aiud și l-au dus acasă în comuna Sinoe. Trenul mergea spre București și de acolo fiecare o lua în altă direcție, către casa și familia lui. Pe 3 august am luat trenul spre Tulcea și la gara Mihai Viteazul am coborât. De la gară până în comuna Sinoe aveam patru kilometri. Cumnatul meu Dumitru Grasu auzise de la lume că ultimii deținuți de la Aiud sunt eliberați și vin acasă. El venise cu noaptea în cap la gară și mă aștepta cu motocicleta. Cumnatul meu, pentru că se grăbea să meargă la lucru, m-a dus numai o parte din drum, iar eu m-am îndreptat spre casa mea. Era tocmai în acea vreme când ziua se întâlnește cu noaptea și, intrând în casă, mă uitam și o căutam pe nevastă mea. Am văzut o bătrânică și am crezut că e vreo vecină la soția mea ca să se împrumute cu ceva, așa cum se obișnuiește la țară. Nici prin gând nu-mi trecea că bătrânica aceea este soția mea. Păi ce, soția mea era tânără, dreaptă, energică, sănătoasă, pe când femeia aceasta, pe lângă că e bătrână, mai e și adusă de spate. Soția mea trebuie să fie într-una din camerele casei. Cu toate că nu o cunoșteam pe acea bătrânică, cu bunul simț care există în orice om i-am dat bună dimineța. Bătrânica aceea mi-a dat și ea bună dimineța și nu mică mi-a fost mirarea când am recunoscut aceea vocea soției mele. Atunci i-am zis: *Măi Pih, tu ești? Da, eu sunt.* S-a repezit la mine și m-a cuprins cu brațele și plângea într-una în hohote. I-am zis: *De ce plângi, dragă? Uite, am venit și eu acasă, sunt sănătos și vom lucra împreună, de acuma încolo se vor îndrepta toate neajunsurile.* Pentru moment nu mi-am dat seama că lipsa mea de acasă, de aproape douăzeci de ani de închisoare și teroarea comunistă, precum și munca la marea disperare pentru existența familiei, au îmbătrânit-o. Dar eu o vedeam pe ea îmbătrânită pentru că nu puteam să mă văd, dar sunt sigur că și eu îmbătrânisem destul de mult. Pentru familia mea, mort eram și acuma iată-mă în mijlocul familiei mele.

Băiatul meu Iancu era veterinar la oieria Palas din Constanța. A fost anunțat și a venit. Fiica mea, Maria, când m-au arestat avea opt ani, acum era măritată. A auzit de venirea mea și a venit cu soțul, cu socrul, cu soacra și cu un copilăș în brațe. Când să intre pe ușă, am și recunoscut-o. Semăna leit cu sora mea, Angelica, moartă în 1942 când eram deținut la închisoarea din Galați. Și-a lăsat copilul jos și s-a repezit la mine, m-a cuprins cu brațele după gât și plângea în hohote. I-am zis și ei: *De ce plângi, fiica mea? în loc să ne bucurăm și să ne veselim, noi ne bocim. Cele rele să se spele, să uităm de ele, ducă-se pe pustii.* A venit sora lui tata, mătușa Sultana. A venit sora mea Chirața, cu soțul Costea Brânda. Când m-am văzut în mijlocul familiei mele, între copii și soție, între soră și nepoți, cu rudele mele dragi, nu pot să descriu cât de mare era bucuria mea. Îmi tremura inima în mine de bucurie. Câți ani de închisoare și de haiducie am făcut prin pădurile Babadagului, eu am crezut întotdeauna în destin. Toate sunt de la Dumnezeu și nimic nu se întâmplă fără știrea Lui.

Soția mea, în decursul atâtor ani câți am lipsit din mijlocul familiei, și-a ținut casa și a crescut copiii, muncind din greu la colectiv. Pleca cu sapa în spate, cu apă, cu mâncare, mergea mai mult pe jos până la câmp unde avea pământul de lucrat. Seara, după o muncă istovitoare,

umbla prin miriști să strângă paie, ori coceni pentru foc, să ocrotească copiii de frig și de ger, pentru când va veni iarna. Acestea erau singurul combustibil pe care putea să și-l procure, fiindcă pădurile erau prea departe de comună ca să-și poată aduce crăci uscate de acolo. Dar vreau să adaug aici că nu numai soția mea s-a chinuit în felul acesta, ci și toate soțiile a peste o mie de dobrogeni arestați. Aceștia erau dintre cei mai buni gospodari și buni români, iar femeile lor s-au chinuit și și-au ținut gospodăria și crescut copiii cu mare greutate. Peste o sută de inși au fost asasinați de bestiile roșii, iar soții Dodica au fost uciși amândoi și au rămas șapte copii orfani, fără nici un părinte, să-i crească. Și au mai fost și alte cazuri când amândoi soții au fost asasinați, lăsând în urma lor copii mărunți, fără părinți, rămași în grija lui Dumnezeu, poate neamuri, ori vecini care s-au miluit de ei. Acestea erau numai o parte din binefacerile comunismului pentru țara și lumea noastră românească.

Până în prezent au apărut:

1. 1. **DIN LUMEA LEGIONARĂ**, de Victor Puiu Gârcineanu, 20 pag., 1951, Salzburg.
2. 2. **RÎNDURI CĂTRE GENERAȚIA NOASTRĂ**, de Ion Banea, 22 pag., 1951, Salzburg.
3. 3. **CĂPITANUL**, de Ion Banea, 108 pag., 1951, Salzburg.
4. 4. **ÎNSEMNAȚII DE LA JILAVA**, de Corneliu Zelea Codreanu, 66 pag., 1951, Linz, Austria.
5. 5. **TESTAMENT**, de Ion Moța, 24 pag., 1951, Salzburg.
6. 6. **CRANII DE LEMN**, de Ion Moța, 208 pag., 1951, Salzburg.
7. 7. **CĂRTICICA DE CÎNTECE**, 56 pag., 1951, Salzburg.
8. 8. **CRUCIFICAȚII**, de Bănică Dobre, 90 pag., 1951, Salzburg.
9. 9. **PENTRU LEGIONARI**, de Corneliu Zelea Codreanu, 504 pag., 1951, Salzburg.
10. 10. **FRĂȚIA DE CRUCE**, de Gheorghe Gh. Istrate, 340 pag., 1952, Salzburg.
11. 11. **CĂRTICICA ȘEFULUI DE CUIB**, de Corneliu Zelea Codreanu, 195 pag., 1952, Salzburg.
12. 12. **PE DRUMUL CU ARHANGHELI**, vol. I, de Corneliu Georgescu, 154 pag., 1952, Salzburg.
13. 13. **CREZ DE GENERAȚIE**, de Vasile Marin, 271 pag., 1952, Salzburg.
14. 14. **MITI DUMITRESCU**, de Mihail Tase, 58 pag., 1952, Salzburg.
15. 15. **VIAȚA DE MUSCHETAR**, de Gheroghe Costea, 85 pag., 1952, Salzburg.
16. 16. **CONFERINȚE ținute la Berkenbrueck și Buchenwald**, Colecție, 85 pag., 1952, Salzburg.
17. 17. **MOȚA-MARIN, Răscumpărarea**, Colecție de articole, 140 pag., 1952, Salzburg.
18. 18. **TEXTE ALESE, Extrase de doctrină legionară**, 257 pag., 1952, Salzburg.
19. 19. **PENTRU CHRISTOS**, de Alexandru Cantacuzino, 25 pag., 1952, Salzburg.
20. 20. **CALEA CĂPITANILOR**, de Ernest Bernea, 65 pag., 1952, Salzburg.
21. 21. **NICADORII**, de Toader Ioraș, 84 pag., 1952, Salzburg.
22. 22. **SUFLET ȘI GÎND LEGIONAR**, de I. Veverca, 25 pag., 1952, Salzburg.
23. 23. **DE VORBĂ CU NEAMUL**, Versuri, de Ion Golea - de la - Fetea, 38 pag., 1952, Salzburg.
24. 24. **POEZII**, de Ion A. Bucur, 46 pag., 1952, Salzburg.
25. 25. **GRISA**, Piesă de teatru, de Ion Sân-Georgiu, 33 pag., 1952, Salzburg.
26. 26. **CRONOLOGIE LEGIONARĂ**, 206 pag., 1953, Salzburg.
27. 27. **STATUL ȘI ELITA LEGIONARĂ**, de Horia Cosmovici, 30 pag., 1953, Salzburg.
28. 28. **STIL LEGIONAR**, de Ernest Bernea, 29 pag., 1953, Salzburg.
29. 29. **MĂRTURISIRI PENTRU UN OM NOU**, de Ernest Bernea, 72 pag., 1953, Salzburg.
30. 30. **MIȘCAREA LEGIONARĂ ȘI DEMOCRAȚIA**, de Horia Sima, 42 pag., 1966, Salzburg.
31. 31. **TESTAMENT**, de Ion Moța, Retipărit, 32 pag., 1962, München.
32. 32. **LA SANTA SEDE E GLI EBREI DELLA ROMANIA DURAN - TE LA SECONDA GUERRA MONDIALE**, de Horia Sima, pag., 1963, München.
33. 33. **EL HOMBRE NUEVO**, por Horia Sima, 24 pag., 1964, München.
34. 34. **ARTICOLE POITICE**, de Horia Sima, 168 pag., 1967, München.
35. 35. **ÎNSEMNAȚII DE LA JILAVA**, de Corneliu Zelea Codreanu, Retipărit, 70 pag., 1968, München.
36. 36. **PENTRU LEGIONARI**, de Corneliu Zelea Codreanu, Reprodusă ediția princeps Sibiu 1936, 488 pag., 1968, München.
37. 37. **OPERE COMPLETE**, Alexandru Cantacuzino, 190 pag., 1969, München.
38. 38. **EISERNE GARDE**, Codreanu, 488 pag., 1970, München.
39. 39. **CRANII DE LEMN**, de Ion Moța, Ediția „Monumentul Moța-Marin” Majadahonda, 346 pag., 1970, München.
40. 40. **OPERE COMPLETE**, de Ion Banea, Ediția „Monumentul Moța-Marin” Majadahonda, 240 pag., 1970, München.
41. 41. **CĂRTICICA ȘEFULUI DE CUIB**, de Corneliu Zelea Codreanu, Retipărită, 144 pag., 1971, München.
42. 42. **ROZA VÎNTURILOR**, de Nae Ionescu, 450 pag., 1973, München.

- 43.43. **ADEVĂRUL ÎN PROCESUL CĂPITANULUI**, scos de Mișcarea Legionară în August 1938, 241 pag., 1981, Miami Beach, USA.
- 44.44. **PROCESUL LEGIONAR** 1953, scos de Mișcarea Legionară, ediția III-a, 1983, Miami Beach, FL. USA.
- 45.45. **OPERE COMPLETE**, de Alexandru Cantacuzino, Ediția a II-a, 190 pag., 1990, Miami Beach, FL. USA.
- 46.46. **TEXTE ALESE**, Extrase de doctrină legionară, Ediția II-a, 60 pag., 1990, Miami Beach, FL. USA.
- 47.47. **PENTRU LEGIONARI**, de Corneliu Zelea Codreanu, Ediția 7-a 488 pag., 1990, Miami Beach, FL. USA.
- 48.48. **SFÎRȘITUL UNEI DOMNII SÎNGEROASE**, de Horia Sima, Ediția II-a, 500 pag., Miami Beach, FL. USA.
- 49.49. **CÂRTICICA ȘEFULUI DE CUIB**, de Corneliu Zelea Codreanu, 195 pag., 1991, Miami Beach, USA.
- 50.50. **FRĂȚIA DE CRUCE**, de Gheorghe Gh. Istrate, 340 pag., 1991, Miami Beach, USA.
- 51.51. **CRANII DE LEMN**, de Ion I. Moța, cu adaos de „Conferința Liga Națiunilor”, „Testamentul” lui Moța și biografia lui Moța, de A. Vântu, 346 pag., 1992, Miami Beach, USA.
- 52.52. **ADEVĂRUL ÎN PROCESUL CĂPITANULUI**, scos de Mișcarea Legionară în August 1938, 241 pag., 1992, Miami Beach, USA.
- 53.53. **CRONOLOGIE LEGIONARĂ**, Colecția Omul Nou, 208 pag., Ediția a II-a, 1992, Miami Beach, USA.
- 54.54. **CAZUL IORGA-MADGEARU**, Declarații făcute de dl. Horia Sima revistei Carpații, Madrid, în 1961, Ediția a II-a 1992, Miami Beach, USA.
- 55.55. **RĂSPUNDERILE LUI TRAIAN BOERU ÎN CAZUL IORGA-MADGEARU, O punere la punct**, de Gheorghe Costea, 1963, Ediția II-a 1992, Miami Beach, USA.
- 56.56. **BIOGRAFIE LEGIONARĂ**, de Ion Boacă, cu o prezentare de Faust Brădescu, 100 pag., 1993, Miami Beach, USA.
- 57.57. **AM FOST COLEG ȘI PRIETEN CU IONEL GOLEA, în amintirea lui și a luptei comune**, de Dr. Teofil Mija, cu o prefață de Horia Sima, 202 pag., 1993, Miami Beach, USA.
- 58.58. **DE VORBĂ CU NEAMUL, Versuri de Ion Golea - de la Fetea**, ediție întregită, cu o prefață de Horia Sima, 135 pag., 1993, Miami Beach, USA.
- 59.59. **DIZIDENȚA LEGIONARĂ SAU COALIȚIA DEZERTORILOR ȘI A CAPITULARZILOR**, de Traian Golea, 88 pag., 1993.
- 60.60. **PROCESUL DIN 1953 AL LEGIONARILOR PARAȘUTAȚI**, București, 9-12 Oct. 1953, ediția IV-a, întregită cu biografii, 247 pag., Colecția „Omul Nou”, Miami Beach, FL, 1993.
- 61.61. **ANTOLOGIE LEGIONARĂ**, Opera publicistică 1950-1992, Horia Sima, Vol. I, 1994.
- 62.62. **ANTOLOGIE LEGIONARĂ**, Opera publicistică 1950-1992, Horia Sima, Vol. II, 1994.
- 63.63. **ANTOLOGIE LEGIONARĂ**, Opera publicistică 1950-1992, Horia Sima, Vol. III, 1994.
- 64.64. **ANTOLOGIE LEGIONARĂ**, Opera publicistică 1950-1992, Horia Sima, Vol. IV, 1994.
- 65.65. **ANTOLOGIE LEGIONARĂ**, Opera publicistică 1950-1992, Horia Sima, Vol. V, 1994.
- 66.66. **ANTOLOGIE LEGIONARĂ**, Opera publicistică 1950-1992, Horia Sima, Vol. VI, 1994.
- 67.67. **ANTOLOGIE LEGIONARĂ**, Opera publicistică 1950-1992, Horia Sima, Vol. VII, 1994.
- 68.68. **ACUZAT, MARTOR, APĂRĂTOR ÎN PROCESUL VIETȚII MELE** de Dumitru Banea, 1994, 214 pag.
- 69.69. **REZISTENȚA ÎN MUNȚII BRAȘOVULUI**, de Petre Baicu, 1994, 75 pag.
- 70.70. **HAIDUCII DOBROGEI, Rezistența armată în Munții Babadagului, Dobrogea**, de Nicolae Ciolacu, singurul supraviețuitor, 283 pag., Colecția „Omul Nou” Hallandale, Florida, 1955.